

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แร่
พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๙
วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๙

อ.พ. ๑๕/๒๕๕๙

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแร่และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงโดยนำหลักการของกฎหมายทั้งสองฉบับมาบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อให้การอนุญาตและการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ โดยกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแร่ เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมกับประเภทและขนาดของการทำเหมือง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์จากทรัพยากรแร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง และกำหนดให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของการทำเหมืองที่ดินตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มีเนื้อหารวม จำนวน ๑๘๘ มาตรา สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๔)

ในพระราชบัญญัตินี้

“แร่” หมายความว่า ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อยไม่ว่าจะต้องถลุงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะและตะกั่วที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินตามทีกฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายตามที่กฎกระทรวงกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม แต่ไม่รวมถึงน้ำ หรือเกลือสินเธาว์

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

“น้ำเกลือใต้ดิน” หมายความว่า น้ำเกลือที่มีอยู่ใต้ดินตามธรรมชาติ และมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การบริหารจัดการแร่” หมายความว่า การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การสำรวจแร่ การทำเหมือง การทำเหมืองใต้ดิน การขุดหาแร่รายย่อย การร่อนแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม รวมทั้งการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินการเรื่องดังกล่าว

“สำรวจแร่” หมายความว่า การเจาะหรือขุดหรือกระทำด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เพื่อให้รู้ว่าในพื้นที่มีแร่หรือไม่เพียงใด

“ทำเหมือง” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด แต่ไม่รวมถึงการขุดหาแร่ รายย่อยและการร่อนแร่

“ทำเหมืองใต้ดิน” หมายความว่า การทำเหมืองด้วยวิธีการเจาะเป็นปล่องหรืออุโมงค์ลึกลงไปใต้ผิวดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ใต้ผิวดิน

“ขุดหาแร่รายย่อย” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงงานคนหรือใช้เครื่องจักรรวมกันไม่เกินสี่สิบแรงม้า ภายในท้องที่ ขนาดพื้นที่ วิธีการขุดหาแร่ และชนิดแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ร่อนแร่” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ โดยใช้แรงคนแต่ละคนตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่ และวิธีการร่อนแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ประกอบธุรกิจแร่” หมายความว่า การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การนำแร่เข้าในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป และการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

“ซื้อแร่” หมายความว่า การรับโอนแร่ด้วยประการใดจากบุคคลอื่น นอกจากการตกทอดทางมรดก

“ขายแร่” หมายความว่า การโอนแร่ด้วยประการใดไปยังบุคคลอื่น นอกจากการตกทอดทางมรดก

“ครอบครองแร่” หมายความว่า การมีไว้ การยึดถือ หรือการรับไว้ด้วยประการใด ซึ่งแร่ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น และไม่ว่าจะเป็นการมีไว้เพื่อขาย เพื่อขนส่ง เพื่อใช้ หรือเพื่อประการอื่นใด และรวมถึงการทิ้งไว้หรือปรากฏอยู่ในบริเวณที่อยู่ในความครอบครองด้วย เว้นแต่แร่ที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือ โดยลักษณะการปรากฏอยู่ของแร่นั้นผู้ครอบครองไม่ควรจะทราบได้

“แต่งแร่” หมายความว่า การกระทำใด ๆ เพื่อให้แร่หรือวัสดุที่มีสิ่งเจือปนสะอาดหรือเพื่อให้แร่หรือวัสดุที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกัน และหมายความรวมถึงการบดแร่คัดขนาด หรือการนำแร่ไปผ่านกระบวนการแล้วได้สารชนิดใหม่ตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“โลหกรรม” หมายความว่า การทำแร่หรือวัตถุดิบที่มีโลหะเป็นองค์ประกอบให้เป็นโลหะหรือสารประกอบโลหะด้วยวิธีการถลุงแร่หรือวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการทำโลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ โดยวิธีหลอมหล่อ รีด หรือวิธีอื่นใด

“เขตควบคุมแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่รัฐมนตรีประกาศเป็นเขตควบคุมแร่

“เขตประทานบัตร” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดในประทานบัตร

“เขตเหมืองแร่” หมายความว่า เขตประทานบัตร และให้รวมถึงเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้แต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม หรือที่ทิ้งมูลดินทราย ซึ่งมีเขตติดต่อกับเขตประทานบัตร

“เขตแต่งแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่ระบุในใบอนุญาตแต่งแร่

“เขตโลหกรรม” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่ระบุในใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

“สถานที่เก็บแร่” หมายความว่า สถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่

“อาชญาบัตรสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่เบื้องต้น ภายในท้องที่ที่ระบุในหนังสือสำคัญนั้น แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล

“อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล

“อาชญาบัตรพิเศษ” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น และผู้ยื่นคำขอต้องเสนอข้อมูลพินสำหรับการสำรวจและต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

“ประทานบัตร” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อทำเหมืองภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้

“เขตไหล่ทวีป” หมายความว่า เขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิอธิปไตยของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามความตกลงที่ได้ทำกับต่างประเทศ

“มูลดินทราย” หมายความว่า เปลือกดิน ทราย กรวด หรือหินที่เกิดจากการทำเหมือง และให้หมายความรวมถึงน้ำขุ่นข้นด้วย

“ตะกรัน” หมายความว่า สารประกอบหรือสารพลอยได้อื่นใดที่เกิดจากการประกอบโลหกรรมตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ผู้ออกประทานบัตร” หมายความว่า

(๑) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น สำหรับการทำให้เหมืองประเภทที่ ๑

(๒) อธิบดี สำหรับการทำให้เหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการแร่

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ในเขตพื้นที่ของตน

“เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือตามกฎหมายอื่น

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า องค์กรชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน หรือตามกฎหมายอื่น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒. กำหนดให้พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับแก่การบริหารจัดการแร่ที่วราชอาณาจักร และเขตไหล่ทวีป (ร่างมาตรา ๖)

๓. หมวด ๑ นโยบายในการบริหารจัดการแร่

๓.๑ กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม (ร่างมาตรา ๗)

๓.๒ กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกันจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายละเอียดตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘)

๓.๓ กำหนดห้ามมิให้ทำเหมืองในพื้นที่ที่แผนแม่บทบริหารจัดการแร่กำหนดให้มีการสงวนหวงห้าม หรืออนุรักษ์ไว้ เว้นแต่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจและไม่สามารถหาพื้นที่อื่นทดแทนได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๙)

๓.๔ กำหนดการอนุญาตให้ทำเหมืองให้พิจารณาอนุญาตได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง และในกรณีที่แหล่งแร่ใดมีศักยภาพในการพัฒนา แต่เทคโนโลยีที่จะใช้ในการทำเหมืองยังไม่เหมาะสม ให้สงวนแหล่งแร่นั้นไว้จนกว่าจะมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ (ร่างมาตรา ๑๐)

๓.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ใด ๆ ให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ โดยให้ประกาศนั้นมีผลใช้บังคับไม่เกิน ๕ ปี และให้สามารถขยายระยะเวลาการใช้บังคับได้อีก ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๒ ปี และผู้ใดจะยื่นคำขออาชญาบัตรหรือประทานบัตรภายในเขตที่กำหนดไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีฯ จะประกาศกำหนดให้ยื่นคำขอในเขตพื้นที่นั้นได้เป็นกรณีพิเศษ (ร่างมาตรา ๑๑)

๓.๖ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวน หวงห้าม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในพื้นที่นั้น โดยพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่ดังกล่าวต้องเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะตามที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ (ร่างมาตรา ๑๒)

๓.๗ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการแร่ มีอำนาจนำพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูง มาประกาศให้มีการประมวลแหล่งแร่ในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลได้สิทธิในการสำรวจแร่และทำเหมืองในพื้นที่นั้น โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการประมูล และการยกเลิกการประมูล ตลอดจนการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีฯ ประกาศกำหนดตามคำแนะนำของคณะกรรมการแร่ (ร่างมาตรา ๑๓)

๓.๘ กำหนดให้เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการทำเหมือง การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรม เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบการทำเหมือง การลักลอบนำแร่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือเขตไหล่ทวีป หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ภายใต้บังคับการบริหารจัดการแร่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเขตควบคุมแร่ โดยจะกำหนดเป็นเขตควบคุมแร่สำหรับแร่ชนิดหนึ่งชนิดใดก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๔)

๔. หมวด ๒ คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด

๔.๑ ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการแร่

๔.๑.๑ กำหนดให้มี “คณะกรรมการแร่” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๗ คนเป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นเลขานุการ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกิน ๒ คน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกิน ๒ คน และผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการสำรวจและการทำเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ ด้านละ ๑ คน (ร่างมาตรา ๑๕)

๔.๑.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแร่ (ร่างมาตรา ๑๖)

๔.๑.๓ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการแร่ (ร่างมาตรา ๑๗)

๔.๑.๔ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งและเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการแต่งตั้งผู้อื่นให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลง (ร่างมาตรา ๑๘ – ร่างมาตรา ๒๐)

๔.๑.๕ กำหนดองค์ประชุมและหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการแร่ (ร่างมาตรา ๒๑)

๔.๑.๖ กำหนดให้คณะกรรมการแร่มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการแร่ มอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๒)

๔.๑.๗ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการแร่หรือคณะอนุกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง อธิบาย ให้ความเห็น ให้คำแนะนำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๒๓)

๔.๒ ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการแร่จังหวัด

๔.๒.๑ กำหนดให้ในจังหวัดที่จะมีการออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงาน

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย.....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานบัตร สำหรับการท่าเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๗ คน เป็นกรรมการและให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่เป็นเลขานุการ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกิน ๒ คน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกิน ๒ คน และผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ ด้านการเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ จำนวนไม่เกิน ๓ คน (ร่างมาตรา ๒๔)

๔.๒.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแร่จังหวัด และให้นำ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับ คณะกรรมการแร่จังหวัดโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๖)

๕. หมวด ๓ บททั่วไป

๕.๑ กำหนดให้การอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรมอุตสาหกรรม พื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณี และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติในการกระทำเพื่อประโยชน์ แก่การสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ (ร่างมาตรา ๒๗)

๕.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุม การปล่อยมลพิษ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม และหลักเกณฑ์หรือวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัย แก่บุคคลภายนอก ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม (ร่างมาตรา ๒๘)

๕.๓ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถือ อาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถือประธานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต เข้าไปยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ ในเขตอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เขตอาชญาบัตรพิเศษ หรือเขตเหมืองแร่นั้น เว้นแต่ ผู้นั้นมีสิทธิ โดยชอบด้วยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๙)

๕.๔ กำหนดให้ในการสำรวจแร่หรือการทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่ หรือสิ่งที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นพิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษา วิจัยหรือนุรักษ์ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์แล้ว ผู้ถืออาชญาบัตร หรือผู้ถือประธานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยพลัน (ร่างมาตรา ๓๐)

๕.๕ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ หรือคำขอประทานบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกัน รวมถึงห้ามยื่นคำขอดังกล่าวเหลื่อมล้ำทับซ้อนกับเขตเนื้อที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตร เว้นแต่ กรณีเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

๕.๖ กำหนดให้การส่งหนังสือหรือคำสั่งที่มีถึงบุคคลใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เว้นแต่ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้รับ หรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิลำเนา หรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้รับเกิน ๑๐๐ คน การแจ้งจะกระทำได้โดยวิธีการตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๒)

๕.๗ กำหนดให้ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต แบบอาชญาบัตร แบบประทานบัตร แบบใบอนุญาต รวมทั้งแบบอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓๓)

๖. หมวด ๔ การสำรวจแร่

๖.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

๖.๑.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจแร่นั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ (ร่างมาตรา ๓๔)

๖.๑.๒ กำหนดให้อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถืออาชญาบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถืออาชญาบัตรด้วย (ร่างมาตรา ๓๕)

๖.๒ ส่วนที่ ๒ อาชญาบัตรสำรวจแร่

๖.๒.๑ กำหนดให้ผู้ประสงค์จะขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้น และในกรณีที่มิผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ไว้แล้วในท้องที่ใด ย่อมไม่ตัดสิทธิบุคคลอื่นในการยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่เดียวกัน และเมื่อได้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้ผู้ใดในท้องที่ใดแล้ว อาจออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอรายอื่นในท้องที่เดียวกันอีกได้ (ร่างมาตรา ๓๖)

๖.๒.๒ กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ โดยกำหนดให้อาชญาบัตรสำรวจแร่มีอายุ ๑ ปีนับแต่วันที่ออก (ร่างมาตรา ๓๗)

๖.๓ ส่วนที่ ๓ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

๖.๓.๑ กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น โดยคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ แต่ละคำขอ ให้ขอได้ไม่เกิน ๒,๕๐๐ ไร่ (ร่างมาตรา ๓๘)

๖.๓.๒ กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยกำหนดให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มีอายุไม่เกิน ๒ ปีนับแต่วันที่ออก และเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไข ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก็ได้ (ร่างมาตรา ๓๙)

๖.๓.๓ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุก ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน ๓๐ วันก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ (ร่างมาตรา ๔๐)

๖.๓.๔ กำหนดเหตุแห่งการสิ้นสุดลงของอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร (ร่างมาตรา ๔๑)

๖.๔ ส่วนที่ ๔ อาชญาบัตรพิเศษ

๖.๔.๑ กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น โดยคำขออาชญาบัตรพิเศษให้ขอได้ตามเนื้อที่ที่สามารถดำเนินการสำรวจจนแล้วเสร็จครบถ้วนได้ภายใน ๕ ปี และต้องไม่เกินคำขอละ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรพิเศษในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๕๐๐,๐๐๐ ไร่ และผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องเสนอข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสำรวจโดยระบุจำนวนเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในแต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยให้ผลประโยชน์พิเศษดังกล่าวมีผลผูกพันผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต่อไป เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษนั้นได้รับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่ดินได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้น และในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอาชญาบัตรพิเศษตามมาตรา ๓๑ (๒) ให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐมีผลผูกพันแก่ผู้ขอประทานบัตรดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๔๒)

๖.๔.๒ กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่เป็นผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตพิเศษ โดยกำหนดให้อาชญาบัตรพิเศษ มีอายุไม่เกิน ๕ ปีนับแต่วันที่ออก และเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน ในการอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตพิเศษก็ได้ (ร่างมาตรา ๔๓)

๖.๔.๓ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจของแต่ละปีที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตพิเศษ และในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีหรือเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๔๓ และข้อผูกพันของแต่ละปีแล้ว ปรากฏว่า ผลการสำรวจในปีที่ผ่านมาบ่งชี้ว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขออาชญาบัตรพิเศษ มีไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ที่จะเปิดการทำเหมืองได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ อาจขอคืนอาชญาบัตรพิเศษ หรือขอคืนพื้นที่บางส่วนก็ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด (ร่างมาตรา ๔๔)

๖.๔.๔ กำหนดให้เมื่อสิ้นรอบปีข้อผูกพันใด ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษยังปฏิบัติตามข้อผูกพันตามมาตรา ๔๔ สำหรับการสำรวจในรอบปีนั้นไม่ครบถ้วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องจ่ายเงินเท่ากับ จำนวนที่ยังมิได้ใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันนั้นให้แก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ภายในกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันสิ้นรอบปีข้อผูกพันดังกล่าว ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันใดเกินข้อผูกพันที่กำหนดไว้สำหรับรอบปีข้อผูกพันนั้น ให้มีสิทธิ หักจำนวนเงินส่วนที่เกินออกจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันปีต่อไปได้ (ร่างมาตรา ๔๕)

๖.๔.๕ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุก ๑๘๐ วันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรพิเศษต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงาน และการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน ๓๐ วันก่อน อาชญาบัตรพิเศษสิ้นอายุ (ร่างมาตรา ๔๖)

๖.๔.๖ กำหนดเหตุแห่งการให้อาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ (ร่างมาตรา ๔๗)

๗. หมวด ๕ การทำเหมือง

๗.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

๗.๑.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตร และประทานบัตรให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประทานบัตร และให้คุ้มครองถึงลูกจ้างของผู้ถือประทานบัตรด้วย โดยการขอและการออกประทานบัตร และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๔๘)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗.๑.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศเพื่อแบ่งการทำเหมืองออกเป็น ๓ ประเภท ตามที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่และการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ ซึ่งในการออกประกาศเพื่อแบ่งประเภทการทำเหมือง ให้คำนึงถึงพื้นที่ ชนิดแร่ ลักษณะทางธรณีวิทยาของแหล่งแร่ วิธีการทำเหมือง และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการทำเหมือง (ร่างมาตรา ๔๙)

๗.๑.๓ กำหนดให้เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความพร้อมในการบริหารจัดการและการกำกับดูแลการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตนั้น เป็นผู้ออกประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ซึ่งอยู่ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว แทนหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ (๑) ก็ได้ (ร่างมาตรา ๕๐)

๗.๒ ส่วนที่ ๒ การขอประทานบัตร

๗.๒.๑ กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะขอประทานบัตร ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๕๐ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตพื้นที่การทำเหมืองตั้งอยู่ โดยพื้นที่ที่ยื่นคำขอต้องไม่เกินเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องส่งเอกสารหรือหลักฐานตามรายการที่กำหนดพร้อมคำขอ (ร่างมาตรา ๕๑)

๗.๒.๒ กำหนดให้การขอประทานบัตรในเขตหนึ่งให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๖๒๕ ไร่ เว้นแต่ กรณีการขอประทานบัตรในเขตอาชญาบัตรพิเศษ ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๒,๕๐๐ ไร่ กรณีการขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๑๐,๐๐๐ ไร่ และกรณีการขอประทานบัตรในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๕๐,๐๐๐ ไร่ (ร่างมาตรา ๕๒)

๗.๒.๓ กำหนดให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นเมื่อได้รับคำขอประทานบัตร ให้ดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่ประทานบัตรโดยวิธีการรังวัดหรือวิธีการอื่นใดตามมาตรา ๑๑๓ และให้ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ยื่นคำขอโดยปิดประกาศเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วันไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่มีการยื่นขอประทานบัตร เมื่อครบกำหนดเวลาให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๕๓)

๗.๓ ส่วนที่ ๓ การออกประทานบัตร

๗.๓.๑ กำหนดห้ามมิให้มีการออกประทานบัตรในลักษณะที่ทำให้มีเขตเหมืองแร่ซ้อนกัน ในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (ร่างมาตรา ๕๔)

๗.๓.๒ กำหนดให้ประทานบัตรมีอายุไม่เกิน ๓๐ ปีนับแต่วันที่ออกประทานบัตร กรณีประทานบัตรใดได้กำหนดอายุไว้ต่ำกว่า ๓๐ ปี หากผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะขอต่ออายุ ให้ยื่นคำขอก่อนวันที่ประทานบัตรสิ้นอายุเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน โดยผู้ออกประทานบัตรจะต่ออายุให้อีกก็ได้ แต่เมื่อรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน ๓๐ ปี (ร่างมาตรา ๕๕)

๗.๔ ส่วนที่ ๔ สิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตร

๗.๔.๑ กำหนดสิทธิของผู้ถือประทานบัตรในเขตเหมืองแร่ (ร่างมาตรา ๕๖)

๗.๔.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรคนเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับ ซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน ให้ถือว่าประทานบัตรทั้งหมดมีเขตเหมืองแร่เดียวกันกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน อาจร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ โดยยื่นคำขอและรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน และมีพื้นที่เหมืองแร่ที่ไม่อาจทำเหมืองแต่ฝ่ายเดียวได้อย่างปลอดภัยหรือไม่อาจนำแร่ในเขตนั้นมาใช้ อย่างคุ้มค่าได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และเพื่อความปลอดภัย เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรหลายคนซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกันร่วมแผนผังโครงการเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ (ร่างมาตรา ๕๗)

๗.๔.๓ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่มีหนี้ค้างชำระและได้ฟื้นฟูพื้นที่ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการออกประทานบัตรจนครบถ้วนแล้ว ผู้ถือประทานบัตรอาจคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วน โดยยื่นคำขอและคืนประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี โดยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วนให้เป็นไปตามที่กำหนด และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องพิจารณาคำขอคืนประทานบัตรให้แล้วเสร็จภายในหนึ่ง ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอคืนประทานบัตร (ร่างมาตรา ๕๘)

๗.๔.๔ กำหนดเหตุแห่งการสิ้นสุดสิทธิของผู้ถือประทานบัตร (ร่างมาตรา ๕๙)

๗.๔.๕ กำหนดให้ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลง หากมีแร่คงเหลืออยู่ในเขตเหมืองแร่ และผู้ถือประทานบัตรหรือทายาทไม่ยื่นขออนุญาตครอบครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลง ให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีอำนาจนำออกขายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่รัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

กำหนด โดยผู้ซื้อแรกที่ตกเป็นของแผ่นดินดังกล่าว ให้ขออนุญาตครอบครองแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อประสงค์จะขายให้ขออนุญาตขนแร่และขายแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้นตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๖๐)

๗.๔.๖ กำหนดการสิ้นอายุของประทานบัตรใด ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ในกรณีตามมาตรา ๗๐ หรือผู้ถือประทานบัตรยื่นคำขอต่ออายุและผู้ออกประทานบัตรยังมีได้ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ (ร่างมาตรา ๖๑)

๗.๔.๗ กำหนดให้สิทธิตามประทานบัตรไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (ร่างมาตรา ๖๒)

๗.๔.๘ กำหนดระยะเวลา หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการเปิดการทำเหมือง หลักเกณฑ์การทำเหมือง และการหยุดการทำเหมืองที่ผู้ถือประทานบัตรจะต้องดำเนินการ (ร่างมาตรา ๖๓)

๗.๔.๙ กำหนดหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตรที่ต้องปฏิบัติ (ร่างมาตรา ๖๔)

๗.๔.๑๐ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๘) หรือไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ นำเงิน จากกองทุนหรือหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรส่งเงินหรือหลักประกันตามจำนวนที่ได้ใช้จ่ายไปมาวางให้ครบถ้วนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่จัดตั้งกองทุนหรือวางหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) หรือไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือนำหลักประกันมาวางภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่ง เพิกถอนประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๕)

๗.๕ ส่วนที่ ๕ การรับช่วง การโอน การสวมสิทธิ

๗.๕.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรยอมให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมือง ไม่ว่าเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยให้ผู้ถือประทานบัตรที่ได้ให้ผู้อื่นรับช่วงการทำ เหมืองยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย และให้ผู้รับช่วงการทำเหมืองมีสิทธิ หน้าที่ และ ความรับผิดชอบตามกฎหมายในส่วนที่รับช่วงการทำเหมืองเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๖)

๗.๕.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะโอนประทานบัตร ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร โดยผู้ถือประทานบัตรและผู้ประสงค์จะรับโอนต้องยื่นคำขอ อนุญาตต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น และผู้รับโอนประทานบัตร ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร และต้องรับโอนไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตร ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๗)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗.๕.๓ กำหนดให้ในการโอนประทานบัตร นอกจากจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการโอนแล้ว ผู้โอนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองที่ตนพึงได้รับ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่เป็นการโอนประทานบัตรให้แก่บิดามารดา สามี ภริยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอนเอง (ร่างมาตรา ๖๘)

๗.๕.๔ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรตาย และทายาท มีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกมีหนังสือแจ้งชื่อของทายาทที่จะประกอบกิจการแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ผู้ถือประทานบัตรตาย หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหรือผู้ออกประทานบัตรไม่อนุญาต ให้ถือว่าสิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุของประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๙)

๗.๕.๕ กำหนดให้ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนประทานบัตรสิ้นอายุ ผู้ออกประทานบัตรอาจจัดให้มีการประมูลเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลเข้าสวมสิทธิการทำเหมืองตามประทานบัตร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยผู้ได้รับอนุญาตให้สวมสิทธิการทำเหมืองดังกล่าว มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามอายุประทานบัตรเดิมที่เหลืออยู่ (ร่างมาตรา ๗๐)

๘. หมวด ๖ การทำเหมืองใต้ดิน

๘.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

๘.๑.๑ กำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวดอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับการทำเหมืองใต้ดินเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวดนี้ (ร่างมาตรา ๗๑)

๘.๑.๒ กำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินที่ไม่รุกรานแร่แดนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลอื่น หรือการทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ภายในเขตเหมืองแร่ในประทานบัตรที่ออกตามความในหมวด ๕ การทำเหมือง ส่วนที่ ๓ การออกประทานบัตร ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติในหมวดนี้ โดยต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ การทำเหมือง (ร่างมาตรา ๗๒)

๘.๑.๓ กำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางธรณีวิทยา รวมทั้งวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่ในแต่ละพื้นที่ และความปลอดภัยของสิ่งมีชีวิตและทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๗๓)

๘.๑.๔ กำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกิน ๑๐๐ เมตร ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ขอจะมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น (ร่างมาตรา ๗๔)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑.๕ กำหนดให้เขตประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รูก้ำเข้าไป ในเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และในกรณีที่พบว่าการทำเหมืองใต้ดินบริเวณใด ในเขตประธานบัตรจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยมีอาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ ให้ผู้ออกประธานบัตรกำหนดเป็นเงื่อนไขในประธานบัตรมิให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้น (ร่างมาตรา ๗๕)

๘.๒ ส่วนที่ ๒ การออกประธานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

๘.๒.๑ กำหนดให้คำขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๗๖)

๘.๒.๒ กำหนดให้เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของ ผู้ขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ประมวลข้อมูลตามรายการ ที่กำหนด เข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อประกอบการกำหนดเงื่อนไขอันจำเป็นในประธานบัตรต่อไป (ร่างมาตรา ๗๗)

๘.๒.๓ กำหนดให้เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ สิ้นสุดลง ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่ตามมาตรา ๘๑ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย แล้วนำมา กำหนดเงื่อนไขในประธานบัตรไว้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (ร่างมาตรา ๗๘)

๘.๒.๔ กำหนดเงื่อนไขในการออกประธานบัตรทำเหมืองใต้ดิน (ร่างมาตรา ๗๙)

๘.๒.๕ กำหนดให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ การออกประธานบัตรทำเหมืองใต้ ดินมาใช้บังคับกับการแก้ไขเงื่อนไขในประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๗๘ โดยอนุโลม โดยให้ถือการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง เป็นการรับฟัง ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียโดยทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ (ร่างมาตรา ๘๐)

๘.๓ ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

๘.๓.๑ กำหนดให้ผู้ประสงค์จะขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินทำการปรึกษา เบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองใต้ดินของตน โดยให้ยื่นคำขอต่ออธิบดี กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมปรึกษา ตามขั้นตอนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยผู้ประสงค์จะขอประธานบัตรเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย และประกาศกำหนดขั้นตอนการจัดประชุมปรึกษาดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุถึงหลักเกณฑ์และขั้นตอน ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘๑)

๘.๓.๒ กำหนดให้ในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ครั้งใด ให้ผู้ขอประทานบัตรจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) เพื่อดำเนิน การศึกษารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกำหนด (ร่างมาตรา ๘๒)

๘.๓.๓ กำหนดให้ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน รายใด ให้อธิบดีเรียกประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) เพื่อตกลงกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิ ตรวจสอบการทำเหมืองตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร โดยให้ผู้ถือประทานบัตรนำเงินอุดหนุน ในการจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามอัตราที่กำหนดไว้ในเงื่อนไข ประทานบัตร มาวางไว้ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ มีการกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบดังกล่าว และเมื่อได้รับแจ้งสัญญาและรายละเอียดการว่าจ้าง ผู้เชี่ยวชาญจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว ให้อธิบดีจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้เชี่ยวชาญได้ต่อเมื่อได้รับคำรับรอง ในรายงานจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว (ร่างมาตรา ๘๓)

๘.๔ ส่วนที่ ๔ การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

๘.๔.๑ กำหนดลักษณะของการทำเหมืองใต้ดินในเขตประทานบัตร ที่ถือเป็น การทำให้เสียหายซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่นั้น ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกให้ผู้ถือประทานบัตร ทำเหมืองใต้ดินระงับการกระทำและจัดการแก้ไขตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้ (ร่างมาตรา ๘๔)

๘.๔.๒ กำหนดหลักความรับผิดชอบที่นำมาใช้บังคับกับความเสียหาย ในกรณีที่พื้นดินบริเวณใดในเขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทรุดตัวลง (ร่างมาตรา ๘๕)

๘.๕ ส่วนที่ ๕ การกำหนดเงินค่าทดแทน

๘.๕.๑ กำหนดให้ในกรณีที่มีการทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดิน เกินกว่า ๑๐๐ เมตรในเขตที่ดินแปลงใด ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินแปลงนั้น ตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นตามกฎหมายอื่น มีสิทธิได้รับเงิน ค่าทดแทนจากผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินในบริเวณดังกล่าวตามจำนวนเงินที่กำหนด โดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทน (ร่างมาตรา ๘๖)

๘.๕.๒ กำหนดให้ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ได้มีการยื่นคำขอประทานบัตร ทำเหมืองใต้ดินที่ลึกเกินกว่า ๑๐๐ เมตรจากผิวดินในท้องที่ใดแล้ว ให้มีคณะกรรมการกำหนดเงิน ค่าทดแทนขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด ในท้องที่ที่เขตเหมืองใต้ดินส่วนใหญ่ตั้งอยู่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและ การเหมืองแร่ ธารักษ์พื้นที่ เจ้าพนักงานที่ดินที่เขตเหมืองใต้ดินตั้งอยู่ ผู้แทนองค์กรปกครอง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ส่วนท้องถิ่นที่เขตเมืองใต้ดินตั้งอยู่แห่งละ ๑ คน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวน ๓ คนซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านธรณีวิทยา วิศวกรรมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ เป็นกรรมการ และให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมประจำท้องที่เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยในการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ให้คำนึงถึงผลกระทบจากการทำเหมืองใต้ดินที่อาจทำให้ประโยชน์การใช้สอยที่ดินของผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นลดลง และคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนอาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจ่ายเงินค่าทดแทน ในคราวเดียวหรือจ่ายเป็นงวดตลอดอายุประทานบัตรก็ได้ (ร่างมาตรา ๘๗)

๘.๕.๓ กำหนดให้เมื่อคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมประจำท้องที่แจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินว่าจะยินยอมชำระเงินค่าทดแทนตามที่กำหนดได้หรือไม่หากผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินไม่ยินยอมชำระเงินค่าทดแทนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้มีหนังสือแจ้ง ให้ผู้ออกประทานบัตรสั่งยกคำขอประทานบัตรนั้น กรณีที่ได้ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินแล้ว ผู้ถือประทานบัตรไม่ยอมชำระเงินค่าทดแทนตามเงื่อนไขในประทานบัตร ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร (ร่างมาตรา ๘๘)

๙. หมวด ๗ การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

๙.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ซึ่งมีการขุดหาแร่รายย่อย โดยใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยมีอายุไม่เกิน ๑ ปีนับแต่วันที่ออก (ร่างมาตรา ๘๙)

๙.๒ กำหนดให้ผู้ประสงค์จะร่อนแร่ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๙๐)

๑๐. หมวด ๘ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม

๑๐.๑ ส่วนที่ ๑ การประกอบธุรกิจแร่

๑๐.๑.๑ กำหนดให้แร่ที่ได้มาจากประทานบัตรหรือแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่ได้แจ้งไว้ เมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่แล้ว ให้เป็นแร่ที่ทำการซื้อ ขาย ครอบครอง เก็บ หรือขนได้ ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ แร่ที่ได้มาโดยประการอื่นนอกจากนั้น ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีอำนาจอนุญาตให้ครอบครองเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว ให้เป็นแร่ที่ขอขนหรือขอขายได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้น (ร่างมาตรา ๙๑)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๑๐.๑.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด สภาพออย่างใด ปริมาณเท่าใด หรือในพื้นที่ใด เป็นแร่ที่อยู่ในความควบคุม โดยการซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ หรือการขนแร่ดังกล่าว ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรม พื้นฐานและการเหมืองแร่ (ร่างมาตรา ๙๒ และร่างมาตรา ๙๓)

๑๐.๑.๓ กำหนดกรณีที่เป็นข้อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาต และการควบคุมการครอบครองแร่และการขนแร่ตามมาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๙๔)

๑๐.๑.๔ กำหนดให้การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ และการขนแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีอำนาจประกาศกำหนดให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ครอบครอง ผู้เก็บ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ใช้แร่ ต้องรายงานการซื้อ การขาย การครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือการใช้แร่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดได้ (ร่างมาตรา ๙๕)

๑๐.๑.๕ กำหนดให้ใบอนุญาตซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือ ขนแร่ที่อยู่ในความควบคุม ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๙๖)

๑๐.๑.๖ กำหนดให้ในกรณีที่ใบอนุญาตครอบครองแร่สิ้นอายุและ ผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ได้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้แร่นั้น ตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๙๗)

๑๐.๑.๗ กำหนดให้รัฐมนตรีอาจออกประกาศเกี่ยวกับการนำเข้า หรือส่งออกแร่ในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือความปลอดภัยของประชาชน (ร่างมาตรา ๙๘)

๑๐.๑.๘ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุม การขนแร่และการจัดเก็บแร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปได้ (ร่างมาตรา ๙๙)

๑๐.๒ ส่วนที่ ๒ การแต่งแร่

๑๐.๒.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดแต่งแร่ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ถือประทานบัตรซึ่งแต่งแร่ภายในเขตประทานบัตร โดยผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๐๐ และร่างมาตรา ๑๐๑)

ร่างพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๑๐.๒.๒ กำหนดให้การขยายหรือลดเขตแต่งแร่ การเปลี่ยนแปลงแผนผัง และวิธีการแต่งแร่ การหยุดแต่งแร่ชั่วคราว การแจ้งแต่งแร่ใหม่ และการเลิกแต่งแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๐๒)

๑๐.๒.๓ กำหนดห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำหรือละเว้น กระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๐๓)

๑๐.๓ ส่วนที่ ๓ การประกอบโลหกรรม

๑๐.๓.๑ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้การประกอบโลหกรรมแร่ชนิดใด ปริมาณการผลิตขนาดใด และโดยกรรมวิธีใด เป็นการประกอบโลหกรรมควบคุม ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐๔)

๑๐.๓.๒ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดประกอบโลหกรรมควบคุม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ถือประทานบัตรซึ่งประกอบโลหกรรมภายในเขตประทานบัตรและผู้ประกอบโลหกรรมควบคุมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๐๕ และร่างมาตรา ๑๐๖)

๑๐.๓.๓ กำหนดให้การขยายหรือลดเขตโลหกรรม การเปลี่ยนแปลงแผนผัง และวิธีการประกอบโลหกรรม การหยุดประกอบโลหกรรมชั่วคราว การแจ้งประกอบโลหกรรมใหม่ และการเลิกประกอบโลหกรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๐๗)

๑๐.๓.๔ กำหนดห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๐๘)

๑๐.๔ ส่วนที่ ๔ การต่ออายุและการโอนใบอนุญาต

๑๐.๔.๑ กำหนดเกี่ยวกับการขอต่ออายุใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตครอบครองแร่ ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม (ร่างมาตรา ๑๐๙)

๑๐.๔.๒ กำหนดห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมโอนใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ร่างมาตรา ๑๑๐)

๑๐.๔.๓ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตในหมวดนี้ตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการโอนประทานบัตร โดยการตกทอดมาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๑๑)

๑๐.๕ ส่วนที่ ๕ การออกใบแทน

๑๐.๕.๑ กำหนดเกี่ยวกับการขอออกใบแทน ในกรณีอาชญาบัตรประทานบัตร หรือใบอนุญาตขำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย (ร่างมาตรา ๑๑๒)

๑๑. หมวด ๙ การรังวัด

๑๑.๑ กำหนดให้เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตร คำขอใบอนุญาตแต่งแร่ คำขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือคำขออนุญาตทิ้งมูลดินทรายแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเขตพื้นที่คำขอ โดยวิธีการรังวัดหรือวิธีอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๑๓)

๑๑.๒ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายมีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการรังวัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามควรแก่กรณี (ร่างมาตรา ๑๑๔)

๑๑.๓ กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๓ ทั้งนี้ ในกรณีคำขอประทานบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สร้างหมุดหลักฐานการแผนที่หรือหลักหมายเขตเหมืองแร่ให้ปรากฏชัดเจนและตรวจสอบได้ (ร่างมาตรา ๑๑๕)

๑๑.๔ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือถอนหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๑๖)

๑๑.๕ กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อาจกำหนดให้ช่างรังวัดเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่จะต้องกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๓ โดยการรังวัดหรือวิธีอื่นใดได้ (ร่างมาตรา ๑๑๗)

๑๒. หมวด ๑๐ การยกคำขอ การยกเลิก การแก้ไข หรือเพิกถอนการอนุญาต

๑๒.๑ ส่วนที่ ๑ การยกคำขอ

๑๒.๑.๑ กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือคำขออาชญาบัตรพิเศษได้ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอ ไม่ให้ความร่วมมือในการรังวัดหรือการออกอาชญาบัตร (ร่างมาตรา ๑๑๘)

๑๒.๑.๒ กำหนดให้อธิบดี เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งยกคำขอประทานบัตรได้ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอ ไม่ให้ความร่วมมือในการรังวัดหรือการออกประทานบัตร (ร่างมาตรา ๑๑๙)

๑๒.๒ ส่วนที่ ๒ การยกเลิก การแก้ไข หรือการเพิกถอนการอนุญาต

๑๒.๒.๑ กำหนดให้เมื่อได้มีการอนุญาตโดยการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และผู้ได้รับ อนุญาตดังกล่าวไม่มารับภายใน ๓๐ วันนับแต่ได้รับแจ้งโดยไม่มีเหตุอันควร ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตยกเลิก การอนุญาตนั้นเสียได้. (ร่างมาตรา ๑๒๐)

๑๒.๒.๒ กำหนดให้เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญ ให้ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจเรียกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นมาแก้ไขให้ถูกต้องหรือเพิกถอนเสียได้ (ร่างมาตรา ๑๒๑)

๑๒.๒.๓ กำหนดให้เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือให้ชำระหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และผู้มีหน้าที่ ต้องชำระหนี้ไม่ชำระภายใน ๙๐ วันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต นั้นเสียได้ (ร่างมาตรา ๑๒๒)

๑๒.๒.๔ กำหนดให้เมื่อปรากฏว่าผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือ ผู้รับใบอนุญาต ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือดำเนินการใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ ความเสียหาย หรืออันตรายที่มีผลกระทบต่อ บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้น ระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๒๓)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๑๒.๒.๕ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๓ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้อธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดประกอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวและให้ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๒๕)

๑๓. หมวด ๑๑ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และเงินบำรุงพิเศษ

๑๓.๑ กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ผู้แจ้งการร่อนแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ (ร่างมาตรา ๑๒๕)

๑๓.๒ กำหนดเกี่ยวกับอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ร่างมาตรา ๑๒๖)

๑๓.๓ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ครบถ้วน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้อง ให้อธิบดีมีหนังสือเรียกให้ผู้นั้นมาชี้แจงโดยกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เพื่อนำหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่มาแสดง หากพบว่าไม่มีหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือหลักฐานที่นำมาแสดงนั้น ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการชำระค่าภาคหลวงแร่ถูกต้องครบถ้วนแล้ว หรือผู้นั้นไม่มาชี้แจงภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ เพื่อประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่ (ร่างมาตรา ๑๒๗)

๑๓.๔ กำหนดให้ผู้ขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเสียค่าธรรมเนียม พร้อมกับการยื่นคำขอและต้องออกค่าใช้จ่ายหรือวางเงินล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดดำเนินงาน ตามความจำเป็นอันควรแก่กรณีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๒๘)

๑๓.๕ กำหนดให้การสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ ต้องเสียค่าสิทธิการสำรวจแร่ในอัตราที่กำหนดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๒๙)

๑๓.๖ กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรต้องเสียเงินบำรุงพิเศษในอัตราไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตรนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๐)

๑๔. หมวด ๑๒ การพัฒนาและการส่งเสริม

๑๔.๑ กำหนดให้คณะกรรมการอาจให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวง ยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๓๑)

๑๔.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดน่าจะมีแร่เหมาะสมเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดทำเอกสารที่จำเป็นในการขอประทานบัตร และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นเพื่อขอความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก่อนออกประทานบัตรให้ทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๓๒)

๑๕. หมวด ๑๓ ความรับผิดชอบทางแพ่ง

๑๕.๑ กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการของตนต่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดขึ้นแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาต ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายดังกล่าว เกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาตรายนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๓)

๑๕.๒ กำหนดให้ผู้ใดทำเหมืองแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่ออกนอกเขตประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่ในเขตประทานบัตร แต่เป็นพื้นที่ห้ามทำเหมืองตามมาตรา ๖๔ (๓) หรือตามกฎหมายอื่น นอกจากจะต้องรับผิดชอบทางอาญาแล้ว จะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตั้งแต่ ๒ เท่าแต่ไม่เกิน ๓ เท่าของมูลค่าแร่ที่ได้จากการทำเหมืองในบริเวณดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๑๓๔)

๑๕.๓ กำหนดให้ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรที่ถูกจำหน่ายตามมาตรา ๑๓ วรรคห้า หรือมาตรา ๑๓๒ วรรคสอง มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายได้ หากพิสูจน์ได้ว่าเป็นค่าเสียหายที่แท้จริงซึ่งเกิดจากการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับคำขอนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๕)

๑๕.๔ กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ นอกเหนือจากความรับผิดตามมาตรา ๑๓๓ ได้แก่ ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผล เนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ ได้รับอนุญาตได้ประกอบกิจการเหมืองแร่โดยรู้อยู่แล้วว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ไม่ปลอดภัย ภายหลังจากการทำเช่นนั้นแล้วไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นได้ (ร่างมาตรา ๑๓๖)

๑๖. หมวด ๑๔ การควบคุมและการตรวจสอบ

๑๖.๑ ส่วนที่ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่

๑๖.๑.๑ กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติกร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๓๗)

๑๖.๑.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ไม่ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่พนักงาน เจ้าหน้าที่สั่งเป็นหนังสือให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้ขุดหาแร่รายย่อย ผู้ประกอบกิจการ ร่อนแร่ ผู้ประกอบธุรกิจแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมระงับ การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม หรือจัดการ ป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการประกอบกิจการให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่ออธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต เพื่อพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอน อาชญาบัตร ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือระงับการประกอบกิจการต่อไป (ร่างมาตรา ๑๓๘)

๑๖.๑.๓ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (ร่างมาตรา ๑๓๙)

๑๖.๑.๔ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวล กฎหมายอาญา และเพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๑๔๐ และร่างมาตรา ๑๔๑)

๑๖.๒ ส่วนที่ ๒ การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางและเงินค้ำจำ

๑๖.๒.๑ กำหนดให้บรรดาแร่ที่มีไว้เนื่องในการกระทำความผิด และ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการ กระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ที่ได้รับผลใน การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดไว้เพื่อเป็น

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยโทษต่อจิตใจและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

หลักฐานในการพิจารณาคดีได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรและ ส่อว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ (ร่างมาตรา ๑๔๒)

๑๖.๒.๒ กำหนดให้ในกรณีทรัพย์สินถูกยึดไว้ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดี คืบทรัพย์สินหรือเงินแล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสามได้ หากทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ ทรัพย์สินนั้นถูกยึด หรือ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ ทรัพย์สินนั้นมาจากผู้เป็นเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา (ร่างมาตรา ๑๔๓)

๑๖.๒.๓ กำหนดให้ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำ ความผิดโดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยึดส่งมอบของกลางให้แก่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีกำหนดเพื่อเก็บรักษาไว้ และให้อธิบดี มีอำนาจประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อให้บุคคลดังกล่าวไปแสดงหลักฐานเพื่อขอรับ ของกลางคืน (ร่างมาตรา ๑๔๔)

๑๖.๒.๔ กำหนดให้ในกรณีที่ถ้าทรัพย์สินและของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือสูญหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเกินค่าของทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันอันสมควร อธิบดีอาจดำเนินการ จัดการขายทรัพย์สินหรือของกลางก่อนครบกำหนดเวลา เมื่อได้เงินเป็นสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินหรือของกลางนั้น หรือถ้าการนำทรัพย์สินหรือของกลาง ที่ยึดหรืออายัดไว้ไปใช้ประโยชน์จะเป็นการบรรเทาความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษา ให้นำทรัพย์สินหรือของกลางนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๔๕)

๑๖.๒.๕ กำหนดให้บรรดาค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ที่ค้างจ่ายอยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือเจ้าพนักงาน อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาคืนภายใน ๑ ปีนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๑๔๖)

๑๗. หมวด ๑๕ บทกำหนดโทษ

๑๗.๑ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๔ ว่าด้วยเขตควบคุมแร่ หรือมาตรา ๒๘ ว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๔๗)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๑๗.๒ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ ว่าด้วยสิทธิยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ของผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต หรือมาตรา ๓๐ ว่าด้วยการแจ้งการพบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่ ฯลฯ ในการสำรวจแร่ หรือการทำเหมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๔๘)

๑๗.๓ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ว่าด้วยการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๔๙)

๑๗.๔ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่ที่ไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๗ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๐)

๑๗.๕ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๑)

๑๗.๖ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๓ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๔๓ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๒)

๑๗.๗ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ว่าด้วยการได้รับประทานบัตรทำเหมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๕๓)

๑๗.๘ กำหนดโทษปรับในกรณีผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๕๔)

๑๗.๙ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ ว่าด้วยการรับช่วงการทำเหมือง มาตรา ๖๗ ว่าด้วยการโอนประทานบัตร หรือมาตรา ๑๑๐ ว่าด้วยการโอนใบอนุญาตแต่งแร่หรือใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๕)

๑๗.๑๐ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในมาตรา ๘๙ วรรคสอง ว่าด้วยการได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๖)

๑๗.๑๑ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง ว่าด้วยการร่อนแร่ หรือไม่ปฏิบัติตามวิธีการร่อนแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๗)

๑๗.๑๒ กำหนดให้ผู้ซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ หรือขนแร่ ที่ยังมีได้มีการชำระค่าภาคหลวงแร่ ตามมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับตั้งแต่ ๑ เท่าถึง ๕ เท่าของมูลค่าแร่ (ร่างมาตรา ๑๕๘)

๑๗.๑๓ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙๓ ว่าด้วยใบอนุญาตซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๓ เท่าถึง ๕ เท่าของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๕๙)

๑๗.๑๔ กำหนดให้ผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๖๐)

๑๗.๑๕ กำหนดให้ผู้ไม่จัดทำรายงานตามมาตรา ๙๕ วรรคสอง ว่าด้วยการรายงาน การซื้อ การขาย การครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือการใช้แร่ หรือจัดทำ รายงานดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๖๑)

๑๗.๑๖ กำหนดบทลงโทษปรับและจำคุกกรณีมีการฝ่าฝืนมาตรา ๙๘ ว่าด้วยการขออนุญาตหรือการแจ้งการนำเข้าในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป (ร่างมาตรา ๑๖๒)

๑๗.๑๗ กำหนดให้ผู้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนส่งและการจัดเก็บแร่ที่นำเข้าในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปตามมาตรา ๙๙ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๖๓)

๑๗.๑๘ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง ผู้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง นำแร่ที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๘ มาทำการแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และหากการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง เป็นการกระทำของผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ให้ผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ออกใบอนุญาตเพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตได้ (ร่างมาตรา ๑๖๔)

๑๗.๑๙ กำหนดให้ผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๑ ว่าด้วยการอนุญาตให้แต่งแร่ หรือมาตรา ๑๐๖ ว่าด้วยการอนุญาตให้ประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๖๕)

ร่างพระราชบัญญัติวัตถุประสงค์ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๑๗.๒๐ กำหนดให้การฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๓ ว่าด้วยการห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาต แต่งแร่กระทำหรือละเว้นกระทำการอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือ สิ่งแวดล้อม หรือมาตรา ๑๐๘ ว่าด้วยการห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำหรือ ละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ ๕๐,๐๐๐ บาท ตลอดระยะเวลา ที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น (ร่างมาตรา ๑๖๖)

๑๗.๒๑ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ตามมาตรา ๑๐๒ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งแร่ หรือมาตรา ๑๐๗ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๖๗)

๑๗.๒๒ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๖ ว่าด้วยการห้ามมิให้ทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอนหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือ ปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๖๘)

๑๗.๒๓ กำหนดให้ผู้จัดทำรายงานการรังวัดตามมาตรา ๑๑๗ อันเป็นเท็จหรือไม่รายงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๖๙)

๑๗.๒๔ กำหนดให้ผู้ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๗๐)

๑๗.๒๕ กำหนดให้ผู้นำทรัพย์สินหรือของกลางที่ได้รับมอบหมายให้เป็น ผู้เก็บรักษาตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง ไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับจำนวน ๒ เท่า ของประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้หรือแสวงหาประโยชน์ (ร่างมาตรา ๑๗๑)

๑๗.๒๖ กำหนดให้บรรดาแร่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือ มีไว้เนื่องในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด ตามมาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๔ เฉพาะการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ มาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๔ และมาตรา ๑๘๐ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ (ร่างมาตรา ๑๗๒)

๑๗.๒๗ กำหนดให้ในกรณีที่ยกกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีนำออกขาย หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือเพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการ หรือจำหน่ายออกจากสารบบของทางราชการ และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการดังกล่าว โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๗๓)

๑๗.๒๘ กำหนดให้ในกรณีที่มีเงินซึ่งได้จากการขายของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาลหรือตามที่มีการเปรียบเทียบ อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินดังกล่าวเพื่อเป็นเงินสินบนหรือรางวัลแก่ผู้นำจับ ผู้จับ หรือผู้ดำเนินการเพื่อให้การขายของกลางเป็นผลสำเร็จ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๔)

๑๗.๒๙ กำหนดให้ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๗๕)

๑๗.๓๐ กำหนดให้ผู้สนับสนุนหรือได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น (ร่างมาตรา ๑๗๖)

๑๗.๓๑ กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้ (ร่างมาตรา ๑๗๗)

๑๗.๓๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้มีคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามที่รัฐมนตรีกำหนดตามความเหมาะสม ทั้งนี้ การประชุม หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๘)

๑๗.๓๓ กำหนดให้เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๗๙)

๑๗.๓๔ กำหนดให้ในกรณีที่ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้กระทำในเขตควบคุมแร่ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ เป็น ๒ เท่า (ร่างมาตรา ๑๘๐)

๑๗.๓๕ กำหนดให้ในกรณีผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการให้กระทำของผู้ใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของผู้ใด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๘๑)

๑๗.๓๖ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือผู้ใดที่เกี่ยวข้องโดยทุจริต กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดๆ โดยทุจริตเพื่อมิให้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปีถึง ๑๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๘๒)

๑๗.๓๗ กำหนดให้มูลค่าแร่ตามหมวด ๑๕ บทกำหนดโทษ ให้ถือตามราคาตลาดที่อธิบดีประกาศกำหนดและใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการกระทำความผิด (ร่างมาตรา ๑๘๓)

๑๘. หมวด ๑๖ บทเฉพาะกาล

๑๘.๑ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการแร่ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นกรรมการ และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้คณะกรรมการแร่จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานบัตรสำหรับการทำเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการ และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๔)

๑๘.๒ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับประกาศกำหนดพื้นที่เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปอีก ๕ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๕)

๑๘.๓ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับบรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๖)

๑๘.๔ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับบรรดาค่าขอทุกประเภทที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๘๗)

๑๘.๕ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับบรรดาอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน และบรรดาข้อผูกพันตามสัญญาต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่กับรัฐบาลไทย โดยกระทรวงอุตสาหกรรมและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปตามข้อผูกพันแห่งสัญญานั้น ๆ ทั้งนี้ จนกว่าผลการใช้บังคับตามสัญญาจะสิ้นสุดลง (ร่างมาตรา ๑๘๘)

ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

ข้อดี

๑. เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรแร่อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เกิดคุณภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การรักษาสีงแวดล้อมของประเทศ

๒. การกำหนดมาตรการในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบที่เกิดจากการประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ถือเป็นอีกมาตรการในส่งเสริมและป้องกันมิให้มีการกระทำความผิด อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๓. มีการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อให้การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ รัฐสามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

๔. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมกับขนาดของเหมือง รวมทั้งเกิดการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพิจารณาตามกฎหมาย

๕. การกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมกำกับดูแลให้เหมาะสมกับแร่แต่ละชนิด เป็นการลดภาระในการขอและออกใบอนุญาต เกิดความสมดุลระหว่างการประกอบอุตสาหกรรมแร่กับการคุ้มครองรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชน

๖. มีการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการอนุญาตไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

ร่างพระราชบัญญัติว่าดฤที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๗. มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่และผลประโยชน์จากทรัพยากรแร่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

๘. การเพิ่มอัตราโทษในความผิดอาญาให้เหมาะสมกับลักษณะความผิดและสถานการณ์ ในปัจจุบัน ถือเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อสังเกต

การประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของสภาพดิน น้ำ และอากาศในพื้นที่เหมือง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยนอกเหนือจากการกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมแล้ว เห็นควรต้องมีมาตรการในการควบคุมและดูแลอย่างเคร่งครัดจริงจัง โดยคำนึงถึงสิทธิของประชาชน ในชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่โดยตรง คำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงประเทศชาติเป็นสำคัญ

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการ ของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณา ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
มีนาคม ๒๕๕๙

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายณัฐ ภาสข รongเลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุพัตรา วรรณศิริกุล ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นางสาวศิวณัฐภรณ์ นันทะมา นิตกรปฏิบัติการ
นางกิตติมา อรุณพลุทรัพย์ วิทยากรปฏิบัติการ
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าหน้าที่งานธุรการอาวุโส
นางสาวอมรรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าหน้าที่งานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวอลงกรณ์ ดันเบ็ด เจ้าหน้าที่งานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสาร ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้น ข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	
• คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย.....	- ๑ -
• บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เรื่องเสรีจที่ ๑๙๖/๒๕๕๙ (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙).....	- ๗ -
• ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.	- ๒๗ -
• สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.	- ๒๙ -
• คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายว่าด้วยแร่	- ๓๗ -
• อุตสาหกรรมเหมืองแร่กับระบบเศรษฐกิจไทย	- ๕๗ -
• สถานการณ์และผลกระทบต่อสุขภาพจากการทำเหมืองแร่	- ๖๔ -

ภาคผนวก

: หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๗๒๘๐ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	(๑)
: ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	(๒)
: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	(๕๓)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของ

ร่างพระราชบัญญัติแร่

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดทีมี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญ

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแร่และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่

๑.๒ เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงโดยนำหลักการของกฎหมายทั้งสองฉบับมาบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อให้การอนุญาตและการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ โดยกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแร่ เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมกับประเภทและขนาดของการทำเหมือง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์จากทรัพยากรแร่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง และกำหนดให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของการทำเหมืองใต้ดิน ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแร่และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่

๔. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทยกเลิกกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐
- (๒) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖
- (๓) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๔) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๕) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘
- (๖) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๗) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕
- (๘) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๘
- (๙) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐
- (๑๐) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

๖. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“แร่” หมายความว่า ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อยไม่ว่าจะต้องถลุงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมถึงตลอดถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะและตะกั่วที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินตามที่กฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายตามที่กฎกระทรวงกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม แต่ไม่รวมถึงน้ำ หรือเกลือสินเธาว์

“น้ำเกลือใต้ดิน” หมายความว่า น้ำเกลือที่มีอยู่ใต้ดินตามธรรมชาติ และมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

“การบริหารจัดการแร่” หมายความว่า การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การสำรวจแร่ การทำเหมือง การทำเหมืองใต้ดิน การขุดหาแร่รายย่อย การร่อนแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม รวมทั้งการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินการเรื่องดังกล่าว

“สำรวจแร่” หมายความว่า การเจาะหรือขุดหรือกระทำด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เพื่อให้รู้ว่าในพื้นที่มีแร่หรือไม่เพียงใด

“ทำเหมือง” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด แต่ไม่รวมถึงการขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

“ทำเหมืองใต้ดิน” หมายความว่า การทำเหมืองด้วยวิธีการเจาะเป็นปล่องหรืออุโมงค์ลึกลงไปได้ผิวดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ใต้ผิวดิน

“ขุดหาแร่รายย่อย” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงงานคนหรือใช้เครื่องจักรรวมกันไม่เกินยี่สิบแรงม้า ภายในท้องที่ ขนาดพื้นที่ วิธีการขุดหาแร่ และชนิดแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ร่อนแร่” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงคนแต่ละคนตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่ และวิธีการร่อนแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ประกอบธุรกิจแร่” หมายความว่า การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การนำแร่เข้าไปในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป และการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

“ซื้อแร่” หมายความว่า การรับโอนแร่ด้วยประการใดจากบุคคลอื่น นอกจากการตกทอดทางมรดก

“ขายแร่” หมายความว่า การโอนแร่ด้วยประการใดไปยังบุคคลอื่น นอกจากการตกทอดทางมรดก

“ครอบครองแร่” หมายความว่า การมีไว้ การยึดถือ หรือการรับไว้ด้วยประการใดซึ่งแร่เพื่อตนเองหรือผู้อื่น และไม่ว่าจะเป็นการมีไว้เพื่อขาย เพื่อขนส่ง เพื่อใช้ หรือเพื่อประการอื่นใด และรวมถึงการทิ้งไว้หรือปรากฏอยู่ในบริเวณที่อยู่ในความครอบครองด้วย เว้นแต่แร่ที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือโดยลักษณะการปรากฏอยู่ของแร่นั้นผู้ครอบครองไม่ควรจะทราบได้

“แต่งแร่” หมายความว่า การกระทำใด ๆ เพื่อให้แร่หรือวัสดุที่มีสิ่งเจือปนสะอาดหรือเพื่อให้แร่หรือวัสดุที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกัน และหมายความรวมถึงการบดแร่ คัดขนาด หรือการนำแร่ไปผ่านกระบวนการแล้วได้สารชนิดใหม่ตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“โลหกรรม” หมายความว่า การทำแร่หรือวัตถุดิบที่มีโลหะเป็นองค์ประกอบให้เป็นโลหะหรือสารประกอบโลหะด้วยวิธีการถลุงแร่หรือวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการทำโลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ โดยวิธีหลอม หล่อ รีด หรือวิธีอื่นใด

“เขตควบคุมแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่รัฐมนตรีประกาศเป็นเขตควบคุมแร่

“เขตประทานบัตร” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดในประทานบัตร

“เขตเหมืองแร่” หมายความว่า เขตประทานบัตร และให้รวมถึงเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้แต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม หรือที่ทิ้งมูลดินทราย ซึ่งมีเขตติดต่อกับเขตประทานบัตร

“เขตแต่งแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่ระบุในใบอนุญาตแต่งแร่

- “เขตโลกรรม” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่ระบุในใบอนุญาตประกอบโลกรรม
- “สถานที่เก็บแร่” หมายความว่า สถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่
- “อาชญาบัตรสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่เบื้องต้น
ภายในท้องที่ที่ระบุในหนังสือสำคัญนั้น แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล
- “อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่
ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล
- “อาชญาบัตรพิเศษ” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขต
ที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น และผู้ยื่นคำขอต้องเสนอข้อผูกพันสำหรับการสำรวจและต้องเสนอผลประโยชน์
พิเศษแก่รัฐ
- “ประทานบัตร” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อทำเหมืองภายในเขตที่กำหนด
ในหนังสือสำคัญนั้น
- “ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้
- “เขตไหล่ทวีป” หมายความว่า เขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิอธิปไตยของประเทศไทยตามหลัก
กฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามความตกลงที่ได้ทำกับต่างประเทศ
- “มูลดินทราย” หมายความว่า เปลือกดิน ทราย กรวด หรือหินที่เกิดจากการทำเหมือง
และให้หมายความรวมถึงน้ำขุ่นขึ้นด้วย
- “ตะกรัน” หมายความว่า สารประกอบหรือสารพลอยได้อื่นใดที่เกิดจากการประกอบ
โลกรรมตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- “ผู้ออกประทานบัตร” หมายความว่า
- (๑) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น สำหรับการทำเหมือง
ประเภทที่ ๑
- (๒) อธิบดี สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓
- “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการแร่
- “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ทั้งนี้ ในเขตพื้นที่ของตน
- “เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่
เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่
- “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง
- “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล
- “องค์กรเอกชน” หมายความว่า องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือตามกฎหมายอื่น
- “องค์กรชุมชน” หมายความว่า องค์กรชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน
หรือตามกฎหมายอื่น
- “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่
และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
 “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๗. มาตรารักษาการ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
 อำนาจหน้าที่ของตน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจออกประกาศ
 ตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่
 กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม
 กำหนดพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแร่ และกำหนดกิจการอื่น หรือออกประกาศ และระเบียบเพื่อปฏิบัติการ
 ตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว
 ให้ใช้บังคับได้

๘. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๘.๑ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่การบริหารจัดการแร่
 ทั่วราชอาณาจักรและเขตไหล่ทวีป (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การบริหารจัดการแร่ทั่วราชอาณาจักรและเขตไหล่ทวีป

๘.๒ หมวด ๑ นโยบายในการบริหารจัดการแร่

๘.๒.๑ กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม
 และผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ
 ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม
 (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ รัฐมีหน้าที่ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและ
 ประชาชนอย่างยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อสุขภาพและ
 สิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่
 ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม

ร่างพระราชบัญญัตินี้ พ.ศ.
 (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๒.๒ กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกันจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายละเอียดตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกันจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การสำรวจทรัพยากรแร่ แหล่งแร่สำรอง การจำแนกเขตพื้นที่ศักยภาพแร่ พื้นที่ที่สมควรสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ และพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงที่จะกำหนดให้เป็นเขตเพื่อการทำเหมืองแร่ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแร่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการจัดทำต้องมีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่ข้อมูลของแร่ประเภทที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และให้มีการจัดทำหรือปรับปรุงข้อมูลทุกสิบห้าปี

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ตามวรรคหนึ่งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่

๘.๒.๓ กำหนดห้ามมิให้ทำเหมืองในพื้นที่ที่แผนแม่บทบริหารจัดการแร่กำหนดให้มีการสงวนหวงห้าม หรืออนุรักษ์ไว้ เว้นแต่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจและไม่สามารถหาพื้นที่อื่นทดแทนได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ทำเหมืองในพื้นที่ที่แผนแม่บทบริหารจัดการแร่กำหนดให้มีการสงวนหวงห้าม หรืออนุรักษ์ไว้ เว้นแต่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจและไม่สามารถหาพื้นที่อื่นทดแทนได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

๘.๒.๔ กำหนดการอนุญาตให้ทำเหมืองให้พิจารณาอนุญาตได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง และในกรณีแหล่งแร่ใดมีศักยภาพในการพัฒนา แต่เทคโนโลยีที่จะใช้ในการทำเหมืองยังไม่เหมาะสม ให้สงวนแหล่งแร่นั้นไว้จนกว่าจะมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่ การอนุญาตให้ทำเหมืองให้พิจารณาอนุญาตได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง และในกรณีแหล่งแร่ใดมีศักยภาพในการพัฒนา แต่เทคโนโลยีที่จะใช้ในการทำเหมืองยังไม่เหมาะสม ให้สงวนแหล่งแร่นั้นไว้จนกว่าจะมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

๘.๒.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ใด ๆ ให้เป็นเขตสำหรับ ดำเนินการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือ การวิจัยเกี่ยวกับแร่ โดยให้ประกาศนั้นมีผลใช้บังคับไม่เกิน ๕ ปี และให้สามารถขยายระยะเวลา การใช้บังคับได้อีก ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๒ ปี และผู้ใดจะยื่นคำขออาชญาบัตรหรือประทานบัตร ภายในเขตที่กำหนดไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีฯ จะประกาศกำหนดให้ยื่นคำขอในเขตพื้นที่นั้นได้ เป็นกรณีพิเศษ (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัย เกี่ยวกับแร่ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ใด ๆ ให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้

ภายในเขตที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดจะยื่นคำขออาชญาบัตรหรือประทานบัตรไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะประกาศกำหนดให้ยื่นคำขอในเขตพื้นที่ นั้นได้เป็นกรณีพิเศษ

ประกาศตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้บังคับไม่เกินห้าปี โดยให้สามารถขยายระยะเวลาการใช้บังคับ ได้อีกสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสองปี

ในกรณีที่หมดความจำเป็นในการใช้เขตพื้นที่เพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยกเลิกประกาศตามวรรคหนึ่งก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการใช้บังคับได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘.๒.๖ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตแหล่งแร่ เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวน หวงห้าม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในพื้นที่นั้น โดยพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแรดังกล่าวต้องเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะตามที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตแหล่งแร่ เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวน หวงห้าม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในพื้นที่นั้น โดยพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองแร่ได้ต้องเป็นพื้นที่ดังต่อไปนี้

(๑) มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง

(๒) มีเขตพื้นที่ที่มีกฎหมายเฉพาะห้ามการเข้าใช้ประโยชน์ใด ๆ โดยเด็ดขาด รวมถึงพื้นที่ เขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๒.๗ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการแร่ มีอำนาจนำพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูง มาประกาศให้มีการประมูลแหล่งแร่ในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลได้สิทธิในการสำรวจแร่ และทำเหมืองในพื้นที่นั้น โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการประมูล และการยกเลิกการประมูล ตลอดจนการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีฯ ประกาศกำหนดตามคำแนะนำของคณะกรรมการแร่ (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ มีอำนาจนำพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูง มาประกาศให้มีการประมูลแหล่งแร่ในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลได้สิทธิในการสำรวจแร่และทำเหมืองในพื้นที่นั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการประมูล และการยกเลิกการประมูล ตลอดจนการให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนดตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

ประกาศตามวรรคสองต้องกำหนดสัดส่วนของผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ และสัดส่วนที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย

ผู้ชนะการประมูลตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการสำรวจแร่หรือทำเหมืองแร่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่พื้นที่ตามวรรคหนึ่งมีคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรที่ได้ยื่นไว้แล้ว ให้ถือว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจอนุญาตได้ และให้จำหน่ายคำขอดังกล่าวออกจากทะเบียนคำขอ เว้นแต่ในกรณีที่คำขอนั้นทับซ้อนพื้นที่ตามวรรคหนึ่งบางส่วน ให้ส่วนที่ไม่ทับซ้อนยังคงดำเนินการเพื่อการอนุญาตหรือไม่อนุญาตคำขอนั้นต่อไปได้

๘.๒.๘ กำหนดให้เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการทำเหมือง การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรม เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบการทำเหมือง การลักลอบนำแร่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศ กำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ภายใต้บังคับการบริหารจัดการแร่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเขตควบคุมแร่ โดยจะกำหนดเป็นเขตควบคุมแร่สำหรับแร่ชนิดหนึ่งชนิดใดก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการทำเหมือง การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรมเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบการทำเหมือง การลักลอบนำแร่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ภายใต้บังคับการบริหารจัดการแร่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเขตควบคุมแร่ โดยจะกำหนดเป็นเขตควบคุมแร่สำหรับแร่ชนิดหนึ่งชนิดใดก็ได้

ประกาศตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการต่าง ๆ ที่ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้ประกอบการแร่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งระยะเวลาในการใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือ มาตรการดังกล่าว

การขยายระยะเวลาตามวรรคสอง ให้กระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อหมดความจำเป็นที่จะต้องมีเขตควบคุมแร่ตามวรรคหนึ่งให้รัฐมนตรีประกาศยกเลิก

๘.๓ หมวด ๒ คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด

๘.๓.๑ ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการแร่

๘.๓.๑.๑ กำหนดให้มี “คณะกรรมการแร่” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๗ คนเป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นเลขานุการ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกิน ๒ คน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกิน ๒ คน และผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการสำรวจและการทำเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ ด้านละ ๑ คน (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการแร่” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกินสองคน

(๒) ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกินสองคน

(๓) ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการสำรวจและการทำเหมืองแร่

ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง

ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๓.๑.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแร่ (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการประกาศให้มีการประมูลเขตแหล่งแร่
- (๒) ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน และกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓
- (๓) ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การเพิกถอน และการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับอาชญาบัตรพิเศษ
- (๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

๘.๓.๑.๓ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการแร่ (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่พรรคการเมือง หรือข้าราชการในส่วนราชการที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
- (๖) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลหรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจหรือดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแร่
- (๗) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นใดที่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ

๘.๓.๑.๔ กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งและเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการแต่งตั้งผู้อื่นให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลง (ร่างมาตรา ๑๘ - ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๑๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการที่แต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้ และในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

๘.๓.๑.๕ กำหนดองค์ประชุมและหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการแร่ (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

๘.๓.๑.๖ กำหนดให้คณะกรรมการแร่มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการแร่ มอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะอนุกรรมการด้วย

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๓.๑.๗ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง อธิบาย ให้ความเห็น ให้คำแนะนำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง อธิบาย ให้ความเห็น ให้คำแนะนำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

๘.๓.๒ ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการแร่จังหวัด

๘.๓.๒.๑ กำหนดให้ในจังหวัดที่จะมีการออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๗ คน เป็นกรรมการ และให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นเลขานุการ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกิน ๒ คน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกิน ๒ คน และผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ จำนวนไม่เกิน ๓ คน (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ ในจังหวัดที่จะมีการออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประทานบัตรสำหรับทำเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกินสองคน
- (๒) ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกินสองคน
- (๓) ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม

และด้านสังคมศาสตร์ จำนวนไม่เกินสามคน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๓.๒.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแรงแจ้งจังหวัด และให้นำมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการแรงแจ้งจังหวัดโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการแรงแจ้งจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน หรือการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประธานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑

(๒) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารจัดการแร่ในจังหวัดนั้น

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่อยู่ว่าราชการจังหวัด

มอบหมาย

มาตรา ๒๖ ให้นำมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการแรงแจ้งจังหวัดโดยอนุโลม

๘.๔ หมวด ๓ บททั่วไป

๘.๔.๑ กำหนดให้การอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับแก่กรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณี และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ในการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ การอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับแก่กรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณี และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ในการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ แต่การดำเนินการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

๘.๔.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม และหลักเกณฑ์หรือวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม และหลักเกณฑ์หรือวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๔.๓ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต เข้าไปยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ ในเขตอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เขตอาชญาบัตรพิเศษ หรือเขตเหมืองแร่ นั้น เว้นแต่ ผู้นั้นมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ ในเขตอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เขตอาชญาบัตรพิเศษ หรือเขตเหมืองแร่ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต เข้าไปยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ในเขตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย

การฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง นอกจากเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นแล้ว ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตด้วยแล้วแต่กรณี

๘.๔.๔ กำหนดให้ในการสำรวจแร่หรือการทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่ หรือสิ่งที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นพิเศษ อันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษา วิจัยหรืออนุรักษ์ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์แล้ว ผู้ถืออาชญาบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้น ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยพลัน (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ ในการสำรวจแร่หรือการทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่หรือสิ่งที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นพิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษา วิจัยหรืออนุรักษ์ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์แล้ว ผู้ถืออาชญาบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยพลัน

๘.๔.๕ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ หรือคำขอประทานบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกัน รวมถึงห้ามยื่นคำขอตั้งกล่าวเหลื่อมล้ำทับซ้อนกับเขตเนื้อที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตร เว้นแต่ กรณีเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๑)

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ หรือคำขอประทานบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกัน รวมถึงห้ามยื่นคำขอตั้งกล่าวเหลื่อมล้ำทับซ้อนกับเขตเนื้อที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตร เว้นแต่

(๑) ผู้ยื่นคำขอมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ เขตพื้นที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรือเขตพื้นที่อาชญาบัตรพิเศษ

(๒) ผู้ซึ่งได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ หรือผู้ถือประทานบัตร ให้ยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตนั้นได้

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๔.๖ กำหนดให้การส่งหนังสือหรือคำสั่งที่มีถึงบุคคลใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เว้นแต่ในกรณีที่ผู้รับ หรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิสำเนา หรือรู้ตัวและภูมิสำเนาแต่มีผู้รับเกิน ๑๐๐ คน การแจ้งจะกระทำได้โดยวิธีการตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๓๒)

มาตรา ๓๒ การส่งหนังสือหรือคำสั่งที่มีถึงบุคคลใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เว้นแต่ในกรณีที่ผู้รับ หรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิสำเนา หรือรู้ตัวและภูมิสำเนาแต่มีผู้รับเกินหนึ่งร้อยคน การแจ้งจะกระทำโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นและโดยการประกาศในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

๘.๔.๗ กำหนดให้ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตแบบอาชญาบัตร แบบประทานบัตร แบบใบอนุญาต รวมทั้งแบบอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓๓)

มาตรา ๓๓ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต แบบอาชญาบัตร แบบประทานบัตร แบบใบอนุญาต รวมทั้งแบบอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๕ หมวด ๔ การสำรวจแร่

๘.๕.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

๘.๕.๑.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจแร่นั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ (ร่างมาตรา ๓๔)

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจแร่นั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ

การขอและการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ และคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๘.๕.๑.๒ กำหนดให้อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถืออาชญาบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถืออาชญาบัตรด้วย (ร่างมาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๕ อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษ ให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถืออาชญาบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถืออาชญาบัตรด้วย

๘.๕.๒ ส่วนที่ ๒ อาชญาบัตรสำรวจแร่

๘.๕.๒.๑ กำหนดให้ผู้ประสงค์จะขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้น และในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ไว้แล้วในท้องที่ใด ย่อมไม่ตัดสิทธิบุคคลอื่นในการยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่เดียวกัน และเมื่อได้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้ผู้ใดในท้องที่ใดแล้ว อาจออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอรายอื่นในท้องที่เดียวกันอีกได้ (ร่างมาตรา ๓๖)

มาตรา ๓๖ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้น

ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ไว้แล้วในท้องที่ใด ไม่ตัดสิทธิบุคคลอื่นในการยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่เดียวกัน และเมื่อได้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้ผู้ใดในท้องที่ใดแล้ว อาจออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอรายอื่นในท้องที่เดียวกันอีกได้

๘.๕.๒.๒ กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ โดยกำหนดให้อาชญาบัตรสำรวจแร่มีอายุ ๑ ปีนับแต่วันที่ออก (ร่างมาตรา ๓๗)

มาตรา ๓๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรสำรวจแร่มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก

ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรสำรวจแร่

๘.๕.๓ ส่วนที่ ๓ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

๘.๕.๓.๑ กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น โดยคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แต่ละคำขอ ให้ขอได้ไม่เกิน ๒,๕๐๐ ไร่ (ร่างมาตรา ๓๘)

มาตรา ๓๘ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น
คำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แต่ละคำขอให้ขอได้ไม่เกินสองพันห้าร้อยไร่

๘.๕.๓.๒ กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยกำหนดให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มีอายุไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันที่ออก และเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไข ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก็ได้ (ร่างมาตรา ๓๙)

มาตรา ๓๙ ให้อธิบดีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่
อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มีอายุไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออก
เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน
อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก็ได้
ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

๘.๕.๓.๓ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุก ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน ๓๐ วันก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ (ร่างมาตรา ๔๐)

มาตรา ๔๐ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ ทั้งนี้ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๕.๓.๔ กำหนดเหตุแห่งการสิ้นสุดของอาชญาบัตรผูกขาด
สำรวจแร่ก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร (ร่างมาตรา ๔๑)

มาตรา ๔๑ ให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรเมื่อ

- (๑) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (๒) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ไม่รายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไป

ในรอบระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐

(๕) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขอยกเลิกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยให้มีผล
นับแต่วันที่ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

(๖) อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยให้มีผลนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง
เพิกถอนนั้น

๘.๕.๔ ส่วนที่ ๔ อาชญาบัตรพิเศษ

๘.๕.๔.๑ กำหนดให้ผู้ประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษในท้องที่ใด
ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น โดยคำขออาชญาบัตรพิเศษให้ขอ
ได้ตามเนื้อที่ที่สามารถดำเนินการสำรวจจนแล้วเสร็จครบถ้วนได้ภายใน ๕ ปี และต้องไม่เกิน
ค่าขอละ ๑๐,๐๐๐ ไร่ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรพิเศษในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินค่าขอละ ๕๐๐,๐๐๐ ไร่
และผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องเสนอข้อมูลพินสำหรับการสำรวจโดยระบุจำนวนเงินที่จะ
ใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในแต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และต้องเสนอผลประโยชน์
พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยให้ผลประโยชน์พิเศษดังกล่าวมีผล
ผูกพันผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต่อไป เมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษนั้นได้รับประทานบัตรสำหรับ
การทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่ตนได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้น และในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ
ได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอาชญาบัตรพิเศษ
ตามมาตรา ๓๑ (๒) ให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐมีผลผูกพันแก่ผู้ขอประทานบัตรดังกล่าวด้วย
(ร่างมาตรา ๔๒)

มาตรา ๔๒ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงาน
อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น

คำขออาชญาบัตรพิเศษให้ขอได้ตามเนื้อที่ที่สามารถดำเนินการสำรวจจนแล้วเสร็จครบถ้วน
ได้ภายในห้าปี ทั้งนี้ ต้องไม่เกินค่าขอละหนึ่งหมื่นไร่ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรพิเศษในทะเล ให้ขอได้ไม่เกิน
ค่าขอละห้าแสนไร่

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องเสนอข้อผูกพันสำหรับการสำรวจโดยระบุจำนวนเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในแต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้ผลประโยชน์พิเศษดังกล่าวมีผลผูกพันผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต่อไปเมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษนั้นได้รับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่ดินได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้น

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือให้ผู้อื่นยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอาชญาบัตรพิเศษตามมาตรา ๓๑ (๒) ให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสาม มีผลผูกพันแก่ผู้ขอประทานบัตรดังกล่าวด้วย

การกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสาม ให้กำหนดวิธีการในการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรพิเศษด้วย

ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามที่กำหนดในวรรคสาม ให้ใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ หรือการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

๘.๕.๔.๒ กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่เป็นผู้มีอำนาจออกอาชญาบัตรพิเศษ โดยกำหนดให้อาชญาบัตรพิเศษ มีอายุไม่เกิน ๕ ปีนับแต่วันที่ออก และเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน ในการอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขไว้ในอาชญาบัตรพิเศษก็ได้ (ร่างมาตรา ๔๓)

มาตรา ๔๓ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษ อาชญาบัตรพิเศษมีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออก เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน ในการอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรพิเศษก็ได้

ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการสำรวจแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ

๘.๕.๔.๓ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามข้อผูกพัน สำหรับการสำรวจของแต่ละปีที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ และในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ ได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีหรือเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๔๓ และข้อผูกพันของแต่ละปีแล้ว ปรากฏว่าผลการสำรวจในปีที่ผ่านมาบ่งชี้ว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขออาชญาบัตรพิเศษมีไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ที่จะเปิดการทำเหมืองได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษอาจขอคืนอาชญาบัตรพิเศษ หรือขอคืนพื้นที่บางส่วนก็ได้ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด (ร่างมาตรา ๔๔)

มาตรา ๔๔ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันสำหรับการสำรวจของแต่ละปีที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีหรือเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๔๓ และข้อผูกพันตามวรรคหนึ่งของแต่ละปีแล้ว ปรากฏว่าผลการสำรวจในปีที่ผ่านมาบ่งชี้ว่าแนวโน้มที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขออาชญาบัตรพิเศษมีไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ที่จะเปิดการทำเหมืองได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษอาจขอคืนอาชญาบัตรพิเศษ หรือขอคืนพื้นที่บางส่วนก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และให้อาชญาบัตรพิเศษนั้นสิ้นอายุหรือการคืนพื้นที่บางส่วนนั้นมีผลนับแต่วันที่ยื่นคำขอ และให้ข้อผูกพันสำหรับปีที่เหลืออยู่หรือข้อผูกพันสำหรับพื้นที่ส่วนที่คืนนั้นสิ้นผลไปด้วยแล้วแต่กรณี

๘.๕.๔.๔ กำหนดให้เมื่อสิ้นรอบปีข้อผูกพันใด ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษยังปฏิบัติตามข้อผูกพันตามมาตรา ๔๔ สำหรับการสำรวจในรอบปีนั้นไม่ครบถ้วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องจ่ายเงินเท่ากับจำนวนที่ยังมิได้ใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันนั้นให้แก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายในกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันสิ้นรอบปีข้อผูกพันดังกล่าว ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันใดเกินข้อผูกพันที่กำหนดไว้สำหรับรอบปีข้อผูกพันนั้น ให้มีสิทธิหักจำนวนเงินส่วนที่เกินออกจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันปีต่อไปได้ (ร่างมาตรา ๔๕)

มาตรา ๔๕ เมื่อสิ้นรอบปีข้อผูกพันใด ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษยังปฏิบัติตามข้อผูกพันตามมาตรา ๔๔ สำหรับการสำรวจในรอบปีนั้นไม่ครบถ้วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องจ่ายเงินเท่ากับจำนวนที่ยังมิได้ใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันนั้นให้แก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันสิ้นรอบปีข้อผูกพันดังกล่าว

ในการสำรวจถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันใดเกินข้อผูกพันที่กำหนดไว้สำหรับรอบปีข้อผูกพันนั้น ให้มีสิทธิหักจำนวนเงินส่วนที่เกินออกจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันปีต่อไปได้

๘.๕.๔.๕ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุก ๑๘๐ วันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรพิเศษต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน ๓๐ วันก่อนอาชญาบัตรพิเศษสิ้นอายุ (ร่างมาตรา ๔๖)

มาตรา ๔๖ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรพิเศษต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรพิเศษสิ้นอายุ ทั้งนี้ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๕.๔.๖ กำหนดเหตุแห่งการให้อาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลง
ก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ (ร่างมาตรา ๔๗)

มาตรา ๔๗ ให้อาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรเมื่อ

- (๑) ผู้ถืออาชญาพิเศษตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (๒) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษขอคืนอาชญาบัตรพิเศษตามมาตรา ๔๔
- (๕) อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรพิเศษ โดยให้มีผลนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น

๘.๖ หมวด ๕ การทำเหมือง

๘.๖.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

๘.๖.๑.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตร และประทานบัตรให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประทานบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถือประทานบัตรด้วย โดยการขอและการออกประทานบัตร และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๔๘)

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตร

ประทานบัตรให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประทานบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถือประทานบัตรด้วยการขอและการออกประทานบัตร และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๘.๖.๑.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศเพื่อแบ่งการทำเหมืองออกเป็น ๓ ประเภท ตามที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่และการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ ซึ่งในการออกประกาศเพื่อแบ่งประเภทการทำเหมือง ให้คำนึงถึงพื้นที่ชนิดแร่ ลักษณะทางธรณีวิทยาของแหล่งแร่ วิธีการทำเหมือง และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการทำเหมือง (ร่างมาตรา ๔๙)

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

มาตรา ๔๙ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่และการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศเพื่อแบ่งการทำเหมืองออกเป็นสามประเภท ดังนี้

(๑) การทำเหมืองประเภทที่ ๑ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่จังหวัดที่มีการทำเหมืองเป็นผู้ออกประทานบัตร

(๒) การทำเหมืองประเภทที่ ๒ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหกร้อยยี่สิบห้าไร่ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกประทานบัตร

(๓) การทำเหมืองประเภทที่ ๓ ได้แก่ การทำเหมืองที่ไม่ใช่การทำเหมืองประเภทที่ ๑ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๒ การทำเหมืองในทะเล และการทำเหมืองใต้ดิน ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกประทานบัตร

ในการออกประกาศเพื่อแบ่งประเภทการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงพื้นที่ ชนิดแร่ ลักษณะทางธรณีวิทยาของแหล่งแร่ วิธีการทำเหมือง และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการทำเหมือง

๘.๖.๑.๓ กำหนดให้เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความพร้อมในการบริหารจัดการและการกำกับดูแลการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตนั้นเป็นผู้ออกประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ซึ่งอยู่ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว แทนหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ (๑) ก็ได้ (ร่างมาตรา ๕๐)

มาตรา ๕๐ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความพร้อมในการบริหารจัดการและการกำกับดูแลการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตนั้นเป็นผู้ออกประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ซึ่งอยู่ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว แทนหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ (๑) ได้

๘.๖.๒ ส่วนที่ ๒ การขอประทานบัตร

๘.๖.๒.๑ กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะขอประทานบัตร ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๕๐ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตพื้นที่การทำเหมืองตั้งอยู่ โดยพื้นที่ที่ยื่นคำขอต้องไม่เกินเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องส่งเอกสารหรือหลักฐานตามรายการที่กำหนดพร้อมคำขอ (ร่างมาตรา ๕๑)

มาตรา ๕๑ ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตร ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๕๐ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตพื้นที่การทำเหมืองตั้งอยู่ โดยพื้นที่ที่ยื่นคำขอต้องไม่เกินเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องส่งเอกสารหรือหลักฐานดังต่อไปนี้พร้อมคำขอ

(๑) หลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองอยู่ในเขตคำขอตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) ข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๓) เอกสารหรือหลักฐานที่แสดงว่าผู้ยื่นคำขอมีสិทธิที่จะทำเหมืองในเขตคำขอนั้นได้เว้นแต่พื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ให้ยื่นหลักฐานการอนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์เพื่อการทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าวจากหน่วยงานของรัฐก่อนการพิจารณาอนุญาต

(๔) เอกสารหรือหลักฐานอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๘

การกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสอง (๒) ให้กำหนดวิธีการในการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย

ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสอง (๒) ให้ใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่หรือเพื่อใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

๘.๖.๒.๒ กำหนดให้การขอประทานบัตรในเขตหนึ่งให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๖๒๕ ไร่ เว้นแต่ กรณีการขอประทานบัตรในเขตอาชญาบัตรพิเศษ ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๒,๕๐๐ ไร่ กรณีการขอประทานบัตรทำเหมืองได้ดิน ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๑๐,๐๐๐ ไร่ และกรณีการขอประทานบัตรในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละ ๕๐,๐๐๐ ไร่ (ร่างมาตรา ๕๒)

มาตรา ๕๒ การขอประทานบัตรในเขตหนึ่งให้ขอได้ไม่เกินคำขอละหกร้อยยี่สิบห้าไร่ เว้นแต่

- (๑) การขอประทานบัตรในเขตอาชญาบัตรพิเศษ ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละสองพันห้าร้อยไร่
- (๒) การขอประทานบัตรทำเหมืองได้ดิน ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละหนึ่งหมื่นไร่
- (๓) การขอประทานบัตรในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละห้าหมื่นไร่

๘.๖.๒.๓ กำหนดให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นเมื่อได้รับคำขอประทานบัตร ให้ดำเนินการกำหนดเขตพื้นที่ประทานบัตรโดยวิธีการรังวัดหรือวิธีการอื่นใดตามมาตรา ๑๑๓ และให้ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ยื่นคำขอโดยปิดประกาศเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วันไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่มีการยื่นขอประทานบัตร เมื่อครบกำหนดเวลาให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๕๓)

มาตรา ๕๓ เมื่อได้รับคำขอประทานบัตรแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี กำหนดเขตพื้นที่ประทานบัตรโดยวิธีการรังวัดหรือวิธีการอื่นใด ตามมาตรา ๑๑๓

เมื่อได้กำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ยื่นคำขอโดยปิดประกาศเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่มีการยื่นขอประทานบัตร เมื่อครบกำหนดเวลา ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๖.๓ ส่วนที่ ๓ การออกประทานบัตร

๘.๖.๓.๑ กำหนดห้ามมิให้มีการออกประทานบัตรในลักษณะที่ทำให้มีเขตเหมืองแร่ซ้อนกัน ในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (ร่างมาตรา ๕๔)

มาตรา ๕๔ เพื่อประโยชน์ในด้านความปลอดภัย ห้ามออกประทานบัตรในลักษณะที่ทำให้มีเขตเหมืองแร่ซ้อนกัน ในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

๘.๖.๓.๒ กำหนดให้ประทานบัตรมีอายุไม่เกิน ๓๐ ปีนับแต่วันที่ออกประทานบัตร กรณีประทานบัตรใดได้กำหนดอายุไว้ต่ำกว่า ๓๐ ปี หากผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะขอต่ออายุ ให้ยื่นคำขอก่อนวันที่ประทานบัตรสิ้นอายุเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน โดยผู้ออกประทานบัตรจะต่ออายุให้อีกก็ได้ แต่เมื่อรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน ๓๐ ปี (ร่างมาตรา ๕๕)

มาตรา ๕๕ ประทานบัตรมีอายุไม่เกินสามสิบปีนับแต่วันที่ออก
 ประทานบัตรใดได้กำหนดอายุไว้ต่ำกว่าสามสิบปี ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะขอต่ออายุ ให้ยื่นคำขอก่อนวันที่ประทานบัตรสิ้นอายุเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ทั้งนี้ ผู้ออกประทานบัตรจะต่ออายุให้อีกก็ได้ แต่เมื่อรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินสามสิบปี
 ในกรณีที่ประทานบัตรใดได้รับการต่ออายุให้ระยะเวลาการต่ออายุเริ่มนับแต่วันที่ผู้ออกประทานบัตรอนุญาตให้มีการต่ออายุนั้น
 การยื่นคำขอต่ออายุและการอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการพิจารณาการขอต่ออายุประทานบัตรด้วย

๘.๖.๔ ส่วนที่ ๔ สิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตร

๘.๖.๔.๑ กำหนดสิทธิของผู้ถือประทานบัตรในเขตเหมืองแร่ (ร่างมาตรา ๕๖)

มาตรา ๕๖ ผู้ถือประทานบัตรมีสิทธิในเขตเหมืองแร่ ดังต่อไปนี้

(๑) เตรียมการเพื่อการทำเหมือง เช่น การปลูกสร้างอาคาร การก่อสร้างหรือการติดตั้งเครื่องทุ่นแรงในการทำเหมือง ขุดทางน้ำ ทำท่าขนบ หรือทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตประทานบัตร เพื่อประโยชน์แก่การทำเหมือง

(๒) แต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม หรือทิ้งมูลดินทราย

(๓) ทำเหมืองในเขตประทานบัตร และขายแร่ที่ระบุนไว้ในประทานบัตร รวมถึงแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมืองนั้น

(๔) นำคดีขึ้นสู่ศาลในกรณีที่มีผู้โต้แย้งหรือขัดขวางการทำเหมือง

ความใน (๒) มิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดิน เว้นแต่เป็นการกระทำในเขตพื้นที่ที่ดินมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

การใช้สิทธิของผู้ถือประทานบัตรตาม (๑) (๒) หรือ (๓) เมื่อสิ้นอายุประทานบัตรแล้ว ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถือประทานบัตรได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินนั้น

๘.๖.๔.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรคนเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน ให้ถือว่าประทานบัตรทั้งหมดมีเขตเหมืองแร่เดียวกัน กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน อาจร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ โดยยื่นคำขอและรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน และมีพื้นที่เหมืองแร่ที่ไม่อาจทำเหมืองแต่ฝ่ายเดียวได้อย่างปลอดภัยหรือไม่อาจนำแร่ในเขตนั้นมาใช้ได้อย่างคุ้มค่าได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และเพื่อความปลอดภัย เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรหลายคนซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกันร่วมแผนผังโครงการเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ (ร่างมาตรา ๕๗)

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรคนเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน ให้ถือว่าประทานบัตรทั้งหมดมีเขตเหมืองแร่เดียวกัน

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน อาจร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ โดยยื่นคำขอและรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน และมีพื้นที่เหมืองแร่ที่ไม่อาจทำเหมืองแต่ฝ่ายเดียวได้อย่างปลอดภัยหรือไม่อาจนำแร่ในเขตนั้นมาใช้ได้อย่างคุ้มค่าได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และเพื่อความปลอดภัย ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มีอำนาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรหลายคนซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกันร่วมแผนผังโครงการเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๖.๔.๓ ในกรณีผู้ถือประทานบัตรไม่มีหนี้ค้างชำระและได้ฟื้นฟูพื้นที่ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการออกประทานบัตรจนครบถ้วนแล้ว ผู้ถือประทานบัตรอาจคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วน โดยยื่นคำขอและคืนประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี โดยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เป็นไปตามที่กำหนด และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องพิจารณาคำขอคืนประทานบัตรให้แล้วเสร็จภายในหนึ่ง ๑๘๐ วันนับแต่วันที่รับคำขอคืนประทานบัตร (ร่างมาตรา ๕๘)

มาตรา ๕๘ ในกรณีผู้ถือประทานบัตรไม่มีหนี้ค้างชำระและได้ฟื้นฟูพื้นที่ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการออกประทานบัตรจนครบถ้วนแล้ว ผู้ถือประทานบัตรอาจคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วนได้ โดยยื่นคำขอและคืนประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

กรณีคืนประทานบัตรทั้งหมด ให้สิทธิตามประทานบัตรนั้นสิ้นสุดลงเมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้ถือประทานบัตรได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งแล้ว และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรทราบ

กรณีคืนประทานบัตรบางส่วน ให้สิทธิตามประทานบัตรส่วนที่คืนสิ้นสุดลงเมื่อมีการกำหนดเขตเพื่อตัดเนื้อที่ประทานบัตรส่วนที่ไม่ได้คืนออกจากส่วนที่คืนเสร็จแล้ว และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้ส่งประทานบัตรที่เหลืออยู่คืนแก่ผู้ถือประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การพิจารณาคำขอคืนประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอคืนประทานบัตร

ผู้ถือประทานบัตรที่ประสงค์ขอคืนประทานบัตรบางส่วนต้องชำระค่าใช้จ่ายในการกำหนดเขตตามวรรคสาม

๘.๖.๔.๔ กำหนดเหตุแห่งการสิ้นสุดสิทธิของผู้ถือประทานบัตร (ร่างมาตรา ๕๙)

มาตรา ๕๙ สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถือประทานบัตรตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (๒) ผู้ถือประทานบัตรเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ผู้ถือประทานบัตรขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

(๕) เมื่อผู้ถือประทานบัตรไม่ได้รับความยินยอมหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตประทานบัตรหรือเขตเหมืองแร่ต่อไปโดยคำสั่งของศาลหรือคำพิพากษาถึงที่สุด ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนพื้นที่ที่เจ้าของที่ดินไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อนุญาตนั้น และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๕๘ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๖) สิ้นอายุตามที่กำหนดไว้ในประทานบัตร

(๗) ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๒๗ วรรคสอง

๘.๖.๔.๕ กำหนดให้ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลง หากมีแร่คงเหลืออยู่ในเขตเหมืองแร่ และผู้ถือประทานบัตรหรือทายาทไม่ยื่นขออนุญาตครอบครองภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลง ให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีอำนาจนำออกขายตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยผู้ซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินดังกล่าวให้ขออนุญาตครอบครองแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อประสงค์จะขายให้ขออนุญาตขนแร่และขายแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้นตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง (ร่างมาตรา ๖๐)

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลง หากมีแร่คงเหลืออยู่ในเขตเหมืองแร่ และผู้ถือประทานบัตรหรือทายาทไม่ยื่นขออนุญาตครอบครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน

แร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจนำออกขาย

หากปรากฏว่าราคาของแร่ที่จะขายตามวรรคหนึ่งนั้นต่ำเกินไป อธิบดีมีอำนาจให้ดำเนินการปรับปรุง ดัดแปลง หรือแต่งแร่ดังกล่าวเพื่อให้มีราคาเพิ่มขึ้นและคุ้มค่าง่อนขาย ทั้งนี้ ให้หักค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง ดัดแปลง หรือแต่งแร่จากเงินที่ได้จากการขายแร่ นั้น

ในกรณีไม่มีผู้ซื้อแร่ตามวรรคสองหรือแร่นั้นมีราคาไม่คุ้มค่าง่อก่อนขาย ให้อธิบดีอาจสั่งให้นำแร่ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือเพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการ หรือจำหน่ายออกจากสารบบของทางราชการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ผู้ซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้ขออนุญาตครอบครองแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อประสงค์จะขายให้ขออนุญาตขนแร่และขายแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้นตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๖.๔.๖ กำหนดการสิ้นอายุของประธานบัตรใด ให้ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ในกรณีตามมาตรา ๗๐ หรือผู้ถือประธานบัตรยื่นคำขอต่ออายุ
และผู้ออกประธานบัตรยังมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ (ร่างมาตรา ๖๑)

มาตรา ๖๑ เมื่อประธานบัตรใดสิ้นอายุ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ในกรณี
ตามมาตรา ๗๐ หรือผู้ถือประธานบัตรยื่นคำขอต่ออายุและยังมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุจากผู้ออกประธานบัตร

๘.๖.๔.๗ กำหนดให้สิทธิตามประธานบัตรไม่อยู่ในความรับผิดชอบ
แห่งการบังคับคดี (ร่างมาตรา ๖๒)

มาตรา ๖๒ สิทธิตามประธานบัตรไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

๘.๖.๔.๘ กำหนดระยะเวลา หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการเปิด
การทำเหมือง หลักเกณฑ์การทำเหมือง และการหยุดการทำเหมืองที่ผู้ถือประธานบัตร
จะต้องดำเนินการ (ร่างมาตรา ๖๓)

มาตรา ๖๓ ผู้ถือประธานบัตรต้องเปิดการทำเหมืองภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับประธานบัตร
เว้นแต่มีเหตุขัดข้องและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น
แล้วแต่กรณี

การเปิดการทำเหมืองตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการเตรียมการทำเหมืองตาม
มาตรา ๕๖ (๑) ด้วย

ก่อนการเปิดการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง ผู้ถือประธานบัตรต้องแจ้งเป็นหนังสือให้
เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า
สิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน
อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณีแล้ว ให้ดำเนินการทำเหมืองได้

การทำเหมืองต้องมีปริมาณงานและระยะเวลาไม่น้อยกว่าหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีมีเหตุขัดข้อง ผู้ถือประธานบัตรอาจขออนุญาตหยุดการทำเหมืองต่อเจ้าพนักงาน
อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และจะหยุดทำเหมืองได้เมื่อได้รับอนุญาต
เป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

เมื่อผู้ถือประธานบัตรประสงค์จะขอเปิดการทำเหมืองหลังจากได้รับอนุญาตให้หยุดการทำ
เหมืองตามวรรคสาม ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี
และจะเริ่มทำเหมืองได้เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่
หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

เหตุขัดข้องในการเปิดการทำเหมือง การหยุดการทำเหมือง ระยะเวลา การตรวจสอบ การขอ
อนุญาตหยุดการทำเหมือง และการขออนุญาตเปิดการทำเหมือง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๔.๖.๔๙ กำหนดหน้าที่ของผู้ถือประทวนบัตรที่ต้องปฏิบัติ (ร่างมาตรา ๖๔)

มาตรา ๖๔ ผู้ถือประทวนบัตรมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) ทำเหมืองตามวิธีการทำเหมือง แผนผัง โครงการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประทวนบัตร
- (๒) การเพิ่มเติมชนิดแร่ที่จะทำเหมือง การเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเหมือง แผนผังโครงการ และเงื่อนไขสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้ออกประทวนบัตร ส่วนการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และการทำเหมืองประเภทที่ ๓ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี
- (๓) ห้ามทำเหมืองใกล้ทางหลวงที่ได้ลงทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง หรือทางน้ำสาธารณะภายในระยะห้าสิบลเมตร เว้นแต่ประทวนบัตรกำหนดให้ทำได้หรือได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงผังโครงการ
- (๔) ห้ามปิดกั้น ทำลาย หรือทำด้วยประการใดให้เป็นการเสื่อมประโยชน์แก่ทางหลวงที่ได้ลงทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะดังกล่าวตามกฎหมาย และได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี
- (๕) ห้ามตมน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะ ไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทางน้ำสาธารณะดังกล่าวตามกฎหมาย และได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี
- (๖) ห้ามทิ้งหรือยอมให้ผู้อื่นนำมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (๗) การทำเหมือง การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรม ภายในเขตเหมืองแร่ ห้ามกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม
- (๘) พื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองตามแผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเผ่าะวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง ตามเงื่อนไขในการออกประทวนบัตร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทวนบัตรให้ดำเนินการเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเผ่าะวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด
- (๙) จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง หรือวางหลักประกันตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด
- (๑๐) ชำระหนี้อันพึงต้องชำระตามพระราชบัญญัตินี้
- (๑๑) แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่โดยพลันในกรณีที่มีหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้สูญหายหรือถูกทำลาย และต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ใหม่ตามมาตรา ๑๑๕ วรรคสาม
- (๑๒) ต้องรายงานการทำเหมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๖.๔.๑๐ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๖๔ (๘) หรือไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ นำเงินจากกองทุนหรือหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) มาเป็นค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการ และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรส่งเงินหรือหลักประกันตามจำนวนที่ได้ใช้จ่ายไป มาวางให้ครบถ้วนภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่จัดตั้งกองทุน หรือวางหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) หรือไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือนำหลักประกัน มาวางภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๕)

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๘) หรือไม่เยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ นำเงินจากกองทุนหรือ หลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรส่งเงินหรือ หลักประกันตามจำนวนที่ได้ใช้จ่ายไปมาวางให้ครบถ้วนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่กองทุนหรือหลักประกันไม่เพียงพอ ผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ส่วนที่ขาด

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้ออกประทานบัตรกำหนดหรือได้ฟื้นฟู สภาพพื้นที่การทำเหมืองตามแผนฟื้นฟูครบถ้วนหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองแล้ว ให้คืน เงินกองทุนหรือหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) ส่วนที่เหลือนั้นแก่ผู้ถือประทานบัตร

กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่จัดตั้งกองทุนหรือวางหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) หรือไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือนำหลักประกันมาวางภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ออกประทานบัตร มีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

๘.๖.๕ ส่วนที่ ๕ การรับช่วง การโอน การสวมสิทธิ

๘.๖.๕.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรยอมให้ผู้อื่นรับช่วง การทำเหมืองไม่ว่าเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยให้ผู้ถือประทานบัตร ที่ได้ให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย และให้ผู้รับช่วง การทำเหมืองมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายในส่วนที่รับช่วงการทำเหมือง เช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๖)

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรยอมให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองไม่ว่าเฉพาะส่วนใด ส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

ผู้ถือประทานบัตรที่ได้ให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองตามวรรคหนึ่งยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ตามกฎหมาย และให้ผู้รับช่วงการทำเหมืองนั้นมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายในส่วนที่รับช่วง การทำเหมืองเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร

การยื่นคำขอและการอนุญาตการรับช่วงทำเหมืองและการเลิกการรับช่วงการทำเหมือง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๖.๕.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะโอน
 ประทานบัตรต้องได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร โดยผู้ถือประทานบัตรและผู้ประสงค์
 จะรับโอนต้องยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น
 และผู้รับโอนประทานบัตรต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร และต้องรับโอนไป
 ซึ่งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และต้องปฏิบัติ
 ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๗)

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะโอนประทานบัตรต้องได้รับอนุญาตจาก
 ผู้ออกประทานบัตร

การยื่นคำขอโอนประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ถือประทานบัตรและผู้ประสงค์จะรับโอน
 ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

ผู้รับโอนประทานบัตรต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตรและต้องรับโอนไปซึ่งสิทธิ
 และหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน
 ประทานบัตร

การอนุญาตให้โอนประทานบัตรจะกระทำได้อต่อเมื่อได้มีการชำระหนี้สินที่ค้างชำระตามพระราชบัญญัตินี้
 แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จนครบถ้วนแล้ว

การยื่นคำขอโอนประทานบัตรและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
 ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๖.๕.๓ กำหนดให้ในการโอนประทานบัตร นอกจากจะต้องเสีย
 ค่าธรรมเนียมการโอนแล้ว ผู้โอนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง
 ที่ตนพึงได้รับ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
 กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเว้นแต่เป็นการโอนประทานบัตรให้แก่บิดามารดา สามี ภริยา
 หรือผู้สืบสันดานของผู้โอนเอง (ร่างมาตรา ๖๘)

มาตรา ๖๘ ในการโอนประทานบัตร นอกจากจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการโอนแล้ว
 ผู้โอนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองที่ตนพึงได้รับตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
 และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง ให้เรียกเก็บเฉพาะแต่ในส่วนที่เป็น
 ค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร โดยไม่รวมถึงค่าตอบแทนการโอนทรัพย์สินอื่น

การโอนประทานบัตรให้แก่บิดามารดา สามี ภริยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอนเอง
 ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง

๘.๖.๕.๔ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกมีหนังสือแจ้งชื่อของทายาทที่จะประกอบกิจการแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ผู้ถือประทานบัตรตาย หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหรือผู้ออกประทานบัตรไม่อนุญาต ให้ถือว่าสิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุของประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๙)

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกมีหนังสือแจ้งชื่อของทายาทที่จะประกอบกิจการแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถือประทานบัตรตาย เพื่อเสนอไปยังผู้ออกประทานบัตรเพื่อพิจารณา หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหรือผู้ออกประทานบัตรไม่อนุญาต ให้ถือว่าสิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุของประทานบัตร

ในกรณีที่ทายาทผู้ถือประทานบัตรหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายในกำหนดเวลาในวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกทำเหมืองต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตร จนกว่าผู้ออกประทานบัตรจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้มีการโอนประทานบัตรนั้น

การที่ทายาทคนหนึ่งคนใดยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิทายาทคนอื่นหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรดังกล่าวด้วยในเวลาใด ๆ ก่อนผู้ออกประทานบัตรจะอนุญาตให้มีการรับโอนประทานบัตรนั้น

การโอนประทานบัตรโดยการตกทอด ผู้รับโอนไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ให้นำความในสี่วรรคก่อนมาใช้บังคับกับผู้อนุบาลโดยอนุโลม

๘.๖.๕.๕ กำหนดให้ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนประทานบัตรสิ้นอายุ ผู้ออกประทานบัตรอาจจัดให้มีการประมูลเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลเข้าสวมสิทธิการทำเหมืองตามประทานบัตร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยผู้ได้รับอนุญาตให้สวมสิทธิการทำเหมืองดังกล่าว มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ ตามอายุประทานบัตรเดิมที่เหลืออยู่ (ร่างมาตรา ๗๐)

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนประทานบัตรสิ้นอายุ ผู้ออกประทานบัตรอาจจัดให้มีการประมูลเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลเข้าสวมสิทธิการทำเหมืองตามประทานบัตรนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ผู้ได้รับอนุญาตให้สวมสิทธิการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ตามอายุประทานบัตรเดิมที่เหลืออยู่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตรนั้น

๘.๗ หมวด ๖ การทำเหมืองใต้ดิน

๘.๗.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

๘.๗.๑.๑ กำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวดอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการทำเหมืองใต้ดินเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวดนี้ (ร่างมาตรา ๗๑)

มาตรา ๗๑ให้นำบทบัญญัติในหมวดอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการทำเหมืองใต้ดินเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวดนี้

๘.๗.๑.๒ กำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินที่ไม่รุกรานแร่ตามกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลอื่น หรือการทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ภายในเขตเหมืองแร่ในประทานบัตรที่ออกตามความในหมวด ๕ การทำเหมือง ส่วนที่ ๓ การออกประทานบัตร ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติในหมวดนี้ โดยต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ การทำเหมือง (ร่างมาตรา ๗๒)

มาตรา ๗๒ การทำเหมืองใต้ดินที่ไม่รุกรานแร่ตามกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลอื่น หรือการทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ภายในเขตเหมืองแร่ในประทานบัตรที่ออกตามความในหมวด ๕ ส่วนที่ ๓ ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติในหมวดนี้ โดยต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕

๘.๗.๑.๓ กำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางธรณีวิทยา รวมทั้งวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่ในแต่ละพื้นที่ และความปลอดภัยของสิ่งมีชีวิตและทรัพย์สิน (ร่างมาตรา ๗๓)

มาตรา ๗๓ การทำเหมืองใต้ดินต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางธรณีวิทยา รวมทั้งวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่ในแต่ละพื้นที่และความปลอดภัยของสิ่งมีชีวิตและทรัพย์สิน

๘.๗.๑.๔ กำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกิน ๑๐๐ เมตร ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ขอมจะมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น (ร่างมาตรา ๗๔)

มาตรา ๗๔ การทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ขอมจะมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น

๘.๗.๑.๕ กำหนดให้เขตประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รูก้ำเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และในกรณีที่พบว่าการทำเหมืองใต้ดินบริเวณใดในเขตประธานบัตรจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยมีอาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ ให้ผู้ออกประธานบัตรกำหนดเป็นเงื่อนไขในประธานบัตรมิให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้น (ร่างมาตรา ๗๕)

มาตรา ๗๕ เขตประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รูก้ำเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ในกรณีที่พบว่าการทำเหมืองใต้ดินบริเวณใดในเขตประธานบัตรจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยมีอาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ ให้ผู้ออกประธานบัตรกำหนดเป็นเงื่อนไขในประธานบัตรมิให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้น

๘.๗.๒ ส่วนที่ ๒ การออกประธานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

๘.๗.๒.๑ กำหนดให้คำขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๗๖)

มาตรา ๗๖ คำขอประธานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องประกอบด้วยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อมูลโดยสังเขปแสดงความลึกและมาตรการทางเทคนิคตามมาตรา ๗๓
- (๒) แผนที่แสดงเขตเหมืองแร่โดยสังเขป พร้อมข้อมูลประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณาตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง
- (๓) ข้อมูลทางเทคนิคในวิธีการทำเหมืองและแต่งแร่โดยสังเขปทั้งทางเลือกทางวิศวกรรมเหมืองแร่ที่มีอยู่โดยทั่วไปและทางเลือกที่ผู้ขอประธานบัตรเห็นสมควรจะนำมาใช้พร้อมเหตุผลของทางเลือกดังกล่าว
- (๔) ข้อมูล แผนผัง ขั้นตอน วิธีการในการทำเหมือง และการแต่งแร่ ที่แสดงถึงมาตรการในการลดผลกระทบหรือรักษาไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่อาจกระทบต่อการดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน
- (๕) ข้อเสนอเพื่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดินของตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) ที่ระบุถึงจำนวนกองทุนสนับสนุน และระเบียบการตรวจสอบการทำเหมืองที่ผู้ขอประธานบัตรจะเสนอให้ผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองได้เข้าร่วมตรวจสอบการทำเหมืองตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๘๓
- (๖) เส้นทางขนส่ง และแหล่งน้ำที่จะใช้ในโครงการ ทั้งที่มีอยู่แล้วและที่จะพัฒนาขึ้น พร้อมรายละเอียดการใช้สอยตลอดโครงการ ที่เพียงพอจะประเมินให้เห็นได้ว่าการทำเหมืองใต้ดินในโครงการจะไม่ส่งผลกระทบต่อดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน
- (๗) ข้อเสนอเอาประกันภัยความรับผิดชอบตามมาตรา ๘๕ ที่ระบุถึงวงเงินและระยะเวลาเอาประกันภัยไว้โดยชัดเจน

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

(๘) แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
ในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง

(๙) การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ
จากการทำเหมือง หรือการวางหลักประกัน

**๘.๗.๒.๒ กำหนดให้เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
ของผู้ขอประทานบัตรทำเหมืองได้ดินได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและ
รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ประมวล
ข้อมูลตามรายการที่กำหนด เข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียตามหลักเกณฑ์
ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อประกอบการกำหนดเงื่อนไข
อันจำเป็นในประทานบัตรต่อไป (ร่างมาตรา ๗๖)**

มาตรา ๗๖ เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้ขอประทานบัตรทำเหมือง
ได้ดินได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว ให้อธิบดี
ประมวลข้อมูลต่อไปนี้เข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน
กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการกำหนดเงื่อนไขอันจำเป็นในประทานบัตรต่อไป

(๑) ข้อมูลโครงการที่ยื่นประกอบคำขอประทานบัตรตามมาตรา ๗๖

(๒) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วย
การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว

ในกรณีที่ปรากฏความแตกต่างของข้อมูลหรือความคิดเห็นในการรับฟังความคิดเห็นที่จัดขึ้น
ตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติ แต่หากพบว่าข้อมูลโดยยังไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ หรือการจัดรับ
ฟังความคิดเห็นไม่ถูกต้องหรือผิดพลาดในสาระสำคัญให้สั่งให้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นใหม่ เพื่อให้สามารถ
นำข้อมูลหรือความคิดเห็นมากำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตรได้อย่างถูกต้อง

**๘.๗.๒.๓ กำหนดให้เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๖
สิ้นสุดลง ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่
ตามมาตรา ๘๑ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความคิดเห็นของ
ผู้มีส่วนได้เสีย แล้วนำมากำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรไว้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (ร่างมาตรา ๗๘)**

มาตรา ๗๘ เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๖ สิ้นสุดลง ให้อธิบดี
โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๘๑ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ
ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย แล้วนำมากำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรไว้ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เงื่อนไขในประทานบัตรต้องครอบคลุมโครงการ อย่างน้อยในทุกรายการตามที่รัฐมนตรี
ประกาศกำหนดไว้ตามมาตรา ๗๖

(๒) เงื่อนไขในประทานบัตรต้องครอบคลุมถึงรายละเอียดในโครงการทั้งหมดที่ผู้ขอประทานบัตร
ได้เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้รวมถึงเงื่อนไขหรือมาตรการเพิ่มเติม
ที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๗.๒.๔ กำหนดเงื่อนไขในการออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

(ร่างมาตรา ๗๙)

มาตรา ๗๙ การออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ขอประทานบัตรเสนอคำขอตามเงื่อนไขในมาตรา ๗๖
- (๒) ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗
- (๓) ได้กำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรตามมาตรา ๗๘

๘.๗.๒.๕ กำหนดให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ การออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินมาใช้บังคับกับการแก้ไขเงื่อนไขในประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๗๘ โดยอนุโลม โดยให้ถือการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียโดยทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ (ร่างมาตรา ๘๐)

มาตรา ๘๐ การแก้ไขเงื่อนไขในประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๗๘ให้นำบทบัญญัติในส่วนนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียโดยทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗

๘.๗.๓ ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

๘.๗.๓.๑ กำหนดให้ผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทำการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองใต้ดินของตน โดยให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมปรึกษาตามขั้นตอนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย และประกาศกำหนดขั้นตอนการจัดประชุมปรึกษาดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุถึงหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๘๑)

มาตรา ๘๑ ให้ผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทำการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองใต้ดินของตน โดยให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมปรึกษาตามขั้นตอนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ประกาศเพื่อกำหนดขั้นตอนการจัดประชุมปรึกษาตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุถึงหลักเกณฑ์และขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(๑) ความสมบูรณ์ของรายงานเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การปรึกษาจะต้องประกอบด้วยข้อมูลอันจำเป็นและประเด็นปัญหาโดยชัดเจน

(๒) หลักเกณฑ์รับรองกลุ่มหรือองค์กรอันเกิดจากการรวมตัวของผู้มีส่วนได้เสียและการได้มาซึ่งตัวแทนที่จะเข้าร่วมปรึกษาที่ครอบคลุมทั้งกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้บริหาร และสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้มีสิทธิในที่ดินหรืออยู่อาศัยในเขตเหมืองแร่ นั้น

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

(๓) องค์ประกอบของคณะกรรมการจัดการประชุมปรึกษาเบื้องต้นซึ่งจะต้องมีตัวแทนราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐร่วมอยู่ด้วย

(๔) ขั้นตอนการประชุมปรึกษา รวมทั้งการประกาศเชิญโดยทั่วไปให้ผู้มีส่วนได้เสียส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม การลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม และระยะเวลาล่วงหน้าให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียตาม (๒) ศึกษาข้อมูลตามสมควร

๘.๗.๓.๒ กำหนดให้ในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ครั้งใด ให้ผู้ขอประทานบัตรจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) เพื่อดำเนินการศึกษารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด (ร่างมาตรา ๘๒)

มาตรา ๘๒ ในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ครั้งใด ให้ผู้ขอประทานบัตรจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) เพื่อดำเนินการศึกษารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

๘.๗.๓.๓ กำหนดให้ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ออกประทานบัตรทำเหมืองได้ดินรายใด ให้อธิบดีเรียกประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) เพื่อตกลงกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร โดยให้ผู้ถือประทานบัตรนำเงินอุดหนุนในการจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามอัตราที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร มาวางไว้ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีการกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบดังกล่าว และเมื่อได้รับแจ้งสัญญาและรายละเอียดการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว ให้อธิบดีจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้เชี่ยวชาญได้ต่อเมื่อได้รับคำรับรองในรายงานจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว (ร่างมาตรา ๘๓)

มาตรา ๘๓ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ออกประทานบัตรทำเหมืองได้ดินรายใด ให้อธิบดีเรียกประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) เพื่อตกลงกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร

ให้ผู้ถือประทานบัตรนำเงินอุดหนุนในการจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือผู้มีสิทธิตรวจสอบตามวรรคหนึ่งตามอัตราที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร มาวางไว้ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง

เมื่อได้รับแจ้งสัญญาและรายละเอียดการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว ให้อธิบดีจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้เชี่ยวชาญได้ต่อเมื่อได้รับคำรับรองในรายงานจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว

คุณสมบัติและวาระการทำงานของผู้มีสิทธิตรวจสอบ เงื่อนไขและวิธีการเพิกถอนผู้มีสิทธิตรวจสอบที่ประพฤตินิยมชอบโดยที่ประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) ลักษณะสัญญาว่าจ้างผู้มีสิทธิตรวจสอบ และระเบียบการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๗.๔ ส่วนที่ ๔ การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

๘.๗.๔.๑ กำหนดลักษณะของการทำเหมืองใต้ดินในเขตประทานบัตรที่ถือเป็นการทำให้เสียหายซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่นั้น ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินระงับการกระทำและจัดการแก้ไขตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้ (ร่างมาตรา ๘๔)

มาตรา ๘๔ การทำเหมืองใต้ดินในเขตประทานบัตรในลักษณะดังต่อไปนี้ ถือเป็นการทำให้เสียหายซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่นั้น ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินระงับการกระทำและจัดการแก้ไขตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้

(๑) การทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน และมีระดับลึกจากผิวดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร

(๒) การทำเหมืองใต้ดินไม่ว่าในระดับความลึกใดที่มีวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่เพื่อประกันความมั่นคงของชั้นดินไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

๘.๗.๔.๒ กำหนดหลักความรับผิดชอบที่นำมาใช้บังคับกับความเสียหายในกรณีที่ดินบริเวณใดในเขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทรุดตัวลง (ร่างมาตรา ๘๕)

มาตรา ๘๕ ในกรณีที่พื้นดินบริเวณใดในเขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทรุดตัวลงในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้นำหลักความรับผิดชอบต่อไปนี้มาใช้บังคับกับความเสียหายทั้งปวงที่เกิดขึ้น

(๑) ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการทรุดตัวของพื้นดินนั้นเกิดขึ้นจากการทำเหมืองใต้ดิน

(๒) หากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณาแล้วเห็นว่าการทำเหมืองใต้ดินเป็นต้นเหตุแห่งการทรุดตัวของพื้นที่ดินนั้น ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จ่ายเงินกองทุนหรือหลักประกันที่ผู้ถือประทานบัตรวางไว้มาชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินส่งเงินหรือหลักประกันตามจำนวนที่ได้ชดใช้ค่าเสียหายไปมาวางไว้ให้ครบถ้วนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือนำหลักประกันมาวางภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

๘.๗.๕ ส่วนที่ ๕ การกำหนดเงินค่าทดแทน

๘.๗.๕.๑ กำหนดให้ในกรณีที่มีการทำเหมืองได้ดินในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่า ๑๐๐ เมตรในเขตที่ดินแปลงใด ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินแปลงนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นตามกฎหมายอื่น มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินในบริเวณดังกล่าวตามจำนวนเงินที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทน (ร่างมาตรา ๘๖)

มาตรา ๘๖ ในกรณีที่มีการทำเหมืองได้ดินในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตรในเขตที่ดินแปลงใด ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินแปลงนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นตามกฎหมายอื่น มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินในบริเวณดังกล่าวตามจำนวนเงินที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทน

๘.๗.๕.๒ กำหนดให้ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ได้มีการยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองได้ดินที่ลึกเกินกว่า ๑๐๐ เมตรจากผิวดินในท้องที่ใดแล้ว ให้มีคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่ที่เขตเหมืองได้ดินส่วนใหญ่ตั้งอยู่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ธารักษ์พื้นที่ เจ้าพนักงานที่ดินที่เขตเหมืองได้ดินตั้งอยู่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตเหมืองได้ดินตั้งอยู่แห่งละ ๑ คน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวน ๓ คน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านธรณีวิทยา วิศวกรรมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ เป็นกรรมการ และให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยในการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ให้คำนึงถึงผลกระทบจากการทำเหมืองได้ดินที่อาจทำให้ประโยชน์การใช้สอยที่ดินของผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นลดลง และคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนอาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินจ่ายเงินค่าทดแทน ในคราวเดียวหรือจ่ายเป็นงวดตลอดอายุประทานบัตรก็ได้ (ร่างมาตรา ๘๗)

มาตรา ๘๗ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้มีการยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองได้ดินที่ลึกเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตรจากผิวดินในท้องที่ใดแล้ว ให้มีคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่ที่เขตเหมืองได้ดินส่วนใหญ่ตั้งอยู่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ธารักษ์พื้นที่ เจ้าพนักงานที่ดินที่เขตเหมืองได้ดินตั้งอยู่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตเหมืองได้ดินตั้งอยู่แห่งละหนึ่งคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวนสามคนซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านธรณีวิทยา วิศวกรรมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ เป็นกรรมการ

ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนนั้น ให้คำนึงถึงผลกระทบจากการทำเหมืองใต้ดินที่อาจทำให้ประโยชน์การใช้สอยที่ดินดังกล่าวของผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นลดลง โดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนอาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจ่ายเงินค่าทดแทน ในคราวเดียวหรือจ่ายเป็นงวดตลอดอายุประทานบัตรก็ได้

การกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ขั้นตอนในการขอรับและจ่ายเงินค่าทดแทนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๗.๕.๓ กำหนดให้เมื่อคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินว่าจะยินยอมชำระเงินค่าทดแทนตามที่กำหนดได้หรือไม่ หากผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินไม่ยินยอมชำระเงินค่าทดแทนภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้มีหนังสือแจ้ง ให้ผู้ออกประทานบัตรสั่งยกคำขอประทานบัตรนั้น กรณีที่ได้ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินแล้ว ผู้ถือประทานบัตรไม่ยอมชำระเงินค่าทดแทนตามเงื่อนไขในประทานบัตร ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร (ร่างมาตรา ๘๘)

มาตรา ๘๘ เมื่อคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินว่าจะยินยอมชำระเงินค่าทดแทนตามที่กำหนดได้หรือไม่ หากผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินไม่ยินยอมชำระเงินค่าทดแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีหนังสือแจ้ง ให้ผู้ออกประทานบัตรสั่งยกคำขอประทานบัตรนั้น

ในกรณีที่ได้ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินแล้ว ผู้ถือประทานบัตรไม่ยอมชำระเงินค่าทดแทนตามเงื่อนไขในประทานบัตร ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

๘.๘ หมวด ๗ การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

๘.๘.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ซึ่งมีการขุดหาแร่รายย่อย โดยใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยมีอายุไม่เกิน ๑ ปีนับแต่วันที่ออก (ร่างมาตรา ๘๙)

มาตรา ๘๙ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ซึ่งมีการขุดหาแร่รายย่อย

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดหาแร่รายย่อย เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะกำหนดเงื่อนไข เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตถือปฏิบัติด้วยก็ได้

ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยมีอายุไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก

การขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๘.๒ กำหนดให้ผู้ประสงค์จะร่อนแร่ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น
(ร่างมาตรา ๙๐)

มาตรา ๙๐ ผู้ใดประสงค์จะร่อนแร่ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น
การแจ้งและการรับแจ้ง และการร่อนแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๙ หมวด ๘ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม

๘.๙.๑ ส่วนที่ ๑ การประกอบธุรกิจแร่

๘.๙.๑.๑ กำหนดให้แร่ที่ได้มาจากประทานบัตรหรือแร่อื่นที่เป็น
ผลพลอยได้จากการทำเหมือง ไบอโนญาตซุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่ได้แจ้งไว้
เมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่แล้ว ให้เป็นแร่ที่ทำการซื้อ ขาย ครอบครอง เก็บ หรือขนได้
ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ แร่ที่ได้มาโดยประการอื่นนอกจากนี้ ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรม
พื้นฐานและการเหมืองแร่มีอำนาจอนุญาตให้ครอบครองเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อได้
ชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว ให้เป็นแร่ที่ขอขนหรือขอขายได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้น
(ร่างมาตรา ๙๑)

มาตรา ๙๑ แร่ที่ได้มาจากประทานบัตรหรือแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง
ไบอโนญาตซุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่ได้แจ้งไว้ เมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ตามหมวด ๑๑ แล้ว
ให้เป็นแร่ที่ทำการซื้อ ขาย ครอบครอง เก็บ หรือขนได้ตามพระราชบัญญัตินี้

แร่ที่ได้มาโดยประการอื่นนอกจากวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้ครอบครอง
เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว ให้เป็นแร่ที่ขอขนหรือขอขายได้
เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้น

การขอครอบครอง การขอขาย และการขอขนเป็นกรณีพิเศษตามวรรคสอง ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

๘.๙.๑.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด
สภาพอย่างไร ปริมาณเท่าใด หรือในพื้นที่ใด เป็นแร่ที่อยู่ในความควบคุม โดยการซื้อแร่
การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ หรือการขนแร่ดังกล่าว ต้องได้รับใบอนุญาต
จากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ร่างมาตรา ๙๒ และร่างมาตรา ๙๓)

มาตรา ๙๒ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด สภาพอย่างไร ปริมาณเท่าใด
หรือในพื้นที่ใด เป็นแร่ที่อยู่ในความควบคุมเกี่ยวกับการซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่

มาตรา ๙๓ การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ หรือการขนแร่ที่อยู่ใน
ความควบคุมตามมาตรา ๙๒ ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การยื่นคำขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๙.๑.๓ กำหนดกรณีที่เป็นข้อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการอนุญาตและการควบคุมการครอบครองแร่และการขนแร่ตามมาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๙๔)

มาตรา ๙๔ บทบัญญัติในมาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๓ มิให้ใช้บังคับกับ

(๑) การครอบครองแร่หรือขนแร่ที่ได้มาจากการสำรวจแร่เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัยไม่เกิน ปริมาณที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

(๒) การครอบครองแร่หรือขนแร่แต่ละชนิดปริมาณไม่เกินสิบกิโลกรัม แต่เมื่อเห็นสมควร อธิบดีจะกำหนดปริมาณให้น้อยกว่าสิบกิโลกรัมก็ได้

(๓) การครอบครองแร่พลอยได้จากการแต่งแร่ภายในเขตแต่งแร่ หรือการครอบครองตะกรัน ที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนดภายในเขตโลหกรรม ซึ่งแร่พลอยได้หรือแร่ชนิดอื่นนั้น ยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงมาก่อน

(๔) การครอบครองแร่หรือขนแร่เพื่อการศึกษาหรือวิจัยของสถาบันวิจัยของเอกชนที่ได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ส่วนราชการ องค์การของรัฐ หรือสถาบันการศึกษา

(๕) การครอบครองแร่หรือขนแร่ในสภาพวัตถุสำเร็จที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ ปฏิมากรรม หรือผลผลิตจากกรรมวิธีของโลหกรรมหรืออุตสาหกรรม

(๖) การครอบครองแร่ หรือการขนแร่ที่ได้มาจากการทำเหมืองในเขตเหมืองแร่ที่เก็บแร่แล้วไว้

๘.๙.๑.๔ กำหนดให้การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ และการขนแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีอำนาจประกาศกำหนดให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ครอบครอง ผู้เก็บ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ใช้แร่ ต้องรายงานการซื้อ การขาย การครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือ การใช้แร่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดได้ (ร่างมาตรา ๙๕)

มาตรา ๙๕ การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ และการขนแร่ ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและกำกับดูแลการชำระค่าภาคหลวงแร่ ให้ถูกต้องครบถ้วน ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ครอบครอง ผู้เก็บ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ใช้แร่ ต้องรายงานการซื้อ การขาย การครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือการใช้แร่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้

๘.๙.๑.๕ กำหนดให้ใบอนุญาตซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่ที่อยู่ในความควบคุม ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกิน ๕ ปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๙๖)

มาตรา ๙๖ ใบอนุญาตตามมาตรา ๙๓ ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออก

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๙.๑.๖ กำหนดให้ในกรณีที่ใบอนุญาตครอบครองแร่ลึนอายุและ ผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ได้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้แร่ นั้น ตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๙๗)

มาตรา ๙๗ ในกรณีที่ใบอนุญาตครอบครองแร่ลึนอายุและผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ได้ยื่นขอ ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้แร่ นั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้นำบทบัญญัติ ในมาตรา ๖๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๘.๙.๑.๗ กำหนดให้รัฐมนตรีอาจออกประกาศเกี่ยวกับการนำเข้า หรือส่งออกแร่ในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในความมั่นคง ทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือความปลอดภัยของประชาชน (ร่างมาตรา ๙๘)

มาตรา ๙๘ เพื่อประโยชน์ในความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือ ความปลอดภัยของประชาชน รัฐมนตรีอาจออกประกาศกำหนด ดังนี้

(๑) ชนิดและสภาพแร่ที่ห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออก นอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

(๒) ชนิดและสภาพแร่ที่ต้องขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

(๓) ชนิด สภาพ และปริมาณแร่ที่ต้องแจ้งการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

ความในวรรคหนึ่ง (๑) มิให้ใช้บังคับกับการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัย แต่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ให้อธิบดีเป็นผู้ออกใบอนุญาตหรือรับแจ้งการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปตามวรรคหนึ่ง (๒) และ (๓)

การขออนุญาตหรือการแจ้งการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๙.๑.๘ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการควบคุมการขนแร่และการจัดเก็บแร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปได้ (ร่างมาตรา ๙๙)

มาตรา ๙๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนแร่และ การจัดเก็บแร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปได้ และในกรณีที่ผู้นำแร่เข้ามาในราชอาณาจักร หรือเขตไหล่ทวีปประสงค์จะนำแร่ นั้นไปแต่งหรือประกอบโลหกรรม จะต้องปฏิบัติตามส่วนที่ ๒ หรือส่วนที่ ๓ ของหมวดนี้ด้วย

๘.๙.๒ ส่วนที่ ๒ การแต่งแร่

๘.๙.๒.๑ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดแต่งแร่ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ถือประทานบัตรซึ่งแต่งแร่ภายในเขตประทานบัตร โดยผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๐๐ และร่างมาตรา ๑๐๑)

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้ผู้ใดแต่งแร่ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรซึ่งแต่งแร่ภายในเขตประทานบัตร ใบอนุญาตให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ออก เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยของประชาชน สัตว์ พืช และทรัพยากรอื่น ผู้ออกใบอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาต ด้วยก็ได้

การขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๑ ในการแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนเริ่มการแต่งแร่ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีแล้ว ให้ดำเนินการแต่งแร่ได้

ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ต้องรายงานการแต่งแร่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘.๙.๒.๒ กำหนดให้การขยายหรือลดเขตแต่งแร่ การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการแต่งแร่ การหยุดแต่งแร่ชั่วคราว การแจ้งแต่งแร่ใหม่ และการเลิกแต่งแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๐๒)

มาตรา ๑๐๒ การขยายหรือลดเขตแต่งแร่ การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการแต่งแร่ การหยุดแต่งแร่ชั่วคราว การแจ้งแต่งแร่ใหม่ และการเลิกแต่งแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘.๙.๒.๓ กำหนดห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำหรือละเว้น
กระทำการใด อันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล
สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๐๓)

มาตรา ๑๐๓ ในการแต่งแร่ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำหรือละเว้นกระทำการใด
อันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน
หรือสิ่งแวดล้อม

๘.๙.๓ ส่วนที่ ๓ การประกอบโลหกรรม

๘.๙.๓.๑ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้การประกอบ
โลหกรรมแร่ชนิดใด ปริมาณการผลิตขนาดใด และโดยกรรมวิธีใด เป็นการประกอบโลหกรรม
ควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐๔)

มาตรา ๑๐๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้การประกอบโลหกรรมแร่ชนิดใด
ปริมาณการผลิตขนาดใด และโดยกรรมวิธีใด เป็นการประกอบโลหกรรมควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้

๘.๙.๓.๒ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดประกอบโลหกรรมควบคุม เว้นแต่
จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ถือ
ประทานบัตรซึ่งประกอบโลหกรรมภายในเขตประทานบัตรและผู้ประกอบโลหกรรมควบคุมที่รัฐมนตรี
ประกาศกำหนด โดยผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
(ร่างมาตรา ๑๐๕ และร่างมาตรา ๑๐๖)

มาตรา ๑๐๕ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบโลหกรรมควบคุม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาต
จากอธิบดี

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรซึ่งประกอบโลหกรรมภายในเขตประทานบัตร
และผู้ประกอบโลหกรรมควบคุมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ใบอนุญาตให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ออก
เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยของประชาชน
สัตว์ พืช และทรัพย์สิน ผู้ออกใบอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้
การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๖ ในการประกอบโลหกรรม ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนเริ่มประกอบโลหกรรม ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีล่วงหน้าไม่น้อยกว่า
สิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีแล้ว
ให้ดำเนินการประกอบโลหกรรมได้

ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมต้องรายงานการประกอบโลหกรรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘.๙.๓.๓ กำหนดให้การขยายหรือลดเขตโลหกรรม การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการประกอบโลหกรรม การหยุดประกอบโลหกรรมชั่วคราว การแจ้งประกอบโลหกรรมใหม่ และการเลิกประกอบโลหกรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๐๗)

มาตรา ๑๐๗ การขยายหรือลดเขตโลหกรรม การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการประกอบโลหกรรม การหยุดประกอบโลหกรรมชั่วคราว การแจ้งประกอบโลหกรรมใหม่ และการเลิกประกอบโลหกรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘.๙.๓.๔ กำหนดห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๐๘)

มาตรา ๑๐๘ ในการประกอบโลหกรรม ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

๘.๙.๔ ส่วนที่ ๔ การต่ออายุและการโอนใบอนุญาต

๘.๙.๔.๑ กำหนดเกี่ยวกับการขอต่ออายุใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตครอบครองแร่ ใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม (ร่างมาตรา ๑๐๙)

มาตรา ๑๐๙ ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมที่ประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอตกลงแล้วให้ถือว่ามิฐานะเสมือนผู้ได้รับใบอนุญาตและให้ประกอบกิจการต่อไปจนกว่าอธิบดีจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

ใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตครอบครองแร่ และใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ให้ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินห้าปีนับแต่วันอนุญาตให้ต่ออายุ

ใบอนุญาตแต่งแร่และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมให้ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่อนุญาตให้ต่ออายุ

การขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘.๙.๔.๒ กำหนดห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมโอนใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ร่างมาตรา ๑๑๐)

มาตรา ๑๑๐ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมโอนใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘.๙.๔.๓ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตในหมวดนี้ตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการโอนประทานบัตรโดยการตกทอดมาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๑๑)

มาตรา ๑๑๑ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตในหมวดนี้ตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๘.๙.๕ ส่วนที่ ๕ การออกใบแทน

๘.๙.๕.๑ กำหนดเกี่ยวกับการขอออกใบแทน ในกรณีอาชญาบัตรประทานบัตร หรือใบอนุญาตชำระ สุกหาย หรือถูกทำลาย (ร่างมาตรา ๑๑๒)

มาตรา ๑๑๒ ในกรณีอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตชำระ สุกหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๘.๑๐ หมวด ๙ การรังวัด

๘.๑๐.๑ กำหนดให้เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตร คำขอใบอนุญาตแต่งแร่ คำขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือคำขออนุญาตทิ้งมูลดินทรายแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเขตพื้นที่คำขอ โดยวิธีการรังวัดหรือวิธีอื่น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๑๓)

มาตรา ๑๑๓ เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตร คำขอใบอนุญาตแต่งแร่ คำขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือคำขออนุญาตทิ้งมูลดินทรายแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเขตพื้นที่คำขอ โดยวิธีการรังวัดหรือวิธีอื่น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่มีการกำหนดเขตโดยการรังวัด ให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายนำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเป็นหนังสือ

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๐.๒ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการรังวัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามควรแก่กรณี (ร่างมาตรา ๑๑๔)

มาตรา ๑๑๔ เพื่อประโยชน์แก่การรังวัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการรังวัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามควรแก่กรณี

ในกรณีต้องสร้างหมุดหลักฐานการแผนที่ของผู้ใด พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจสร้างหมุดหลักฐานลงได้ตามความจำเป็น

ในการรังวัด เมื่อมีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจที่จะขุดดิน ตัดต้นไม้ หรือรานกิ่งไม้ หรือกระทำการอย่างอื่นแกสิ่งทีกีดขวางต่อการรังวัดได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการที่จะให้เจ้าของได้รับความเสียหายน้อยที่สุด

ในกรณีที่การเข้าไปในที่ดินดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ผู้มีสิทธิในที่ดิน ผู้ครอบครอง หรือผู้ทรงสิทธิอื่นใดในที่ดินนั้นมีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้ โดยผู้ยื่นคำขอต้องรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

๘.๑๐.๓ กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๓ ทั้งนี้ ในกรณีคำขอประทานบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สร้างหมุดหลักฐานการแผนที่หรือหลักหมายเขตเหมืองแร่ให้ปรากฏชัดเจนและตรวจสอบได้ (ร่างมาตรา ๑๑๕)

มาตรา ๑๑๕ การกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๓ ให้ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ในกรณีคำขอประทานบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สร้างหมุดหลักฐานการแผนที่หรือหลักหมายเขตเหมืองแร่ให้ปรากฏชัดเจนและตรวจสอบได้

ถ้าหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้สูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้ถือประทานบัตรแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยพลันและต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ใหม่

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่แจ้งตามวรรคสาม หากมีการทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร ให้ถือว่าจงใจทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๐.๔ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย หรือถอน
 หลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมวดหลักฐานการแผนที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะได้รับ
 อนุญาตจากผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๑๖)

มาตรา ๑๑๖ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมวดหลักฐาน
 การแผนที่ตามพระราชบัญญัตินี้ลงในที่ใด ห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอน เว้นแต่
 จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี

๘.๑๐.๕ กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
 อาจกำหนดให้ช่างรังวัดเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทน
 พนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่จะต้องกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๓ โดยการรังวัดหรือ
 วิธีอื่นใดได้ (ร่างมาตรา ๑๑๗)

มาตรา ๑๑๗ ในกรณีที่จะต้องกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๓ โดยการรังวัดหรือวิธี
 อื่นใด อธิบดีอาจกำหนดให้ช่างรังวัดเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงาน
 เจ้าหน้าที่ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และต้อง
 จัดทำรายงานการรังวัดเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

๘.๑๑ หมวด ๑๐ การยกคำขอ การยกเลิก การแก้ไข หรือเพิกถอนการอนุญาต

๘.๑๑.๑ ส่วนที่ ๑ การยกคำขอ

๘.๑๑.๑.๑ กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและ
 การเหมืองแร่มีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือคำขออาชญาบัตรพิเศษได้
 ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่ให้ความร่วมมือในการรังวัดหรือการออกอาชญาบัตร (ร่างมาตรา ๑๑๘)

มาตรา ๑๑๘ อธิบดีมีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือคำขออาชญาบัตร
 พิเศษได้ เมื่อผู้ยื่นคำขอ

- (๑) ขาดนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๒) ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งให้ดำเนินการตามความ
 จำเป็นเพื่อออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ
- (๓) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวด ๔ หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำ
 เช่นว่านั้น

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๑.๑.๒ กำหนดให้อธิบดี เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งยกคำขอประทานบัตรได้ในกรณี ที่ผู้ยื่นคำขอไม่ให้ความร่วมมือในการรังวัดหรือการออกประทานบัตร (ร่างมาตรา ๑๑๙)

มาตรา ๑๑๙ อธิบดี เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งยกคำขอประทานบัตรได้เมื่อผู้ยื่นคำขอ

- (๑) ขาดนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๒) ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งให้ดำเนินการ ตามความจำเป็นเพื่อออกประทานบัตร
- (๓) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวด ๕ หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำ เช่นว่านั้น
- (๔) เมื่อปรากฏว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขอมิไม่เพียงพอที่จะเปิด การทำเหมืองได้

๘.๑๑.๒ ส่วนที่ ๒ การยกเลิก การแก้ไข หรือการเพิกถอนการอนุญาต

๘.๑๑.๒.๑ กำหนดให้เมื่อได้มีการอนุญาตโดยการออกอาชญาบัตร ผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวไม่มารับภายใน ๓๐ วันนับแต่ได้รับแจ้งโดยไม่มีเหตุอันควร ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตยกเลิกการอนุญาตนั้นเสียได้ (ร่างมาตรา ๑๒๐)

มาตรา ๑๒๐ เมื่อได้มีการอนุญาตโดยการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวไม่มารับภายในสามสิบวัน นับแต่ได้รับแจ้งโดยไม่มีเหตุอันควร ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตยกเลิกการอนุญาตนั้นเสียได้

๘.๑๑.๒.๒ กำหนดให้เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิด ในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ให้ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจเรียกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นมาแก้ไขให้ถูกต้องหรือ เพิกถอนเสียได้ (ร่างมาตรา ๑๒๑)

มาตรา ๑๒๑ เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ให้ผู้ออก อาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจเรียกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นมาแก้ไขให้ถูกต้องหรือเพิกถอนเสียได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขหรือเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตจะเรียกร้องค่าเสียหายใดๆ จากการแก้ไขหรือเพิกถอนนั้นไม่ได้

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

เพื่อประโยชน์แก่การอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ
 อื่นของรัฐ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจเรียกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตร
 พิเศษ หรือประทานบัตร มาแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือกันเนื้อที่หรือลดระยะเวลาที่ได้อนุญาตไว้ได้ตามความจำเป็น
 หรือเพิกถอนได้ แล้วแต่กรณี และในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าวมีสิทธิได้รับ
 เงินชดเชยความเสียหายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ความเสียหาย
 ต้องไม่รวมถึงมูลค่าของแร่ที่ยังมิได้นำขึ้นมาจากการทำเหมือง

๘.๑๑.๒.๓ กำหนดให้เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่
 หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือให้ชำระหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว
 และผู้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ไม่ชำระภายใน ๙๐ วันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ออกอาชญาบัตร
 ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร
 ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นเสียได้ (ร่างมาตรา ๑๒๒)

— มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ชำระหนี้
 เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือ
 ให้ชำระแล้ว และไม่ชำระภายในเก้าสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร
 หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

๘.๑๑.๒.๔ กำหนดให้เมื่อปรากฏว่าผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือ
 ประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ
 หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร ประทานบัตร
 ใบอนุญาต หรือดำเนินการใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ ความเสียหาย หรืออันตราย
 ที่มีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
 มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติ
 ให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๒๓)

มาตรา ๑๒๓ เมื่อปรากฏว่าผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต ผู้ใดฝ่าฝืน
 หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้
 หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือดำเนินการใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุ
 เดือดร้อนรำคาญ ความเสียหาย หรืออันตรายที่มีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินของประชาชน
 หรือสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือสั่งให้แก้ไขหรือ
 ปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควร ผู้มีอำนาจอนุญาตหรือออกใบอนุญาตอาจมอบหมายให้พนักงาน
 เจ้าหน้าที่มีอำนาจผูกมัดประทับตราบรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ เพื่อมิให้ทำงานได้
 ในระหว่างการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
 (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๑.๒.๕ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๓ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้อธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดประกอบกิจการ ทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวและให้ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายใน ระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๒๔)

มาตรา ๑๒๔ ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๓ โดยไม่มีเหตุ อันสมควร ให้อธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ ผู้นั้นหยุดประกอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวและให้ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ถ้าผู้ประกอบกิจการตามวรรคหนึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลา ที่กำหนดแล้ว ให้ผู้ออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งสั่งให้ประกอบกิจการนั้นต่อไปได้

ถ้าผู้ประกอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ไม่ปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลา ที่กำหนด หรือการประกอบกิจการนั้นอาจทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษอย่างรุนแรงอันเป็นเหตุให้เป็นอันตราย แก่ชีวิต สุขภาพ หรือทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมโดยไม่อาจแก้ไขได้ ให้อธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต โดยแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ถูกเพิกถอน

๘.๑๒ หมวด ๑๑ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และเงินบำรุงพิเศษ

๘.๑๒.๑ กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ผู้แจ้งการร่อนแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้รับใบอนุญาต ครอบครองแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ (ร่างมาตรา ๑๒๕)

มาตรา ๑๒๕ ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ผู้แจ้งการร่อนแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ต้องชำระ ค่าภาคหลวงแร่ ดังต่อไปนี้

- (๑) แร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมถึงแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง
- (๒) แร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการแต่งแร่ หรือตะกอนที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่เกินปริมาณที่ อธิบดีกำหนด ซึ่งยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่
- (๓) แร่ที่ได้จากการขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่
- (๔) แร่ที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง ซึ่งเรานั้นยังมีได้ชำระ ค่าภาคหลวงแร่
- (๕) การซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏว่าเรานั้นยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่

๘.๑๒.๒ กำหนดเกี่ยวกับอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ร่างมาตรา ๑๒๖)

มาตรา ๑๒๖ อัตราค่าภาคหลวงแร่ให้เรียกเก็บได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบของราคาตลาดแร่ พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ราคาตลาดแร่แต่ละชนิดให้เป็นตามที่อธิบดีกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินการชำระ
ค่าภาคหลวงแร่ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๑๒.๓ กำหนดให้ในกรณีผู้มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ชำระ
ค่าภาคหลวงแร่หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ครบถ้วน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการชำระ
ค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้อง ให้อธิบดีมีหนังสือเรียกให้ผู้นั้นมาชี้แจงโดยกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า ๗ วัน
นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เพื่อนำหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่มาแสดง หากพบว่า
ไม่มีหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่หรือหลักฐานที่นำมาแสดงนั้น ยังไม่อาจรับฟังได้ว่า
มีการชำระค่าภาคหลวงแร่ถูกต้องครบถ้วนแล้ว หรือผู้นั้นไม่มาชี้แจงภายในกำหนดเวลา
ดังกล่าว ให้อธิบดีแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ เพื่อประเมินการชำระ
ค่าภาคหลวงแร่ (ร่างมาตรา ๑๒๗)

มาตรา ๑๒๗ ในกรณีผู้มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่
หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ครบถ้วน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้อง ให้อธิบดี
มีหนังสือเรียกให้ผู้นั้นมาชี้แจงโดยกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เพื่อนำหลักฐานการ
ชำระค่าภาคหลวงแร่มาแสดง หากพบว่าไม่มีหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่หรือหลักฐานที่นำมาแสดงนั้น
ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการชำระค่าภาคหลวงแร่ถูกต้องครบถ้วนแล้ว หรือผู้นั้นไม่มาชี้แจงภายในกำหนดเวลา
ดังกล่าว ให้อธิบดีแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ เพื่อประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่
ในกรณีดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เมื่อคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ได้ประเมินว่าให้ชำระค่าภาคหลวงแร่เป็นจำนวน
เท่าใด หรือให้ชำระค่าภาคหลวงแร่เพิ่มเป็นจำนวนเท่าใด ให้ผู้ถูกประเมินชำระภายในกำหนดสามสิบวัน
นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินเป็นหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้นั้นจะต้องชำระค่าภาคหลวงแร่
ทั้งหมดหรือค่าภาคหลวงแร่ส่วนที่ยังขาด แล้วแต่กรณี พร้อมเงินเพิ่มสองเท่าของค่าภาคหลวงแร่ส่วนที่ขาดนั้น

๘.๑๒.๔ กำหนดให้ผู้ขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเสียค่าธรรมเนียม พร้อมกับการยื่นคำขอและต้องออกค่าใช้จ่ายหรือวางเงินล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการ จัดดำเนินงานตามความจำเป็นอันควรแก่กรณีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๒๘)

มาตรา ๑๒๘ ผู้ขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเสียค่าธรรมเนียมพร้อมกับการยื่นคำขอ และต้องออกค่าใช้จ่ายหรือวางเงินล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามความจำเป็นอันควรแก่ กรณีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีการส่งยกคำขอ หรือไม่อนุญาตตามคำขอ หรือผู้ยื่นคำขอได้ถอนคำขอ ให้คืน ค่าใช้จ่ายหรือเงินล่วงหน้าที่ยังไม่ได้จ่ายสำหรับกิจการนั้นแก่ผู้ยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๑๒.๕ กำหนดให้การสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือ อาชญาบัตรพิเศษ ต้องเสียค่าสิทธิการสำรวจแร่ในอัตราที่กำหนดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๒๙)

มาตรา ๑๒๙ การสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ ต้องเสียค่าสิทธิการสำรวจแร่ในอัตราที่กำหนดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนด ผู้ถืออาชญาบัตรไม่มีสิทธิขอคืนค่าสิทธิการสำรวจแร่ที่ตนได้ชำระแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรไม่ชำระค่าสิทธิการสำรวจแร่ให้ถูกต้องครบถ้วน เมื่อเจ้าพนักงาน อุตสาหกรรมประจำท้องที่ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแล้ว และไม่ชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ถืออาชญาบัตรมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรนั้นเสียได้

๘.๑๒.๖ กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรต้องเสียเงินบำรุงพิเศษในอัตรา ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตรนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๐)

มาตรา ๑๓๐ ผู้ถือประทานบัตรต้องเสียเงินบำรุงพิเศษในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของ ค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตรนั้น

เงินบำรุงพิเศษตามวรรคหนึ่งให้ใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาวิจัยด้านแร่ การปรับปรุงสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วตามหลักภูมิสถาปัตยกรรม และการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

อัตรา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเรียกเก็บ รวมตลอดทั้งการจัดสรรเงินบำรุงพิเศษ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นการเรียกเก็บเงินบำรุงพิเศษตามระยะเวลาที่เห็นสมควรได้

๘.๑๓ หมวด ๑๒ การพัฒนาและการส่งเสริม

๘.๑๓.๑ กำหนดให้คณะกรรมการอาจให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๓๑)

มาตรา ๑๓๑ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการอาจให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียมในเรื่องดังกล่าวในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ที่ประกอบกิจการรับผิชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด
- (๒) เหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรืออุบัติเหตุ
- (๓) เหตุอื่นอันสมควร

๘.๑๓.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดน่าจะมีแร่เหมาะสมเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดทำเอกสารที่จำเป็นในการขอประทานบัตร และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นเพื่อขอความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก่อนออกประทานบัตรให้ทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๓๒)

มาตรา ๑๓๒ หากปรากฏว่าพื้นที่ใดน่าจะมีแร่เหมาะสมเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดทำเอกสารที่จำเป็นในการขอประทานบัตร และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นเพื่อขอความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก่อนออกประทานบัตรให้ทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าพื้นที่นั้นมีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรอยู่แล้ว ให้ถือว่าคำขอนั้นเป็นคำขอที่ไม่อาจอนุญาตได้และให้จำหน่ายคำขอดังกล่าวออกจากทะเบียนคำขอ เว้นแต่คำขอนั้นทับซ้อนพื้นที่ตามวรรคหนึ่งบางส่วน ให้ดำเนินการเพื่อการอนุญาตหรือไม่อนุญาตคำขอนั้นเฉพาะในส่วนที่ไม่ทับซ้อนต่อไปได้

เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นได้รับความเห็นชอบแล้วตามวรรคหนึ่ง ในการออกประทานบัตรกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อาจนำพื้นที่นั้นออกประมูลโดยให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ผู้ออกประทานบัตรพิจารณาให้ผู้ประกอบการตามมาตรา ๑๓๑ (๑) มีสิทธิได้รับการคัดเลือกก่อน

ผู้ชนะการประมูลตามวรรคสามต้องปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร และต้องชำระค่าใช้จ่ายที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการไปตามวรรคหนึ่งทั้งหมดในวันที่ได้รับประทานบัตร

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๔ หมวด ๑๓ ความรับผิดชอบทางแพ่ง

๘.๑๔.๑ กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการของตนต่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดขึ้นแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาต ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาตรายนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๓)

มาตรา ๑๓๓ ผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการของตนต่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดขึ้นแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาต ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาตรายนั้น

๘.๑๔.๒ กำหนดให้ผู้ใดทำเหมืองแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่ออกนอกเขตประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่ในเขตประทานบัตรแต่เป็นพื้นที่ห้ามทำเหมืองตามมาตรา ๖๔ (๓) หรือตามกฎหมายอื่น นอกจากจะต้องรับผิดชอบทางอาญาแล้ว จะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตั้งแต่ ๒ เท่า แต่ไม่เกิน ๓ เท่าของมูลค่าแร่ที่ได้จากการทำเหมืองในบริเวณดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๑๓๔)

มาตรา ๑๓๔ ผู้ใดทำเหมืองแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่ออกนอกเขตประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่ในเขตประทานบัตร แต่เป็นพื้นที่ห้ามทำเหมืองตามมาตรา ๖๔ (๓) หรือตามกฎหมายอื่น นอกจากจะต้องรับผิดชอบทางอาญาแล้ว จะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตั้งแต่สองเท่าแต่ไม่เกินสามเท่าของมูลค่าแร่ที่ได้จากการทำเหมืองในบริเวณดังกล่าวด้วย

การกำหนดค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์และเจตนาของผู้ทำเหมืองหรือผู้ถือประทานบัตร แล้วแต่กรณี ในการฝ่าฝืนกฎหมายหรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขในประทานบัตร มูลค่าแร่ตามวรรคหนึ่งให้ถือตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศใช้ในวันที่มีการกระทำตามวรรคหนึ่ง

๘.๑๔.๓ กำหนดให้ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรที่ถูกจำหน่ายตามมาตรา ๑๓ วรรคห้า หรือมาตรา ๑๓๒ วรรคสอง มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายได้ หากพิสูจน์ได้ว่าเป็นค่าเสียหายที่แท้จริงซึ่งเกิดจากการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับคำขอนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๕)

มาตรา ๑๓๕ ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรที่ถูกจำหน่ายตามมาตรา ๑๓ วรรคห้า หรือมาตรา ๑๓๒ วรรคสอง มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายได้ หากพิสูจน์ได้ว่าเป็นค่าเสียหายที่แท้จริงซึ่งเกิดจากการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับคำขอนั้น

ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จ่ายเงินค่าทดแทนตามวรรคหนึ่งจากเงินที่ได้จากการประมูลตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๓๒ แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ ค่าทดแทนต้องไม่รวมถึงมูลค่าของแร่ซึ่งยังมีได้นำขึ้นมาจากการทำเหมือง

๘.๑๔.๔ กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ นอกเหนือจากความรับผิดตามมาตรา ๑๓๓ ได้แก่ ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ อันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้ประกอบกิจการเหมืองแร่โดยรู้อยู่แล้วว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ไม่ปลอดภัยภายหลังจากการทำแร่นั้นแล้วไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นได้ (ร่างมาตรา ๑๓๖)

มาตรา ๑๓๖ นอกจากความรับผิดตามมาตรา ๑๓๓ ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามมี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจได้

(๒) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้ประกอบกิจการเหมืองแร่โดยรู้อยู่แล้วว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ไม่ปลอดภัยภายหลังจากการทำแร่นั้นแล้วไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับการที่ผู้ประกอบกิจการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการ ระยะเวลาที่ผู้ประกอบกิจการปกปิดความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการของผู้ประกอบกิจการเมื่อทราบว่าการประกอบกิจการทำเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบกิจการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบกิจการ การที่ผู้ประกอบกิจการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๕ หมวด ๑๔ การควบคุมและการตรวจสอบ

๘.๑๕.๑ ส่วนที่ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่

๘.๑๕.๑.๑ กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๓๗)

มาตรา ๑๓๗ ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเขตเหมืองแร่ เขตประกอบธุรกิจแร่ เขตแต่งแร่ เขตโลหกรรม เขตขุดหาแร่ รាយย่อย หรือเขตที่มีการร่อนแร่ เพื่อตรวจสอบการประกอบกิจการดังกล่าวได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้ถือใบอนุญาต ผู้ถือประทานบัตร ผู้ขุดหาแร่ รាយย่อย ผู้ประกอบกิจการร่อนแร่ ผู้ประกอบธุรกิจแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม หรือจัดการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการประกอบกิจการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๓) นำแร่ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบวิเคราะห์

(๔) ยึดหรืออายัดแร่หรือทรัพย์สินใดตามมาตรา ๑๔๒

เมื่อได้เข้าไปและทำการตรวจสอบตาม (๑) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

๘.๑๕.๑.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งเป็นหนังสือให้ผู้ถือใบอนุญาต ผู้ถือประทานบัตร ผู้ขุดหาแร่ รាយย่อย ผู้ประกอบกิจการร่อนแร่ ผู้ประกอบธุรกิจแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม หรือจัดการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการประกอบกิจการให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่ออธิบดี ผู้ออกใบอนุญาต ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต เพื่อพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือระงับการประกอบกิจการต่อไป (ร่างมาตรา ๑๓๘)

มาตรา ๑๓๘ ในกรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๑๓๗ (๒) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่ออธิบดี ผู้ออกใบอนุญาต ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต เพื่อพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือระงับการประกอบกิจการต่อไป

๘.๑๕.๑.๓ กำหนดให้ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (ร่างมาตรา ๑๓๙)

มาตรา ๑๓๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๕.๑.๔ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๑๔๐ และร่างมาตรา ๑๔๑)

มาตรา ๑๔๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๑ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๘.๑๕.๒ ส่วนที่ ๒ การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางและเงินค้ำจ่าย

๘.๑๕.๒.๑ กำหนดให้บรรดาแร่ที่มีไว้เนื่องในการกระทำความผิด และเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึด หรืออายัดไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ (ร่างมาตรา ๑๔๒)

มาตรา ๑๔๒ บรรดาแร่ที่มีไว้เนื่องในการกระทำความผิด และเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า ได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และเมื่อได้มีการฟ้องคดี ให้นำความใน ๑๗๒ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับ

ในการยึดหรืออายัดเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผูกมัด ประทับตรา จัดทำบัญชี หรือเก็บรักษาไว้ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือศาลไม่พิพากษาให้ริบ
ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองมีได้ร้องขอรับทรัพย์สินคืนภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันทราบ หรือถือว่าได้ทราบ
คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน
ทั้งนี้ เว้นแต่อธิบดีจะใช้อำนาจประกาศหาตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้แสดงหลักฐานเพื่อขอรับ
ทรัพย์สินคืนภายในสามสิบวัน หากพ้นกำหนดดังกล่าวและไม่มีผู้ใดมาขอรับทรัพย์สินคืน ให้ทรัพย์สินนั้น
ตกเป็นของแผ่นดิน และให้นำมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง มาใช้บังคับเกี่ยวกับวิธีการประกาศหาตัวบุคคลที่เป็น
เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินและวิธีการขอรับทรัพย์สินคืนโดยอนุโลม

๘.๑๕.๒.๒ กำหนดให้ในกรณีทรัพย์สินถูกยึดไว้ตามมาตรา ๑๔๒
วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดี คืนทรัพย์สินหรือเงินแล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของ
ก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสามได้ หากทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็น
พยานหลักฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ทรัพย์สินนั้นถูกยึด หรือ ในกรณีที่ผู้กระทำ
ความผิดหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินนั้นมาจากผู้เป็นเจ้าของ
โดยการกระทำความผิดทางอาญา (ร่างมาตรา ๑๔๓)

มาตรา ๑๔๓ ในกรณีทรัพย์สินถูกยึดไว้ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นของผู้กระทำ
ความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดี
คืนทรัพย์สินหรือเงินแล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสามได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้
ทรัพย์สินนั้นถูกยึด หรือ

(๒) เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินนั้น
มาจากผู้เป็นเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา

ในการดำเนินการคืนทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง อาจมีการกำหนดเงื่อนไขในการคืน
และการตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้มีการนำทรัพย์สินนั้นกลับไปใช้ในการกระทำความผิดอีก ทั้งนี้ ตามระเบียบ
ที่อธิบดีกำหนด

๘.๑๕.๒.๓ กำหนดให้ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัย
ในการกระทำความผิดโดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
ผู้ยึดส่งมอบของกลางให้แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดี
กำหนดเพื่อเก็บรักษาไว้ และให้อธิบดีมีอำนาจประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง
เพื่อให้บุคคลดังกล่าวไปแสดงหลักฐานเพื่อขอรับของกลางคืน (ร่างมาตรา ๑๔๔)

มาตรา ๑๔๔ ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดโดยไม่ปรากฏ
ตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยึดส่งมอบของกลางให้แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่
ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีกำหนดเพื่อเก็บรักษาไว้ และให้อธิบดีมีอำนาจประกาศหาตัวเจ้าของ
หรือผู้ครอบครองเพื่อให้บุคคลดังกล่าวไปแสดงหลักฐานเพื่อขอรับของกลางคืน

การประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำ
ท้องที่ที่มีการยึดของกลางนั้น และประกาศในหนังสือพิมพ์อย่างน้อยสองวันติดต่อกันและในเว็บไซต์ของ
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เจ้าของหรือผู้ครอบครองมีสิทธิขอรับของกลางคืนจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำ
ท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีระบุไว้ในประกาศ ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในหนังสือพิมพ์
ดังกล่าวและในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลา
ตามวรรคสาม ให้ของกลางนั้นตกเป็นของแผ่นดิน แต่ถ้ามีบุคคลใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองและ
ขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลา ให้อธิบดีดำเนินการตามวรรคห้าต่อไป

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ที่แสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองตามวรรคหนึ่ง เป็นบุคคล
ที่พนักงานอัยการได้พิจารณาแล้วและมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือเป็นบุคคลที่ปรากฏหลักฐานในขณะที่
สอบสวนแล้วว่ามิใช่เป็นผู้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดหรือมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้อธิบดี
มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลเพื่อขอรับของกลางคืนภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากอธิบดี หากมิได้ใช้สิทธิฟ้องร้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่า
บุคคลนั้นมีใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น

๘.๑๕.๒.๔ กำหนดให้ในกรณีที่ถ้าทรัพย์สินและของกลางที่ยึด
หรืออายัดไว้ จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือสูญหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษา
จะเกินค่าของทรัพย์สิน หรือมีเหตุอื่นอันสมควร อธิบดีอาจดำเนินการ จัดการขายทรัพย์สินหรือ
ของกลางก่อนครบกำหนดเวลา เมื่อได้เงินเป็นสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินหรือของกลางนั้น
หรือถ้าการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ไปใช้ประโยชน์จะเป็นการบรรเทา
ความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาให้นำทรัพย์สินหรือของกลางนั้นไปใช้
เพื่อประโยชน์ของทางราชการได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๔๕)

มาตรา ๑๔๕ ถ้าทรัพย์สินและของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๑๔๒ หรือมาตรา ๑๔๔
จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือสูญหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเกินค่าของทรัพย์สิน
หรือมีเหตุอื่นอันสมควร อธิบดีอาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการขายทรัพย์สินหรือของกลางก่อนครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสาม
หรือมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม แล้วแต่กรณี เมื่อได้เงินเป็นสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินหรือของกลางนั้น
หรือ

(๒) ถ้าการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ไปใช้ประโยชน์จะเป็นการบรรเทา
ความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาให้นำทรัพย์สินหรือของกลางนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของ
ทางราชการได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ก่อนที่จะสั่งดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีประกาศในหนังสือพิมพ์และในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยชอบด้วยกฎหมายทราบ และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับ ทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปเก็บรักษาด้วยตนเองได้ภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ซึ่งต้อง ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศ และถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทำสัญญาไว้กับ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ว่าจะเก็บรักษาทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวโดยปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้อธิบดีมอบทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าว ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นผู้เก็บรักษาไว้ แต่ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง โดยชอบด้วยกฎหมายนำทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ไม่ว่าด้วยประการใดๆ

ในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมาขอรับทรัพย์สินหรือ ของกลางไปเก็บรักษาหรือปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่บุคคลดังกล่าวไม่ยอมทำ สัญญาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้อธิบดีสั่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ หรือในกรณีที่มีการทำสัญญาแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายผิดสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้อธิบดีเรียกทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวคืนจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง และมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการ บังคับตามสัญญาประกันและดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด และในกรณีเช่นนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายจะฟ้องเรียกค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนใด ๆ จากทางราชการอันเนื่องมาจากการดำเนินการหรือการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึด หรืออายัดไปใช้ประโยชน์ของทางราชการดังกล่าวมิได้

๘.๑๕.๒.๕ กำหนดให้บรรดาค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใด ตามพระราชบัญญัตินี้ที่ค้างจ่ายอยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ถ้าผู้มีสิทธิ มิได้เรียกเอาคืนภายใน ๑ ปีนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๑๔๖)

มาตรา ๑๔๖ บรรดาค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ค้างจ่ายอยู่ใน ความรับผิดชอบของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาคืนภายในหนึ่งปีนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจาก อธิบดีหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

๘.๑๖ หมวด ๑๕ บทกำหนดโทษ

๘.๑๖.๑ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด ตามมาตรา ๑๔ ว่าด้วยเขตควบคุมแร่ หรือมาตรา ๒๘ ว่าด้วยมาตรฐานและวิธีการควบคุม การปล่อยมลพิษ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๔๗)

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๔ หรือ มาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท

๘.๑๖.๒ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ ว่าด้วย สิทธิยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ของผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถือประทานบัตร หรือ ผู้รับใบอนุญาต หรือมาตรา ๓๐ ว่าด้วยการแจ้งการพบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่ ฯลฯ ในการสำรวจแร่ หรือการทำเหมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๔๘)

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๖.๓ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ว่าด้วยการออกอาชญาบัตร สำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๔๙)

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๖.๔ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่ที่ไม่ปฏิบัติตามประกาศ ที่รัฐมนตรีกำหนดหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๗ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๐)

มาตรา ๑๕๐ ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่รายใดไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๗ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

๘.๑๖.๕ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๑)

มาตรา ๑๕๑ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่รายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

๘.๑๖.๖ กำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษที่ไม่ปฏิบัติตามตามมาตรา ๔๓ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๔๓ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๒)

มาตรา ๑๕๒ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษรายใดไม่ปฏิบัติตามตามมาตรา ๔๓ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๔๓ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

๘.๑๖.๗ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ว่าด้วยการได้รับประทานบัตรทำเหมืองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๕๓)

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๖.๘ กำหนดโทษปรับในกรณีผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๕๔)

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใด

(๑) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๓ วรรคห้าหรือวรรคหก มาตรา ๖๔ (๑) (๒) (๓) (๘) หรือ (๙) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท

(๒) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๗) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

(๓) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๔) (๕) (๖) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

(๔) ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๑๑) หรือ (๑๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๖.๙ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ ว่าด้วยการรับช่วงการทำเหมือง
มาตรา ๖๗ ว่าด้วยการโอนประทานบัตร หรือมาตรา ๑๑๐ ว่าด้วยการโอนใบอนุญาตแต่งแร่
หรือใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๕)

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ หรือมาตรา ๑๑๐ ต้องระวางโทษปรับ
ไม่เกินหกหมื่นบาท

๘.๑๖.๑๐ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติ
ตามเงื่อนไขที่กำหนดในมาตรา ๘๙ วรรคสอง ว่าด้วยการได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย
ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๕๖)

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดใน
มาตรา ๘๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

๘.๑๖.๑๑ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง ว่าด้วยการร่อนแร่
หรือไม่ปฏิบัติตามวิธีการร่อนแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษ
ปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐บาท (ร่างมาตรา ๑๕๗)

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามวิธีการร่อนแร่
ตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

๘.๑๖.๑๒ กำหนดให้ผู้ซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ หรือขนแร่ ที่ยังมีได้
มีการชำระค่าภาคหลวงแร่ ตามมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับตั้งแต่
๑ เท่าถึง ๕ เท่าของมูลค่าแร่ (ร่างมาตรา ๑๕๘)

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ หรือขนแร่ ที่ยังมีได้มีการชำระค่าภาคหลวงแร่
ตามมาตรา ๙๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่

๘.๑๖.๑๓ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙๓ ว่าด้วยใบอนุญาตซื้อแร่ ขายแร่
ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๓ เท่าถึง ๕ เท่า
ของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๕๙)

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่
สามเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๖.๑๔ กำหนดให้ผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการซื้อแร่ ขยายแร่ ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๖๐)

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๖.๑๕ กำหนดให้ผู้ไม่จัดทำรายงานตามมาตรา ๙๕ วรรคสอง ว่าด้วยการรายงานการซื้อ การขาย การครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือการใช้แร่ หรือจัดทำรายงานดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๖๑)

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดไม่จัดทำรายงานตามมาตรา ๙๕ วรรคสอง หรือจัดทำรายงานดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

๘.๑๖.๑๖ กำหนดบทลงโทษปรับและจำคุกกรณีมีการฝ่าฝืนมาตรา ๙๘ ว่าด้วยการขออนุญาตหรือการแจ้งการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป (ร่างมาตรา ๑๖๒)

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๘ ต้องระวางโทษ ดังนี้

(๑) ฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๙๘ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่สองเท่าถึงห้าเท่าของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) ฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๙๘ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าถึงสามเท่าของมูลค่าแร่ หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ฝ่าฝืนประกาศที่ออกตามมาตรา ๙๘ (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

เมื่อปรากฏว่าแร่ที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๙๘ (๒) เป็นแร่จากประทานบัตร สถานที่ซื้อแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมใด ให้ผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ออกไปอนุญาตนั้น เพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

๘.๑๖.๑๗ กำหนดให้ผู้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนส่งและการจัดเก็บแร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปตามมาตรา ๙๙ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๖๓)

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนส่งและการจัดเก็บแร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปตามมาตรา ๙๙ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าแสนบาท

๘.๑๖.๑๘ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง ผู้ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง นำแร่ที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๘ มาทำการแต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และหากการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง เป็นการกระทำของผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ให้ผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ออกใบอนุญาตเพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตได้ (ร่างมาตรา ๑๖๔)

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใด

(๑) ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง

(๒) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคสี่

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง นำแร่ที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๘ มาทำการแต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง (๑) เป็นการกระทำของผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ให้ผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ออกใบอนุญาตเพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

๘.๑๖.๑๙ กำหนดให้ผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๑ ว่าด้วยการอนุญาตให้แต่งแร่ หรือมาตรา ๑๐๖ ว่าด้วยการอนุญาตให้ประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท (ร่างมาตรา ๑๖๕)

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท

๘.๑๖.๒๐ กำหนดให้การฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๓ ว่าด้วยการห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่กระทำหรือละเว้นกระทำการอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม หรือมาตรา ๑๐๔ ว่าด้วยการห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ ๕๐,๐๐๐ บาท ตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น (ร่างมาตรา ๑๖๖)

มาตรา ๑๖๖ การฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๓ หรือมาตรา ๑๐๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๘.๑๖.๒๑ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี กำหนดตามมาตรา ๑๐๒ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งแร่ หรือมาตรา ๑๐๗ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๖๗)

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๐๒ หรือมาตรา ๑๐๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

๘.๑๖.๒๒ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๖ ว่าด้วยการห้ามมิให้ทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอนหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๖๘)

มาตรา ๑๖๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๖.๒๓ กำหนดให้ผู้จัดทำรายงานการรังวัดตามมาตรา ๑๑๗ อันเป็นเท็จ หรือไม่รายงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๖๙)

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดจัดทำรายงานการรังวัดตามมาตรา ๑๑๗ อันเป็นเท็จหรือไม่รายงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๖.๒๔ กำหนดให้ผู้ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๑ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๗๐)

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๖.๒๕ กำหนดให้ผู้นำทรัพย์สินหรือของกลางที่ได้รับมอบหมายให้ เป็นผู้เก็บรักษาตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง ไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับ จำนวน ๒ เท่าของประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้หรือแสวงหาประโยชน์ (ร่างมาตรา ๑๗๑)

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาตาม มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง ไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับจำนวนสองเท่าของประโยชน์ที่ได้รับ จากการใช้หรือแสวงหาประโยชน์

๘.๑๖.๒๖ กำหนดให้บรรดาแร่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เนื่องในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด ตามมาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๔ เฉพาะการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ มาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๔ และมาตรา ๑๘๐ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษ ตามคำพิพากษาหรือไม่ (ร่างมาตรา ๑๗๒)

มาตรา ๑๗๒ บรรดาแร่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือ เครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เนื่องในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๔ เฉพาะการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ มาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๔ และมาตรา ๑๘๐ ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตาม คำพิพากษาหรือไม่

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพนักงานอัยการ ได้ร้องขอต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ที่ยึดหรืออายัดของกลางนั้น และให้ประกาศในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดี ก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ทั้งนี้ ไม่ว่าคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของ หรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือมีเจ้าของ แต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้น เกิดขึ้น หรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่า ตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำ ทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้ เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันประกาศในในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตามวรรคสอง และในกรณีนี้มีให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

๘.๑๖.๒๗ กำหนดให้ในกรณีของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีนำออกขาย หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือเพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการ หรือจำหน่ายออกจากสารบบของทางราชการ และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการดังกล่าว โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๗๓)

มาตรา ๑๗๓ ในกรณีของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีนำออกขาย หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือเพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการ หรือจำหน่ายออกจากสารบบของทางราชการ

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

๘.๑๖.๒๘ กำหนดให้ในกรณีมีเงินซึ่งได้จากการขายของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาลหรือตามที่มีการเปรียบเทียบ อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินดังกล่าวเพื่อเป็นเงินสินบนหรือรางวัลแก่ผู้นำจับ ผู้จับ หรือผู้ดำเนินการเพื่อให้การขายของกลางเป็นผลสำเร็จ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๔)

มาตรา ๑๗๔ ในกรณีมีเงินซึ่งได้จากการขายของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาลหรือตามที่มีการเปรียบเทียบ อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินดังกล่าวเพื่อเป็นเงินสินบนหรือรางวัลแก่ผู้นำจับ ผู้จับ หรือผู้ดำเนินการเพื่อให้การขายของกลางเป็นผลสำเร็จ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

เงินที่หักจ่ายให้เป็นเงินสินบนและเงินรางวัลตามวรรคหนึ่ง รวมกันต้องไม่เกินร้อยละห้าสิบห้าของเงินค่าขายของกลางและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด หรือเงินค่าปรับ อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดให้จ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลสำหรับกรณีที่ปรากฏตัวผู้ต้องหา หรือมีผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ได้รับโทษทางอาญามากกว่าการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวผู้ต้องหา หรือไม่มีผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

ในกรณีที่คิดเป็นอันระงับโดยการเปรียบเทียบ อธิบดีอาจมอบหมายให้คณะกรรมการเปรียบเทียบเป็นผู้สั่งจ่าย โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ก็ได้

๘.๑๖.๒๙ กำหนดให้ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีถือว่าบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๗๕)

มาตรา ๑๗๕ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีถือว่าบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๘.๑๖.๓๐ กำหนดให้ผู้สนับสนุนหรือได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น (ร่างมาตรา ๑๗๖)

มาตรา ๑๗๖ ผู้สนับสนุนหรือได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

๘.๑๖.๓๑ กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้ (ร่างมาตรา ๑๗๗)

มาตรา ๑๗๗ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้

๘.๑๖.๓๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้มีคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามที่รัฐมนตรีกำหนดตามความเหมาะสม ทั้งนี้ การประชุม หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๘)

มาตรา ๑๗๘ ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้มีคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามที่รัฐมนตรีกำหนดตามความเหมาะสม

การประชุม หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

๘.๑๖.๓๓ กำหนดให้เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๑๗๙)

มาตรา ๑๗๙ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๘.๑๖.๓๔ กำหนดให้ในกรณีที่มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้กระทำในเขตควบคุมแร่ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ เป็น ๒ เท่า (ร่างมาตรา ๑๘๐)

มาตรา ๑๘๐ ในกรณีที่มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้กระทำในเขตควบคุมแร่ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ เป็นสองเท่า

๘.๑๖.๓๕ กำหนดให้ในกรณีผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการให้กระทำของผู้ใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของผู้ใด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๑๘๑)

มาตรา ๑๘๑ ในกรณีผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการให้กระทำของผู้ใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของผู้ใด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย

๘.๑๖.๓๖ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือผู้ใดที่เกี่ยวข้องโดยทุจริต กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดๆ โดยทุจริตเพื่อมิให้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปีถึง ๑๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๓๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๘๒)

มาตรา ๑๘๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือผู้ใดที่เกี่ยวข้องโดยทุจริต กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดๆ โดยทุจริตเพื่อมิให้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๖.๓๗ กำหนดให้มูลค่าแร่ตามหมวด ๑๕ บทกำหนดโทษให้ถือตามราคาตลาดที่อธิบดีประกาศกำหนดและใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการกระทำความผิด (ร่างมาตรา ๑๘๓)

มาตรา ๑๘๓ มูลค่าแร่ตามหมวดนี้ให้ถือตามราคาตลาดที่อธิบดีประกาศกำหนดและใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการกระทำความผิด

๘.๑๗.๑ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้คณะกรรมการแห่งจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานบัตรสำหรับการทำเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการ และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๔)

มาตรา ๑๘๔ ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(๑) ให้คณะกรรมการประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(๒) ให้คณะกรรมการแห่งจังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานบัตรสำหรับการทำเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการ และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๘.๑๗.๒ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับประกาศกำหนดพื้นที่เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปอีก ๕ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๕)

มาตรา ๑๘๕ ให้ประกาศกำหนดพื้นที่เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปอีกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๘.๑๗.๓ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับบรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๖)

มาตรา ๑๘๖ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๘.๑๗.๔ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับบรรดาคำขอทุกประเภทที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๘๗)

มาตรา ๑๘๗ บรรดาคำขอทุกประเภทที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้

๘.๑๗.๕ กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับบรรดาอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน และบรรดาข้อผูกพันตามสัญญาต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่กับรัฐบาลไทยโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปตามข้อผูกพันแห่งสัญญานั้น ๆ ทั้งนี้ จนกว่าผลการใช้บังคับตามสัญญาจะสิ้นสุดลง (ร่างมาตรา ๑๘๘)

มาตรา ๑๘๘ บรรดาอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน

บรรดาข้อผูกพันตามสัญญาต่างๆ ซึ่งมีอยู่กับรัฐบาลไทยโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปตามข้อผูกพันแห่งสัญญานั้นๆ ทั้งนี้ จนกว่าผลการใช้บังคับตามสัญญาจะสิ้นสุดลง

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

๙. บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
๑	ค่าธรรมเนียมออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาต	
	(๑) ค่าอาชญาบัตรสำรวจแร่ ฌบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ฌบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าอาชญาบัตรพิเศษ ฌบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าประทานบัตร	
	ก. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ฌบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ ฌบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ฌบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ฌบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าใบอนุญาต	
	ก. ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ฌบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	ข. ใบอนุญาตแต่งแร่ ฌบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ฌบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ใบอนุญาตอื่นๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ฌบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๒	ค่าธรรมเนียมรายปี	
	(๑) การแต่งแร่ ปีละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๒) การประกอบโลหกรรม ปีละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๓) การประกอบธุรกิจแร่ ปีละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓	ค่าธรรมเนียมรังวัด	
	(๑) ค่าเขียนหรือจำลองแผนที่ ฌบับละ	๖,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่ารังวัดตามจำนวนเนื้อที่ทุก ๑ ไร่หรือเศษของ ๑ ไร่ ไร่ละ	๖๐๐ บาท
	(๓) ค่าหลักเขตเหมืองแร่ หลักละ	๓,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าไต่สวน เรื่องละ	๓๐,๐๐๐ บาท
๔	ค่าธรรมเนียมต่ออายุ โอนสิทธิการทำเหมืองและใบอนุญาต	
	(๑) ค่าต่ออายุประทานบัตร	
	ก. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ฌบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ ฌบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ฌบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ฌบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าต่ออายุใบอนุญาตแต่งแร่ ฌบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ฌบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
	(๔) ค่าต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจแร่ ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าโอนประทานบัตร	
	ก. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	(๖) ค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร ร้อยละ	๔
	(๗) ค่าโอนใบอนุญาตแต่งแร่ ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าโอนใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๙) ค่าโอนใบอนุญาตอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
๕	ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด	
	(๑) ค่าคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร หน้าละ	๑๐ บาท
	(๒) ค่ารับรองสำเนาเอกสาร ฉบับละ	๑๕๐ บาท
	(๓) ค่าหยุดการทำเหมืองทุก ๑ไร่ หรือเศษของ ๑ ไร่ ปีละ	๖๐๐ บาท
	(๔) ค่านำมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ เมตริกตันละ	๒๐ บาท
	(๕) ค่าใบแทนอาญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต ฉบับละ	๖,๐๐๐ บาท
	(๖) ค่าขยายหรือลดเขตแต่งแร่ ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๗) ค่าขยายหรือลดเขตโลหกรรม ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าลดพื้นที่ในเขตอาญาบัตรพิเศษ ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๙) ค่าลดพื้นที่ในเขตประทานบัตร ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	ค่าตรวจสอบ ทดลอง หรือวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างหนึ่ง ๆ แร่หรือธาตุหรือรายการละ	๑๐,๐๐๐ บาท

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติแร่

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย*

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

๒. ส่วนราชการผู้เสนอ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

๓. ความเป็นมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) ได้จัดทำโครงการศึกษาและพัฒนากฎหมายว่าด้วยแร่ โดยร่วมกับศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาวิเคราะห์ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ด้วย เช่น กฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม กฎหมายป่าไม้ กฎหมายที่ดิน เป็นต้น การศึกษาวิจัยตามโครงการดังกล่าวเป็นการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดตามบทบัญญัติของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายแต่ไม่ครอบคลุมถึงประเด็นทางด้านเศรษฐศาสตร์ ภาษีอากร และด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ

ต่อมากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้จัดทำแผนพัฒนากฎหมาย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๘ โดยนำผลการศึกษาจากโครงการดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัตอัตราค่าภาคหลวง พ.ศ. ๒๕๐๙ โดยยกร่างเป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยแร่ พ.ศ. และเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๘ ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้นำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒ (ฝ่ายโครงสร้างพื้นฐาน การเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ในขณะนั้น ในที่ประชุมได้มีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอความเห็นว่าการกิจในการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย การควบคุม การกำกับดูแล การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ นั้น มีสองหน่วยงานหลักรับผิดชอบคือกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม การกิจทั้งสองหน่วยงานมีความเกี่ยวข้องกัน ต้องทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ที่ประชุมจึงมีมติให้จัดตั้งคณะทำงานพิจารณาร่วมกันระหว่าง

* ที่มา : สำนักกฎหมาย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงอุตสาหกรรม โดยให้มีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย และให้กระทรวงอุตสาหกรรมนำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยแร่ พ.ศ. กลับมาทบทวนใหม่อีกครั้ง กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมและได้เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรีอีกครั้งเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการและสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจร่าง ในขณะที่ร่างกฎหมายนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมได้แย้งมาตลอดและร้องเรียนว่าร่างกฎหมายดังกล่าวเอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการมากเกินไปและจะขอเข้าร่วมประชุมตรวจพิจารณาร่างกฎหมายร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วย ประกอบกับที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าร่างกฎหมายนี้ได้จัดทำก่อนที่จะมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงยังขาดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ หากมีการตรวจร่างต่อไปจะเกิดปัญหาการโต้แย้งหลายประการ ในเดือนกันยายน ๒๕๕๓ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ถอนร่างกฎหมายดังกล่าวมาทบทวนอีกครั้ง

ในการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ตามโครงการโครงการศึกษาและพัฒนากฎหมายว่าด้วยแร่ โดยศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาในช่วงก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ใช้บังคับ จึงยังขาดหลักการที่สำคัญ ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดโดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วมในปึงบประมาณ ๒๕๕๕ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จึงได้ร่วมกับสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดทำโครงการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการพัฒนาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยแร่อีกครั้ง ในการศึกษาครั้งนี้ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียค่อนข้างมาก โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมตั้งแต่ในขั้นการกำหนดประเด็นในการศึกษาและประเด็นในร่างกฎหมาย โดยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการยกร่างกฎหมาย ๔ ครั้ง และเมื่อยกร่างเป็นพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. แล้วได้นำไปรับฟังความคิดเห็นอีกจำนวน ๔ ครั้ง

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

เพื่อต้องการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกิตอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานให้เหมาะสมกับสถานการณ์

๕. ใครเป็นผู้ทำภารกิจ

ทรัพยากรแร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ถือว่าเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่มีความสำคัญต่อภาคอุตสาหกรรมการผลิตอย่างต่อเนื่อง และทรัพยากรแร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ไม่สามารถเกิดขึ้นใหม่ได้ในระยะเวลาอันสั้น การนำทรัพยากรแร่มาใช้ประโยชน์จึงต้องคำนึงผลประโยชน์อย่างคุ้มค่า สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนา มุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ลดความขัดแย้งในสังคม และกระจายประโยชน์จากการพัฒนาทรัพยากรแร่อย่างเป็นธรรม ดังนั้น รัฐจึงต้องเป็นผู้ควบคุม กำกับดูแลการจัดการทรัพยากรแร่ตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจ การทำเหมือง การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม การครอบครอง การขนส่ง การซื้อการขาย ตลอดจนการนำแร่เข้าและการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

๖. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๖.๑ ความจำเป็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สถานการณ์ในขณะตรากฎหมายมีความแตกต่างจากสถานการณ์ในปัจจุบันมาก แม้จะมีการปรับปรุงแก้ไขมาแล้วหลายครั้ง เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ อิงอยู่กับการทำเหมืองแร่ดิบๆในอดีตซึ่งปัจจุบันการทำเหมืองแร่ดิบๆขบเซา และเนื้อหาของกฎหมายเน้นการควบคุมมากกว่าการส่งเสริม ขณะเดียวกันในสถานการณ์ปัจจุบัน กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของรัฐประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การให้ความเห็น เพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรมพร้อมกันนั้น ต้องมีกระจายอำนาจด้านต่าง ๆ ของส่วนกลางไปประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในขณะที่มีการตราพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ แนวคิดดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายแร่ เพื่อให้มีบทบัญญัติครอบคลุมทั้งในด้านการควบคุมกำกับดูแล การส่งเสริม การให้ความคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อมรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการทำเหมืองแร่

๖.๒ สภาพบังคับของกฎหมาย

เป็นกฎหมายที่มีลักษณะส่งเสริม การกำกับดูแล และการควบคุมการประกอบกิจการทำเหมืองแร่และกิจการที่ต่อเนื่องจากการทำเหมืองแร่

๖.๓ ประเภทของโทษที่กำหนดในกฎหมาย

มีบทกำหนดโทษทางอาญา โทษทางแพ่ง และมาตรการบังคับทางปกครอง

๗. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม กำกับดูแลและส่งเสริม การสำรวจแร่ การทำเหมืองแร่ และกิจการที่ต่อเนื่องจากการทำเหมืองแร่จึงไม่มีความซ้ำซ้อนกับ กฎหมายใด

๘. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

ผู้ได้รับผลกระทบจากกฎหมายโดยตรงคือผู้ประกอบการเหมืองแร่ ซึ่งกฎหมาย กำหนดให้มีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดโดยเคร่งครัด เนื่องจากการทำ เหมืองแร่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นอยู่ประเภทของการทำเหมือง นอกจากนี้ ประชาชน ชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในการอนุญาตให้มีโครงการทำเหมืองแร่ในพื้นที่นั้น ๆ ก็อาจ ได้รับผลกระทบด้วย แต่ในการเสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา กำหนด ขั้นตอนให้มีการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดมาตรการควบคุม กำกับดูแลให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่ต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดโดยเคร่งครัด กำหนดให้มีการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมือง การเยียวยากรณีมีความเสียหายเกิดขึ้น

๙. ความพร้อมของรัฐ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีพร้อมด้านบุคลากรซึ่งมีความรู้เฉพาะด้าน เช่น วิศวกรเหมืองแร่ วิศวกรโลหการ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

๑๐. อำนาจในการตราอนุบัญญัติ

ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอำนาจในการตราอนุบัญญัติเฉพาะที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และ วิธีการที่เป็นสาระสำคัญ เช่น กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในเรื่องความปลอดภัย กำหนดประเภท การทำเหมือง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลในกลุ่ม ประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เข้ามาประกอบกิจการหรือลงทุนหรือรับจ้างทำงานเกี่ยวกับแร่ ในราชอาณาจักร เป็นต้น

๑๑. การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย

การจัดทำร่างกฎหมายนี้ ได้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาของกฎหมายจากผู้มีส่วนได้เสีย ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ผู้บังคับใช้กฎหมาย และประชาชนทั่วไปจำนวน ๘ ครั้ง พื้นที่เป้าหมายในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น คัดเลือกจังหวัดที่มีการทำเหมืองซึ่งจะครอบคลุมทั้งผู้ประกอบการและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ลักษณะของการรับฟังความคิดเห็นเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับการทำเหมือง ผู้ประกอบการและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง และการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบ่งออกเป็นสองขั้นตอนคือ

- (๑) สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดประเด็นในการยกร่างกฎหมาย จำนวน ๔ ครั้ง
 - (๒) สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย จำนวน ๔ ครั้ง
-

เรื่องเสร็จที่ ๑๙๖/๒๕๕๙

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๒๐๒๖๒ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน โดยให้ความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ที่อาจมีผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำและแหล่งน้ำใต้ดิน กับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่เป็นแหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซึมซับ เพื่อรักษา ระบบนิเวศและความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำธรรมชาติ และให้ความเห็นของกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานศาลยุติธรรมไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้ คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมควบคุมมลพิษ และกรมทรัพยากรธรณี) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมอนามัย) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการเป็นการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับแร่ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ และนำหลักการของกฎหมายทั้งสองฉบับมาบัญญัติรวมไว้เป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) กำหนดบทนิยามคำว่า “แร่” ให้รวมถึง “ลูกรัง” ที่ใช้ประโยชน์เพื่อ อุตสาหกรรม เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นไปตาม หลักวิชาการธรณีวิทยาและหลักวิศวกรรมเหมืองแร่ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนี้ ได้ตัดคำว่า “น้ำเกลือใต้ดิน” ออกจากนิยามดังกล่าว รวมทั้งตัดนิยามคำว่า “ชุดเจาะ น้ำเกลือใต้ดิน” ออก เนื่องจากการชุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายว่าด้วย โรงงานอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ซ้ำซ้อนกันอีก

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการทำเหมืองและกิจการที่ เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองให้เหมาะสมกับขนาดของเหมือง รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุญาตตามกฎหมาย

(๓) กำหนดการบริหารจัดการแร่ในพื้นที่พิเศษและการประมวลแหล่งแร่ โดยกำหนดให้พื้นที่ที่ได้กำหนดให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือวิจัย เกี่ยวกับแร่ หรือกรณีในพื้นที่ใดที่ภาครัฐได้ดำเนินการสำรวจแหล่งแร่ไว้ในเบื้องต้นแล้ว และ เมื่อหมดความจำเป็นที่จะใช้พื้นที่เพื่อประโยชน์ดังกล่าว ให้นำพื้นที่นั้นมาจัดให้มีการแข่งขันโดยเสรี ด้วยวิธีเปิดประมวลแหล่งแร่เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศได้

(๔) ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการแร่ให้ครอบคลุมหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มเลขาธิการสภาการเหมืองแร่ตามหลักผู้มีส่วนได้เสีย นอกจากกำหนดให้มี ผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมือง

(๕) กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรต้องจัดทำแผนฟื้นฟูพื้นที่การทำเหมืองและให้จัดตั้ง กองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่ทำเหมืองและเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคืนสิทธิและการสวมสิทธิการทำเหมือง ตามประทานบัตร โดยกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรสามารถคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือ เพียงบางส่วนของพื้นที่ประทานบัตรได้ รวมทั้งกำหนดให้มีการจัดทำแผนฟื้นฟูสภาพพื้นที่ การทำเหมือง การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งภายหลัง การทำเหมืองและการปิดเหมือง ทั้งนี้ แผนฟื้นฟูพื้นที่ถือเป็นเงื่อนไขในการออกประทานบัตร

(๗) กำหนดให้จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่ทำเหมืองเพื่อเยียวยาสิ่งแวดล้อม และผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

(๘) กำหนดให้มีคณะกรรมการกำหนดเงินทดแทน เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนด จำนวนเงินค่าทดแทนกรณีที่มีการยื่นคำขอทำเหมืองได้ดิน ซึ่งลึกจากผิวดินเกินหนึ่งร้อยเมตรเพื่อเป็น การยอมรับสิทธิของเจ้าของที่ดินให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากการที่บุคคลอื่นรุกร้าเข้าไปใน แดนกรรมสิทธิ์ของตน

(๙) กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้ามามีส่วนร่วม ในการพิจารณากำหนดพื้นที่พิเศษเป็นเขตสำหรับการเดินสำรวจ ศึกษา หรือวิจัยเกี่ยวกับแร่ ซึ่งห้ามมิให้มีการขอประทานบัตรในพื้นที่ดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นกรณีพิเศษ

(๑๐) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักร หรือการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร เพื่อให้มีกลไกในการกำกับดูแลเรื่องการนำเข้าและการส่งออก แร่ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

(๑๑) กำหนดสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการซึ่งดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ต่าง ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดให้ได้รับสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนหรือ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและบริการอื่น ๆ เพื่อเป็นมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อสังคม

(๑๒) กำหนดให้การจัดเก็บค่าภาคหลวง ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษแก่รัฐ เงินบำรุงพิเศษ ค่าสิทธิสำรวจ จะต้องคำนึงถึงหลักการที่ต้องทดแทนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ส่วนค่าสิทธิสำรวจเป็นหลักการที่กำหนดขึ้นเพื่อเรียกเก็บ

จากผู้ที่ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่และอาชญาบัตรพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการให้มีการสำรวจแร่อย่างจริงจังและป้องกันการขออาชญาบัตรกีดกันบุคคลอื่น

(๑๓) กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดพื้นที่พิเศษเป็นเขตสำหรับการเดินสำรวจ ศึกษา หรือวิจัยเกี่ยวกับแร่ ซึ่งห้ามมิให้มีการขอประทานบัตรในพื้นที่ดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นกรณีพิเศษ

(๑๔) กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการอนุญาตไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติมุ่งเน้นการส่งเสริมการทำเหมืองแร่เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นหลักแต่ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและการสงวนไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติของประเทศน้อย ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมจึงควรดำเนินการศึกษาถึงความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจของการทำเหมืองแร่แต่ละประเภทที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพรวมของคุณสมบัติทางนิเวศวิทยาและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการออกประกาศกระทรวงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของการทำเหมืองแร่ประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการพัฒนาประเทศทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อไป

(๒) ในประเด็นการกำหนดให้ผู้ขอประทานบัตรจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อสนับสนุนโครงการศึกษาวิจัยของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านกองทุนสนับสนุนโครงการตามร่างมาตรา ๖๘ นั้น เห็นควรให้ดำเนินการดังกล่าวในรูปแบบกองทุนตามกฎหมายฉบับเดิม โดยอาจพิจารณาดำเนินการในลักษณะคณะกรรมการแทนการให้อำนาจอธิบดีจัดการโดยตรง

(๓) กระทรวงอุตสาหกรรมควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ในการกำหนดให้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น ๑ เอ ซึ่งเป็นพื้นที่ควรจะต้องสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ง่ายและรุนแรง เป็นพื้นที่ห้ามมิให้ใช้ประโยชน์ในการทำเหมืองแร่ โดยระบุไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในการกำกับดูแลพื้นที่โดยหน่วยงานภาครัฐและยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ลงทุนจากความเสี่ยงในการถูกระงับและการคัดค้านการดำเนินการภายหลังจากการลงทุนทำเหมืองด้วย

(๔) เห็นควรมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเร่งดำเนินการร่วมกันเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาเหมืองสีเขียวอย่างเป็นรูปธรรมโดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงเป็นผู้จ่ายมาใช้ในการประกอบธุรกิจเพื่อให้เกิดการสร้างเชื่อมั่นทั้งจากภาคประชาชนและภาคอุตสาหกรรมลดข้อขัดแย้งในการอยู่ร่วมกันในพื้นที่ต่อไป

๒.๒ กระทรวงมหาดไทย มีข้อสังเกตเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการออกอาชญาบัตรและประทานบัตรว่า การกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะขออาชญาบัตรสำรวจแร่หรือประสงค์จะขอประทานบัตรในท้องถิ่นใดให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้น หรือยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงาน

ท้องถิ่นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตพื้นที่การทำเหมืองตั้งอยู่ ค่าธรรมเนียมในการออก
อนุญาตบัตรและประทานบัตรดังกล่าวควรกำหนดให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
ทั้งจำนวนหรือไม่

๒.๓ กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่และ
การประกอบกิจการแร่ รวมทั้งให้อำนาจผู้ดำรงตำแหน่งหรือส่วนราชการในการออกกฎ ระเบียบ
หรือประกาศ ซึ่งเป็นนิติกรรมทางปกครอง การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจึงเป็นเพียงการฝ่าฝืนกฎ ระเบียบ
หรือประกาศของรัฐโดยไม่มีลักษณะเป็นการประกอบอาชญากรรมโดยแท้การกำหนดให้นำโทษจำคุก
มาใช้แก่การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามในบางลักษณะจึงน่าจะไม่สอดคล้องกับหลักคิดและทฤษฎี
การกำหนดโทษทางอาญาและเป็นการนำโทษทางอาญามาใช้โดยไม่จำเป็น (Over Criminalization)
ดังนั้น การใช้โทษปรับเพียงสถานเดียวน่าจะเพียงพอและเหมาะสมกับลักษณะความผิดแล้ว

(๒) การกำหนดโทษปรับตามร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ในอัตรา
ตั้งแต่สามพันบาทไปจนถึงเก้าแสนบาทซึ่งการจะกำหนดอัตราโทษปรับเป็นจำนวนเท่าใดนั้นควร
คำนึงถึงความสมดุลในระหว่างลักษณะของการกระทำและโทษที่ควรจะได้รับและความหนักเบาของ
การกระทำความผิดแต่ละลักษณะที่แตกต่างกันด้วย

๒.๔ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) เห็นควรกำหนดให้ “ทราย” เป็นแร่ตามนิยามนี้ด้วย เนื่องจากปัจจุบันมี
ความต้องการทรายเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ซึ่งยังขาดการบริหารจัดการที่เป็นเอกภาพ และ
ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาอย่างต่อเนื่อง

(๒) มาตรา ๗ ขอเพิ่มเติม “อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช”
เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) มาตรา ๒๐ “ในการสำรวจแร่ หรือทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์
หรือมีแร่พิเศษ อันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษาในทางธรณีวิทยา นอกจากจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับการเก็บได้ซึ่งวัตถุนั้นแล้ว ผู้ถืออนุญาตบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้ง
การพบนั้นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยพลัน” ควรมีมาตรการเพิ่มเติมเพื่อป้องกัน
ความเสียหายที่จะเกิดกับโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือมีแร่พิเศษ อันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษา
ในทางธรณีวิทยา รวมทั้งกรณีที่พบว่าการประกอบกิจการก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน
และคุณภาพสิ่งแวดล้อมควรระงับการประกอบกิจการชั่วคราวจนกว่าจะสอบสวนและยุติปัญหา
ผลกระทบต่างๆ ได้

(๔) มาตรา ๕๑ (๑) เพิ่มเติมข้อความเป็น “ทำเหมืองตามวิธีการทำเหมือง
แผนผัง โครงการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออกประทานบัตร รวมทั้งมาตรการป้องกันและแก้ไข
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในรายงานการวิเคราะห์
ผลกระทบสิ่งแวดล้อม” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อความใน ส่วนที่ ๒ การกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตร
ทำเหมืองใต้ดิน มาตรา ๖๔

(๕) มาตรา ๖๒ ที่ระบุไว้ว่า “เขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รุกล้ำเข้าไป
ในเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” เห็นควรเปลี่ยนเป็น “เขตประทานบัตรทำเหมือง
ใต้ดินต้องไม่รุกล้ำเข้าไปในพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายและตามมติคณะรัฐมนตรี” เพื่อให้ครอบคลุม
ประเด็นเกี่ยวกับการรุกล้ำในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑

(๖) มาตรา ๖๔ ควรกำหนดเพิ่มเงื่อนไขการติดตามป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตตัวของเหมืองใต้ดินภายหลังการทำเหมืองและการปิดเหมือง

(๗) มาตรา ๔๘ วรรคสาม กำหนดพื้นที่ใดๆ ให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ โดยให้มีผลใช้บังคับไม่เกิน ๕ ปีนั้น เห็นควรยกเว้นกรณีที่มีเหตุจำเป็นทางด้านเทคนิคหรือวิชาการที่ไม่สามารถสำรวจ ทดลอง ศึกษา หรือการวิจัยได้เสร็จ ภายใน ๕ ปี โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถขยายเวลาได้อีกไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๒ ปี

(๘) มาตรา ๔๙ เห็นควรเพิ่มวรรคสอง เพื่อกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจในการประกาศพื้นที่พิเศษให้พื้นที่ใดเป็นพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่สงวน และพื้นที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ได้ เนื่องจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีข้อมูลพื้นที่ศักยภาพแหล่งแร่ที่ได้จากการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ ที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด และยั่งยืน

(๙) มาตรา ๑๓๐ ผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องรับผิดชอบในการประกอบกิจการของตนต่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญอันใดเกิดขึ้นแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม โดยขอเพิ่มข้อความต่อท้ายข้อความนี้ว่า “แม้เลิกประกอบกิจการไปแล้ว”

(๑๐) มาตรา ๑๕๐ ให้กำหนดการระวางโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑

(๑๑) (เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่เหมือง หรือวางหลักประกัน)

(๑๑) บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม ควรพิจารณาครอบคลุมถึงค่าปรับและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับเงินกองทุน กรณีที่พบความเสียหายจากการประกอบกิจการ ซึ่งจะต้องมีกระบวนการติดตามตรวจสอบระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ พร้อมทั้งค่าฟื้นฟูพื้นที่

(๑๒) การตัดคำนิยามคำว่า “น้ำเกลือใต้ดิน” ออกจากนิยามคำว่า “แร่” อาจทำให้มีการลักลอบนำแร่ไปแต่ขมาใช้ประโยชน์โดยหลีกเลี่ยงการขออนุญาตตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเรื่องการอนุญาตให้ใช้เครื่องจักรขนาดเล็ก ในการขุดหาแร่รายย่อยนั้น หากมีผู้ขุดหาแร่รายย่อยเป็นจำนวนมากอาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้ในวงกว้าง

๒.๕ สำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ประธานบัตรใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประธานบัตรตามร่างมาตรา ๓๗ วรรคสอง และผู้ถือประธานบัตรจะต้องมีสิทธิและหน้าที่ต้องปฏิบัติตามการทำเหมืองเป็นการเฉพาะตามร่างมาตรา ๕๑ ดังนั้น การที่ร่างมาตรา ๕๒ กำหนดห้ามมิให้ผู้ถือประธานบัตรยอมให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองไม่ว่าเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี เห็นว่าอาจจะไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติตามร่างมาตรา ๓๗ วรรคสอง และร่างมาตรา ๕๑ จึงควรตัดหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้รับช่วงการทำเหมืองได้ตามมาตรา ๕๒ ออก และควรตัดร่างมาตรา ๑๕๑ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษของผู้ฝ่าฝืนตามร่างมาตรา ๕๒ ออกด้วย

(๒) ร่างมาตรา ๕๑ วรรคสอง กำหนดให้กรณีที่ผู้ถือประธานบัตรไม่ปฏิบัติตาม (๑๐) หรือไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมือง ให้กรมนำเงินจากกองทุนหรือหลักประกันตาม (๑๑) มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามประธานบัตรนั้น ในกรณีที่กองทุนหรือหลักประกันไม่เพียงพอ ผู้ถือประธานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนที่ขาด เห็นว่า การกำหนด

ดังกล่าวอาจทำให้ผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตาม (๑๐) หรือไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมือง โดยให้กรมดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว โดยนำเงินจากกองทุนหรือหลักประกันตาม (๑๑) มาเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมือง

(๓) ร่างมาตรา ๖๑ การกำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวใต้ดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตรในเขตที่ดินแปลงใด ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินในบริเวณดังกล่าว หากผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไม่เห็นด้วยกับจำนวนเงินค่าทดแทนดังกล่าว ย่อมมีสิทธิฟ้องผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินเพื่อเรียกเงินค่าทดแทนเพิ่มเติมต่อศาลได้ แต่การฟ้องคดีดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้หยุดกระบวนการพิจารณาออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินหรือไม่เป็นเหตุให้หยุดการทำเหมืองใต้ดินเว้นแต่จะอาศัยเหตุอื่น เห็นว่า การกำหนดดังกล่าวนี้เป็นการกำหนดโดยไม่คุ้มครองสิทธิของผู้อื่นหรือบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายหรือผลกระทบจากการทำเหมืองใต้ดินดังกล่าว อีกทั้งการกำหนดถ้อยคำว่า “เว้นแต่จะอาศัยเหตุอื่น” นั้น เห็นว่า เป็นถ้อยคำที่ไม่ชัดเจนว่าจะอาศัยเหตุใดได้บ้าง

(๔) ในส่วนที่ ๓ ที่กำหนดให้สิทธิมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ได้กำหนดไว้ว่าผู้มีส่วนได้เสียหมายถึงบุคคลใดบ้าง และจะหมายความรวมถึงองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมด้วยหรือไม่ เพราะว่าหากเกิดกรณีที่ผู้ได้รับความเสียหายหรือผลกระทบจากการทำเหมืองใต้ดินดังกล่าวเป็นชาวบ้านไม่กล้าฟ้องร้องผู้ถือประทานบัตรด้วยตนเอง องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมจะเข้ามาเป็นผู้มีส่วนได้เสียและดำเนินการแทนชาวบ้านดังกล่าวได้หรือไม่

(๕) ร่างมาตรา ๑๐๗ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่และคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ และมีอำนาจที่จะขุดดิน ตัดต้นไม้ หรือรานกิ่งไม้ หรือกระทำการอย่างอื่นแก่สิ่งกีดขวางต่อการรังวัดได้เท่าที่จำเป็น และร่างมาตรา ๑๐๗ วรรคท้าย กำหนดให้ในกรณีที่การเข้าไปในที่ดินดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ผู้มีสิทธิในที่ดิน ผู้ครอบครองหรือผู้ทรงสิทธิอื่นใดในที่ดินนั้นมีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากผู้ยื่นคำขอได้บทบัญญัติดังกล่าวอาจทำให้เข้าใจได้ว่า สามารถเรียกค่าเสียหายจากผู้ยื่นคำขอได้แต่เพียงผู้เดียว และจะเรียกร้องจากพนักงานเจ้าหน้าที่และคนงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้กระทำละเมิดโดยตรงได้หรือไม่ จึงควรบัญญัติเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจน

(๖) ร่างมาตรา ๑๓๕ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ในการปฏิบัติการตามเจ้าหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ เห็นว่า โดยหลักทั่วไปแล้วเจ้าหน้าที่จะต้องแสดงบัตรประจำตัวทุกครั้ง โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ เพราะเป็นการแสดงสิทธิต่อบุคคลอื่นในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(๗) ร่างมาตรา ๑๓๗ บัญญัติให้ทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดให้สามารถคืนทรัพย์สินหรือเงินแล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่งได้ น่าจะขัดกับร่างมาตรา ๑๗๑ ซึ่งบัญญัติให้ทรัพย์สินเดียวกันนี้ต้องริบเสียทั้งสิ้น ร่างมาตรา ๑๓๗ นี้ จึงควรตัดออก

(๘) ร่างมาตรา ๑๓๘ กำหนดให้ทรัพย์สินและของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปเก็บรักษาด้วยตนเอง แต่ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองนำทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ไม่ว่าด้วยประการใดๆ ดังนั้น หากเจ้าของเป็นผู้เก็บรักษา

ทรัพย์สินและของกลางที่ยึดหรืออายัดดังกล่าวไปใช้แสวงหาประโยชน์จะมีโทษในกรณีดังกล่าวนี้หรือไม่ และเห็นควรต้องเรียกประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการแสวงหาประโยชน์ ทรัพย์สิน หรือของกลางดังกล่าวนั้นคืนทั้งหมด และการที่ร่างมาตรา ๑๓๘ กำหนดให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายประกาศในเว็บไซต์ของกรมอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทราบ นั้น เห็นว่า การกำหนดดังกล่าวจะทำให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทราบได้อย่างไรว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะเริ่มประกาศในเว็บไซต์ของกรมไว้ตั้งแต่วันที่เท่าใด หากไม่มีการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทราบก่อน จึงควรแจ้งให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้ทราบโดยตรงพร้อมทั้งประกาศในเว็บไซต์ของกรมดังกล่าวด้วย

(๙) ร่างมาตรา ๑๔๒ กำหนดให้ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นั้น เห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเก็บโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่พิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษาในทางธรณีวิทยา ซึ่งโทษปรับตามที่กำหนดไว้ไม่ได้สัดส่วนกันกับคุณค่าของทรัพย์สินดังกล่าว ดังนั้น จึงควรกำหนดโทษปรับให้สูงขึ้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกัน

(๑๐) ร่างมาตรา ๑๕๐ (๑) กำหนดให้ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๕๑ (๑) (๓) (๔) หรือ (๑๐) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาทและผู้ออกประทานบัตรมีอำนาจเพิกถอนประทานบัตรนั้นเสียได้ เห็นว่า กรณีดังกล่าวหากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ (๑) (๓) (๔) หรือ (๑๐) อาจเกิดผลกระทบต่อทางหลวง ทางน้ำสาธารณะและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นกรณีที่ร้ายแรงได้ จึงควรกำหนดให้มีโทษจำคุกด้วย

(๑๑) ร่างมาตรา ๑๕๐ (๒) กำหนดให้ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๕๑ (๗) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น และผู้ออกประทานบัตรมีอำนาจเพิกถอนประทานบัตรนั้นเสียได้ เห็นว่า กรณีดังกล่าวหากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ (๗) อาจเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเนื่องจากเป็นแรพิษซึ่งเป็นกรณีที่ร้ายแรง จึงควรตัดถ้อยคำว่า “ไม่เกิน” ออก เพื่อให้เป็นโทษปรับที่สูงวันละห้าหมื่นบาท

(๑๒) ร่างมาตรา ๑๕๐ (๓) กำหนดให้ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๕๑ (๕) (๖) (๘) (๙) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท และผู้ออกประทานบัตรมีอำนาจเพิกถอนประทานบัตรนั้นเสียได้ เห็นว่า มาตรา ๕๑ (๕) และ (๖) นั้น เป็นกรณีที่ร้ายแรงอาจเกิดผลกระทบต่อสาธารณะได้ จึงควรแยก (๕) และ (๖) ออกเป็นฐานความผิดต่างหากจาก (๘) และ (๙) และมีระวางโทษที่สูงกว่า

(๑๓) ร่างมาตรา ๑๖๗ กำหนดให้ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่จัดการป้องกันอันตรายตามมาตรา ๑๓๓ ถ้าการกระทำนั้นไม่ถึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท เห็นว่า ถ้อยคำว่า “ถ้าการกระทำนั้นไม่ถึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ต้องระวางโทษ ...” นั้น อาจขัดกับหลักการฟ้องซ้ำ (Double jeopardy) จึงควรตัดถ้อยคำดังกล่าวออก โดยอาจกำหนดเป็นฐานความผิดใหม่

(๑๔) ร่างมาตรา ๑๗๓ กำหนดให้เงินที่ได้จากการขายของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินดังกล่าวเพื่อเป็นเงินสินบนแก่ผู้นำจับและเงินรางวัลแก่ผู้จับ โดยเงินสินบนและเงินรางวัล

รวมกัน ในอัตราร้อยละห้าสิบห้าของค่าขายกลางตามร่างมาตรา ๑๗๓ (๑) และนำมาหักเป็นเงินค่าใช้จ่าย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีและการดำเนินการเกี่ยวกับของกลางตามที่จ่ายจริง ไม่เกินร้อยละสามสิบตามร่างมาตรา ๑๗๓ (๒) ทำให้เงินที่เหลือที่จะตกเป็นของแผ่นดินเหลือน้อยลง ซึ่งเห็นว่าเงินค่าใช้จ่าย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีและการดำเนินการเกี่ยวกับของกลางตามร่างมาตรา ๑๗๓ (๒) นั้น ไม่ควรกำหนดไว้ เพราะเป็นส่วนที่กำหนดไว้อยู่ในเงินสินบน และเงินรางวัลตามร่างมาตรา ๑๗๓ (๑) อยู่แล้ว

(๑๕) ร่างมาตรา ๑๗๖ กำหนดให้การกระทำความผิดที่ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ นั้น จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายในเชิงป้องปรามไม่เป็นผล จึงควรที่จำกำหนดให้คดีที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้นั้น จะต้องเป็นคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว แต่เนื่องจากตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการกำหนดอัตราโทษปรับที่แตกต่างกัน จึงควรกำหนดโทษปรับขั้นสูงที่สามารถเปรียบเทียบปรับไว้ นอกนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของศาลตามพฤติการณ์แห่งคดี สำหรับกรณีร่างมาตรา ๑๗๖ วรรคสี่ ที่กำหนดให้ของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งเป็นของผู้ต้องหาในคดีที่มีการเปรียบเทียบปรับ และผู้ต้องหาให้แก่ทางราชการให้ของกลางหรือทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน นั้น เห็นว่า ของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด รัฐสามารถริบทรัพย์สินดังกล่าวได้อยู่แล้วตามประมวลกฎหมายอาญา การกำหนดให้ถ้อยคำว่า “และผู้ต้องหาให้แก่ราชการ” นั้น อาจจะเป็นการวางเงื่อนไขในการริบทรัพย์สินซึ่งอาจขัดต่อหลักตามประมวลกฎหมายอาญา จึงควรตัดถ้อยคำดังกล่าวออก

(๑๖) ร่างมาตรา ๑๗๘ กำหนดให้กรณีห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลที่ได้กระทำความผิดนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะได้พิสูจน์ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้หรือยินยอมด้วย เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวอาจขัดกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ได้วินิจฉัยไว้ว่า กรณีดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ ตามมาตรา ๖ (คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๕)

(๑๗) ร่างมาตรา ๑๘๐ กำหนดให้อัตราค่าปรับตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ ให้ปรับเพิ่มขึ้นทุกห้าปี ในอัตราร้อยละห้าของอัตราค่าปรับที่กำหนดไว้ในมาตรานั้น เห็นว่า ในทางปฏิบัติไม่สามารถทราบได้ว่าจะมีการปรับเมื่อใดและอัตราเท่าใด จึงควรกำหนดขั้นตอนการปรับเพิ่มขึ้นชัดเจน

๒.๖ สำนักงบประมาณ กระทรวงกลาโหม และกระทรวงคมนาคม เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้

๓. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. โดยได้นำข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาแล้ว สรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

๓.๑ วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

ได้แก้ไขวันใช้บังคับจากเดิมที่กำหนดให้ใช้บังคับภายในสามร้อยหกสิบวัน นับแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เป็นกำหนดให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด

หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งดำเนินการในการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้กฎหมายมีผลบังคับใช้เร็วขึ้น

๓.๒ บทยกเลิก (ร่างมาตรา ๓)

ได้แก้ไขลำดับการยกเลิกกฎหมายโดยเรียงลำดับตามความสำคัญของกฎหมายที่มีการยกเลิก

๓.๓ บทนิยาม (ร่างมาตรา ๔) ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “แร่” โดยกำหนดให้ครอบคลุมถึง “น้ำเกลือใต้ดิน” ด้วย เพื่อให้การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย โดยการดำเนินการถือเป็นการทำเหมืองซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของการดำเนินการ พื้นที่ และผลกระทบในการดำเนินการว่าจะเข้าลักษณะของการทำเหมืองประเภทใด และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการลักลอบนำแร่ไปขายซึ่งเป็นแร่ที่มีมูลค่าในทางอุตสาหกรรมมาใช้ประโยชน์โดยหลีกเลี่ยงการขออนุญาตตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ตามข้อสังเกตของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “น้ำเกลือใต้ดิน” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าหมายถึงน้ำเกลือที่มีอยู่ใต้ดินตามธรรมชาติ และมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “แร่”

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในบทนิยามคำว่า “สำรวจแร่” “ทำเหมือง” “ขุดหาแร่รายย่อย” “ร่อนแร่” “ซื้อแร่” “แต่งแร่” “สถานที่เก็บแร่” “อาชญาบัตรสำรวจแร่” “อาชญาบัตรพิเศษ” และ “ตะกรัน” เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ผู้ออกประทานบัตร” โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองแร่ประเภทที่ ๑ และให้อธิบดีเป็นผู้ออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓

(๕) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” และ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เพื่อความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย

(๖) เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “องค์กรเอกชน” และ “องค์กรชุมชน” เพื่อความชัดเจน เนื่องจากได้กำหนดให้มีผู้แทนองค์กรเอกชนและผู้แทนองค์กรชุมชนเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการแร่ด้วย

(๗) ได้ตัดบทนิยามคำว่า “กรม” และ “ปลัดกระทรวง” ออก เนื่องจากในร่างกฎหมายมีการระบุไว้อย่างชัดเจนแล้วว่าหมายถึงกรมหรือกระทรวงใด และตัดบทนิยามคำว่า “ราชอาณาจักร” ที่กำหนดให้หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปออก เนื่องจากเป็นการกำหนดนิยามดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ โดยได้กำหนดบทนิยามของ “เขตไหล่ทวีป” แทนและนำไปกำหนดไว้ในมาตรา ๖ ให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่การบริหารจัดการแร่ทั้งราชอาณาจักร และเขตไหล่ทวีป

นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงแก้ไขบทนิยามให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

๓.๔ เพิ่มเติม หมวด ๑ นโยบายในการบริหารจัดการแร่ เพื่อเป็นการวางกรอบนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการแร่ของประเทศไว้ให้ชัดเจน โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน และกำหนดให้

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกันจัดทำแผนแม่บทบริหารจัดการแร่ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อเป็นแนวทางในการการบริหารจัดการแร่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการจัดทำต้องมีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบ กำหนดห้ามมิให้ทำเหมืองในพื้นที่ที่แผนแม่บทกำหนดให้มีการสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ และกำหนดให้การอนุญาตให้ทำเหมืองให้พิจารณาอนุญาตได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์ และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง และในกรณีที่แหล่งแร่มีศักยภาพในการพัฒนา แต่เทคโนโลยีที่จะใช้ในการทำเหมืองยังไม่เหมาะสม ให้สงวนแหล่งแร่นั้นไว้จนกว่าจะมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ภายใต้บังคับการบริหารจัดการแร่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเขตควบคุมแร่โดยจะกำหนดเป็นเขตควบคุมแร่สำหรับแร่ชนิดหนึ่งชนิดใดก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบการทำเหมือง การลักลอบนำแร่ส่งออก ไปนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น (ร่างมาตรา ๗ ถึงร่างมาตรา ๑๔)

๓.๕ หมวด ๒ คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด

ได้แก้ไขหมวดให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เนื่องจากในหมวด ๒ ประกอบด้วยส่วนที่ ๑ คณะกรรมการแร่ และส่วนที่ ๒ คณะกรรมการแร่จังหวัด

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการแร่ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการแร่ ได้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการแร่ โดยในส่วนของกรรมการโดยตำแหน่งได้กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ โดยมีได้กำหนดให้เป็นกรรมการเพื่อป้องกันปัญหาการขัดกันของผลประโยชน์หรือการมีส่วนได้เสีย เนื่องจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่มีอำนาจหน้าที่ในการออกประทานบัตรเหมืองแร่ประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ ซึ่งคณะกรรมการแร่มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตออกประทานบัตรดังกล่าวด้วย และกำหนดเพิ่มเติมให้อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการนี้ด้วย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ เนื่องจากในปัจจุบันการดูแลพื้นที่บริเวณทะเลและชายฝั่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งในการทำเหมืองในทะเลเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานดังกล่าว สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้กำหนดให้มีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เพื่อให้มีจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนกรรมการ โดยตำแหน่ง รวมทั้งได้ปรับปรุงคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ประกอบไปด้วยผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกินสองคน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกินสองคน และผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการสำรวจและการทำเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน เพื่อให้ผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญและตัวแทนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๑๕)

(๒) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแร่ ได้แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแร่โดยกำหนดให้คณะกรรมการแร่มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการอนุญาต

หรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน และการกำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับอาญาบัตรพิเศษ หรือประธานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ เนื่องจากการออกประธานบัตร เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ (ร่างมาตรา ๑๖)

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ฯเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๗ ถึงร่างมาตรา ๒๐)

(๔) สำหรับบทบัญญัติอื่นเกี่ยวกับคณะกรรมการแร่ อันได้แก่ การประชุมของ คณะกรรมการ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และการกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจเชิญบุคคล มาให้ข้อเท็จจริง ได้แก่ฯเพิ่มเติมให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๒๑ ถึงร่างมาตรา ๒๓)

ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการแร่จังหวัด ได้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการ แร่จังหวัด โดยในส่วนของกรรมการโดยตำแหน่งได้กำหนดให้มีผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี และผู้แทนกรมศิลปากร เนื่องจากเขตเหมืองแร่และเขตประธานบัตรอาจมีบริเวณพื้นที่ซึ่งอยู่ใน ความรับผิดชอบของหน่วยงานดังกล่าว สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้กำหนดให้มีจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เพื่อให้มีจำนวนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนกรรมการโดยตำแหน่ง รวมทั้ง ได้ปรับปรุงคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ประกอบไปด้วยผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกิน สองคน ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกินสองคน และผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือ มีประสบการณ์ด้านการเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ จำนวนไม่เกินสามคน เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการแร่ โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนด รวมทั้งปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแร่จังหวัด ให้คณะกรรมการแร่จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน และการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประธานบัตรสำหรับการทำเหมือง ประเภทที่ ๑ เพื่อกระจายอำนาจในการพิจารณาอนุญาตไปยังส่วนภูมิภาค โดยกำหนดให้ นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และการกำหนดให้ คณะกรรมการมีอำนาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง (ร่างมาตรา ๒๔ ถึงร่างมาตรา ๒๖)

๓.๖ หมวด ๓ บททั่วไป

(๑) ได้ตัดมาตราซึ่งกำหนดอำนาจในการออกกฎกระทรวงและประกาศของ รัฐมนตรีออก เนื่องจากได้นำไปกำหนดไว้ในร่างมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้เป็นบทเฉพาะแล้ว

(๒) ข้อยกเว้นในการบังคับใช้กฎหมาย

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอมาได้มีการยกเว้น การใช้บังคับแก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณี และกรมเชื้อเพลิง ธรรมชาติ ในการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ เนื่องจากเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานดังกล่าว แต่เพื่อให้การดำเนินการของแต่ละหน่วยงาน มีมาตรฐานการดำเนินการสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ จึงยกเว้นให้เฉพาะ การไม่ต้องขออนุญาตดำเนินการ แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๗)

(๓) มาตรการในการควบคุมการทำเหมือง

ได้กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรฐานและวิธีการ ควบคุมการปล่อยมลพิษ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการทำเหมือง

การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม และหลักเกณฑ์หรือวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม (ร่างมาตรา ๒๘) สำหรับในเขตอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เขตอาชญาบัตรพิเศษหรือเขตเหมืองแร่ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต เข้าไปยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ในเขตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๙) และกำหนดให้ในการสำรวจแร่หรือการทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่หรือสิ่งที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นพิเศษ อันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษา วิจัยหรือนุรักษ์ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์แล้ว ผู้ถืออาชญาบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ด้วย เพื่อให้เจ้าพนักงานเข้าไปดำเนินการตรวจสอบ ซึ่งการกำหนดโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อสังเกตว่าโทษค่อนข้างต่ำนั้น โดยที่การฝ่าฝืนเป็นเพียงการกำหนดโทษฐานไม่แจ้ง แต่ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้ถือประทานบัตรเข้าไปครอบครองหรือก่อให้เกิดความเสียหายจะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) จึงคงอัตราโทษไว้ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ (ร่างมาตรา ๓๐) นอกจากนี้ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ หรือคำขอประทานบัตร เหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกัน เว้นแต่เป็นกรณีที่ผู้ยื่นคำขอมิกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ เขตพื้นที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรือเขตพื้นที่อาชญาบัตรพิเศษ หรือกรณีผู้ซึ่งได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ หรือผู้ถือประทานบัตร ยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตนั้นได้ (ร่างมาตรา ๓๑) สำหรับการส่งหนังสือหรือคำสั่งที่มีถึงบุคคลใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เว้นแต่ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้รับ หรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิลำเนา หรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้รับเกินหนึ่งร้อยคน การแจ้งจะกระทำโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นและโดยการประกาศในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๒) สำหรับขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต แบบอาชญาบัตร แบบประทานบัตร แบบใบอนุญาต รวมทั้งแบบอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๓๓)

๓.๗ หมวด ๔ การสำรวจแร่

(๑) ส่วนที่ ๑ บททั่วไป คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยกำหนดเพิ่มเติมให้การขอและการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ และคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๓๔ และร่างมาตรา ๓๕)

(๒) ส่วนที่ ๒ อาชญาบัตรสำรวจแร่ คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยกำหนดให้ผู้ประสงค์จะขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้น และในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ไว้แล้วในท้องที่ใด ไม่ตัดสิทธิบุคคลอื่นในการยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่เดียวกัน และเมื่อได้ออกอาชญาบัตร

สำรวจแร่ให้ผู้ใดในท้องที่ใดแล้วอาจออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอรายอื่นในท้องที่เดียวกัน
อีกได้ และกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ โดยอาชญาบัตรสำรวจแร่
มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก รวมทั้งผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไข เกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน
อาชญาบัตรสำรวจแร่ (ร่างมาตรา ๓๖ และร่างมาตรา ๓๗)

(๓) ส่วนที่ ๓ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คงหลักการตามร่างที่กระทรวง
อุตสาหกรรมเสนอ โดยกำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่น
คำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้นและคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แต่ละคำขอ
ให้ขอได้ไม่เกินสองพันห้าร้อยไร่ โดยให้อธิบดีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอธิบดี
อาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก็ได้ และอาชญาบัตร
ผูกขาดสำรวจแร่มีอายุไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออก นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง
สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่
เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก็ได้ และผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องยื่น
รายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวัน
นับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้
กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตร
ผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ ทั้งนี้ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และได้
กำหนดเหตุแห่งการสิ้นสุดลงของอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร
ดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๓๘ ถึงร่างมาตรา ๔๑)

(๔) ส่วนที่ ๓ อาชญาบัตรพิเศษ คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ
โดยกำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรม
แร่ประจำท้องที่นั้น และคำขออาชญาบัตรพิเศษให้ขอได้ตามเนื้อที่ที่สามารถดำเนินการสำรวจจนแล้วเสร็จ
ครบถ้วนได้ภายในห้าปี ทั้งนี้ ต้องไม่เกินคำขอละหนึ่งหมื่นไร่ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรพิเศษ
ในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละห้าแสนไร่ โดยผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องเสนอข้อมูลพินสำหรับ
การสำรวจโดยระบุจำนวนเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในแต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ
และต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และผลประโยชน์
พิเศษแก่รัฐต้องนำไปใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ หรือการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม
นอกจากนี้ให้จัดสรรผลประโยชน์พิเศษแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่
ตามคำขออาชญาบัตรพิเศษด้วย โดยให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออก
อาชญาบัตรพิเศษ และอาชญาบัตรพิเศษมีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออก และได้กำหนดเหตุแห่ง
การสิ้นสุดลงของอาชญาบัตรพิเศษก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๔๒
ถึงร่างมาตรา ๔๗)

๓.๘ หมวด ๕ การทำเหมือง

(๑) ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

ได้แก้ไขผู้มีอำนาจออกประทานบัตรสำหรับเหมืองแร่แต่ละประเภท ดังนี้

ก. การทำเหมืองประเภทที่ ๑ ซึ่งได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกิน
หนึ่งร้อยไร่ ได้แก้ไขจากการกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตจังหวัดที่มีการทำเหมืองเป็นผู้ออก

ประธานบัตร เป็น ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
แร่จังหวัดที่มีการทำเหมืองเป็นผู้ออกประธานบัตร

ข. การทำเหมืองประเภทที่ ๒ ซึ่งได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกิน
หกไร่ยี่สิบห้าไร่ ได้แก่ไขจากการกำหนดให้อธิบดีเป็นผู้ออกประธานบัตร เป็น ให้อธิบดี
โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกประธานบัตร

ค. การทำเหมืองประเภทที่ ๓ ซึ่งได้แก่ การทำเหมืองที่ไม่ใช่การทำเหมือง
ประเภทที่ ๑ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๒ การทำเหมืองในทะเล และการทำเหมืองใต้ดิน
ได้แก่ไขจากการกำหนดให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้ออกประธานบัตร เป็น ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการเป็นผู้ออกประธานบัตร (ร่างมาตรา ๔๙)

สำหรับกรณีที่ต้องครุปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความพร้อมในการบริหาร
จัดการและการกำกับดูแลการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ได้กำหนดให้รัฐมนตรีมี
อำนาจประกาศกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตนั้นเป็นผู้ออกประธานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ซึ่งอยู่ในเขตขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นดังกล่าวแทนเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการแร่จังหวัด ทั้งนี้ เพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม
ให้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ซึ่งการทำเหมือง
ประเภทที่ ๑ เป็นเหมืองที่ไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ
เป็นโครงการที่ไม่ใช้วัตถุระเบิดและไม่ใช้เหมืองแร่โลหะ เช่น การทำเหมืองทรายแก้วหรือเหมืองดิน
ทั่วไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการดังกล่าวได้จะต้องผ่านการประเมินความพร้อม
ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดก่อนด้วย (ร่างมาตรา ๕๐)

(๒) ส่วนที่ ๒ การขอประธานบัตร คงหลักการตามร่างที่กระทรวง
อุตสาหกรรมเสนอ โดยกำหนดให้ในกรณีการขอประธานบัตร ซึ่งผู้ยื่นคำขอประธานบัตรต้องเสนอ
ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ โดยผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐได้กำหนดให้นำไปใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัย
เกี่ยวกับแร่ หรือเพื่อใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยตัดหลักการที่มีการกำหนดให้ผู้ออกประธานบัตร
สามารถกำหนดเขตประธานบัตรสำหรับทำเหมืองเกินหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ออก
เพื่อป้องกันการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ และได้้นำกระบวนการขั้นตอนการกำหนดเขตพื้นที่ประธานบัตร
ซึ่งร่างเดิมกำหนดไว้ในส่วนการออกประธานบัตรมากำหนดไว้ในส่วนนี้ด้วย (ร่างมาตรา ๕๑ ถึง
ร่างมาตรา ๕๓)

(๓) ส่วนที่ ๓ การออกประธานบัตร คงหลักการตามร่างที่กระทรวง
อุตสาหกรรมเสนอ โดยกำหนดให้ประธานบัตรมีอายุไม่เกินสามสิบปีนับแต่วันที่ออก โดยห้ามออก
ประธานบัตรในลักษณะที่ทำให้มีเขตเหมืองแร่ซ้อนกัน ในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือ
บางส่วน เพื่อประโยชน์ในด้านความปลอดภัย (ร่างมาตรา ๕๔ และร่างมาตรา ๕๕)

(๔) ส่วนที่ ๔ สิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประธานบัตร หลักการส่วนใหญ่
เป็นไปตามหลักการที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยได้แก้ไขให้ผู้ถือประธานบัตรมีสิทธิ
ในเขตเหมืองแร่แทนเขตประธานบัตร เนื่องจากผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรมชี้แจงว่าวัตถุประสงค์
ในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประธานบัตรต้องการให้มีขอบเขตความหมายกว้างกว่า
เขตประธานบัตร และได้แก้ไขเพิ่มเติมว่าก่อนการเปิดการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง ผู้ถือประธานบัตร
ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จึงจะดำเนินการทำเหมืองได้ แทนการกำหนดให้แจ้งต่ออธิบดี เพื่อความสะดวกและลดขั้นตอน ในการดำเนินการ นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการ ทำเหมือง โดยกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรต้องส่งเงินหรือหลักประกันตามจำนวนที่ได้ใช้จ่ายไปมาวาง ให้ครบถ้วนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และ ในกรณีที่กองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหรือ หลักประกันไม่เพียงพอ ผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนที่ขาด และในกรณีที่ ผู้ถือประทานบัตรไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือไม่นำหลักประกันมาวางภายในกำหนดเวลา ให้ผู้ออกประทานบัตร มีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร เพื่อให้มาตรการในการเยียวยาผลกระทบที่เกิดจากการทำเหมือง สามารถดำเนินการโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๕๖ ถึงร่างมาตรา ๖๕)

(๕) ส่วนที่ ๕ การรับช่วง การโอน การสวมสิทธิ คงหลักการตามร่าง ที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยกำหนดให้กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรจะให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมือง ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี โดยผู้ถือประทานบัตรที่ได้ให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย และ ให้ผู้รับช่วงการทำเหมืองมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายในส่วนที่รับช่วงการทำเหมือง เช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร ส่วนกรณีที่มีการโอนประทานบัตรจะต้องได้รับอนุญาตจาก ผู้ออกประทานบัตร โดยในการโอนประทานบัตร นอกจากจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการโอนแล้ว ผู้โอนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองที่ตนพึงได้รับตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยกเว้นการโอนประทานบัตร ให้แก่บิดามารดา สามี ภริยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอนเอง และการโอนประทานบัตรโดยการตกทอด และในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนประทานบัตรสิ้นอายุ ผู้ออกประทานบัตร อาจจัดให้มีการประมูลเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลเข้าสวมสิทธิการทำเหมืองตามประทานบัตรนั้น (ร่างมาตรา ๖๖ ถึงร่างมาตรา ๗๐)

๓.๙ หมวด ๖ การทำเหมืองใต้ดิน

(๑) ส่วนที่ ๑ บททั่วไป คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ สำหรับข้อสังเกตของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงสาธารณสุขที่เห็นว่า ควรกำหนดให้เขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รุกล้ำเข้าไปในเขตพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย และตามมติคณะรัฐมนตรี เพื่อป้องกันมิให้การรุกรานพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ด้วย นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าคำว่า “เขตพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย และตามมติคณะรัฐมนตรี” มีความหมายที่ไม่ชัดเจนและมีขอบเขตความหมายกว้างเกินไป นอกจากนี้ ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการกำหนดไว้แล้วว่า ในกรณีที่พบว่าการทำเหมืองใต้ดินบริเวณใด ในเขตประทานบัตรจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยมีอาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ ให้ผู้ออกประทานบัตรกำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตรมิให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้น ซึ่งสามารถ ใช้คุ้มครองเขตพื้นที่ดังกล่าวได้ (ร่างมาตรา ๗๑ ถึงร่างมาตรา ๗๕)

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) มีข้อสังเกตว่า กรรมสิทธิ์ในที่ดินของ บุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ย่อมมีตลอดเหนือพื้นดินขึ้นไปและใต้พื้นดินของบุคคลนั้น ไม่ว่าจะมีความสูงหรือความลึกเพียงใดก็ตาม และโดยที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้การทำ เหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร ผู้ยื่นคำขอต้องแสดงหลักฐานต่อ

พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ขอมีสสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น ส่วนกรณีที่มีการทำเหมืองได้ดินลึกกว่าหนึ่งร้อยเมตรได้มีการกำหนดให้ต้องมีการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามจำนวนที่คณะกรรมการเงินทดแทนกำหนดนั้นสอดคล้องกับหลักแดนกรรมสิทธิ์ตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว

(๒) ส่วนที่ ๒ การออกประทานบัตรทำเหมืองได้ดิน ได้แก่ไขเพิ่มเติม โดยเพิ่มข้อมูลที่รัฐมนตรีต้องประกาศกำหนดให้ต้องระบุไว้ในคำขอประทานบัตรทำเหมืองได้ดินสองเรื่อง คือ ๑. แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง และ ๒. การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง หรือการวางหลักประกัน เพื่อกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ยื่นคำขอประทานบัตรเหมืองแร่ได้ดินให้ชัดเจนและครบถ้วน (ร่างมาตรา ๗๖ ถึงร่างมาตรา ๘๐)

(๓) ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย (ร่างมาตรา ๘๑ ถึงร่างมาตรา ๘๓) ส่วนที่ ๔ การคุ้มครองสิทธิในสังหาริมทรัพย์ (ร่างมาตรา ๘๔ และร่างมาตรา ๘๕) และส่วนที่ ๕ การกำหนดเงินค่าทดแทน (ร่างมาตรา ๘๖ ถึงร่างมาตรา ๘๘) คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยมีการแก้ไขถ้อยคำให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

๓.๑๐ หมวด ๗ การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยปรับปรุงถ้อยคำให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๘๙ และร่างมาตรา ๙๐)

๓.๑๑ หมวด ๘ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม

คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ ดังนี้

(๑) ส่วนที่ ๑ การประกอบธุรกิจแร่ ได้กำหนดให้แร่ที่ได้มาจากประทานบัตรหรือแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่ได้แจ้งไว้ เมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่แล้ว จึงจะเป็นแร่ที่ทำการซื้อ ขาย ครอบครอง เก็บ หรือขนได้สำหรับแร่ที่ได้มาโดยประการอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้ครอบครองเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว ให้เป็นแร่ที่ขอขนหรือขอขายได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้น โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่จะประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด สภาพอย่างไร ปริมาณเท่าใด หรือในพื้นที่ใด เป็นแร่ที่อยู่ในความควบคุมเกี่ยวกับการซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่ แทนร่างเดิมที่กำหนดให้เป็นอำนาจของปลัดกระทรวง เนื่องจากกรณีนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน จึงควรกำหนดให้เป็นอำนาจของผู้รักษาการตามกฎหมายที่จะประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๙๑ ถึงร่างมาตรา ๙๔)

(๒) ส่วนที่ ๒ การแต่งแร่ ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดแต่งแร่ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี ยกเว้นกรณีผู้ถือประทานบัตรซึ่งแต่งแร่ภายในเขตประทานบัตร โดยใบอนุญาตให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ออก และในการแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยก่อนเริ่มการแต่งแร่ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีแล้ว จึงจะดำเนินการแต่งแร่ได้นอกจากนี้ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ต้องรายงานการแต่งแร่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี

กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา การขยายหรือลดเขตแต่งแร่ การเปลี่ยนแปลงแผนผัง และวิธีการแต่งแร่ การหยุดแต่งแร่ชั่วคราว การแจ้งแต่งแร่ใหม่ และการเลิกแต่งแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้ในการแต่งแร่ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๐๐ ถึงร่างมาตรา ๑๐๓)

(๓) ส่วนที่ ๓ การประกอบโลหกรรม ได้กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้การประกอบโลหกรรมแร่ชนิดใด ปริมาณการผลิตขนาดใด และโดยกรรมวิธีใด เป็นการประกอบโลหกรรมควบคุม และผู้ที่ประกอบโลหกรรมควบคุมจะต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี เว้นแต่กรณีผู้ถือประทานบัตรซึ่งประกอบโลหกรรมภายในเขตประทานบัตรและผู้ประกอบโลหกรรมควบคุมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด สำหรับใบอนุญาตให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ออก และผู้ออกใบอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยของประชาชน สัตว์ พืช และทรัพย์สิน และในการประกอบโลหกรรม ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำหรือละเว้นกระทำการใด อันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๐๔ ถึงร่างมาตรา ๑๐๘)

(๔) ส่วนที่ ๔ การต่ออายุและการโอนใบอนุญาต ได้แก่ข้อที่ ๔ จาก “การต่ออายุและการโอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจแร่ ใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม” เป็น “ส่วนที่ ๔ การต่ออายุและการโอนใบอนุญาต” เพื่อความกระชับ และได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมที่ประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ถือว่ามิฐานะเสมือนผู้ได้รับใบอนุญาตและให้ประกอบกิจการต่อไปจนกว่าอธิบดีจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น โดยใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตครอบครองแร่ และใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ให้ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินห้าปีนับแต่วันอนุญาตให้ต่ออายุ ส่วนใบอนุญาตแต่งแร่และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมให้ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่อนุญาตให้ต่ออายุ และห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมใดโอนใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี (ร่างมาตรา ๑๐๙ ถึงร่างมาตรา ๑๑๑)

(๕) ส่วนที่ ๕ การออกใบแทน ได้เพิ่มเติมขึ้นใหม่ โดยกำหนดให้ในกรณีอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้สามารถดำเนินการขอและออกใบแทนสำหรับกรณีที่อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย ได้ (ร่างมาตรา ๑๑๒)

สำหรับร่างหมวด ๘ การบริหารจัดการแร่ในพื้นที่พิเศษ เดิม ได้ตัดออก เนื่องจากได้นำหลักการไปกำหนดไว้ในหมวดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว

๓.๑๒ หมวด ๙ การรังวัด คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่ากรณีที่ดินที่อธิบดีจะมอบหมายให้ช่างรังวัดเอกชนดำเนินการรังวัดแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเป็นช่างรังวัดเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชนซึ่งมีกฎหมายควบคุม

การปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้ว และต้องปฏิบัติตามตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และกำหนดเพิ่มเติมให้ต้องมีการจัดทำรายงานการรังวัดเสนอต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดบทกำหนดโทษ ซึ่งได้กำหนดโทษสำหรับ กรณีที่มีการจัดทำรายงานการรังวัดอันเป็นเท็จหรือไม่รายงานไว้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๓ ถึงร่างมาตรา ๑๑๗)

๓.๑๓ หมวด ๑๐ การยกคำขอ การยกเลิก การแก้ไข หรือเพิกถอน การอนุญาต คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามหลักการร่างกฎหมาย (ร่างมาตรา ๑๑๘ ถึงร่างมาตรา ๑๒๔)

๓.๑๔ หมวด ๑๑ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และเงินบำรุงพิเศษ คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตามหลักการร่างกฎหมาย (ร่างมาตรา ๑๒๕ ถึงร่างมาตรา ๑๓๐)

๓.๑๕ หมวด ๑๒ การพัฒนาและการส่งเสริม

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดให้ สิทธิประโยชน์พิเศษเกี่ยวกับการต่ออายุประทานบัตรตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ ควรให้ เป็นการใช้อำนาจในทางบริหาร ไม่ควรนำมากำหนดไว้เป็นบทบัญญัติของกฎหมาย รวมถึงกรณี ที่กำหนดให้รัฐมนตรีอาจเสนอคณะรัฐมนตรีกำหนดให้โครงการของรัฐต้องใช้วัตถุดิบที่ผลิตได้จาก ผู้ประกอบการชั้นดีตามบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการชั้นดีที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ประกาศก่อนได้ อาจถือเป็นการเลือกปฏิบัติซึ่งขัดต่อหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญได้ จึงได้ตัด หลักการดังกล่าวออก นอกจากนี้ ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการนำพื้นที่ออกประมูลให้ชัดเจน ยิ่งขึ้นว่าหลังจากผู้ประกอบการรายใดประมูลพื้นที่ได้แล้ว ผู้ประกอบการดังกล่าวต้องปฏิบัติตาม มาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นและเงื่อนไขที่กำหนด ไว้ในประทานบัตรด้วย เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าในกรณีนี้ผู้ประกอบการมิได้รับการยกเว้นเกี่ยวกับการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๓๑ และร่างมาตรา ๑๓๒)

๓.๑๖ หมวด ๑๓ ความรับผิดชอบทางแพ่ง ได้คงหลักการความรับผิดชอบทางแพ่ง ตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ และได้กำหนดเพิ่มเติมให้มี “ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ” นอกเหนือจากความรับผิดชอบทางแพ่งโดยทั่วไป โดยให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดค่าสินไหมทดแทน เพื่อการลงโทษ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อันได้แก่ (๑) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหาย ต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับ ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจได้ และ (๒) กรณีข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาต ได้ประกอบกิจการเหมืองแร่โดยรู้อยู่แล้วว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้ เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ไม่ปลอดภัย ภายหลังจากการทำเช่นนั้นแล้วไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับการ ที่ผู้ประกอบกิจการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการ ระยะเวลาที่ผู้ประกอบกิจการ ปกปิดความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการของผู้ประกอบกิจการเมื่อทราบว่าการประกอบกิจการ ทำเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบกิจการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบกิจการ

การที่ผู้ประกอบกิจการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย (ร่างมาตรา ๑๓๓ ถึงร่างมาตรา ๑๓๖)

๓.๑๗ หมวด ๑๔ การควบคุมและการตรวจสอบ

(๑) ส่วนที่ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ฯเพิ่มเติมโดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ในกรณีที่ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่ออธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต เพื่อพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือระงับการประกอบกิจการต่อไป และในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร (ร่างมาตรา ๑๓๗ ถึงร่างมาตรา ๑๔๑)

(๒) ส่วนที่ ๒ การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางและเงินค้ำจาย ได้แก่ฯเพิ่มเติมโดยกำหนดว่าในกรณีที่ทรัพย์สินถูกยึดไว้มิใช่เป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดี คืนทรัพย์สินหรือเงินแล้วแต่กรณีให้แก่เจ้าของก่อนถึงกำหนดได้ เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ทรัพย์สินนั้นถูกยึด หรือเมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินนั้นมาจากผู้เป็นเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา นั้น อาจมีการกำหนดเงื่อนไขในการคืนและการตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้มีการนำทรัพย์สินนั้นกลับไปใช้ในการกระทำความผิดอีกตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ ตามข้อเสนอของสำนักงานศาลยุติธรรม นอกจากนี้ได้เพิ่มเติมวิธีการประกาศเพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือของกลางทราบ โดยให้ประกาศในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เนื่องจากการประกาศในหนังสือพิมพ์ด้วย และได้มีการนำสาระในหมวดที่ว่าด้วยเงินค้ำจายมากำหนดรวมไว้ในส่วนนี้ด้วยแล้ว (ร่างมาตรา ๑๔๒ ถึงร่างมาตรา ๑๔๖)

๓.๑๘ หมวด ๑๕ บทกำหนดโทษ

(๑) โดยที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดมาตรการเยียวยาผลกระทบที่เกิดจากการทำเหมืองแร่ไว้แล้ว คือ การกำหนดให้มีการวางเงินกองทุนเพื่อใช้เป็นหลักประกันในการเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้น การกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่งซึ่งกำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษสำหรับค่าเสียหายต่อจิตใจได้ด้วยในการกำหนดโทษทางอาญา จึงเป็นมาตรการเสริมในการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดโดยในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดโทษจำคุกไว้ตามอัตราพิเศษที่เคยกำหนดไว้เดิม แต่เพิ่มโทษปรับขึ้นสามสิบเท่าจากอัตราค่าปรับตามที่กฎหมายเดิมได้กำหนดไว้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (ร่างมาตรา ๑๔๗ ถึงร่างมาตรา ๑๗๐ และร่างมาตรา ๑๘๒)

(๒) เพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศเขตควบคุมแร่ (ร่างมาตรา ๑๔๗)

(๓) เพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับผู้ให้นำทรัพย์สินหรือของกลางที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษา ไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับจำนวนสองเท่าของประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้หรือแสวงหาประโยชน์ (ร่างมาตรา ๑๗๑)

(๔) ได้แก่ฯให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือมีโทษปรับสถานเดียว เพื่อให้กระบวนการพิจารณาสำหรับความผิดที่มีอัตราโทษที่สูงกว่าหกเดือน ยังคงอยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามปกติตามข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๑๗๖)

(๕) ได้แก่ของค์ประกอบของคณะกรรมการเปรียบเทียบโดยให้แต่งตั้งจากผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ร่างมาตรา ๑๗๗)

(๖) แก้ไขบทกำหนดโทษในกรณีนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้ผู้มีอำนาจสั่งการ หรืองดเว้นการสั่งการ หรือไม่กระทำการตามอำนาจหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ด้วย ในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล (ร่างมาตรา ๑๘๐)

๓.๑๙ บทเฉพาะกาล ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

(๑) ได้กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับวาระเริ่มแรก ในกรณีที่ยังไม่มี การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด โดยกำหนดให้คณะกรรมการทั้งสองคณะประกอบไปด้วยกรรมการโดยตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่า จะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกำหนดให้ต้องมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๔)

(๒) ได้เพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับประกาศกำหนดพื้นที่เป็นเขตสำหรับ ดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้มีผลใช้บังคับต่อไปอีกห้าปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๘๕)

๓.๒๐ อัตราค่าธรรมเนียม

คงหลักการตามร่างที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียม เป็น ๑๐๐ เท่าของอัตราค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาเป็นการปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะการกำหนดให้มีแผนแม่บท การบริหารจัดการแร่ ซึ่งในการจัดทำต้องมีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามแผนแม่บทดังกล่าว และได้กำหนดให้ ผู้ถือประทานบัตรมีหน้าที่ต้องจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับ ผลกระทบจากการทำเหมือง รวมทั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์จากทรัพยากรแร่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ซึ่งได้รับ ผลกระทบจากการทำเหมือง โดยกำหนดให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือ สิทธิครอบครอง รวมทั้งยังส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการแร่ ซึ่งหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้นี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศในด้านการส่งเสริม อุตสาหกรรมแร่ให้เกิดดุลยภาพระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.*

เนื่องจากพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านวิศวกรรมเหมืองแร่ได้พัฒนาไปก้าวไกล การบริหารจัดการจึงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน การควบคุมกำกับดูแลเหมืองแร่ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างในขนาดของเหมือง มีกระบวนการขั้นตอนการขออนุญาตมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นซึ่งทำให้เกิดความล่าช้า ประกอบกับกิจการทำเหมืองแร่เป็นกิจการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน ในทั้งด้านสิทธิของประชาชน การอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการแร่ยังไม่เหมาะสม การจัดสรรผลประโยชน์และการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองไม่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ กล่าวคือ วิธีการจัดเก็บค่าภาคหลวงกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ แต่การกำหนดพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ประกอบกับการกำหนดพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ วิธีการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ และการกำหนดราคาตลาดเพื่อการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายทั้งสองฉบับ โดยสามารถสรุปข้อดีและข้อสังเกตได้ ดังนี้

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

๑. เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรแร่อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เกิดดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การรักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศ
๒. การกำหนดมาตรการในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบที่เกิดจากการประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ถือเป็นอีกมาตรการในส่งเสริมและป้องกันมิให้มีการกระทำความผิด อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น
๓. มีการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อให้การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ รัฐสามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

* ที่มา : สำนักกฎหมาย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และเหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เรียบเรียงโดย นางกิตติมา อรุณพูลทรัพย์ วิทยากรปฏิบัติการ กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย

๔. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมกับขนาดของเหมือง รวมทั้งเกิดการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพิจารณาตามกฎหมาย

๕. การกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมกำกับดูแลให้เหมาะสมกับแร่แต่ละชนิด เป็นการลดภาระในการขอและออกใบอนุญาต เกิดความสมดุลระหว่างการประกอบอุตสาหกรรมแร่กับการคุ้มครองรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชน

๖. มีการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการอนุญาตไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

๗. มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่และผลประโยชน์จากทรัพยากรแร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

๘. การเพิ่มอัตราโทษในความผิดอาญาให้เหมาะสมกับลักษณะความผิดและสถานการณ์ในปัจจุบัน ถือเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

การประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของสภาพดิน น้ำ และอากาศในพื้นที่เหมือง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยนอกเหนือจากการกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมแล้ว เห็นควรต้องมีมาตรการในการควบคุมและดูแลอย่างเคร่งครัดจริงจัง โดยคำนึงถึงสิทธิของประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่โดยตรง คำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมิให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงประเทศชาติเป็นสำคัญ

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.*

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในปัจจุบัน กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. โดยนำหลักเกณฑ์ของกฎหมายทั้งสองฉบับมารวบรวมไว้ในฉบับเดียวกันและปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติหลายประการ ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีเจตนารมณ์เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรแร่อย่างเป็นระบบ และมีการวางแผนอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้เกิดดุลยภาพระหว่างการประกอบอุตสาหกรรมแร่กับการคุ้มครองรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาอนุญาตของภาครัฐมีความโปร่งใสเป็นธรรมสามารถตรวจสอบได้ โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. นโยบายในการบริหารจัดการแร่ (หมวด ๑)

๑. รัฐมีหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรแร่ โดยต้องคำนึงถึงดุลยภาพในการพัฒนา เศรษฐกิจสังคมและผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบ อย่างเป็นธรรม (ร่างมาตรา ๗)

๒. รัฐต้องจัดทำแผนแม่บทบริหารจัดการแร่ เพื่อวางกรอบนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการแร่ของรัฐให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยต้องมีข้อมูลการสำรวจทรัพยากรแร่ แหล่งแร่สำรอง การจำแนกเขตพื้นที่ศักยภาพแร่ พื้นที่ที่สมควรสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ และพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงที่จะกำหนดให้เป็นเขตเพื่อการทำเหมืองแร่ โดยกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องร่วมกันจัดทำแผนแม่บทฯ และปรับปรุงข้อมูลทุก ๑๕ ปี และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทฯ เมื่อแผนแม่บทฯ ได้รับความเห็นชอบแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่กำหนด ในแผนแม่บทฯ และต้องเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่ข้อมูลที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ (ร่างมาตรา ๘)

* ที่มา : สำนักกฎหมาย กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม

๓. กำหนดกรอบในการพิจารณาออกประทานบัตร โดยให้อนุญาตได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง และให้สงวนแหล่งแร่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาไว้จนกว่าจะมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมและคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ (ร่างมาตรา ๑๐) และอนุญาตให้ทำเหมืองในพื้นที่ที่แผนแม่บทฯ ได้สงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไม่ได้ เว้นแต่มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจและไม่สามารถหาพื้นที่อื่นทดแทนโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๙)

๔. ประกาศกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อน การสงวน หวงห้าม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศพื้นที่เขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง ซึ่งต้องกำหนดจากพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง และไม่ใช่พื้นที่ที่มีกฎหมายเฉพาะห้ามการเข้าใช้ประโยชน์โดยเด็ดขาดรวมถึงพื้นที่ตามกฎหมายว่าด้วยเขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๑๒)

๕. การเปิดประมูลแหล่งแร่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการแร่มีอำนาจนำพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูงมาประกาศเปิดประมูลสิทธิสำรวจและทำเหมืองแร่ (ร่างมาตรา ๑๓) โดยผู้ชนะการประมูลจะได้รับสิทธิการสำรวจในชั้นรายละเอียดซึ่งหากพบพื้นที่ที่มีความคุ้มค่าในการทำเหมืองก็มีสิทธิขอประทานบัตรได้ โดยต้องดำเนินการตามกฎหมายในทุกขั้นตอนเช่นเดียวกับการขอสิทธิสำรวจหรือการทำเหมืองได้ในพื้นที่ทั่วไป

๒. คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด (หมวด ๒)

๑. คณะกรรมการแร่ ได้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการแร่ โดยให้มีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานฯ กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน ๗ คน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจากองค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการสำรวจและทำเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ โดยกำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นเพียงเลขานุการฯ ไม่ได้เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เพื่อป้องกันปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นผู้ออกประทานบัตร

การทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ (ร่างมาตรา ๑๕) ทั้งนี้ คณะกรรมการแร่มีอำนาจหน้าที่ให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในการประกาศประมวลเขตแหล่งแร่ ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน และกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และที่ ๓ และเกี่ยวกับอาชญาบัตรพิเศษ (ร่างมาตรา ๑๖)

๒. คณะกรรมการแร่จังหวัด ให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัดเพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน หรือการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ และให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารจัดการแร่ในจังหวัดนั้น (ร่างมาตรา ๒๕) โดยคณะกรรมการแร่จังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานฯ กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฎิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประทานบัตรตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน ๗ คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากองค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการสำรวจและทำเหมืองแร่ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ โดยมีเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นเลขานุการฯ (ร่างมาตรา ๒๔)

๓. การสำรวจแร่ (หมวด ๔) ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยความเห็นชอบคณะกรรมการแร่เป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษ (ร่างมาตรา ๔๓) และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ (ร่างมาตรา ๓๙) ซึ่งตาม พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ส่วนอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล) เป็นผู้ออก (ร่างมาตรา ๓๗) ซึ่งตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

๔. การทำเหมือง (หมวด ๕)

๑. แบ่งประเภทการทำเหมืองออกเป็น ๓ ประเภท เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่ และกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกประกาศกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของการทำเหมือง ซึ่งต้องคำนึงถึงขนาดพื้นที่ ชนิดแร่ ลักษณะทางธรณี วิทยาของแหล่งแร่ วิธีการทำเหมือง และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการทำเหมืองแร่ นอกจากนี้ ยังได้เปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกประทานบัตร กล่าวคือ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่จังหวัดเป็นผู้ออกประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ และ อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยความเห็นชอบของ

คณะกรรมการแร่เป็นผู้ออกประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ (ร่างมาตรา ๔๙) อย่างไรก็ดี ผู้ขอประทานบัตรยังมีหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตาม พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมถึงต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐเจ้าของพื้นที่ตามคำขอ

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนท้องถิ่น

(๑) การปิดประกาศการขอประทานบัตรและจัดให้รับฟังความคิดเห็นของชุมชน ซึ่งต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๕๓ วรรคสอง)

(๒) กระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม ในการบริหารจัดการและการกำกับดูแลการทำเหมืองแร่ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจประกาศให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล) โดยความเห็นชอบของสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตนั้นเป็นผู้ออกประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ และมีอำนาจกำกับดูแลการทำเหมือง รวมทั้งจัดเก็บรายได้จากการทำเหมืองตามประทานบัตรที่ได้อนุญาตนั้น เช่น ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม เงินผลประโยชน์พิเศษ เป็นต้น (ร่างมาตรา ๕๐)

(๓) ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมจาก การนำทรัพยากรแร่ในชุมชนท้องถิ่นของตนไปใช้ (ร่างมาตรา ๗) โดยรัฐต้องจัดสรรผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ตามอาชญาบัตรพิเศษ (ร่างมาตรา ๔๒) การแบ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ทำเหมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อาจได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง (ร่างมาตรา ๕๑) และการแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่ในเขตที่ประกาศให้มีการประมูลแหล่งแร่ (ร่างมาตรา ๑๓) นอกเหนือจากการได้รับจัดสรรค่าภาคหลวงแร่ตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ต้องเสียเงินบำรุงพิเศษ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาวิจัยด้านแร่ การปรับสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วตามหลักภูมิสถาปัตยกรรม และการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายแร่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นในการนำเงินบำรุงพิเศษไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นของตน (ร่างมาตรา ๑๓๐)

(๔) กำหนดให้มีตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมในคณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด โดยให้ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นกรรมการในคณะกรรมการแร่ และผู้แทนสภาการเหมืองแร่เป็นกรรมการในคณะกรรมการแร่จังหวัด เพื่อเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย และให้มีผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนไม่เกิน ๒ คน และผู้แทนองค์กรชุมชนจำนวนไม่เกิน ๒ คน ซึ่งเป็นตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียภาคประชาสังคม เข้าเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด ทั้งนี้ เพื่อถ่วงดุลให้เกิดความโปร่งใสและไม่เกิดปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์และเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่และการจัดการสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๕ และ ๒๔)

๓. การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ทำเหมือง เพิ่มเติมหน้าที่ให้ผู้ถือประทานบัตรต้องจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองหรือวางหลักประกันตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด (ร่างมาตรา ๖๔ (๙)) โดยในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมือง ต้องดำเนินการตามแผนฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเผื่อระวางผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง ซึ่งได้เสนอในชั้นการขอประทานบัตร และนำมากำหนดเป็นเงื่อนไขในการออกประทานบัตร (ร่างมาตรา ๖๔ (๘))

๕. การทำเหมืองใต้ดิน (หมวด ๖) ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ยังคงหลักการตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เนื่องจากมีหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดตั้งแต่ในชั้นตอนการขอประทานบัตรไปจนกระทั่งเลิกการทำเหมือง ทั้งยังให้สิทธิประชาชนผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นพิจารณาคำขอประทานบัตรและในการตรวจสอบการทำเหมือง รวมถึงให้ความคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ โดยร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ได้มีการปรับปรุงในหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. กำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินที่ไม่รุกรานแร่แดนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของผู้อื่น และการทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ภายในเขตเหมืองแร่ในประทานบัตรเป็นการทำเหมืองประเภทที่ ๓ และไม่อยู่ในบังคับบทบัญญัติว่าด้วยการทำเหมืองใต้ดิน แต่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการทำเหมืองทั่วไป (ร่างมาตรา ๗๒)

๒. กำหนดให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินตามกฎหมายอื่น มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่า ๑๐๐ เมตร โดยให้มีคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนเป็นผู้พิจารณาจำนวนเงินค่าทดแทน (ร่างมาตรา ๘๖) เนื่องจากในการขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

ในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่า ๑๐๐ เมตร ผู้ขอประทานบัตรไม่ต้องแสดงหลักฐานว่าตนเองมีสิทธิทำเหมืองใต้ดินในเขตที่ดินของผู้อื่น จึงไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินนั้น ส่วนการขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกิน ๑๐๐ เมตร ผู้ขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานว่าตนมีสิทธิทำเหมืองใต้ดินในเขตที่ดินของผู้อื่น ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ขอประทานบัตรต้องขอความยินยอมจึงเป็นเรื่องความสมัครใจของเจ้าของที่ดินและมีการจ่ายเงินค่าใช้ที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินอยู่แล้ว

๖. การประกอบธุรกิจแร่ (หมวด ๘) กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมกำกับดูแลให้เหมาะสมกับชนิดแร่เพื่อลดภาระในการขอและออกใบอนุญาต โดยมีหลักการว่าแร่ที่ได้มาจากการทำเหมืองตามประทานบัตรหรือจากใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่ได้แจ้งไว้ เมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่แล้วสามารถทำการซื้อ ขาย ครอบครอง เก็บ หรือขนได้ แต่ถ้าเป็นแร่ที่อยู่ในความควบคุมตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนด จะต้องได้รับใบอนุญาตจาก อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ส่วนแร่ที่ได้มาโดยประการอื่น เช่น แร่ของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดิน ต้องได้อนุญาตให้ครอบครองเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายจาก อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้วจึงจะขนหรือขายได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้น (ร่างมาตรา ๙๑, ๙๒ และ ๙๓) นอกจากนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ในการนำเข้าและส่งออกแร่เป็น ๓ ระดับ ตามชนิด สภาพ และปริมาณของแร่ คือ แร่ที่ห้ามนำเข้าหรือส่งออกโดยเด็ดขาด แร่ที่ต้องขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออก และแร่ที่ต้องแจ้งการนำเข้าหรือส่งออก (ร่างมาตรา ๙๔) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนแร่และการจัดเก็บแร่ที่นำเข้า ซึ่งหากจะนำแร่นั้นไปแต่งหรือประกอบโลหกรรม ก็ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรมด้วย (ร่างมาตรา ๙๕)

๗. ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และเงินบำรุงพิเศษ (หมวด ๑๑) ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ได้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าภาคหลวงแร่ซึ่งอยู่ในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติ พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ มารวบรวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยให้เรียกเก็บค่าภาคหลวงแร่ในอัตราไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของราคาตลาดแร่ และให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บ การตรวจสอบ และการประเมินค่าภาคหลวงแร่ (ร่างมาตรา ๑๒๖) และกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ซึ่งไม่ชำระหรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้องครบถ้วน อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีหนังสือเรียกให้ผู้นั้นชี้แจงแสดงหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่

ซึ่งถ้าผู้ถูกประเมินไม่ชำระภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมิน จะต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ทั้งหมดหรือค่าภาคหลวงแร่ส่วนที่ยังขาด แล้วแต่กรณี พร้อมเงินเพิ่ม ๒ เท่าของเงินส่วนที่ขาดนั้น (ร่างมาตรา ๑๒๗)

๘. การพัฒนาและส่งเสริม (หมวด ๑๒)

๑. การลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการแร่ออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมได้ในกรณีที่เป็นผู้ประกอบการซึ่งรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด หรือมีเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติหรืออุบัติเหตุ หรือมีเหตุอื่นอันสมควร (ร่างมาตรา ๑๓๑)

๒. การพัฒนาแหล่งแร่เพื่อนำออกประมุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการแร่มีอำนาจสั่งให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดทำเอกสารที่จำเป็นในการขอประทานบัตร และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่ที่มีแร่เหมาะสมเพียงพอพัฒนาเป็นแหล่งแร่ ซึ่งมีรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้รับความเห็นชอบแล้ว กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีอำนาจนำพื้นที่นั้นออกประมุล โดยผู้ขอประทานบัตรต้องพิจารณาให้ผู้ประกอบการชั้นดีมีสิทธิได้รับการคัดเลือกก่อน (ร่างมาตรา ๑๓๒) การพัฒนาแหล่งแร่เพื่อนำออกประมุลนี้เป็นกรณีที่รัฐมีข้อมูลการสำรวจแหล่งแร่ในชั้นรายละเอียดที่ชัดเจนแล้วและจำเป็นต้องนำแร่นั้นมาใช้ประโยชน์ รัฐจึงดำเนินการคำขอประทานบัตรตามขั้นตอนของกฎหมายจนถึงขั้นที่พร้อมจะอนุญาตได้ และนำพื้นที่นั้นมาประมุลเพื่อให้ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมมีสิทธิขอประทานบัตร ทั้งนี้ การเปิดประมุลต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขต่างๆ เช่น ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับที่รัฐลงทุนไป ผู้ชนะการประมุลต้องได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์พื้นที่จากเจ้าของพื้นที่ก่อน มาตรการที่ผู้ชนะการประมุลต้องดำเนินการเพื่อไม่ให้สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน เป็นต้น (หลักการเดียวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม)

๙. ความรับผิดชอบทางแพ่ง (หมวด ๑๓) ได้เพิ่มเติมหลักความรับผิดชอบทางแพ่ง ดังนี้

๑. รัฐมีสิทธิเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษจากผู้ทำเหมืองโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือจากผู้ถือประทานบัตรที่ทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตรหรือทำเหมืองในเขตห้ามทำเหมือง นอกเหนือจาก ความรับผิดในทางอาญา โดยต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่รัฐตั้งแต่ ๒ เท่าแต่ไม่เกิน ๓ เท่าของมูลค่าแร่ที่ได้จากการทำเหมืองในบริเวณนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๔)

๒. ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเป็นค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ และจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นได้ตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกิน ๒ เท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริง (ร่างมาตรา ๑๓๖)

๑๐. บทกำหนดโทษ (หมวด ๑๕) ได้เพิ่มอัตราโทษให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยมีหลักการว่าโทษปรับให้เพิ่มอัตราโทษขึ้นจากพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ประมาณ ๓๐ เท่า และบางฐานความผิดให้ปรับรายวันตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือยังไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ส่วนโทษจำคุกยังคงอัตราโทษเดิม เว้นแต่บางฐานความผิดที่สำคัญ เช่น ฐานทำเหมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต เพิ่มอัตราโทษจำคุกจากเดิมไม่เกิน ๓ ปี เป็นไม่เกิน ๕ ปี นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบเพื่อทำการเปรียบเทียบคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือมีโทษปรับสถานเดียว

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายว่าด้วยแร่

๑. ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕ เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ได้ยื่นหนังสือต่อสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เพื่อขอให้สำนักงานฯ ทำหน้าที่ในการยกร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ตามหลักการและสาระสำคัญที่มาจากกรรพิจาณาความคิดเห็นของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากเหมืองในภาคต่าง ๆ มาแล้ว เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบฯ เห็นว่า แม้ประเทศไทยมีการควบคุมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ.๒๕๐๙ แต่หลักการในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่อาจตอบสนองการบริหารจัดการอุตสาหกรรมเหมืองแร่อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งประชาชนในพื้นที่ที่มีการทำเหมืองแร่และประกอบโลหกรรมได้รับผลกระทบทั้งด้านสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน ตลอดจนมีผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ในขณะที่การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างล่าช้า และการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ครอบคลุมประชาชนทุกคนที่ได้รับผลกระทบจากเหมืองอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่าทรัพยากรแร่เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในปัจจุบันมีความต้องการใช้ทรัพยากรแร่เพิ่มมากขึ้นเพื่อตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพราะแร่เป็นวัตถุดิบพื้นฐานที่จะเข้าสู่กระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมอื่น ๆ ต่อไป เนื่องจากทรัพยากรแร่นั้นมีอยู่อย่างจำกัดและอาศัยระยะเวลาอันยาวนานจึงจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ประกอบกับการได้มาซึ่งแร่ต้องผ่านกระบวนการขั้นตอนการผลิตที่ซับซ้อน ตั้งแต่การสำรวจแร่ การทำเหมืองแร่ การแต่งแร่ การถลุงแร่ เป็นต้น ทำให้รัฐต้องเข้ามาจัดการอุตสาหกรรมแร่ อย่างไรก็ตาม การประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่โดยสภาพมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสภาพดิน น้ำ อากาศในพื้นที่เหมืองซึ่งส่งผลต่อระบบนิเวศและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่เหมืองได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรือได้รับอันตรายจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่

/ นอกจากนี้ ...

นอกจากนี้การอนุมัติอาชญาบัตรและประธานบัตรมีความล่าช้า เนื่องจากกระบวนการอนุมัติอาชญาบัตรมีหลายขั้นตอนและเกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ การทำเหมืองแร่และการประกอบโลหกรรมส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีการทำเหมืองแร่มาก่อน โดยที่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวล่าช้าและไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายอย่างเป็นธรรม จึงทำให้ประชาชนไม่มั่นใจในการจัดการปัญหาของผู้ประกอบการและภาครัฐ ซึ่งกลายเป็นความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่ ผู้ประกอบการทำเหมืองแร่ และภาครัฐ รวมทั้งประเด็นคำถามต่อสังคมในเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์จากการทำเหมืองซึ่งเป็นทรัพยากรของชาติ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งรุนแรงระหว่างผู้ประกอบการเหมืองแร่และชุมชนรอบพื้นที่ทำเหมืองแร่ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ศึกษาหลักการของภาคประชาชนควบคู่กับรายงานวิจัยโครงการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการพัฒนาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยแร่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พร้อมทั้งได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. (ฉบับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อจัดทำบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายว่าด้วยแร่ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒. การดำเนินการ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้ดำเนินการศึกษา สํารวจ วิเคราะห์ทางวิชาการจากข้อมูลกฎหมายทั้งในและต่างประเทศ วิเคราะห์บทความ เอกสารทางวิชาการ รวบรวมข้อเสนอของภาคประชาชน งานวิจัยของภาครัฐ พร้อมทั้งได้จัดให้มีการฟังความเห็นกลุ่ม (focus group) กับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และนักวิชาการจำนวน ๒ ครั้ง และได้จัดรับฟังความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. จำนวน ๒ ครั้ง โดยเป็นการรับฟังความเห็นของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองจำนวน ๑ ครั้ง และรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑ ครั้ง

๒.๑ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์ทางวิชาการ

๒.๑.๑ ข้อเสนอโครงการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการพัฒนาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยแร่*

๑) การสำรวจแร่

การออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ควรเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล ส่วนการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่นั้นควรให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ก.พ.ร.) หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจออกอาชญาบัตร

/เพราะจะ...

* ศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ วงศ์บัณฑิตและคณะสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, บทสรุปผู้บริหารโครงการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการพัฒนาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยแร่, (กรุงเทพมหานคร, กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, ๒๕๕๖), หน้า ๒๐-๒๕.

เพราะจะทำให้ลดขั้นตอนและระยะเวลาได้ดีกว่าการให้รัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ ขณะเดียวกันควรจะต้องเพิ่มอายุของอาญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่จากเดิม เป็น ๒ ปี พร้อมทั้งให้มีการต่ออายุได้ แต่ทั้งนี้ เมื่อรวมอายุอาญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ทั้งหมดแล้วจะต้องไม่เกิน ๓ ปี

ในกรณีการออกอาญาบัตรพิเศษนั้น ยังคงให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีตามกฎหมายแร่ในปัจจุบัน แต่ให้มีการต่ออายุอาญาบัตรพิเศษได้ ทั้งนี้ อายุอาญาบัตรพิเศษรวมแล้วจะต้องไม่เกินสิบปี

สำหรับปัญหาการมีผู้ยื่นคำขออาญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาญาบัตรพิเศษหลายรายในพื้นที่เดียวกันนั้น ร่างกฎหมายแร่ใหม่ควรใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาออกอาญาบัตรว่า ผู้ใดยื่นคำขอก่อนจะได้รับการพิจารณาก่อน เว้นแต่ว่าจะมีการประกาศกำหนดใช้วิธีการประมูลเพื่อจะได้สิทธิขงต้น

๒) การทำเหมือง

(๑) การแบ่งประเภทเหมือง แบ่งเหมืองออกเป็น ๓ ประเภท คือ

การทำเหมืองประเภทที่ ๑ เป็นการทำเหมืองที่มีขนาดพื้นที่ไม่เกินหนึ่งร้อยไร่หรือการทำเหมืองที่ก่อให้เกิดผลกระทบน้อย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกประทานบัตร แต่หากปรากฏว่าในท้องที่ใด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการควบคุมกำกับดูแลการทำเหมือง ให้รัฐมนตรีประกาศให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่นั้นเป็นผู้ออกประทานบัตรแทนผู้ว่าราชการจังหวัด

การทำเหมืองประเภทที่ ๒ เป็นการทำเหมืองที่มีขนาดพื้นที่ไม่เกินหกร้อยยี่สิบห้าไร่หรือการทำเหมืองที่ก่อให้เกิดผลกระทบน้อย ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นผู้ออกประทานบัตร

การทำเหมืองประเภทที่ ๓ เป็นการทำเหมืองขนาดใหญ่หรือการทำเหมืองที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรง ให้รัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจออกประทานบัตร

(๒) อายุประทานบัตร เพิ่มอายุประทานบัตรจากเดิม ๒๕ ปีเป็น ๓๐ ปี การขอต่ออายุประทานบัตรให้ยื่นคำขอต่ออายุก่อนที่ประทานบัตรนั้นจะสิ้นอายุ

(๓) การออกประทานบัตร ก่อนที่ผู้ออกประทานบัตรจะทำการพิจารณาคำขอประทานบัตร จะต้องมีการเปิดโอกาสให้ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมและผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และอาจมีการกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรต้องจัดตั้งกองทุนเพื่อเยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำเหมืองของตน ขณะเดียวกัน ผู้ถือประทานบัตรจะต้องเสนอแผนปิดเหมืองและการเผื่อระวางผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังการทำเหมือง

/๓) การทำเหมือง...

๓) การทำเหมืองใต้ดิน ในร่างกฎหมายฉบับใหม่นั้น ควรกำหนดให้ทบัญญัติว่าด้วยการทำเหมืองใต้ดินใช้บังคับกับการทำเหมืองใต้ดินที่รุกกล้าแดนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลอื่น ส่วนการทำเหมืองใต้ดินในบริเวณอื่นให้อยู่ในบังคับของกฎหมายเช่นเดียวกันกับการทำเหมืองทั่วไป และผู้ที่ประสงค์จะทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ลึกจากผิวดินเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตรและรุกกล้าแดนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของบุคคลอื่นจะต้องจ่ายค่าทดแทนแก่ผู้มีสิทธิในที่ดินแปลงดังกล่าว

๔) การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ ควรอนุญาตให้ผู้ขุดหาแร่รายย่อยสามารถใช้เครื่องจักรในการขุดหาแร่รายย่อยได้ แต่ขนาดของเครื่องจักรจะเป็นเท่าใดนั้นให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ส่วนการร่อนแร่นั้น ไม่ควรจะต้องให้ผู้ร่อนแร่ต้องขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายแร่ในปัจจุบัน แต่ควรจะให้แจ้งการร่อนแร่ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็พอ

๕) การแก้ไขปัญหาใบอนุญาตหลายใบในการประกอบธุรกิจแร่ เพื่อไม่ให้ผู้ซื้อแร่ ขนแร่ เก็บแร่ และครอบครองแร่ต้องขอรับใบอนุญาตการซื้อแร่ ขนแร่ เก็บแร่และครอบครองแร่แต่ละฉบับ ควรจะกำหนดความหมายของการครอบครองแร่ให้ครอบคลุมถึงการซื้อแร่ เก็บแร่ และขนแร่ด้วย จะทำให้ผู้ประกอบการแร่ที่ถือใบอนุญาตครอบครองแร่ไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตซื้อแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่อีกต่อไป ขณะเดียวกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมการครอบครองแร่ ร่างกฎหมายฉบับใหม่ควรกำหนดให้ผู้มีแร่ไว้ในครอบครองมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าตนเองได้มาซึ่งการครอบครองแร่โดยชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนการส่งออกแร่นั้น ไม่จำเป็นต้องขอรับใบอนุญาตส่งออก เพียงแต่ให้มีการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง น่าจะเป็นการเพียงพอ แต่เมื่อใดที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมการส่งออกอย่างเข้มงวด อาจมีการออกกฎกระทรวงกำหนดให้การส่งออกแร่บางชนิดจะต้องได้รับใบอนุญาต

๖) การแต่งแร่และการประกอบโลหกรรม การแต่งแร่ต้องได้รับใบอนุญาต เช่นเดียวกับกฎหมายแร่ในปัจจุบัน โดยให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นผู้ออกใบอนุญาต แต่ให้เพิ่มอายุใบอนุญาตแต่งแร่เป็นเวลาไม่เกินสิบปี ส่วนใบอนุญาตประกอบโลหกรรมให้ซึ่งอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นผู้ออกนั้น ให้เพิ่มอายุเป็นเวลาไม่เกินสามสิบปี แต่ผู้แต่งแร่หรือผู้ประกอบการโลหกรรมจะต้องเสียค่าธรรมเนียมรายปีทุกปี และหากเมื่อใดต้องการจะเลิกการแต่งแร่หรือการประกอบโลหกรรม สามารถดำเนินการได้ด้วยการแจ้งเลิกล่วงหน้าต่ออธิบดีข้างต้น

๗) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ในเขตประทานบัตร หากรัฐมนตรีได้สั่งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ในเขตประทานบัตรเพื่อสาธารณประโยชน์ ควรให้ผู้ถือประทานบัตรซึ่งได้รับความเสียหายจากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีสิทธิเรียกร้องความเสียหายได้ แต่ไม่รวมถึงมูลค่าของแร่ที่ยังไม่ได้ขุดขึ้นมาจากดิน

๘) การบริหารจัดการแร่ในพื้นที่พิเศษ เนื่องจากพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มิได้กล่าวไว้ชัดเจนว่าจะใช้วิธีการประมูลเพื่อคัดเลือกผู้ที่ควรจะได้รับสิทธิในการสำรวจแร่และทำเหมืองแร่ได้หรือไม่ ร่างกฎหมายใหม่ จึงควรกำหนดว่าสามารถใช้วิธีการประมูลในเรื่องดังกล่าวได้ แต่จะใช้วิธีการประมูลในพื้นที่ใด จะต้องมีการประกาศกำหนดโดยรัฐมนตรี และควรจะให้มีการประกาศเขตแหล่งแร่เป็นเขตประกอบการเหมืองแร่ได้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในการให้บริการจุดเดียว (one stop service)

๙) คำภาคหลวง ร่างกฎหมายแร่ใหม่ควรจะต้องมีบทบัญญัติเปิดกว้างในการที่จะออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อกำหนดวิธีการเรียกเก็บค่าภาคหลวงที่มีความเหมาะสมกับประเทศไทย

๑๐) การตั้งกองทุน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองในการต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในศาล ขณะเดียวกันก็เพื่อช่วยเหลือพัฒนาชุมชนอันเป็นที่ตั้งของการทำเหมืองหรือได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

๑๑) คณะกรรมการแร่ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดของการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสีย ร่างกฎหมายแร่ใหม่ควรจะต้องกำหนดให้มีผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้แทนสภาองค์กรชุมชนอยู่ในคณะกรรมการแร่ ขณะเดียวกันควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการแร่จังหวัดและคณะกรรมการแร่ท้องถิ่นเพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการพิจารณาออกประทานบัตรและการจัดทำนโยบายและแผนบริหารจัดการแร่ในระดับต่าง ๆ

๑๒) บทกำหนดโทษ ในร่างกฎหมายแร่ใหม่นั้นควรจะต้องเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษในประเด็นต่อไปนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ เพื่อสามารถเปรียบเทียบปรับการกระทำความผิดบางฐานตามร่างกฎหมายนี้ และมีผลทำให้คดีเป็นอันเลิกกัน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาคดีค้างศาลจำนวนมาก

(๒) ให้มีการลงโทษปรับเป็นรายวันหากผู้กระทำความผิดยังคงฝ่าฝืนกฎหมายต่อไป

(๓) ให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒.๑.๒ กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่^๖

๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความเกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่ในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

/(๑) กฎหมายนี้...

^๖ ศาสตราจารย์ ดร. อานาจ วงศ์บัณฑิตและคณะ, สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, บทสรุปผู้บริหารโครงการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการพัฒนาและยกยกร่างกฎหมายว่าด้วยแร่, (กรุงเทพมหานคร, กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, ๒๕๕๖), หน้า ๙-๑๐.

(๑) กฎหมายนี้ให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศว่าการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการใดบ้างที่จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในทางปฏิบัติได้มีการประกาศว่าการทำเหมืองเป็นโครงการที่จะต้องมีการจัดทำรายงานดังกล่าว ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามรายละเอียดและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ

(๒) กฎหมายนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับกรณีที่มีความเสียหายที่เกิดต่อบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการทำเหมืองได้ หากเป็นความเสียหายที่เกิดจากมลพิษจากการทำเหมือง ย่อมนำหลักการเรื่องความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัดมาใช้กับผู้เป็นต้นเหตุแห่งความเสียหาย และหากเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ ผู้เป็นต้นเหตุแห่งความเสียหายจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่ากับทรัพยากรธรรมชาติที่สูญหายหรือถูกทำลาย

๒) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีความเกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่ เนื่องจาก ได้มีการกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการกับปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญที่เกิดขึ้นในเขตของตน การทำเหมืองแร่ก็เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งของเหตุเดือดร้อนรำคาญไม่ว่าจะเป็นการก่อให้เกิดเสียงดังหรือฝุ่นละอองก็ตาม

๓) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เกี่ยวข้องกับการทำเหมือง โดยเป็นกฎหมายที่กำหนดให้มีการแบ่งค่าภาคหลวงแร่ส่วนหนึ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) ประมวลกฎหมายที่ดิน

ประมวลกฎหมายที่ดินเกี่ยวข้องกับการทำเหมืองแร่ เนื่องจากว่าการทำเหมืองแร่ในที่ดินซึ่งไม่ได้มีสิทธิครอบครองนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ และจะต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปีให้แก่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด) ตามมาตรา ๙/๑

๕) กฎหมายอื่น ๆ

กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองนั้น ส่วนหนึ่งจะเป็นกฎหมายที่ควบคุมพื้นที่ซึ่งมีการทำเหมือง เช่น หากเป็นการทำเหมืองในพื้นที่ป่าไม้หรือป่าสงวนแห่งชาติ ก็จะต้องมีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ หรือพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ แล้วแต่กรณี หากเป็นการทำเหมืองในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ก็ต้องได้รับความยินยอมตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน

/เพื่อเกษตรกรรม...

เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ หากเป็นการทำเหมืองในที่ราชพัสดุก็ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ นอกจากนี้ หากท้องที่ได้มีการประกาศใช้ผังเมืองแล้ว การจะทำเหมืองแร่ในพื้นที่นั้นก็ต้องปฏิบัติตามผังเมืองดังกล่าว

๒.๒ ข้อเสนอของภาคประชาชน

เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากเหมืองได้ทำหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ขอให้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ตามหลักการซึ่งภาคประชาชนได้จัดรับฟังความเห็นมาแล้วดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ หลักการของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ซึ่งทรัพยากรแร่ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนและประเทศชาติ

(๒) การจัดทำ “ฐานข้อมูลทรัพยากรแร่” และ “แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่” โดยรวมของประเทศ เพื่อการพัฒนาและสงวนรักษาทรัพยากรแร่อย่างสมดุลและยั่งยืน

(๓) การห้ามทำการสำรวจแร่และประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ในเขตพื้นที่ป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ เขตโบราณสถาน แหล่งมรดกทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม เขตพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าน้ำซับชื้น เขตพื้นที่ชุมชนโดยเด็ดขาด (ยกเว้นการสำรวจแร่ที่กระทำโดยองค์กรของรัฐเพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรแร่และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่)

(๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงหรือชุมชนในพื้นที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ การบำรุงรักษา การจัดการ และการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับแร่ในแต่ละพื้นที่

๒.๒.๒ สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๑) บททั่วไป

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรแร่และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่โดยรวมของประเทศเพื่อการพัฒนาและสงวนทรัพยากรแร่อย่างสมดุลและยั่งยืน

(๒) กำหนดให้มีการทบทวนหรือการปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรแร่ และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด (เช่น ทุกๆระยะเวลา ๕ ปี)

(๓) กำหนดหน้าที่ขององค์กรของรัฐ/เจ้าหน้าที่ของรัฐในการประกาศเกี่ยวกับฐานข้อมูลทรัพยากรแร่และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ ในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ

/ ๒) ชั้นการขออนุญาต...

๒) ขั้นตอนการขออนุญาตสำรวจแร่ทำเหมืองแร่

กำหนดหน้าที่ขององค์กรรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจแร่ซึ่งกระทำโดยองค์กรรัฐ และการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ของเอกชนให้แก่ประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด

๓) ขั้นตอนการพิจารณาคำขออนุญาต

(๑) กำหนดให้มี “คณะกรรมการแร่” คณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการสามฝ่าย ได้แก่ กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้แทนภาคประชาชนหรือองค์กรเครือข่ายภาคประชาชน (๑ ใน ๓ ของจำนวนกรรมการทั้งหมด) และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (๑ ใน ๓ ของจำนวนกรรมการทั้งหมด)

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการแร่มีอำนาจหน้าที่ในการประกาศขออนุญาตประกอบกิจการแร่เป็นการทั่วไปและชัดเจน ต่อประชาชนในพื้นที่ทุกแห่งที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการแร่

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการแร่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคำขออนุญาตประกอบกิจการแร่และในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต ให้คณะกรรมการแร่ชี้แจงเหตุผล และพิจารณาความเห็นหรือคำคัดค้านของประชาชนหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด

(๔) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขออนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ไว้โดยชัดแจ้ง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งยกเลิกการบังคับให้ผู้ขออนุญาตต้องเป็นสมาชิกสภาการเมืองแร่)

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการอนุญาตให้ประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ที่ชัดเจนและเหมาะสม

(๖) กำหนดให้การอนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่จะต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิต อนามัย สุขภาพ ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ชุมชนในพื้นที่ทุกแห่งที่เกี่ยวข้อง หรือมีมาตรการป้องกันผลกระทบดังกล่าวที่จำเป็นและเหมาะสม(เช่น แนวกันชนระหว่างเหมืองแร่กับชุมชนอย่างน้อย ๒๐ กิโลเมตร) และต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการแร่ในแต่ละภูมิภาคของประเทศ ผู้กั้นผู้รับอนุญาตในอันที่จะต้องประกอบกิจการตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตและตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด และจะทำการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังจากที่เลิกประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงกับสภาพเดิมมากที่สุด แม้การฟื้นฟูจะได้กระทำเมื่อพ้นระยะเวลาที่อนุญาตแล้วก็ตาม

(๗) กำหนดให้คณะกรรมการแร่มีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของประชาชน ชุมชน ในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และในการบริหารจัดการแร่อย่างสมดุลและยั่งยืน

/ (๘) กำหนด...

(๘) กำหนดหน้าที่ของผู้ยื่นคำขออนุญาตในการวาง “เงินประกันความเสียหาย” อันเกิดจากการประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ที่ได้รับอนุญาตตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารจัดการเงินประกัน

๔) ชั้นภายหลังการขออนุญาตหรือระหว่างการประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่

(๑) กำหนด “หลักความรับผิดโดยเคร่งครัด” (strict liability) ของผู้ประกอบการ ต่อผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่(บทสันนิษฐานความผิดของผู้ประกอบการในกรณีมีผลกระทบหรือความเสียหายอย่างใดๆเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการ) และกำหนดให้ผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นเงื่อนไขระงับการประกอบกิจการชั่วคราวโดยทันที

(๒) กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบการประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ของผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตและตามกฎหมายโดยเคร่งครัดและอย่างต่อเนื่อง (เช่นการตรวจสอบปริมาณสารปนเปื้อนของสารพิษในอากาศ ในดิน หรือน้ำเมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐาน) และให้รายงานคณะกรรมการแร่ตามระยะเวลาที่กำหนด

(๓) กำหนดมาตรการพักใบอนุญาตโดยเคร่งครัด ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนหน้าที่ และให้มีการขึ้นบัญชีผู้ประกอบการที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตไว้เพื่อต้องห้ามมิให้ขออนุญาตในคราวต่อไป (Blacklist)

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และขอบเขตของการยกเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับแร่โดยเคร่งครัดและเป็นอำนาจพิจารณาของคณะกรรมการแร่ ตลอดจนกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้อาจได้รับผลกระทบที่เหมาะสม หากมีการยกเว้นการปฏิบัติหน้าที่แก่ผู้ประกอบการ

(๕) กำหนดมาตรการส่งเสริมให้ชุมชน องค์กรเครือข่ายภาคประชาชนเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบการประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ของผู้ประกอบการและรายงานต่อคณะกรรมการแร่ได้อีกทางหนึ่ง

๕) ชั้นภายหลังการเลิกประกอบกิจการเหมืองแร่

(๑) กำหนดมาตรการที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรม เพื่อการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ภายหลังการเลิกทำเหมืองแร่ (โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขและข้อผูกพันของผู้ประกอบการในการขออนุญาตประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่)

(๒) กำหนดให้สามารถนำเงินประกันความเสียหายที่ผู้ประกอบการวางไว้มาใช้ในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่และหากไม่เพียงพอ ผู้ประกอบการต้องชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติมจนเต็มจำนวน

(๓) นำหลัก “การไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคล”(Piercing the Corporate Veil)

/ (๘) มาใช้บังคับ...

มาใช้บังคับ กรณีผู้ได้รับอนุญาตประกอบการเกี่ยวกับแร่เป็นนิติบุคคล (กำหนดให้กรรมการ ผู้บริหารจัดการ หรือผู้ถือหุ้นซึ่งมีอำนาจควบคุมของผู้ได้รับอนุญาตจะต้องรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคลนั้นแบบลูกหนี้ร่วม (Jointly and severally liable) ด้วยแม้พ้นกำหนดระยะเวลาการได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่แล้วก็ตาม)

(๔) กำหนดให้พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขแห่งการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นของผู้ประกอบการโดยเด็ดขาด

๖) บทกำหนดโทษและค่าภาคหลวงแร่

(๑) บทกำหนดโทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือปฏิบัติฝ่าฝืนหน้าที่ที่กำหนด

(๒) ปรับปรุงอัตราโทษให้สูงขึ้น กรณีผู้ประกอบการเกี่ยวกับแร่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือปฏิบัติฝ่าฝืนหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือตามบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๓) ปรับปรุงอัตราค่าภาคหลวงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดสรรรายได้จากค่าภาคหลวงเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น

๓. ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ศึกษา ค้นคว้าและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ มาดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. โดยมีหลักการและสาระสำคัญในการกำหนดให้มีแผนบริหารจัดการแร่ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายแร่ คณะกรรมการแร่ และคณะกรรมการแร่จังหวัด จำแนกประเภทการทำเหมืองตามขนาดและวิธีการทำเหมือง ห้ามสำรวจและประกอบกิจการในพื้นที่ป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ แหล่งมรดกทางธรรมชาติ เขตพื้นที่ป่าต้นน้ำและป่าน้ำซับชื้น การสำรวจแร่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ครอบครองที่ดิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์ กำหนดให้มีกองทุนศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๓.๑ หลักการและเหตุผล

กฎหมายแร่ที่มีการบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถสนับสนุนและควบคุมดูแลการทำเหมืองแร่หลายชนิด ซึ่งยังขาดการกำกับดูแลการจัดการปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่สถานการณ์ปัจจุบันมีเทคโนโลยีในการทำเหมืองแร่ที่ทันสมัย ซึ่งสามารถพัฒนานโยบายในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรแร่ได้อย่างยั่งยืน การพัฒนากฎหมายให้มีการกำกับกับการบริหารจัดการแร่ รวมทั้งกระบวนการทำเหมืองแร่ และการประกอบโลหกรรม ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนและชุมชนน้อยที่สุด และให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ และได้รับประโยชน์จากการทำเหมืองแร่อย่างเป็นธรรม จึงสมควรมีการกำหนดนโยบายและกฎหมายโดยให้ประชาชนได้เข้ามา

/ มีส่วนร่วม...

มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การดูแลและรักษาทรัพยากรแร่อย่างยั่งยืน

๓.๒ กำหนดให้มีแผนบริหารจัดการแร่

เนื่องจากที่ผ่านมาประเทศไทยยังไม่มีแผนบริหารจัดการแร่ และไม่มีการกำหนดนโยบายในการนำแร่แต่ละประเภทมาใช้ กลับปล่อยให้มีความสามารถของเอกชนในการเข้ามาประกอบกิจการว่าสามารถประกอบกิจการเหมืองได้หรือไม่ มีการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งแนวทางดังกล่าวอาจทำให้ทรัพยากรแร่หมดไปอย่างรวดเร็วและไม่อาจอนุรักษ์ได้ หรือได้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ในเวลาที่เหมาะสมได้ จึงกำหนดให้มีแผนบริหารจัดการแร่ซึ่งต้องจัดทำให้สอดคล้องกับรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และจัดทำอย่างน้อยทุกห้าปี โดยมีแนวการทำรายงานฯ อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- ๑) แนวทางการสำรวจแร่
- ๒) แนวทางการใช้ประโยชน์จากแร่ในแต่ละพื้นที่
- ๓) แนวทางการอนุรักษ์หรือพัฒนาพื้นที่ศักยภาพแร่และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอื่น อย่างน้อยภายใน ๑๐ ปี
- ๔) แนวทางการทำเหมือง การติดตามตรวจสอบ การควบคุมและการฟื้นฟูเหมืองแต่ละประเภท
- ๕) แนวทางการติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม และมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในการจัดทำแผนบริหารจัดการแร่แห่งชาตินั้น ให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้ประกอบการเหมืองแร่ และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาทั้งระดับจังหวัดและระดับประเทศ รวมถึงเปิดโอกาสในการขอให้ทบทวนแผนบริหารจัดการแร่

เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้แผนบังคับใช้ได้และให้ใช้บังคับเป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเบื้องต้นในการอนุญาตและการบริหารจัดการแร่

๓.๓ เขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดพื้นที่ใดๆ ให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้

/ การสำรวจ...

การสำรวจ การทดลอง การศึกษา การวิเคราะห์ และการวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มเขตพื้นที่ของส่วนราชการที่มีภารกิจตามกฎหมายในการบริหารจัดการแร่ อาจกำหนดให้แตกต่างจากพระราชบัญญัตินี้ได้ แต่ต้องมีมาตรฐานด้านความปลอดภัย มาตรการป้องกันผลกระทบต่อชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพไม่ต่ำกว่าในพระราชบัญญัติ

๓.๔ คณะกรรมการ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่บังคับใช้ในปัจจุบัน มีคณะกรรมการแร่ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานรัฐและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษารัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจออกประทานบัตร คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้มีคณะกรรมการนโยบายแร่ เข้ามาดูแลระดับนโยบาย พร้อมจัดทำและกำกับให้เป็นไปตามแผนบริหารจัดการแร่ และคณะกรรมการแร่ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่ในการออกหลักเกณฑ์เพื่อใช้ในการกำกับการอนุมัติอนุญาตใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ และให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัดให้คำปรึกษาแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการออกประทานบัตรเหมืองประเภทที่ ๑

๓.๔.๑ คณะกรรมการนโยบายแร่

องค์ประกอบ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายแร่ ซึ่งมีองค์ประกอบ ๑๘ คน ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีเป็นประธาน

(๒) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นรองประธาน

(๓) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขาธิการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๔) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้แทนเทศบาล ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๕) ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน

(๖) ผู้แทนองค์กรชุมชน

(๗) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(๘) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านทรัพยากรธรณี ด้านสาธารณสุข ด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีตามคณะกรรมการสรรหาเสนอรายชื่อโดยมีอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นกรรมการและเลขานุการ

/ อำนาจหน้าที่ ...

อำนาจหน้าที่ คณะกรรมการนโยบายแร่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนการบริหารจัดการแร่แห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
 - (๒) ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากแร่พร้อมจัดทำรายงาน
 - (๓) ติดตาม ดูแล ประสานงานหน่วยงานของรัฐ และเอกชน เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนบริหารจัดการแร่แห่งชาติ และประเมินผลการปฏิบัติการตามแผนดังกล่าว
 - (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยด้านการบริหารจัดการแร่
 - (๕) ดำเนินการเรื่องใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนด
- ๓.๕.๒ คณะกรรมการแร่**

องค์ประกอบ กำหนดให้มีคณะกรรมการแร่ ซึ่งมีองค์ประกอบ ๑๐ คน ได้แก่

- (๑) ประธานกรรมการคนหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกแปดคน กรรมการต้องเป็นผู้มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่าห้าปีในสาขานิติศาสตร์ สาธารณสุข เศรษฐศาสตร์ ธรณีวิทยา คุ้มครองผู้บริโภค สิทธิมนุษยชน วิศวกรรมเหมืองแร่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สังคมศาสตร์ด้านหนึ่งคน
 - (๒) อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นกรรมการและเลขาธิการ
- คณะกรรมการแร่มีวาระการดำรงตำแหน่งสามปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

อำนาจหน้าที่ คณะกรรมการแร่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน การกำหนดหลักเกณฑ์การให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ และการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประทานบัตรและอาชญาบัตรพิเศษ
- (๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) กำกับดูแลการบริหารจัดการแร่ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ และเป็นไปตามแผนบริหารจัดการแร่
- (๔) ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขในอาชญาบัตร อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรและใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

/ (๕) รับเรื่อง...

(๕) รับเรื่องร้องเรียน พิจารณาและตรวจสอบเรื่องร้องเรียน และเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อ
รัฐมนตรี

(๖) จัดเวทีรับฟังความเห็นผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง เพื่อทบทวนปัญหา
ในการอนุญาต การติดตามผลกระทบจากการทำเหมือง หรือเพื่อประโยชน์ในการจัดทำหลักเกณฑ์ตาม
พระราชบัญญัตินี้

(๗) ดำเนินการเรื่องใด ๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมายหรือตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้
ที่มาของคณะกรรมการแร่ ในการแต่งตั้งกรรมการแร่ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่ง
จำนวนเจ็ดคนทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
- (๒) ผู้แทนสภาวิศวกรจำนวน ๑ คน
- (๓) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ๑ คน
- (๔) ผู้แทนองค์กรชุมชน ๑ คน
- (๕) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ คน
- (๖) ผู้แทนคณาจารย์ประจำซึ่งสอนในสาขาวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่ ในสถาบันอุดมศึกษา
ของรัฐและเอกชน และมีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาดังกล่าว
- (๗) ผู้แทนคณาจารย์ประจำซึ่งสอนในสาขาวิชาซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และมีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาดังกล่าว

๓.๕.๓ คณะกรรมการแร่จังหวัด

องค์ประกอบ กำหนดให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัดมีองค์ประกอบจำนวน ๑๑ คน

- (๑) ภาครัฐ โดยมีผู้แทนเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ผู้แทนเจ้าหน้าที่
ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ผู้อำนวยการสำนักงานอุตสาหกรรมประจำจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ
- (๒) ท้องถิ่น โดยมีผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล
ผู้แทนจากเทศบาล ผู้แทนองค์กรชุมชน
- (๓) ผู้แทนองค์กรอนุรักษ์ทรัพยากรชุมชนในพื้นที่สองคน
- (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสองคน (ให้กรรมการด้านบนคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจาก
ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ผลงานหรือประสบการณ์ด้านธรณีวิทยา ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์)

/ อำนวยการหน้าที่...

อำนาจหน้าที่ คณะกรรมการแร่จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการพิจารณาออก ระบุ และเพิกถอนประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ และการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับ ประทานบัตร

(๒) จัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการแร่จังหวัดเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายแร่

(๓) ติดตามและตรวจสอบ ประเมินนโยบายและแผน

(๔) ติดตามและตรวจสอบประทานบัตรเหมืองประเภทที่ ๑

(๕) ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการแร่ และสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน

(๖) ดำเนินการเรื่องใด ๆ ตามที่คณะกรรมการแร่มอบหมายหรือตามที่กำหนดใน พระราชบัญญัตินี้

๓.๕ การทำเหมือง เนื่องจากพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ไม่มีการแบ่งประเภทการทำ เหมืองและกำหนดให้รัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจออกประทานบัตรเพียงผู้เดียว ทำให้การอนุญาตเป็นไปโดยล่าช้า คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงเสนอให้มีการแบ่งประเภทการทำเหมือง ซึ่งเป็นเหมืองขนาดเล็กและใช้วิธีการ ที่ไม่ก่ออันตรายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ออกประทานบัตรแทน โดยกำหนดให้รัฐมนตรีโดยความเห็นของ คณะกรรมการแร่มีอำนาจออกกฎกระทรวงแบ่งการทำเหมืองเป็นสองประเภทดังนี้

(๑) การทำเหมืองประเภทที่ ๑ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ในที่ดินซึ่งมี กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง โดยไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่อ่อนไหว ไม่ใช่วัตถุระเบิดหรือสารเคมีเป็นพิษในการทำ เหมือง ไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเคมีหรือจำพวกโลหะหนัก

(๒) การทำเหมืองประเภทที่ ๒ ได้แก่ ประเภทอื่นนอกจากการทำเหมืองประเภทที่ ๑ หรือเป็นการทำเหมืองใต้ดินหรือในทะเล และต้องได้รับประทานบัตรซึ่งออกโดยรัฐมนตรี

ในการออกกฎกระทรวงกำหนดให้การทำเหมืองใดเป็นการทำเหมืองประเภทที่ ๑ และการ ทำเหมืองประเภทที่ ๒ นั้น ให้คำนึงถึงชนิดแร่ ปริมาณแร่ มูลค่าแร่ อัตราการผลิต วิธีการทำเหมือง ผลกระทบ ที่อาจเกิดต่อชุมชน คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ บริเวณที่ตั้งของการทำเหมือง ขนาดพื้นที่ทำเหมืองและเป็นพื้นที่ที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง

๓.๖ การสำรวจแร่

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตสามารถเข้าไปสำรวจในพื้นที่ได้ โดยไม่จำเป็นต้องรับความยินยอม สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายพิจารณาแล้ว เห็นสมควรกำหนด ห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

/ สำรวจแร่...

สำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ และได้รับความยินยอมจากผู้มีกรรมสิทธิ์ หรือผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าว รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม เขต พื้นที่ป่าสงวน เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตโบราณสถาน ตลอดจนกำหนดระยะเวลาในการสำรวจแร่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวัน นับแต่เริ่มสำรวจ และกำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรมี หน้าที่ในการทำพื้นที่ดังกล่าวให้คืนสู่สภาพเดิม หากไม่สามารถทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ผู้สำรวจแร่ต้องชดใช้ ค่าเสียหายเพื่อการนั้น รวมถึงค่าขาดประโยชน์ในการใช้พื้นที่ช่วงระยะเวลาที่ทำการสำรวจแร่ด้วย

การออกอาชญาบัตรให้คำนึงถึงคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องเสนอส่วนแบ่ง รายได้และผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่ และมีผล ผูกพันเมื่อได้รับประทานบัตร

๓.๗ การพิจารณาคำขอ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่าในชั้นการพิจารณาคำขอใบอนุญาต คำขออาชญาบัตร และคำขอประทานบัตรต้องกำหนดคุณสมบัติผู้ยื่นคำขอในพระราชบัญญัติและยกเลิกคุณสมบัติการเป็นสมาชิก สภาการเมืองแร่ โดยผู้ออกประทานบัตรเมืองประเภทที่ ๑ คือผู้ว่าราชการจังหวัด และรัฐมนตรีเป็นผู้ออก ประทานบัตรเมืองประเภทที่ ๒ โดยให้ผู้พิจารณาคำขอต้องชี้แจงเหตุผลการอนุญาต และความเห็นประชาชน ที่คัดค้าน รวมถึงกำหนดเงื่อนไขการอนุญาตให้ชัดเจน โดยให้ผู้พิจารณาคำขอ กำหนดเงื่อนไขในรายงาน วิเคราะห์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมเป็นเงื่อนไขท้ายประทานบัตร กำหนดให้การอนุญาตประกอบการ ต้องไม่ก่อผลกระทบต่อชีวิต อนามัยสุขภาพ การดำเนินชีวิต มีมาตรการป้องกันผลกระทบ สอดคล้องกับแผน บริหารจัดการทรัพยากรแร่

๓.๘ การประกอบกิจการเหมืองแร่

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่าในการประกอบกิจการเหมืองแร่ นั้น ควรกำหนดห้าม เปลี่ยนแปลงวิธีการทำเหมือง แผนผังโครงการและเงื่อนไข เว้นแต่จะได้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบ สิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมและได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร และการเพิ่มเติมชนิดแร่ต้องผ่านขั้นตอน การพิจารณาใหม่ ห้ามทำเหมืองใกล้เขตชุมชน เขตติดต่อสาธารณสุขในระยะห้ากิโลเมตร และห้ามผู้ถือ ประทานบัตรโอนประทานบัตร เนื่องจากการถือประทานบัตรเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว

กำหนดหน้าที่เจ้าหน้าที่รัฐในการติดตาม รายงานต่อกรรมการตามระยะเวลา เสนอให้ลงโทษ สั่งพักเพิกถอนใบอนุญาต กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกำหนดให้ชุมชนสามารถติดตามตรวจสอบ การประกอบกิจการ และรายงานต่อคณะกรรมการแร่ได้เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรและการเฝ้า ระวังพื้นที่รอบการทำเหมือง

๓.๙ การทำเหมืองใต้ดิน

การทำเหมืองใต้ดินของที่ดินที่มีโชที่ว่าง ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ขอจะมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้นได้ เพราะโดยหลักการแล้วแดนกรรมสิทธิ์นั้นครอบคลุมถึงบนดินและใต้ดินด้วยไม่ได้หมายถึงเพียงการใช้สอยประโยชน์บนผิวดินเท่านั้น เมื่อได้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน ให้ผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทำการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองใต้ดินของตน ในกรณีที่พื้นดินบริเวณใดในเขตเหมืองแร่ของประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทรุดตัวลง ให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าจะความเสียหายจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าการทรุดตัวนั้นเช่นว่านั้นเกิดจากเหตุอื่นนอกจากการทำเหมืองใต้ดิน

๓.๑๐ การฟื้นฟูและการปิดเหมือง

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นสมควรเพิ่มหมวดการฟื้นฟูและการปิดเหมือง เนื่องจากพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.๒๕๑๐ ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในการฟื้นฟูและการปิดเหมือง จึงควรกำหนดให้มีแผนการฟื้นฟูเหมืองอย่างน้อยต้องประกอบด้วยแผนการฟื้นฟูระหว่างการทำเหมืองและหลังการทำเหมืองและต้องประกอบด้วยแผนงานและแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดการและการอนุรักษ์คุณภาพดิน อากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่น ๆ
- (๒) การเปรียบเทียบข้อมูลฐานของปริมาณมลพิษในดิน น้ำ อากาศ สภาวะแวดล้อมและสาธารณสุขของชุมชนในพื้นที่ฟื้นฟูทั้งก่อน ระหว่างและหลังการฟื้นฟู และแนวทางการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- (๓) แผนผังโครงการทำเหมืองและแผนผังภูมิประเทศ ที่ได้แสดงการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ตามแนวทางการฟื้นฟูสภาพพื้นที่
- (๔) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพ (๑) และ (๒)

โดยการประเมินผลในการปิดเหมืองต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมพื้นฐานและกรมเหมืองแร่ ผู้เชี่ยวชาญในการฟื้นฟูเหมืองด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ และตัวแทนชุมชนผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองร่วมกัน

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่สามารถดำเนินการ หรือไม่ดำเนินการตามแผนการฟื้นฟูการทำเหมืองเพราะเหตุใด ๆ ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่สั่งให้ผู้ถือประทานบัตรดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ถือประทานบัตรไม่เริ่มดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จัดให้มีการดำเนินการฟื้นฟูโดยบุคคลซึ่งมีความสามารถในการดำเนินการตามแผนการฟื้นฟูก็ได้ โดยค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฟื้นฟูเหมืองผู้ถือประทานบัตรเป็นผู้รับผิดชอบ การปิดเหมืองจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการฟื้นฟูพื้นที่ มีการรื้อถอนและมีการประเมินผลแล้วเท่านั้น

/ ๓.๑๑ กองทุน...

๓.๑๑ กองทุนศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

วัตถุประสงค์ของกองทุน กำหนดให้จัดตั้งกองทุนศึกษา พัฒนา และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองในกรรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- (๑) ศึกษา วิจัย พัฒนา ฟื้นฟู คุ้มครองและอนุรักษ์แหล่งแร่และพื้นที่ในการทำเหมือง
- (๒) สนับสนุนเงินทุนในการฟื้นฟูพื้นที่หลังการทำเหมือง หรือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
- (๓) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก อบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครอง ฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งแร่และพื้นที่ในการทำเหมือง
- (๔) ช่วยเหลือสวัสดิการของชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของการทำเหมือง และชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

- (๕) เยียวยาความเสียหายเบื้องต้นแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง
- (๖) เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเรียกค่าเสียหายจากผู้ประกอบธุรกิจแร่
- (๗) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน
- (๘) สนับสนุนการดำเนินการให้ชุมชนที่เป็นที่ตั้งของการทำเหมือง ได้ดำเนินการป้องกัน ฝ้าระวัง ตรวจสอบ ในการทำเหมือง และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ของชุมชน
- (๙) ในการดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร เพื่อประโยชน์ของชุมชนในการพัฒนาฟื้นฟู คุ้มครอง อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การนำเงินกองทุนไปใช้เป็นไปเพื่อการเยียวยาความเสียหายเบื้องต้นแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองก่อนเท่านั้น แต่ไม่ได้เป็นการลบล้างหรือเพิกถอนความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจที่จะต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบ(ถ้ามี)อันเกิดจากการทำให้เกิดความเสียหาย

ที่มากองทุน กองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินส่วนแบ่งค่าภาคหลวงแร่ที่รัฐบาลได้รับในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุนและโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
- (๒) ส่วนแบ่งผลประโยชน์พิเศษที่ผู้ถืออาชญาบัตรและผู้ถือประทานบัตรเสนอแก่รัฐในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน
- (๓) ส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมการออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และการอนุญาตในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

/ (๔) ส่วนแบ่ง...

(๔) ส่วนแบ่งค่าใช้จ่ายที่อยู่ในอาญาบัตร และประทวนบัตรในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๕) ส่วนแบ่งค่าขายของกลางและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด และค่าปรับ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๖) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาค

(๗) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน

(๘) เงินอื่นๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

(๙) เงินซึ่งเรียกเงินคืนจากผู้ประกอบการทำเหมือง ตามมาตรา ๑๒๖

(๑๐) ส่วนแบ่งเงินบำรุงพิเศษในอัตราส่วนตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารกองทุน

องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารกองทุน คณะกรรมการบริหารกองทุนประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานคณะกรรมการ

(๒) ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมอนามัย

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ ธรณีวิทยา ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน

(๔) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) ผู้แทนองค์กรชุมชนสองคน

(๖) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(๗) อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการบริหารกองทุน

(๑) ควบคุมการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(๒) เสนอแนะรัฐมนตรีในการออกประกาศตามมาตรา ๑๓๘

(๓) รายงานต่อคณะกรรมการแร่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนหรือตามที่คณะกรรมการแร่หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

๓.๑๒ ค่าเสียหายทางแพ่ง และโทษทางปกครอง

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นสมควรว่าในเรื่องค่าเสียหายนั้นควรกำหนดความรับผิดโดยเคร่งครัด กำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษ รวมถึงกำหนดความรับผิดของกรรมการในกรณีที่มีนิติบุคคลกระทำ ความผิด รวมถึงการกำหนดค่าเสียหายทางปกครองเพื่อให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่มีความระมัดระวังในการ ประกอบกิจการเนื่องจากโทษที่ได้รับจากการก่อความเสียหายนั้นไม่คุ้มกับการกระทำความผิด

๑. กำหนดความรับผิดโดยเคร่งครัด ให้ผู้ประกอบการแร่ ผู้ประกอบธุรกิจแร่ ผู้รับ ใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ฝ่ายที่ต้องเสียหาย อย่างใด ๆ อันเกิดขึ้นในบริเวณนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุดังต่อไปนี้

(๑) เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม

(๒) การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ

(๓) การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเองหรือของ บุคคลอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือโดยอ้อมในการทำเหมือง

๒. กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ กรณีความเสียหายนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง ของผู้ประกอบการแร่ ผู้ประกอบธุรกิจแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาต ประกอบโลหกรรม หรือกระทำโดยรู้อยู่แล้วว่าอาจเกิดความเสียหาย หรือเมื่อทราบถึงความเสียหายนั้น แล้วไม่รีบดำเนินการแก้ไขเหตุแห่งความเสียหายหรือเยียวยาผู้เสียหาย ศาลอาจกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษ เพิ่มขึ้นได้อีกแต่ไม่เกินสองเท่าของความเสียหาย

๓. ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิด ของนิติบุคคลนั้นเกิดจาก การสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการ อันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของ กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติ ไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

๔. กำหนดโทษทางปกครอง โดยกำหนดให้มีโทษทางปกครองหลายรูปแบบ อาทิ การเพิกถอน สัมปทาน ประทานบัตร หรือใบอนุญาต คำสั่งให้หยุดการประกอบการ ตลอดจนคำสั่งปรับรายวัน เนื่องด้วย โทษทางปกครองมีกระบวนการที่รวดเร็วกว่ากระบวนการลงโทษทางอาญา ซึ่งต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการ พิเคราะห์พิพากษาคดี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาความเสียหายอันเนื่องมาจากอุตสาหกรรม เหมืองแร่อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ในการประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๘ จึงได้มีมติเห็นชอบบันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง แผนการให้มีกฎหมายว่าด้วยแร่ และร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อประกอบ การพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

อุตสาหกรรมเหมืองแร่กับระบบเศรษฐกิจไทย*

ในอดีตอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทยค่อนข้างมาก ในฐานะที่เป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยสร้างรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศจากการส่งออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งดีบุกซึ่งเคยเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้เปลี่ยนแปลงตามบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในปัจจุบันความสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่เปลี่ยนจากการสร้างรายได้จากการส่งออกให้แก่ประเทศไปเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สำคัญสำหรับอุตสาหกรรมพื้นฐานหรืออุตสาหกรรมต่อเนื่องจากแร่หลายประเภท

ในบทความนี้จะวิเคราะห์ความสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อระบบเศรษฐกิจไทยโดยใช้ข้อมูลจากตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต (Input-output table) ๑๘๐ สาขา ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ล่าสุดในปี ๒๕๔๘

๑. แนวคิดของตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต

ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตและผลผลิตของทุกๆ ภาคในระบบเศรษฐกิจ โดยมีแนวคิด คือ มูลค่าผลผลิตของอุตสาหกรรมใดๆ (X_i) จะเท่ากับมูลค่าที่เกิดจากการใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางหรือวัตถุดิบจากอุตสาหกรรมอื่นๆ (F) รวมกับผลตอบแทนแก่ปัจจัยการผลิตขั้นต้นหรือมูลค่าเพิ่ม (V)

ในขณะที่เดียวกันผลผลิตที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมใดๆ (X_i) จะถูกใช้ไปเป็นวัตถุดิบสำหรับภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ (F) และถูกใช้โดยสาขาอื่นๆ ที่ไม่ใช่สาขาการผลิตในประเทศ เช่น การใช้ของภาคครัวเรือน ภาครัฐ หรือการส่งออก ซึ่งเรียกว่าความต้องการใช้ขั้นสุดท้าย (Y) ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แนวคิดของตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตอย่างง่าย

	ภาคอุตสาหกรรม	ความต้องการใช้ขั้นสุดท้ายสุทธิ (Net final demand)	ผลผลิตรวม
ภาคอุตสาหกรรม (ปัจจัยการผลิตชั้นกลาง)	F	Y	X_i
มูลค่าเพิ่ม (ปัจจัยการผลิตขั้นต้น)	V		
ผลผลิตรวม	X_i		

ที่มา: UN (๑๙๙๙)

* ที่มา : กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เรื่อง อุตสาหกรรมเหมืองแร่กับระบบเศรษฐกิจไทย (จรินทร์ ชลไพศาล สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน) ข้อมูลออนไลน์ สืบค้นจาก <http://www.dpim.go.th/articles/article?catid=127&articleid=5710> สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙.

ข้อมูลจากตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมเหมืองแร่กับอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์ผลถึงการเปลี่ยนแปลงความต้องการใช้แร่ขั้นสุดท้ายต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น มูลค่าผลผลิตรวม และมูลค่าเพิ่มรวม เป็นต้น

๒. มูลค่าเพิ่มจากการผลิตแร่

ผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อระบบเศรษฐกิจประการแรก คือ ผลประโยชน์โดยตรงอันเกิดจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ในรูปของมูลค่าเพิ่ม ซึ่งสามารถคำนวณได้จากการนำรายรับรวมจากการประกอบกิจการหักด้วยต้นทุนที่เกิดจากการซื้อสินค้าหรือบริการจากกิจการอื่นๆ โดยในตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตแบ่งมูลค่าเพิ่มออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่ ๑) เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ๒) ผลตอบแทนการผลิต ๓) ค่าเสื่อมราคา และ ๔) ภาษีทางอ้อมสุทธิ^๑

ทั้งนี้ มูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการผลิตแร่ทั้งหมดมีค่าเท่ากับ ๓๘,๔๖๕ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๒.๒ ของมูลค่าผลผลิต โดยมูลค่าเพิ่มส่วนใหญ่ คือ ผลตอบแทนการผลิตหรือกำไรของผู้ประกอบการ (๒๔,๑๙๒ ล้านบาท) รองลงมา คือ ผลตอบแทนของปัจจัยแรงงานในรูปของเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน (๙,๙๖๘ ล้านบาท) โดยเหมืองถ่านหินเป็นประเภทกิจการเหมืองแร่ที่มีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลผลิตสูงที่สุด คือ ประมาณร้อยละ ๖๗.๖ (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ มูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการผลิตแร่

หน่วย: ล้านบาท

	ภาพรวม	เหมืองถ่านหิน	เหมืองแร่โลหะ	เหมืองหิน	เหมืองแร่อื่นๆ
เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน	๙,๙๖๘	๑,๖๘๒	๔๑๘	๖,๕๖๙	๑,๒๙๙
ผลตอบแทนการผลิต	๒๔,๑๙๒	๔,๙๗๓	๑,๐๔๕	๑๓,๑๕๙	๕,๐๑๕
ค่าเสื่อมราคา	๓๑๒๘	๒๙๗	๑๒๔	๒,๓๒๖	๓๘๐
ภาษีทางอ้อมสุทธิ	๑,๑๗๘	๗	๕๔	๙๕๑	๑๖๖
รวมมูลค่าเพิ่ม	๓๘,๔๖๕	๖,๙๕๙	๑,๖๔๒	๒๓,๐๐๕	๖,๘๖๐
มูลค่าผลผลิต	๖๑,๘๒๑	๑๐,๒๙๖	๒,๕๐๖	๓๘,๓๒๘	๑๐,๖๙๑
สัดส่วนมูลค่าเพิ่มต่อมูลค่าผลผลิต (ร้อยละ)	๖๒.๒	๖๗.๖	๖๕.๕	๖๐.๐	๖๔.๒

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของ สศช.

ทั้งนี้ มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเหมืองแร่คิดเป็นประมาณร้อยละ ๐.๕ ของผลรวมของมูลค่าเพิ่มทั้งหมดของประเทศ หรือ มูลค่าผลผลิตโดยรวมภายในประเทศ (GDP)

๓. ความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อภาคอุตสาหกรรม

ถึงแม้ว่าสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อ GDP จะมีมูลค่าไม่มากนัก แต่อุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่มีความสำคัญสำหรับอุตสาหกรรมพื้นฐานหรืออุตสาหกรรมต่อเนื่องจากแร่

^๑ ค่าภาคหลวงแร่ถือเป็นภาษีทางอ้อม

หลายประเภท ซึ่งความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมเมืองแรกกับอุตสาหกรรมอื่นๆ สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือ การเชื่อมโยงไปข้างหลัง และการเชื่อมโยงไปข้างหน้า

ทั้งนี้ การเชื่อมโยงไปข้างหลังเป็นการพิจารณาว่าในการผลิตแรกมีการใช้ปัจจัยการผลิตจากอุตสาหกรรมใดบ้าง สำหรับการเชื่อมโยงไปข้างหน้าจะพิจารณาว่าผลผลิตแรกถูกนำไปใช้เป็นปัจจัยการผลิตในอุตสาหกรรมใดบ้าง

๓.๑ การเชื่อมโยงไปข้างหลัง (Backward linkage)

ในการผลิตแรกซึ่งมีมูลค่าผลผลิตรวม ๖๑,๘๒๑ ล้านบาท มีการใช้วัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตชั้นกลาง ๒๓,๓๕๕ ล้านบาท โดยเป็นปัจจัยการผลิตชั้นกลางในประเทศประมาณ ๒๑,๖๐๕ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๒.๕ (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ การใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางในการผลิตแรก

หน่วย: ล้านบาท

	ภาพรวม	เมืองด่านหิน	เมืองแร่โลหะ	เมืองหิน	เมืองแร่อื่นๆ
การใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางจากอุตสาหกรรมภายในประเทศ	๒๑,๖๐๕	๓,๑๗๖	๗๔๔	๑๔,๐๘๗	๓,๕๙๘
การใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางนำเข้า	๑,๗๕๐	๑๖๑	๑๒๑	๑,๒๓๖	๒๓๒
การใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางทั้งหมด	๒๓,๓๕๕	๓,๓๓๗	๘๖๕	๑๕,๓๒๓	๓,๘๓๑
สัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางในประเทศต่อการใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางทั้งหมด (ร้อยละ)	๙๒.๕	๙๕.๒	๘๖.๐	๙๑.๙	๙๓.๙

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของ สศข.

เมืองแรกเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตในประเทศ (Local content) ในระดับที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ย local content ของอุตสาหกรรมอื่นๆ ซึ่งอยู่ที่ระดับประมาณร้อยละ ๗๕ โดยอุตสาหกรรมที่มี Local content สูงเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อเกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมนั้นจะก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมดังกล่าวภายในประเทศไปด้วย

ทั้งนี้ ภาคอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเมืองแรกในฐานะ Supplier หรือปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิตแรก ได้แก่ การซ่อมแซมยานพาหนะ น้ำมันปิโตรเลียม การขนส่งโดยรถบรรทุก ตามลำดับ (ตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ สาขาอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งปัจจัยการผลิตชั้นกลางในการผลิตแรก

	ภาพรวม	เมืองด่านหิน	เมืองแร่โลหะ	เมืองหิน	เมืองแร่อื่นๆ
มูลค่าปัจจัยชั้นกลางภายในประเทศที่ใช้ในการผลิตแรก (ล้านบาท)	๒๑,๖๐๕	๓,๑๗๖	๗๔๔	๑๔,๐๘๗	๓,๕๙๘
สัดส่วนมูลค่าการใช้ปัจจัยชั้นกลางในแต่ละอุตสาหกรรมต่อมูลค่าการใช้ปัจจัยชั้นกลางภายในประเทศทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตแรก (ร้อยละ)					
การซ่อมแซมยานพาหนะทุกชนิด	๒๑.๐		๑๖.๘	๓๐.๙	
โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม	๑๗.๕	๓๐.๖		๑๔.๕	๑๙.๘

	ภาพรวม	เหมืองถ่านหิน	เหมืองแร่โลหะ	เหมืองหิน	เหมืองแร่อื่นๆ
บริการขนส่งสินค้าทางบกโดยรถบรรทุก	๑๔.๑	๔๙.๘	๑๓.๗		๓๓.๕
การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์พิเศษ	๗.๓	๘.๒		๕.๘	๑๓.๕
การผลิตไฟฟ้า	๖.๒	๒.๕		๗.๐	๗.๐
การผลิตภัณฑ์จากน้ำมันปิโตรเลียม	๕.๑		๗.๖	๗.๒	
การผลิตเครื่องตัด เครื่องมือ และเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า	๔.๕				๔.๓
สถาบันการเงิน	๔.๕	๒.๒			
การขนส่งชายฝั่งและการขนส่งทางน้ำภายในประเทศ	๔.๑		๘.๔		
สาขาอื่นๆ	๘๔.๒	๖.๗	๕๓.๖	๓๔.๖	๒๒.๐

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของ สศช.

๓.๒ การเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward linkage)

การเชื่อมโยงไปข้างหน้าหรือการใช้แร่เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมพื้นฐานถือเป็นหัวใจสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เหมืองแร่ถือเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สำคัญของไทย โดยจากข้อมูลในตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตพบว่า อุตสาหกรรมที่ใช้แร่เป็นวัตถุดิบมีถึง ๘๒ สาขาจากทั้งหมด ๑๘๐

มูลค่าการใช้แร่เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศมีมูลค่าประมาณ ๙๔,๗๔๐ ล้านบาท โดยภาคอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการใช้แร่มากที่สุด คือ การก่อสร้างบริการสาธารณะที่ไม่เกี่ยวกับการเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าการใช้ประมาณร้อยละ ๒๒.๑ ของมูลค่าการใช้แร่ทั้งหมด สำหรับอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนมูลค่าการใช้แร่รองลงมา ได้แก่ การผลิตซีเมนต์ การผลิตไฟฟ้า การผลิตคอนกรีต ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายสาขาเหมืองแร่พบว่า ผลผลิตถ่านหินส่วนใหญ่จะถูกใช้ไปในการผลิตไฟฟ้า (ร้อยละ ๘๑.๔) ผลผลิตแร่โลหะส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะที่ไม่ใช่เหล็ก (ร้อยละ ๕๘.๓) ผลผลิตจากเหมืองหินส่วนใหญ่ถูกใช้ในงานก่อสร้างและซีเมนต์ และผลผลิตจากเหมืองแร่ชนิดอื่นๆ ส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องประดับและการก่อสร้าง (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕ การใช้แร่เป็นวัตถุดิบสำหรับภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ

	ภาพรวม	เหมืองถ่านหิน	เหมืองแร่โลหะ	เหมืองหิน	เหมืองแร่อื่นๆ
จำนวนสาขาอุตสาหกรรมที่ใช้แร่เป็นวัตถุดิบ (จากทั้งหมด ๑๘๐ สาขา)	๘๒	๑๘	๑๔	๓๐	๗๒
มูลค่าการใช้แร่เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ (ล้านบาท)	๙๔,๗๔๐	๙,๔๗๕	๖,๐๖๑	๕๘,๕๒๖	๒๐,๗๑๘
สัดส่วนมูลค่าการใช้แร่ในแต่ละสาขาอุตสาหกรรมต่อมูลค่าการใช้แร่ภายในประเทศทั้งหมด (ร้อยละ)					
การก่อสร้างงานบริการสาธารณะที่ไม่เกี่ยวกับงานเกษตร	๒๒.๑			๓๕.๗	
การผลิตซีเมนต์	๑๖.๑	๒.๔		๒๑.๙	๑๐.๖
การผลิตไฟฟ้า	๘.๒	๘๑.๔			

^๒ สาเหตุที่มูลค่าการใช้แร่มากกว่ามูลค่าผลผลิตแร่เนื่องจากการนำแร่ค้างสต็อกในปีก่อนๆ มาใช้ด้วย จะเห็นได้จากส่วนเปลี่ยนแปลงสินค้าคงเหลือของอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีค่าติดลบ

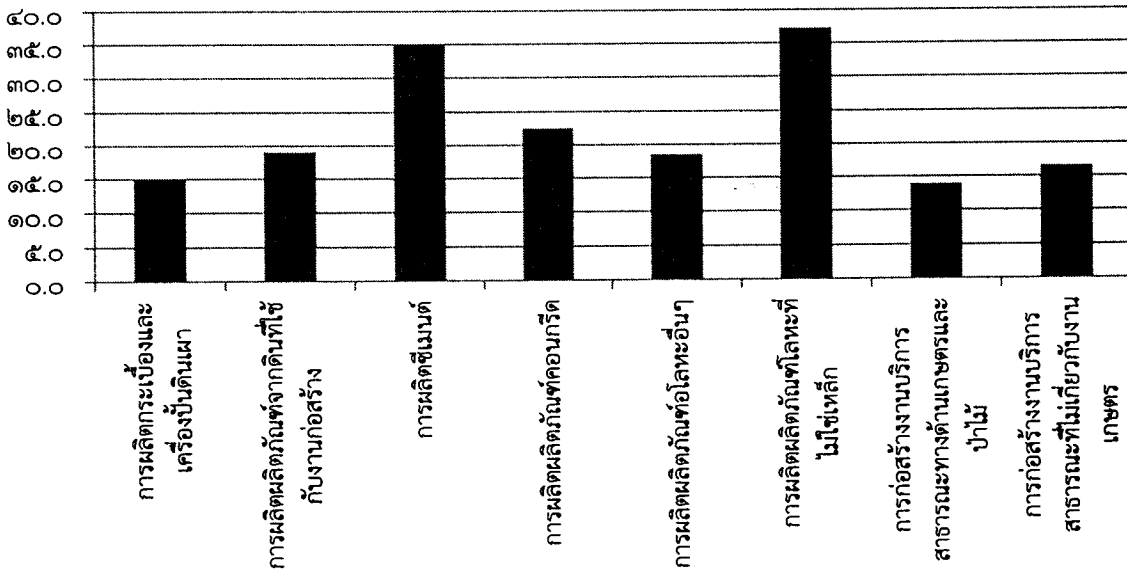
	ภาพรวม	เหมืองถ่านหิน	เหมืองแร่โลหะ	เหมืองหิน	เหมืองแร่อื่นๆ
การผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีต	๘.๐			๑๒.๙	
การก่อสร้างที่อยู่อาศัย	๗.๓			๖.๘	๑๔.๔
การผลิตเครื่องประดับและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	๖.๕		๑๑.๗		๒๖.๑
การผลิตผลิตภัณฑ์จากดินที่ใช้กับงานก่อสร้าง	๔.๗				๕.๔
การก่อสร้างอาคารที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัย	๔.๕			๗.๒	
การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะที่มีโซเหล็ก	๔.๓	๑.๘	๕๘.๓		
การผลิตกระเบื้องและเครื่องปั้นดินเผา	๒.๖				
การผลิตเยื่อกระดาษและกระดาษชนิดต่าง ๆ		๕.๗			
การผลิตผลิตภัณฑ์เคมีอื่น ๆ			๙.๗		
กิจกรรมที่ไม่สามารถจำแนกสาขาการผลิตได้			๘.๔		
การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะอื่น ๆ			๗.๖		
การผลิตยานยนต์					๗.๓
สาขาอื่นๆ	๑๕.๗	๘.๗	๔.๓	๑๕.๕	๓๖.๒

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของ สศช.

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนมูลค่าการใช้วัตถุดิบแร่เทียบกับมูลค่าการใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางภายในประเทศทั้งหมดซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัตถุดิบแร่ต่ออุตสาหกรรมนั้นๆ พบว่า อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะที่มีโซเหล็ก โดยมีมูลค่าการใช้วัตถุดิบแร่สูงถึงประมาณร้อยละ ๓๗.๓ ของมูลค่าการใช้วัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตชั้นกลางในประเทศทั้งหมด โดยอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการพึ่งพาการใช้วัตถุดิบแร่รองลงมา ได้แก่ การผลิตซีเมนต์ (ร้อยละ ๓๔.๙) การผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีต (ร้อยละ ๒๒.๖) และการผลิตผลิตภัณฑ์จากดินที่ใช้กับงานก่อสร้าง (ร้อยละ ๑๙.๑) (รูปที่ ๑)

รูปที่ ๑ สาขาอุตสาหกรรมที่พึ่งพาการใช้วัตถุดิบแร่ค่อนข้างสูง

ร้อยละของมูลค่าการใช้ปัจจัยการผลิตชั้นกลางในประเทศ

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของ สศช.

๔. ผลกระทบของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อระบบเศรษฐกิจ

จากข้อมูลในตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต ทำให้ทราบว่าเมื่อความต้องการใช้ผลผลิตในอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่งเพิ่มขึ้นจะทำให้ความต้องการใช้ผลผลิตในอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมนั้นเพิ่มขึ้นด้วย เช่น เมื่อความต้องการก่อสร้างเพิ่มขึ้นจะทำให้เกิดขยายตัวของสาขาการผลิตซีเมนต์และเหล็กที่เป็นปัจจัยการผลิตชั้นกลางเพื่อรองรับการขยายตัวของสาขาก่อสร้าง ซึ่งการขยายตัวของสาขาการผลิตซีเมนต์และเหล็กจะก่อให้เกิดการขยายตัวของสาขาเหมืองแร่ที่เป็นปัจจัยการผลิตชั้นกลางสำหรับสาขาการผลิตซีเมนต์และเหล็ก และการขยายตัวของสาขาเหมืองแร่จะส่งผลให้เกิดการขยายตัวของสาขาที่ผลิตปัจจัยการผลิตสำหรับสาขาเหมืองแร่ต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ทั้งนี้ นอกจากการเพิ่มผลผลิตจากภายในภาคอุตสาหกรรมแล้วมีการเพิ่มขึ้นของผลผลิตอันเนื่องมาจากการจับจ่ายใช้สอยของผู้ประกอบการและแรงงานซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ของแรงงานและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อเนื่องเป็นลูกโซ่เช่นเดียวกัน

ผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของความต้องการใช้ผลผลิตสาขาใดสาขาหนึ่งต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจที่สำคัญสามารถคำนวณได้จากค่าสัมประสิทธิ์ของ Leontief inverse matrix^๓ ซึ่งที่นี่จะพิจารณาผลกระทบของการเพิ่มขึ้นความต้องการใช้แร่ต่อมูลค่าผลผลิตรวม และมูลค่าเพิ่มรวมของประเทศ

๔.๑ ผลต่อมูลค่าผลผลิตรวม

จากการคำนวณพบว่า หากผลผลิตแร่อันเกิดจากความต้องการใช้แร่ขั้นสุดท้ายเพิ่มขึ้น ๑๐๐ ล้านบาท (Initial effect) จะส่งผลโดยตรงทำให้การผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมที่เป็นปัจจัยการผลิตในการผลิตแร่เพิ่มขึ้นประมาณ ๓๔ ล้านบาท (First round effect) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของผลผลิตในอุตสาหกรรมข้างต้นจะส่งผลต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการผลิตในอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกประมาณ ๒๐ ล้านบาท (Industrial support effect) นอกจากนี้ การผลิตที่เพิ่มขึ้นข้างต้นจะส่งผลให้แรงงานและผู้ประกอบการมีรายได้ซึ่งจะก่อให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยในการซื้อสินค้าต่างๆ ส่งผลให้เกิดการผลิตในอุตสาหกรรมต่างๆ อีกประมาณ ๖๐ ล้านบาท (Consumption induced effect) กล่าวโดยสรุป การเพิ่มขึ้นของความต้องการใช้แร่ ๑๐๐ ล้านบาท จะส่งผลให้มูลค่าผลผลิตรวมของทั้งประเทศเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๑๔ ล้านบาท (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๖ ผลของการเพิ่มขึ้นของความต้องการใช้แร่ต่อมูลค่าผลผลิตรวม

	ภาพรวม	เหมืองถ่านหิน	เหมืองแร่โลหะ	เหมืองหิน	เหมืองแร่อื่นๆ
Initial effects	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐
First round effects	๐.๓๔	๐.๓๑	๐.๓๙	๐.๓๓	๐.๓๒
Industrial support effects	๐.๒๐	๐.๑๙	๐.๒๑	๐.๑๖	๐.๒๐
Production induced effects	๐.๕๔	๐.๔๙	๐.๖๑	๐.๕๐	๐.๕๒
Consumption induced effects	๐.๖๐	๐.๕๘	๐.๖๐	๐.๖๕	๐.๕๘

^๓ ในปัจจุบันวิธีการคำนวณค่าผลกระทบต่างๆ โดยใช้ข้อมูลจากตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตยังไม่แน่นอน นักวิจัยยังมีวิธีการคำนวณที่ไม่สอดคล้องกันอยู่บ้าง ซึ่งในที่นี้จะยึดวิธีการคำนวณตาม McLennan (๑๙๙๕) เป็นหลัก

	ภาพรวม	เมืองถ่านหิน	เมืองแร่โลหะ	เมืองหิน	เมืองอื่นๆ
Simple multiplier	๑.๕๔	๑.๔๙	๑.๖๑	๑.๕๐	๑.๕๒
Total output multiplier	๒.๑๔	๒.๐๗	๒.๒๐	๒.๑๕	๒.๑๐

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของ สศช.

๔.๒ ผลต่อมูลค่าเพิ่มรวม

ด้วยข้อสมมุติเดียวกัน คือ หากกำหนดให้ผลผลิตแร่อันเกิดจากความต้องการใช้แร่ขั้นสุดท้ายเพิ่มขึ้น ๑๐๐ ล้านบาท จะส่งผลให้มูลค่าผลผลิตรวมของทั้งประเทศหรือ GDP เพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าเพิ่มจากการผลิตแร่โดยตรง ๖๐ ล้านบาท มูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมที่เป็นปัจจัยการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ๑๒ ล้านบาท มูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีก ๘ ล้านบาท และมูลค่าเพิ่มที่เป็นผลมาจากการจับจ่ายใช้สอยของภาคครัวเรือนอีกประมาณ ๑๙ ล้านบาท (ตารางที่ ๗)

ตารางที่ ๗ ผลของการเพิ่มขึ้นของความต้องการใช้แร่ต่อมูลค่าเพิ่มรวม

	ภาพรวม	เมืองถ่านหิน	เมืองแร่โลหะ	เมืองหิน	เมืองอื่นๆ
Initial effects	๐.๖๐	๐.๖๘	๐.๔๐	๐.๔๔	๐.๔๕
First round effects	๐.๑๒	๐.๐๘	๐.๓๘	๐.๔๑	๐.๔๑
Industrial support effects	๐.๐๘	๐.๐๗	๐.๔๓	๐.๔๗	๐.๔๗
Production induced effects	๐.๒๐	๐.๑๕	๐.๕๒	๐.๕๗	๐.๕๗
Consumption induced effects	๐.๑๙	๐.๑๙	๐.๖๑	๐.๖๙	๐.๗๐
Simple multiplier	๐.๘๐	๐.๘๓	๐.๗๙	๐.๙๓	๐.๙๖
Total value added multiplier	๑.๐๐	๑.๐๑	๐.๖๕	๑.๐๔	๑.๐๕

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของ สศช.

สถานการณ์และผลกระทบต่อสุขภาพจากการทำเหมืองแร่*

1. เหมืองแร่ในประเทศไทย¹

ทรัพยากรแร่จัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เมื่อผลิตขึ้นมาใช้แล้วจะหมดไปจากแหล่งกำเนิด (Nonrenewable resources) เนื่องจากการเกิดขึ้นของแร่จะใช้เวลายาวนานตามกระบวนการทางธรณีวิทยา ทั้งนี้ ในอดีตประเทศไทยมีการขุดใช้แร่มาตั้งแต่โบราณ โดยถือว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์จนมีการเรียกขานว่าเป็นดินแดน “สุวรรณภูมิ” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงกรุงศรีอยุธยา เริ่มต้นจากเหมืองทองคำและดีบุกเพื่ออุตสาหกรรมสำริด ต่อมาเป็นการนำเหล็กมาเป็นอาวุธ การพัฒนาด้านการผลิตเครื่องปั้นดินเผา การนำแร่คั้นชาติมาเป็นเครื่องประดับ การหล่อโลหะเป็นพระพุทธรูป รวมถึงการสร้างเทวสถานและปูนชนียสถานต่าง ๆ โดยใช้หินทราย ศิลาแลง และอิฐเผา

ปัจจุบันการสำรวจและการทำเหมืองมีความสลับซับซ้อนและต้องใช้เทคนิคและความรู้วิชาการการเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันต้องพึ่งพาวิธีการผลิตที่ซับซ้อน ใช้เงินทุนมากและขยายตัวเป็นอุตสาหกรรมการผลิตขนาดใหญ่เพื่อให้คุ้มค่าการลงทุน และบางครั้งมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและชุมชนในด้านต่าง ๆ

2. ผลกระทบเชิงลบจากการทำเหมืองแร่

ที่ผ่านมามีการร้องเรียนในกรณีปัญหาจากการพัฒนาทรัพยากรดังกล่าวเป็นจำนวนมากจากทุกภูมิภาคของประเทศไทย เช่น กรณีมลพิษจากเหมืองตะกั่วคลิตี้-เคมโก้ จังหวัดกาญจนบุรี กรณีเหมืองแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานี ที่เกี่ยวเนื่องถึงปัญหาพระราชบัญญัติแร่ฉบับใหม่อันเอื้อประโยชน์เฉพาะต่อกลุ่มทุนข้ามชาติและกลุ่มทุนขนาดใหญ่ หรือกรณีการพัฒนาแหล่งหินที่เป็นกรณีในระดับชุมชนท้องถิ่นแต่มีความรุนแรงในการข่มขู่ คุกคามต่อประชาชนที่คัดค้าน จนถึงขั้นการลอบสังหารแกนนำ เช่น กรณีโรงโม่หิน ตำบลชมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก และกรณีโรงโม่หินที่เขาชะง่างกลางทุ่ง กิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นเหตุต่อการลอบสังหาร นายพิทักษ์ โตนวูธ และนายนรินทร์ โพธิ์แดง ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่อยู่ในระหว่างการขอประทานบัตร และการคัดค้านของชุมชน เช่น โครงการเหมืองแร่แคลไซต์ที่เขาบุงกะเซอร์ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี เป็นต้น

* กรมอนามัย ข้อมูลออนไลน์ สืบค้นจาก <http://hia.anamai.moph.go.th/download/activity/12HIA.pdf> สืบค้นข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙.

¹ ที่มา : คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่โครงการศึกษาข้อมูลเชิงวิชาการกรณีปัญหาเหมืองแร่เพื่อกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีปัญหาเหมืองแร่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2547

นอกจากนี้กิจกรรมการระเบิดหินเป็นปัญหาการใช้ทรัพยากรธรณีที่ปรากฏเด่นชัดที่สุด และมีกรณีที่ส่งผลให้เกิดมลภาวะต่าง ๆ ก่อให้เกิดความวิตกกังวลในเรื่องแหล่งต้นน้ำ รวมถึงการคุกคามต่อความเชื่อ หรือความรู้สึกในความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และอาจกล่าวได้ว่าหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้กับผู้เดือดร้อน หรือสร้างความมั่นใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อปัญหาได้

ถึงแม้ว่าการใช้ทรัพยากรธรณีในกิจกรรมเหมืองแร่ส่งผลกระทบต่อชุมชนน้อยกว่าเหมืองหินอุตสาหกรรมก่อสร้าง แต่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาวและแก้ไขปัญหาได้ยากกว่าดังที่ปรากฏในกรณีโรงแต่งแร่ตะกั่วคลิตี้ ในขณะที่เดียวกันโครงการทำเหมืองแร่ที่ต้องการผลผลิตในปริมาณมากก็ส่งผลถึงความวิตกกังวลต่อชุมชนในวงกว้าง ดังนั้น ได้จากกรณีโครงการเหมืองแร่ใต้ดินแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานี หรือโครงการเหมืองแร่ถ่านหิน อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ และหากเปรียบเทียบลักษณะผลกระทบ จะพบว่า เหมืองหินก่อสร้างจะกระทบต่อชุมชนในระดับหมู่บ้าน ส่วนเหมืองแร่โพแทชและเหมืองถ่านหินเวียงแหงจะส่งผลกระทบในระดับอำเภอ หรือหากมลพิษจากกรณีคลิตี้ได้รับการพิสูจน์ว่าส่งผลถึงเขื่อนศรีนครินทร์และแม่น้ำแม่กลองก็อาจนับได้ว่าผลกระทบกว้างถึงระดับภูมิภาคลุ่มน้ำแม่กลอง ในขณะที่เดียวกันปัญหาอันเกิดจากทัศนะอุตสาหกรรม และการทำลายศักยภาพการค้นพบถ่านหินเทือกเขาแรด จังหวัดกาญจนบุรี สามารถนับเป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับประเทศและทำให้เสียผลประโยชน์ของประเทศในส่วนของพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างไม่คุ้มค่า

ทั้งนี้ เทคโนโลยีการทำเหมืองและการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในแทบทุกกรณีปัญหาต่าง ๆ มีความบกพร่องทั้งทางด้านเทคนิค วิชาการ และความบกพร่องของผู้ประกอบการ รวมถึงการปล่อยและละเลยของหน่วยงานดูแล ควบคุม และอาจกล่าวได้ว่าเป็นสาเหตุหลักของการร้องเรียน

3. ผลกระทบต่อสุขภาพ

Carolyn Stephens และ Mike Ahern นักวิจัยจาก London School of Hygiene & Tropical Medicine² ได้เขียนรายงานเรื่อง ผลกระทบต่อสุขภาพคนงานและสุขภาวะชุมชน จากการทำเหมืองแร่ในนานาประเทศ (Worker and community health impacts related to mining operations internationally) โดยทั้งคู่ได้ทบทวนเอกสารและสังเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสุขภาพจากการทำเหมืองแร่ จำนวน 996 ชิ้น จากประเทศต่าง ๆ ที่เผยแพร่ในระหว่างปี ค.ศ. 1965-2001

รายงานฉบับนี้ระบุว่าเหมืองแร่ เป็นอาชีพที่อันตรายมากที่สุดในโลก เพราะมีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยในระยะสั้นพบว่าคนงานมักได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากการทำงานในเหมือง ส่วนระยะยาวพบว่ามีคนงานจำนวนไม่น้อยที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งและโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น silicosis asbestosis นอกจากนี้การทำเหมืองแร่ยังส่งผลกระทบต่อชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย

² Carolyn Stephens & Mike Ahern. Worker and Community Health Impacts Related to mining Operations Internationally. A rapid Review of the Literature, November 2001

มีบางกรณีที่เกิดทางวิทยาศาสตร์ระบุว่าเหมืองมีผลกระทบต่อในระยะยาว และคนงานเคยใช้ผลการพิสูจน์นี้เรียกร้องให้มีกฎหมายคุ้มครองสุขภาพและมาตรฐานอาชีพอนามัย ซึ่งต้องใช้การต่อสู้ ต่อรองเป็นระยะเวลานานแต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติยังไม่คลุมถึงการทำให้เหมืองขนาดเล็ก และชุมชนที่อยู่รอบเหมืองส่วนใหญ่มักจะไม่ได้รับความคุ้มครอง ในตอนท้ายผู้วิจัยสรุปว่า การที่จะทำให้เหมืองแร่เป็นสถานประกอบการที่ปลอดภัยและชุมชนสุขภาพะ ยังห่างไกลกับความเป็นจริงอีกมาก

จากประสบการณ์การทำเหมืองในต่างประเทศ สรุปได้ว่าผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดขึ้นมีความหลากหลายและซับซ้อนเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับวิธีการทำเหมือง สถานที่ตั้ง สารต่าง ๆ ที่ปนอยู่ในก้อนแร่ที่ขุดขึ้นมา รวมถึงกากหางแร่ที่เป็นของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตและแต่งแร่ ซึ่งแร่บางชนิดมีพิษในตัว ไม่สามารถป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ เช่น ยูเรเนียมและตะกั่ว กระบวนการทำเหมืองแต่ละรูปแบบต่างก็สร้างผลกระทบที่แตกต่างกันไป เช่น กระบวนการผลิตโดยวิธีหลอมละลายแร่ซึ่งต้องใช้ความร้อนในอุณหภูมิที่สูงมากจะทำให้เกิดก๊าซพิษ และมีผลต่อมลภาวะทางอากาศ ของเสียที่เป็นโลหะหนักจะปนเปื้อนในแหล่งน้ำทั้งบนดินและใต้ดิน การแยกแร่โดยใช้สารเคมี เช่น โซดาไฟ หรือกรดซัลฟูริก ส่งผลให้สารพิษเหล่านี้ปนเปื้อนในแม่น้ำ ทะเลสาบ หรือแหล่งน้ำดื่ม

ผลกระทบจากเหมืองแร่มีได้ถูกจำกัดเฉพาะพื้นที่การทำเหมืองเท่านั้น หากแต่สามารถส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่ห่างไกลได้เป็นพันไมล์ โดยเฉพาะแร่ตะกั่ว และปรอท ที่กระจายไปยังพื้นที่อื่นได้ง่ายโดยทางลมและน้ำ ดังเช่น โรงแต่งแร่ ASARCO ซึ่งอยู่ทางตะวันออกของเมือง Helena ในรัฐ Montana ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทำให้เกิดการปนเปื้อนสารตะกั่วไปในพื้นที่ 100 ตารางไมล์ ร่องเหมือง (U.S. EPA, 1995) ซึ่งส่งเสียต่อชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ โดยเฉพาะในเด็ก ทำให้ต้องมีการขุดดินที่ปนเปื้อนออกไป (U.S. EPA, 2003c) นอกจากนี้ยังตรวจพบสารโลหะหนักปนเปื้อนในแหล่งน้ำของชุมชนที่อยู่ตอนล่างของแม่น้ำที่ไหลผ่านเหมืองอีกด้วย เหมืองทองแดงแก่งแก่งแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ทางตะวันตกของรัฐ มอนทานา ได้ทำให้กากของเสียและกองหางแร่ปนเปื้อนในแม่น้ำ Clark Fork ซึ่งมีความยาว 120 ไมล์ (Clark Fork, 2003) และพบรังสีในระดับสูง บนถนนตลอดเส้นทาง การขนส่งแร่ยูเรเนียมระหว่าง Midnite uranium mine ทางตะวันออกของกรังวอชิงตันกับ Dawn mill site (Sepal, 2003d)

ปัจจุบันงานศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพจากเหมืองแร่จำนวนมากมักจะมุ่งเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนงานในเหมือง มีงานวิจัยจำนวนน้อยที่ทำงานศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนใกล้เคียง หรือเส้นทางการกระจายตัวของมลภาวะ ในขณะที่หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริการะบุว่า 40% ของพื้นที่ลุ่มน้ำทางตะวันตกของสหรัฐมีการปนเปื้อนมลภาวะจากการทำเหมืองแร่ขนาดหนัก มลภาวะที่เกิดขึ้นนี้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ใกล้เคียงกับที่ตั้งเหมือง พื้นที่ใต้ทางลม และท้ายน้ำของเหมือง ทำให้เกิดมลภาวะทางอากาศ การปนเปื้อนในแหล่งน้ำดื่ม แม่น้ำ และดิน ผลผลิตจากการเพาะปลูกลดลงและการเสียสมดุลของระบบนิเวศ ผลกระทบต่อสุขภาพจากการทำเหมืองแร่จำแนกได้ดังนี้

3.1 การเกิดโรคและการเจ็บป่วย

3.1.1 การได้รับสารพิษ

3.1.1.1 พิษจากสินแร่

(1) ตะกั่ว (Lead : Pb) เป็นโลหะหนัก ที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและเป็นสารพิษที่ร่างกายไม่สามารถย่อยสลายได้ โดยจะสะสมอยู่ในอวัยวะต่าง ๆ เช่น ตับ หัวใจ สมอง กระเพาะอาหาร ไชกระดูก ไต และบริเวณที่มีไขมันเป็นองค์ประกอบ ดังนั้น แม้ร่างกายได้รับสารตะกั่วในปริมาณเล็กน้อยก็สามารถถูกสะสมไว้ในร่างกายมากขึ้น จนเป็นอันตรายถึงขั้นรุนแรงในระยะยาวได้ พิษของสารตะกั่วสามารถทำลายระบบประสาท เส้นประสาทส่วนปลาย เกิดอาการเป็นอัมพาตที่นิ้วและมือ ทำลายเซลล์สมอง หลอดโลหิตฝอยทำให้มีอาการมึนงง แปรปรวน หงุดหงิดง่าย เหนื่อยง่าย อ่อนเพลีย จุนเฉียว ถ้าเป็นมากจะมีอาการปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะ ความรู้สึกสับสน ความจำเสื่อม ปวดกล้ามเนื้อ โลหิตจาง เยื่อหุ้มสมองอักเสบ เกิดการตกเลือด การบวม สมอง ทด เกิดอาการเพ้อ ชัก เป็นอัมพาต ทมอสติและถึงตายได้

นอกจากนี้ ตะกั่วยังทำลายการทำงานของไชกระดูก ซึ่งทำหน้าที่สร้างเม็ดเลือดทำให้ผนังเม็ดเลือดแดงเปราะ ทำลายเนื้อเยื่อที่ผลิตเลือดให้เสื่อมลงทำให้เม็ดเลือดแดงอายุสั้นลง ทำให้ร่างกายเกิดภาวะขาดการซิเจน เหงือกคล้ำปลายมือปลายเท้าเขียว เป็นโรคโลหิตจาง เป็นอันตรายต่อทารกในครรภ์ เมื่อทารกในครรภ์ได้รับตะกั่ว เนื่องจากมารดาสูดอากาศที่มีสารตะกั่วเข้าไปเป็นอันตรายต่อระบบสืบพันธุ์ สารตะกั่ว จะสะสมอยู่ในกระดูกและเม็ดเลือดได้นานและจะผ่านทางรกเข้าสู่ร่างกาย พิษของสารตะกั่ว จะทำลายสมอง ระบบประสาท ตับ ไต หัวใจ ทางเดินอาหารทำให้ทารกแรกเกิดปัญญาอ่อนทำลายอวัยวะต่าง ๆ หรือไปหยุดยั้งการเจริญเติบโตของอวัยวะบางส่วนมีอาการพิการทางสมองและทุพพลภาพ ตาบอด หูหนวก หรือถึงขั้นเสียชีวิตได้ สารตะกั่วยังเป็นสาเหตุทำให้เกิดมะเร็งที่ปอด โรคหัวใจ โรคหอบหรือ อีกด้วย

(2) แคดเมียม (Cd) แคดเมียมเป็นโลหะหนักอีกชนิดหนึ่งที่มักจะปะปนอยู่ในอากาศ แคดเมียมที่พบในอากาศจะอยู่ในรูปฝุ่นหรือไอ ที่เกิดจากกระบวนการทำโลหะให้บริสุทธิ์ เช่น สังกะสี ทองแดง ตะกั่ว ทำให้แคดเมียมที่ปะปนอยู่กับโลหะหลุดออกมาปะปนอยู่ในอากาศ น้ำ ดิน เข้าสู่ร่างกายได้ทั้งในการรับประทาน การหายใจและทางผิวหนัง อันตรายเกิดจากการหายใจเอาควันแคดเมียมเข้าไป ได้แก่ อาการแพ้พิษเฉียบพลัน เกิดที่ระบบหายใจ จมูกและคออักเสบ แน่นหน้าอก หายใจขัด ปวดบวมและตายได้ นอกจากนี้ยังรู้สึกอ่อนเพลีย ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ มีไข้หนาวสั่น สำหรับพิษเรื้อรังจะมีความผิดปกติที่ปอด เยื่อปอดจะถูกทำลาย ถุงลมโป่งพองกลายเป็นปอดพิการในที่สุด มีอาการหอบ เหนื่อยง่าย ทำงานไม่ได้เช่นเดิมต่อไป แคดเมียมทำให้ร่างกายไม่เจริญเท่าที่ควร การย่อยโปรตีนและไขมันลดลง ความดันเลือดสูงเป็นโรค หัวใจ ประเภทต่าง ๆ แคดเมียมจะไปสะสมในไต ตับ และอวัยวะสืบพันธุ์ เข้าไปแทนที่สังกะสีในร่างกาย ทำให้โปรตีนและไกลโคเจนซึ่งมีประโยชน์ต่อร่างกายถูกขับออกมากับปัสสาวะ ปัสสาวะกะปริบกะปรอย เกิดโรคปอดต่าง ๆ และยังพบอีกว่าทำให้เกิดโรคมะเร็ง และเมื่อเข้าสู่ร่างกายจะสะสมอยู่ในไต ทำลายเซลล์ของหลอดไต และทำให้กระดูกผุกร่อน หักง่าย และเกิดอาการปวดอย่างรุนแรง เรียกว่า โรคอิตา-อิตา ถ้าสะสมไว้ในร่างกายเพียง 50 มก. ก็จะทำให้เสียชีวิตได้

3.1.1.2 พิษจากสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการแต่งแร่ อันตรายจากการทำเหมืองส่วนหนึ่งเกิดจากสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิต เช่น การใช้ไซยาไนด์ในการแยกแร่ทองคำและเงิน

ไซยาไนด์ (Cyanide) เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมืองแบบใหม่ที่กำลังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอย่างรุนแรง เพราะทำให้เสียชีวิตได้แม้ได้รับในปริมาณเพียงเล็กน้อย ถึงแม้ว่าไซยาไนด์จะสลายตัวได้เร็ว แต่สารอื่น ๆ ที่มีไซยาไนด์เป็นองค์ประกอบก็สามารถทำอันตรายได้ ซึ่งสารเหล่านี้คงอยู่ได้นานในสิ่งแวดล้อม และสะสมในห่วงโซ่อาหาร ดังนั้น ไซยาไนด์จึงถือเป็นตัวคุกคามสุขภาพที่สำคัญ

การได้รับพิษจากไซยาไนด์ เกิดจากการสูดดมก๊าซไซยาไนด์หรือรับประทานสารละลายของไซยาไนด์ เช่น NaCN, KCN, Ca(CN)₂ อาการเป็นพิษจะปรากฏให้เห็นในเวลาเป็นนาทีหรือภายใน 1 ชั่วโมงเป็นอย่างช้าหลังได้รับสารพิษ ผู้ป่วยจะหมดสติหรือชัก และตามมาด้วยภาวะช็อคและเสียชีวิตในเวลาอันรวดเร็ว

3.2 โรคระบบทางเดินหายใจ

การทำเหมืองแร่ในทุกประเภททำให้เกิดฝุ่น ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดโรคระบบทางเดินหายใจ ดังที่ทางกรมควบคุมโรคได้รวมไว้ในกลุ่มโรคปอดจากการประกอบอาชีพ (Pneumoconiosis)

กลุ่มโรคนี้เกิดจากการหายใจเอาฝุ่นละอองสารอนินทรีย์ หรือฝุ่นแร่เข้าไปในปอดทำให้เกิดพยาธิสภาพเนื้อพังผืดในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของฝุ่น เช่น ฝุ่นหิน โยหิน ฝุ่นฝ้าย ฝุ่นถ่านหิน ฝุ่นแร่เหล็ก และดินขาว เป็นต้น

ข้อมูลจากสรุปรายงานเฝ้าระวังโรค กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า ปี พ.ศ. 2548 มีรายงานผู้ป่วยโรคปอดจากการประกอบอาชีพ จำนวน 137 ราย อัตราป่วย 0.22 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งสูงกว่าทุกปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2536-2548) และไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต ภาคที่มีอันตรายป่วยสูงสุดได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่ากับ 0.28 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาได้แก่ ภาคกลางภาคเหนือและภาคใต้ เท่ากับ 0.22 0.18 และ 0.13 ต่อประชากรแสนคน การจำแนกชนิดฝุ่นของการป่วย พบว่า เป็นชนิดฝุ่นแร่ 1 ราย ฝุ่นหิน 17 ราย ฝุ่นชานอ้อย 10 ราย ฝุ่นฝ้าย 17 ราย และไม่ทราบชนิด/ระบุ 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.15 ตัวอย่างฝุ่นจากเหมืองแร่ที่ทำให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจ ได้แก่

(1) **ฝุ่นหิน** เป็นสารประกอบซิลิกา (Silica) เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการขุดเจาะแร่ระเบิดและโม่บดหิน ผลิตภัณฑ์เซรามิค ผลิตภัณฑ์แก้ว เมื่อหายใจเอาฝุ่นละอองเล็ก ๆ ของหินเข้าไปเป็นเวลานานจะเกิดอาการระคายเคืองทำให้เกิดพังผืดเป็นจุดเล็ก ๆ ในปอด ทำให้การทำงานของปอดลดลง หายใจขัด ไอ เจ็บหน้าอก หอบ อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย เราเรียกว่าโรคซิลิโคซิส (Silicosis) ซึ่งเป็นโรคปอดที่ไม่มีทางรักษาให้หายได้ และอาจจะเป็นวัณโรคได้

(2) **แอสเบสตอส (Asbestos)** หรือที่เรียกว่า “แร่ใยหิน” เป็นวัตถุที่ประกอบด้วยแร่ที่มีรูปร่างเป็นเส้นใยมีขนาดเล็กมาก มีทั้งที่เป็นเส้นใยโค้งและตรงเป็นวัตถุที่ใช้ทำผ้าคลัทช์ ผ้าเบรกของรถยนต์ ทำกระเบื้อง ทำแผ่นฉนวนกันความร้อน นอกจากแอสเบสจะเข้าสู่ร่างกายทางเดินหายใจแล้วยังสามารถเข้าสู่ร่างกายทางผิวหนังและเข้าสู่กระแสเลือดได้เมื่อเข้าสู่ปอดจะทำให้เป็นโรคที่เรียกว่า

Asbestosis ผู้ที่เป็นโรคนี้จะมีอาการของปอดอักเสบ เนื้อปอดจะเป็นพังผืด มีรอยแผลเป็นและเนื้อปอดจะแข็ง ขนาดของปอดเล็กลง ทำให้มีอาการเหนื่อยง่าย ไอ หอบ หายใจลำบากและยังทำให้เกิดมะเร็งในอวัยวะต่าง ๆ ที่แอสเบสตอสไปสะสมอยู่ เช่น มะเร็งเยื่อหุ้มปอด มะเร็งกล่องเสียง มะเร็งทางเดินอาหารและมะเร็งเยื่อช่องท้อง

4. การปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม

4.1 การปนเปื้อนในแหล่งน้ำและการสะสมในห่วงโซ่อาหาร กรณีตัวอย่าง การปนเปื้อนตะกั่วบริเวณห้วยคลิตี้ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ประชาชนในหมู่บ้านคลิตี้เริ่มเจ็บป่วยและเสียชีวิตโดยมีอาการสัมพันธ์กับโรคพิษตะกั่วหลายราย อันมีสาเหตุเนื่องมาจากการแต่งแร่ตะกั่วของโรงแต่งแร่คลิตี้ บริษัท ตะกั่วคอนเซนเตรทส์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ริมห้วยคลิตี้ ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำโจน ท้องที่ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ทำการแต่งแร่ตะกั่วคาร์บอเนต ($PbCo^3$) หรือเซอร์สไซด์ (Cerussite) ซึ่งจากการตรวจสอบ พบว่า จุดก่อนผ่านโรงงานแต่งแร่คลิตี้ ค่าตะกั่วที่ตรวจวัดได้มีค่าต่ำกว่าค่ามาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งกำหนดค่าไว้ไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อลิตร แต่เมื่อไหลผ่านโรงแต่งแร่คลิตี้แล้ว พบว่า ปริมาณตะกั่วสูงเกินค่ามาตรฐานทุกจุด เห็นได้ว่าโรงแต่งแร่คลิตี้ก่อให้เกิดการรั่วไหลของตะกอนดินและน้ำขุ่นข้นที่มีสารตะกั่วปนเปื้อนจากบ่อเก็บกักตะกอน (Tailing Pond) ลงสู่ลำห้วยคลิตี้ ทำให้มีการสะสมตะกอนตะกั่ว ตั้งแต่โรงแต่งแร่เรื่อยไปจนถึงท้ายน้ำเป็นระยะทางประมาณ 19 กิโลเมตร โดยในช่วงกิโลเมตรที่ 12 ของห้วยคลิตี้ จากโรงแต่งแร่จะไหลผ่านหมู่บ้านคลิตี้ล่าง ซึ่งมีประชาชนอาศัยอยู่ประมาณ 47 ครัวเรือน (317 คน) ก่อนบรรจบกับลำคลองงู และไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์

ขณะที่ผลจากการตรวจสอบปลาในแหล่งน้ำที่ชาวบ้านนิยมจับมาประกอบอาหารของกรมอนามัยเมื่อปี พ.ศ. 2542 พบว่า ส่วนใหญ่มีปริมาณตะกั่วปนเปื้อนเกินเกณฑ์มาตรฐาน โดยพบระดับตะกั่วในปลาตั้งแต่ 1.215 - 1.275 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ขณะที่ค่ามาตรฐานของกรมอนามัยกำหนดไว้ไม่เกิน 1 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

จากการที่มีตะกั่วปนเปื้อนในธรรมชาติเป็นปริมาณมากอย่างในบริเวณหมู่บ้านคลิตี้ล่างนี้ ตะกั่วที่อยู่ในน้ำและตะกอนดินธารน้ำสามารถสะสมในร่างกาย (Bio-accumulate) ได้ถึง 70 % โดยมากจะเข้าสู่ร่างกายทางห่วงโซ่อาหาร ตะกั่วที่ปนเปื้อนทั้งในน้ำและตะกอนธารน้ำอาจไปปนเปื้อนในน้ำใต้ดินและพื้นดินเมื่อพืชหรือสัตว์ดูดซึมหรือดื่มน้ำเข้าไปก็จะสะสมไว้ตามส่วนต่าง ๆ หากมนุษย์บริโภคพืชหรือสัตว์นั้น ก็จะได้รับสารตะกั่วด้วย (ศูนย์ศึกษาเกาะเหียงและพัฒนา ไม่ปรากฏปี) หลังจากรับตะกั่วเข้าสู่ร่างกายแล้ว ตะกั่วจะถูกลำเลียงไปยังอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายผ่านทางระบบไหลเวียนเลือด โดยประมาณ 90 % จะรวมตัวกับเม็ดเลือดแดงและส่วนที่เหลืออยู่ในน้ำเลือดครึ่งชีวิต (Half life) ของตะกั่วในเลือดจะมีช่วงประมาณ 2-4 สัปดาห์ จากนั้นจะนำไปยังแหล่งสะสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ เนื้อเยื่อแข็ง (Hard tissue) ได้แก่กระดูก ฟัน เล็บ เส้นผม และเนื้อเยื่อ

อ่อน (Soft tissue) ได้แก่ไขมันกระดูก ระบบประสาท ตับ ไต ประมาณ 90 % ของตะกั่วในร่างกายจะอยู่ในกระดูก ซึ่งอยู่อย่างค่อนข้างมีเสถียรภาพและมีครึ่งชีวิต 16-20 ปี ยกเว้นในเด็กซึ่งมีประมาณ 70 % เท่านั้นที่สะสมในกระดูก การเกิดเป็นพิษหรือไม้นั้นขึ้นอยู่กับปริมาณตะกั่วที่มีอยู่ในเนื้อเยื่ออ่อน ดังนั้น ถ้าตะกั่วดูดซึมเข้าร่างกายเร็วมาก จะเข้ากระดูกน้อยแต่จะอยู่ในเนื้อเยื่ออ่อนมาก จึงเกิดอาการพิษได้เร็ว

4.2 การปนเปื้อนในดิน กรณีตัวอย่าง การปนเปื้อนแคดเมียมในพื้นที่ ตำบลแม่ตาว และตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สืบเนื่องจากการเกิดโรคอิไต-อิไต ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งพบว่ามีสาเหตุมาจากการบริโภคข้าวที่ปนเปื้อนแคดเมียมเป็นเวลา 30 ปีขึ้นไป ดร.โรเบิร์ต ซิมมอนส์ นักวิจัยจากสถาบันจัดการคุณภาพน้ำ-อิวมี (Intonation Water Management Institute-IMWI) จึงได้ร่วมกับ ดร.พิชิต พงศ์สกุล นักวิชาการจากกรมวิชาการเกษตร ทำการตรวจวัดระดับแคดเมียมในดินและข้าว บริเวณอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รวมทั้งศึกษาแหล่งกำเนิดและแคดเมียมระหว่างปี พ.ศ. 2541-2546 โดยในบริเวณนี้มีเหมืองสังกะสีตั้งอยู่ ซึ่งมีโรงงานถลุงสังกะสีของ บริษัท ผาแดง อินดัสทรี จำกัด และเหมืองสังกะสีของบริษัท ตากไมน์นิ่ง จำกัด และในแหล่งแร่สังกะสีพบแคดเมียมรวมอยู่ด้วย

ทีมวิจัยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ช่วง คือ ปี พ.ศ. 2541-2543 ศึกษาแปลงนาบริเวณตำบลพะเต๊ะ โดยการตรวจดินในนาข้าว 154 แปลง พบการปนเปื้อนของแคดเมียมในดิน อยู่ในช่วง 3.4-284 มิลลิกรัมแคดเมียม/กิโลกรัมดิน สูงกว่าค่ามาตรฐานของสหภาพยุโรปที่กำหนดไว้ 3 มิลลิกรัมแคดเมียม/กิโลกรัมดิน 1.13-94 และมีมากกว่า 1800 เท่าของมาตรฐานที่กำหนดไว้ของไทยสำหรับความเข้มข้นของแคดเมียมในเมล็ดข้าวที่สีแล้วจากข้าวในทีนา 9 แปลง พบว่าร้อยละ 95 ของเมล็ดข้าวที่สุ่มตัวอย่างมีแคดเมียมปนเปื้อนอยู่ในช่วง 0.1-4.4 มิลลิกรัมแคดเมียม/กิโลกรัมข้าว มีปริมาณมากกว่าค่าที่พบในข้าวที่ปลูกในประเทศไทยบริเวณอื่นสูงสุดถึง 100 เท่า

การศึกษาระยะที่ 2 ในปี พ.ศ. 2544-2546 ได้ขยายพื้นที่ศึกษาจากช่วงแรกมาตามลำห้วยแม่ตาว ในบริเวณตำบลแม่ตาว ซึ่งเป็นบริเวณท้ายน้ำจากบริเวณแรกและพบว่าความเข้มข้นแคดเมียมในดินอยู่ในช่วง 0.5-218.2 มิลลิกรัมแคดเมียม/กิโลกรัมดิน ซึ่งมีปริมาณสูงเกินกว่ามาตรฐานของสหภาพยุโรป ซึ่งกำหนดไว้ 3 มิลลิกรัมแคดเมียม/กิโลกรัมดิน สำหรับความเข้มข้นของแคดเมียมจากตัวอย่างข้าวในนาข้าว 432 แปลง พบในช่วงน้อยกว่า 0.05-7.7 มิลลิกรัมแคดเมียม/กิโลกรัมข้าว ซึ่งประเมินได้ว่าร้อยละ 80 ของตัวอย่างข้าวมีค่าสูงกว่าค่ามาตรฐานของญี่ปุ่นและองค์การอาหารและเกษตร (FAO) โดยนาข้าวที่อยู่ติดคลองชลประทานมีการปนเปื้อนของแคดเมียมมากที่สุด และลดลงตามระยะทางที่ห่างออกไป ยังพบด้วยว่าตัวอย่างกระเทียมที่เก็บมาตรวจสอบ 14 แปลง มีแคดเมียมปนเปื้อนในช่วง 1.3-6.3 มิลลิกรัมแคดเมียม/กิโลกรัมกระเทียม ซึ่งสูงกว่า 126 เท่าของมาตรฐานของ CODEX ที่กำหนดไว้ 0.05 มิลลิกรัมแคดเมียม/กิโลกรัมกระเทียม รวมทั้งศึกษาความเข้มข้นของแคดเมียมในถั่วเหลือง 76 แปลง พบปริมาณแคดเมียมปนเปื้อน 0.34-3.37 มิลลิกรัม

แคดเมียม/กิโลกรัมตั้งเหลือง ซึ่งสูงเกินกว่าค่ามาตรฐานของ CODEX ที่กำหนดไว้ 0.2 มิลลิกรัม แคดเมียม/กิโลกรัมตัวเหลือง ถึง 1.7-16.8 เท่า

สาเหตุของปัญหา เกิดจากการที่ฝนชะหน้าดินที่อุดมด้วยแร่สังกะสี และแคดเมียมลงสู่ต้นน้ำของลำน้ำธรรมชาติ คือห้วยแม่ตาว ทำให้เกิดการสะสมในตะกอนท้องน้ำ เมื่อปล่อยน้ำเข้าสู่แปลงนา ตะกอนจะตกในแปลงต้นน้ำ และลดลงในแปลงต่อ ๆ ไป อย่างไรก็ตามยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวว่าแคดเมียมมาจากเหมืองสังกะสีที่ทำการอยู่ในบริเวณที่พบการปนเปื้อนนี้ แต่มีชาวบ้านร้องเรียนมาว่าเหมืองแร่ใหญ่ทั้ง 2 แห่ง มีการลักลอบปล่อยน้ำเสียมายังที่นาและไร่ตัวเหลืองเป็นประจำ

ผลกระทบต่อสุขภาพ คือ ประชากรจำนวน 6 พันคนที่อาศัยใน 8 หมู่บ้านของตำบลพระธาตุผาแดง และตำบลแม่ตาว อำเภอแม่สอด จะบริโภคผลผลิตทางการเกษตรและดื่มน้ำที่ปนเปื้อนเป็นระยะเวลานาน จนทำให้เกิดการสะสมแคดเมียมในร่างกายในปริมาณมาก จนอาจทำให้เกิดโรค อีไต-อีไต และภาวะการณทำงานของไตผิดปกติ

จากการตรวจสุขภาพล่าสุด ซึ่งสรุปรายงานโดยโรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2547 จากการตรวจสุขภาพตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2547-13 มิถุนายน 2547 มีประชาชนที่ได้รับการตรวจแล้วรวม 4,849 ราย ซึ่งทราบผลแล้ว 1,495 ราย พบว่าร้อยละ 9.5 มีระดับแคดเมียมค่อนข้างสูง (5-10 ไมโครกรัม/กรัมครีเอตินีน) และร้อยละ 3.4 ปี ระดับแคดเมียมสูง (มากกว่า 10 ไมโครกรัม/กรัมครีเอตินีน)

ส่วนผลการตรวจการทำงานของไตในกลุ่มผู้ที่มีระดับแคดเมียมสูงและค่อนข้างสูงที่ทราบผลแล้วจำนวน 158 ราย พบว่ามีภาวะไตวายหรือไตเสื่อม 10 ราย (ร้อยละ 6.3) มีภาวะไตเริ่มเสื่อม 35 ราย (ร้อยละ 22.2) และพบนิ่วในทางเดินปัสสาวะ 2 ราย โดย 1 รายมีการวะไตวายร่วมด้วย

สำหรับภาวะโลหิตจาง พบว่ามีผู้ป่วย 67 ราย โดยมีผู้ป่วยอีก 35 รายในกลุ่มที่ระดับแคดเมียมสูงและค่อนข้างสูง กำลังรอผลการตรวจอยู่

4.3 การปนเปื้อนในอากาศ ฝุ่น ฝนกรด

อุตสาหกรรมเหมืองแร่และกระบวนการแต่งแร่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศมีทั้งที่ฝุ่นละออง เขม่าควัน ก๊าซพิษชนิดต่าง ๆ ทั้งจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงและการปล่อยสารเคมีที่ระเหยเป็นไอออกมาจากขบวนการผลิต ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของคนงาน ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง เช่น เป็นโรคผิวหนัง หอบ หายใจไม่สะดวก ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน โรคระบบทางเดินหายใจ หลอดลมอักเสบ มะเร็ง เป็นลมหมดสติ และเสียชีวิตได้

สารมลพิษทางอากาศที่สำคัญ ได้แก่ คาร์บอนมอนอกไซด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ออกไซด์ของไนโตรเจน ไฮโดรคาร์บอน อนุภาคมลสาร ควัน ไอ และก๊าซที่มีโลหะหนักปะปน

(1) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbonmonoxide : CO) เป็นก๊าซไม่มีสี ไม่มีกลิ่น และรส มีแหล่งที่มาสำคัญทั้งจากธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ การเผาไหม้แบบไม่สมบูรณ์ของสารประกอบคาร์บอน เช่น การเผาไหม้เชื้อเพลิงถ่านหิน น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ ถ่านไม้ ฟืน ฯลฯ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ไม่เป็นพิษต่อพืช แต่เป็นพิษต่อคนและสัตว์ คือ

เมื่อหายใจเอาก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์เข้าสู่ปอด และแพร่กระจายเข้าสู่กระแสเลือดโดยผ่านผนังของ
ถุงลม ซึ่งก๊าซชนิดนี้จะจับกับฮีโมโกลบิน (Haemoglobin) ในเม็ดเลือดแดงได้ดีกว่าก๊าซออกซิเจน 200-
250 เท่ากลายเป็นคาร์บอกซีฮีโมโกลบิน (Carboxyhaemoglobin : HbCo) ทำให้เม็ดเลือดสามารถรับ
ออกซิเจนได้น้อยลง ถ้าร่างกายได้รับก๊าซนี้เป็นเวลานาน จะทำให้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเกิดภาวะ
ขาดก๊าซออกซิเจน สมองได้รับออกซิเจนไม่เพียงพอมีผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้มีอาการ
ง่วงซึม ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย วิงเวียน หน้ามืด ตาลายตามัว สายตาพร่า ความจำเสื่อม รู้สึกเฉื่อยชา
การเห็นการได้ยินเสื่อมไป มึนงงเป็นลม ชัก คลื่นไส้อาเจียน หัวใจเต้นเร็ว หายใจเร็ว เจ็บหน้าอก
ออกซิเจนในเลือดลดต่ำลงทำให้หมดสติ และอาจถึงตายได้

(2) ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (Sulphurdioxide : SO₂) เป็นก๊าซไม่มีสี มีกลิ่นฉุน
ไม่ติดไฟ ไม่ไวไฟ มีที่มาจากสองแหล่งคือ แหล่งธรรมชาติ และจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การ
เผาไหม้เชื้อเพลิง (Fossil Fuel) เช่น ถ่านหินและน้ำมันปิโตรเลียม เนื่องจากเชื้อเพลิงเหล่านี้มี
สารประกอบของกำมะถันปะปนอยู่ด้วย ถ่านหินบางแหล่งมีปริมาณกำมะถันปะปนอยู่ด้วย ถ่านหิน
บางแหล่งมีปริมาณกำมะถันสูงถึงร้อยละ 3 โดยน้ำหนัก ส่วนน้ำมันปิโตรเลียมมีประมาณร้อยละ 0.5-
3.4 โดยน้ำหนัก เมื่อเผาไหม้เชื้อเพลิงเหล่านี้กำมะถันจะถูกออกซิไดซ์เป็น SO₂ นอกจากนี้
อุตสาหกรรมบางประเภท ได้แก่ การกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม การผลิตกรดกำมะถัน การผลิตแบล็ค
คาร์บอน และการถลุงแร่เหล็ก ตะกั่วและสังกะสี ทำให้เกิดกำมะถันที่เจือปนอยู่ในวัตถุดิบหรือสินแร่
รั่วไหลออกมาระหว่างกระบวนการผลิตหรือการถลุงและเมื่อรวมตัวกับก๊าซออกซิเจนในอากาศกลายเป็น
ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ซึ่งสามารถรวมตัวกับไอน้ำในอากาศกลายเป็น กรดซัลฟูริก หรืออาจเรียก
อีกชื่อหนึ่งว่ากรดกำมะถัน มีฤทธิ์ในการกัดกร่อน ทำให้เกิดฝนกรด

ซัลเฟอร์ไดออกไซด์เป็นก๊าซที่ละลายน้ำได้ดี สามารถรวมตัวกับความชื้นในอากาศ
เป็นละอองกรดกำมะถัน ทั้งซัลเฟอร์ไดออกไซด์และละอองกรดกำมะถันในอากาศเมื่อเข้าสู่ระบบ
ทางเดินหายใจหรือสัมผัสผิวหนังเยื่อบุร่างกายต่าง ๆ เช่น ผิวหนังเยื่อบุทางเดินหายใจ เยื่อบุหนังตา ทำให้
เกิดอาการระคายเคืองบริเวณผิวหนัง มีอาการแสบตา แสบจมูก หายใจอักเสบ หลอดอักเสบ
เรื้อรัง และทำลายเนื้อเยื่อปอดอาจกลายเป็นมะเร็งปอดได้

(3) ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO_x) ไนโตรเจนสามารถรวมกับออกซิเจนจนเกิดเป็น
ออกไซด์ได้หลายออกไซด์ ที่ปล่อยสู่บรรยากาศเป็นปริมาณมากโดยกิจกรรมของมนุษย์ ได้แก่
การเผาไหม้ของเชื้อเพลิงเช่นการเผาไหม้น้ำมันเชื้อเพลิงของเครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรมหรือ
เครื่องยนต์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี แปรสภาพก๊าซธรรมชาติ ถลุงแร่ หลอมโลหะ ผลิตแก้วและ
ปูนซีเมนต์ จากการศึกษาพบว่าอุณหภูมิของการเผาไหม้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิด (NO_x) การเผา
ไหม้ที่อุณหภูมิต่ำกว่า 550° C จะไม่เกิด NO แต่แก๊สนี้จะเกิดมากที่อุณหภูมิสูงกว่า 1100° C ดังนั้น
การเผาไหม้ของเชื้อเพลิงต่าง ๆ เช่น ถ่านหิน น้ำมันปิโตรเลียม และแก๊สธรรมชาติ ให้ NO_x ใน
ปริมาณที่ไม่เท่ากันเพราะอุณหภูมิโดยเฉลี่ยของการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงไม่เท่ากัน

ก๊าซไนตริกออกไซด์ NO เป็นก๊าซไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ละลายน้ำได้เล็กน้อย เมื่อเข้าไป
ในปอดจะกลายเป็น Nitrosamines ซึ่งเป็นสารที่ก่อให้เกิดมะเร็งที่ปอดได้ ทำลายเนื้อเยื่อปอดและทำ
ให้ทางเดินหายใจอักเสบ

ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2) เป็นก๊าซที่มีสีน้ำตาลแกมแดง หรือเหลืองแกมน้ำตาล มีกลิ่นฉุนคล้ายกลิ่นคลอรีน มีคุณสมบัติละลายน้ำได้ดีมาก เป็นตัวออกซิไดซ์ที่แรง เป็นก๊าซที่ทำให้ลายสุขภาพทำให้เกิดอาการแสบคอ แสบจมูก และแสบตาได้ ถ้าได้รับเป็นระยะเวลาเวลานานจะเกิดอาการอักเสบของระบบทางเดินหายใจ จะมีอาการบวมของเนื้อเยื่อในหลอดลมตอนบน และจะลุกลามถึงหลอดลมส่วนถึงในระบบจนถึงมีอาการปวดบวม และถ้าในอากาศมีปริมาณความเข้มข้นถึง 100 ppm. จะหายใจไม่ออก ระบบหายใจล้มเหลวจนอาจเสียชีวิตได้

(4) สารประกอบไฮโดรคาร์บอน (Hydrocarbon) เป็นก๊าซพิษที่มีกลิ่นเหม็นมาก ไฮโดรคาร์บอนมีจำนวนมากหลายร้อยชนิด โดยมีลักษณะและคุณสมบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบที่เกิดจากสารประกอบไฮโดรคาร์บอนมีความแตกต่างกันหลายรูปแบบบางชนิดอาจทำให้เกิดอาการระคายเคืองต่อเนื้อเยื่อ เกิดอาการผดผื่นต่อระบบทางเดินหายใจ เกิดอาการแสบตา แสบจมูก น้ำตาไหล น้ำมูกไหล และบางชนิดอาจทำให้เกิดอันตรายได้มาก หากได้รับต่อเนื่องในปริมาณมากและเป็นเวลานาน อาจก่อให้เกิดมะเร็งได้ เช่น สารเบนโซไพรีน (Benzopyrene) สารนี้เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง นอกจากนี้ไฮโดรคาร์บอนจะทำปฏิกิริยากับออกไซด์ของไนโตรเจนในอากาศ เกิดเป็นก๊าซต่าง ๆ ทำให้เกิดหมอกควันที่ทำให้เกิดอาการระคายเคืองต่อเยื่อบุทางเดินหายใจและตาได้

(5) อนุภาคมลสาร (total Suspended Particulates : TSP) ที่เกิดจากกิจกรรมด้านอุตสาหกรรม การเผาไหม้ทั้งที่อยู่ในรูปอนุภาคของแข็ง เช่น ฝุ่นละอองจากวัตถุดิบ เชื้อเพลิง และอนุภาคของของเหลวในรูปละอองไอในอากาศ เช่น ละอองไอน้ำหรือละอองไอของสารเคมีต่าง ๆ เป็นต้น อนุภาคมลสารที่มีผลต่อสุขภาพมากคืออนุภาคที่มีขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ส่วนใหญ่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง เชื้อเพลิง ควันจากโรงงานอุตสาหกรรม อนุภาคมลสารขนาดเล็กนี้สามารถเข้าสู่ระบบหายใจส่วนลึกได้และอนุภาคมลสารที่สามารถละลายน้ำได้ก็สามารถซึมเข้าสู่ระบบโลหิตได้ เช่น ฝุ่น ควัน ไอ หมอก

- ฝุ่นละออง (Suspended Particulate Matter : SPM) เป็นสารที่มีความหลากหลายทางด้านกายภาพและองค์ประกอบ อาจมีสภาพเป็นของแข็งหรือของเหลวก็ได้ ฝุ่นละอองที่มีอยู่ในบรรยากาศรอบ ๆ ตัวเรามีขนาดตั้งแต่ 0.02 ไมครอน (เป็นกลุ่มของโมเลกุลที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ต้องใช้กล้องจุลทรรศน์แบบอิเล็กตรอน) ไปจนถึงฝุ่นที่ขนาดใหญ่กว่า 500 ไมครอน (ฝุ่นที่มองเห็นด้วยตาเปล่ามีขนาดตั้งแต่ 50 ไมครอนขึ้นไป) ฝุ่นละอองที่แขวนลอยอยู่ในอากาศได้นานจะเป็นฝุ่นละอองขนาดเล็ก (ขนาดเล็กผ่านศูนย์กลางต่ำกว่า 10 ไมครอน) เนื่องจากมีความเร็วในการตกตัวต่ำและจะแขวนลอยอยู่ในอากาศได้นานมากขึ้น หากมีแรงกระทำจากภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การไหลเวียนของอากาศ กระแสลม เป็นต้น ฝุ่นละอองที่มีขนาดใหญ่ (ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางใหญ่กว่า 100 ไมครอน) อาจแขวนลอยอยู่ในบรรยากาศได้เพียง 2-3 นาที แต่ฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็ก โดยเฉพาะขนาดเล็กกว่า 0.5 ไมครอน อาจแขวนลอยอยู่ในอากาศได้นานเป็นปี ฝุ่นละอองในบรรยากาศอาจแยกได้เป็นฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นและแพร่กระจายสู่บรรยากาศจากแหล่งกำเนิดโดยตรง และฝุ่นละอองซึ่งเกิดขึ้นภายหลังโดยปฏิกิริยาต่าง ๆ ในบรรยากาศ เช่น การรวมตัวด้วยปฏิกิริยา

ทางฟิสิกส์หรือปฏิกิริยาทางเคมี ฝุ่นละออง ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ จะมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามลักษณะการรวมตัว เช่น ควีน (smoke) พุ่ม (Fume) เป็นต้น ฝุ่นละอองนี้มีผลต่อสุขภาพของมนุษย์ ได้แก่ ฝุ่นละอองจากหิน แร่ใยหิน ฝุ่นฝ้ายและโลหะหนัก เช่น ตะกั่ว แคดเมียม ปะรอท ทองแดง เป็นต้น

ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๕๐๓/๗๒๘๐ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- : ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแร่
พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
วุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ 2162
วันที่
เวลา 7.15 น.

ที่ นร ๐๕๐๗/ ๗๒๖๐

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.
ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึก
วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารพิธีรับ
รับที่ ๑๙๖ / ๕๙ วันที่ ๒ / ๓๑ / ๕๙
เวลา ๗.๓๖ น. ส.ท.ร.บ.
สำนักเลขาธิการวุฒิสภา

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

รับที่ ๙๗ / ๒๕๕๙

วันที่ ๒ / มี.ค. / ๕๙

เวลา ๗.๕๕ น.

สำนักเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๗ (มาพันซ์)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแร่

พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแร่และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงโดยนำหลักการของกฎหมายทั้งสองฉบับมาบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อให้ การอนุญาตและการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ โดยกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแร่ เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาต และการกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมกับประเภทและขนาดของการทำเหมือง ส่งเสริมให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์ จากทรัพยากรแร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ซึ่งได้รับ ผลกระทบจากการทำเหมือง และกำหนดให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของการทำเหมืองได้ดิน ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
แร่
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแร่และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ..

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐
- (๒) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖
- (๓) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๔) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๕) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘
- (๖) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๗) พระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕
- (๘) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙
- (๙) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐
- (๑๐) พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“แร่” หมายความว่า ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อยไม่ว่าจะต้องถลุงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมถึงตลอดถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะและตะกั่วที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินตามที่กฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายตามที่กฎกระทรวงกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม แต่ไม่รวมถึงน้ำ หรือเกลือสินเธาว์

“น้ำเกลือใต้ดิน” หมายความว่า น้ำเกลือที่มีอยู่ใต้ดินตามธรรมชาติ และมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“การบริหารจัดการแร่” หมายความว่า การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การสำรวจแร่ การทำเหมือง การทำเหมืองใต้ดิน การขุดหาแร่รายย่อย การร่อนแร่ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม รวมทั้งการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินการเรื่องดังกล่าว

“สำรวจแร่” หมายความว่า การเจาะหรือขุดหรือกระทำด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เพื่อให้รู้ว่าในพื้นที่มีแร่หรือไม่เพียงใด

“ทำเหมือง” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด แต่ไม่รวมถึงการขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

“ทำเหมืองใต้ดิน” หมายความว่า การทำเหมืองด้วยวิธีการเจาะเป็นปล่องหรืออุโมงค์ลึกลงไปใต้ผิวดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ใต้ผิวดิน

“ขุดหาแร่รายย่อย” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงงานคนหรือใช้เครื่องจักรรวมกันไม่เกินยี่สิบแรงม้า ภายในท้องที่ ขนาดพื้นที่ วิธีการขุดหาแร่ และชนิดแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ร่อนแร่” หมายความว่า การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงคนแต่ละคนตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่ และวิธีการร่อนแร่ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ประกอบธุรกิจแร่” หมายความว่า การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การนำแร่เข้าไปในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป และการส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร

“ซื้อแร่” หมายความว่า การรับโอนแร่ด้วยประการใดจากบุคคลอื่น นอกจากการตกทอดทางมรดก

“ขายแร่” หมายความว่า การโอนแร่ด้วยประการใดไปยังบุคคลอื่น นอกจากการตกทอดทางมรดก

“ครอบครองแร่” หมายความว่า การมีไว้ การยึดถือ หรือการรับไว้ด้วยประการใดซึ่งแร่เพื่อตนเองหรือผู้อื่น และไม่ว่าจะเป็นการมีไว้เพื่อขาย เพื่อขนส่ง เพื่อใช้ หรือเพื่อประการอื่นใด และรวมถึงการทิ้งไว้หรือปรากฏอยู่ในบริเวณที่อยู่ในความครอบครองด้วย เว้นแต่แร่นั้นปรากฏอยู่ตามธรรมชาติหรือโดยลักษณะการปรากฏอยู่ของแร่นั้นผู้ครอบครองไม่ควรจะทราบได้

“แต่งแร่” หมายความว่า การกระทำใด ๆ เพื่อทำให้แร่หรือวัสดุที่มีสิ่งเจือปนสะอาดหรือเพื่อให้แร่หรือวัสดุที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกัน และหมายความรวมถึงตลอดถึงการบดแร่ คัดขนาด หรือการนำแร่ไปผ่านกระบวนการแล้วได้สสารชนิดใหม่ตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“โลหกรรม” หมายความว่า การทำแร่หรือวัตถุดิบที่มีโลหะเป็นองค์ประกอบให้เป็นโลหะหรือสารประกอบโลหะด้วยวิธีการถลุงแร่หรือวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการทำโลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ โดยวิธีหลอม หล่อ รีด หรือวิธีอื่นใด

“เขตควบคุมแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่รัฐมนตรีประกาศเป็นเขตควบคุมแร่

“เขตประทานบัตร” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่กำหนดในประทานบัตร

“เขตเหมืองแร่” หมายความว่า เขตประทานบัตร และให้รวมถึงเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้แต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม หรือที่ทิ้งมูลดินทราย ซึ่งมีเขตติดต่อกับเขตประทานบัตร

“เขตแต่งแร่” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่ระบุในใบอนุญาตแต่งแร่

“เขตโลหกรรม” หมายความว่า เขตพื้นที่ที่ระบุในใบอนุญาตประกอบโลหกรรม

“สถานที่เก็บแร่” หมายความว่า สถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่

“อาชญาบัตรสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่เบื้องต้นภายในท้องที่ที่ระบุในหนังสือสำคัญนั้น แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล

“อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล

“อาชญาบัตรพิเศษ” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น และผู้ยื่นคำขอต้องเสนอข้อผูกพันสำหรับการสำรวจและต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ

“ประทานบัตร” หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อทำเหมืองภายในเขตที่กำหนดในหนังสือสำคัญนั้น

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้

“เขตไหล่ทวีป” หมายความว่า เขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิอธิปไตยของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามความตกลงที่ได้ทำกับต่างประเทศ

“มูลดินทราย” หมายความว่า เปลือกดิน ทราย กรวด หรือหินที่เกิดจากการทำเหมืองและให้หมายความรวมถึงน้ำขุ่นขึ้นด้วย

“ตะกรัน” หมายความว่า สารประกอบหรือสารพลอยได้อื่นใดที่เกิดจากการประกอบโลหกรรมตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ผู้ออกประทานบัตร” หมายความว่า

(๑) เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑

(๒) อธิบดี สำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการแร่

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ในเขตพื้นที่ของตน

“เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือตามกฎหมายอื่น

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า องค์กรชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน หรือตามกฎหมายอื่น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจออกประกาศ ตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม กำหนดพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแร่ และกำหนดกิจการอื่น หรือออกประกาศ และระเบียบเพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่การบริหารจัดการแร่ทั่วราชอาณาจักรและเขตไหล่ทวีป

หมวด ๑

นโยบายในการบริหารจัดการแร่

มาตรา ๗ รัฐมีหน้าที่ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๘ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมกันจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การสำรวจทรัพยากรแร่ แหล่งแร่ สำรอง การจำแนกเขตพื้นที่ศักยภาพแร่ พื้นที่ที่สมควรสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ และพื้นที่ที่มีแหล่งแร่ อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงที่จะกำหนดให้เป็นเขตเพื่อการทำเหมืองแร่ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแร่ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการจัดทำต้องมีการเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนทราบ

เว้นแต่ข้อมูลของแร่ประเภทที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และให้มีการจัดทำหรือปรับปรุงข้อมูลทุกสิบห้าปี

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ตามวรรคหนึ่งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ทำเหมืองในพื้นที่ที่แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่กำหนดให้มีการสงวน หวงห้าม หรือนุรักษ์ไว้ เว้นแต่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจและไม่สามารถหาพื้นที่อื่นทดแทนได้ โดยต้อง ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่ การอนุญาตให้ทำเหมืองให้พิจารณาอนุญาต ได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง และในกรณีที่แหล่งแร่ใดมีศักยภาพในการ พัฒนา แต่เทคโนโลยีที่จะใช้ในการทำเหมืองยังไม่เหมาะสม ให้สงวนแหล่งแร่นั้นไว้จนกว่าจะมีเทคโนโลยี ที่เหมาะสมและมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัย เกี่ยวกับแร่ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ใด ๆ ให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้

ภายในเขตที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดจะยื่นคำขออาชญาบัตรหรือประทานบัตรไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะประกาศกำหนดให้ยื่นคำขอในเขตพื้นที่ นั้นได้เป็นกรณีพิเศษ

ประกาศตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้บังคับไม่เกินห้าปี โดยให้สามารถขยายระยะเวลาการใช้บังคับ ได้อีกสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสองปี

ในกรณีที่หมดความจำเป็นในการใช้เขตพื้นที่เพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยกเลิกประกาศตามวรรคหนึ่งก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการใช้บังคับได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตแหล่งแร่ เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวน หวงห้าม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในพื้นที่นั้น โดยพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองแร่ได้ต้องเป็นพื้นที่ดังต่อไปนี้

(๑) มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง

(๒) มีเขตพื้นที่ที่มีกฎหมายเฉพาะห้ามการเข้าใช้ประโยชน์ใด ๆ โดยเด็ดขาด รวมถึงพื้นที่ เขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา ๑๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ มีอำนาจนำพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูง มาประกาศให้มีการประมูล แหล่งแร่ในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลได้สิทธิในการสำรวจแร่และทำเหมืองในพื้นที่นั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการประมูล และการยกเลิกการประมูล ตลอดจนการให้ ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนด ตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

ประกาศตามวรรคสองต้องกำหนดสัดส่วนของผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ และสัดส่วนที่จะ แบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย

ผู้ชนะการประมูลตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการสำรวจแร่หรือทำเหมืองแร่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความใน พระราชบัญญัตินี้

ในกรณีพื้นที่ตามวรรคหนึ่งมีคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรที่ได้ยื่นไว้แล้ว ให้ถือว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจอนุญาตได้ และให้จำหน่ายคำขอดังกล่าวออกจากทะเบียนคำขอ เว้นแต่ในกรณีที่คำขอนั้นทับซ้อนพื้นที่ตามวรรคหนึ่งบางส่วน ให้ส่วนที่ไม่ทับซ้อนยังคงดำเนินการเพื่อการอนุญาต หรือไม่อนุญาตคำขอนั้นต่อไปได้

มาตรา ๑๔ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการทำเหมือง การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรม เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน และปราบปรามการลักลอบการทำเหมือง การลักลอบนำแร่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นชอบของ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ภายใต้บังคับการบริหารจัดการแร่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเขต ควบคุมแร่ โดยจะกำหนดเป็นเขตควบคุมแร่สำหรับแร่ชนิดหนึ่งชนิดใดก็ได้

ประกาศตามวรรคหนึ่งอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการต่าง ๆ ที่ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้ประกอบการธุรกิจแร่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งระยะเวลาในการใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือ มาตรการดังกล่าว

การขยายระยะเวลาตามวรรคสอง ให้กระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อหมดความจำเป็นที่จะต้องมีเขตควบคุมแร่ตามวรรคหนึ่งให้รัฐมนตรีประกาศยกเลิก

หมวด ๒

คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการแร่

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการแร่” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้แต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้แทนองค์กรเอกชน จำนวนไม่เกินสองคน
 - (๒) ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกินสองคน
 - (๓) ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการสำรวจและการทำเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน
- หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการประกาศให้มีการประมูลเขตแหล่งแร่
- (๒) ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน และกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓
- (๓) ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การเพิกถอน และการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับอาชญาบัตรพิเศษ
- (๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่พรรคการเมือง หรือข้าราชการในส่วนราชการที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๖) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคล หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจหรือดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแร่

(๗) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นใดที่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๑๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง กรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการที่แต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรง

ตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งผู้อื่น ดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้ และในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๒๑ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

มาตรา ๒๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะกรรมการด้วย

มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง อธิบาย ให้ความเห็น ให้คำแนะนำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการแร่จังหวัด

มาตรา ๒๔ ในจังหวัดที่จะมีการออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้แทนองค์การเอกชน จำนวนไม่เกินสองคน

(๒) ผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนไม่เกินสองคน

(๓) ผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านการเหมืองแร่ ด้านสิ่งแวดล้อม

และด้านสังคมศาสตร์ จำนวนไม่เกินสามคน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการแร่จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน หรือการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑

(๒) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารจัดการแร่ในจังหวัดนั้น

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัด

มอบหมาย

มาตรา ๒๖ ให้นำมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการแร่จังหวัดโดยอนุโลม

หมวด ๓
บททั่วไป

มาตรา ๒๗ การอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณี และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ในการกระทำเพื่อประโยชน์แก่การสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ แต่การดำเนินการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม และหลักเกณฑ์หรือวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก

มาตรา ๒๙ ในเขตอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เขตอาชญาบัตรพิเศษ หรือเขตเหมืองแร่ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต เข้าไปยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ในเขตนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย

การฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง นอกจากเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นแล้ว ให้ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตด้วยแล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๐ ในการสำรวจแร่หรือการทำเหมือง ถ้าได้พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่หรือสิ่งที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่มีลักษณะทางกายภาพเป็นพิเศษอันมีคุณค่าเกี่ยวกับการศึกษา วิจัยหรืออนุรักษ์ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์แล้ว ผู้ถืออาชญาบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรจะต้องแจ้งการพบนั้นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยพลัน

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดยื่นคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ หรือคำขอประทานบัตรเหลื่อมล้ำทับซ้อนในพื้นที่เดียวกัน รวมถึงห้ามยื่นคำขอดังกล่าวเหลื่อมล้ำทับซ้อนกับเขตเนื้อที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตร เว้นแต่

(๑) ผู้ยื่นคำขอมิกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ในเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ เขตพื้นที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรือเขตพื้นที่อาชญาบัตรพิเศษ

(๒) ผู้ซึ่งได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ หรือผู้ถือประทานบัตร ให้ยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตนั้นได้

มาตรา ๓๒ การส่งหนังสือหรือคำสั่งที่มีถึงบุคคลใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เว้นแต่ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้รับ หรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ ภูมิลำเนา หรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้รับเกินหนึ่งร้อยคน การแจ้งจะกระทำโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นและโดยการประกาศในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

มาตรา ๓๓ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต แบบอาชญาบัตร แบบประทานบัตร แบบใบอนุญาต รวมทั้งแบบอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

หมวด ๔

การสำรวจแร่

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดสำรวจแร่ในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งสำรวจแร่นั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ การขอและการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ และคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษ ให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถืออาชญาบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถืออาชญาบัตรด้วย

ส่วนที่ ๒

อาชญาบัตรสำรวจแร่

มาตรา ๓๖ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้น

ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ไว้แล้วในที่ใด ไม่ตัดสิทธิบุคคลอื่นในการยื่น คำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในที่เดียวกัน และเมื่อได้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้ผู้ใดในที่ใดแล้ว อาจออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอรายอื่นในที่เดียวกันอีกได้

มาตรา ๓๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรสำรวจแร่มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการสำรวจ แร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรสำรวจแร่

ส่วนที่ ๓
อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา ๓๘ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น คำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่แต่ละคำขอให้ขอได้ไม่เกินสองพันห้าร้อยไร่

มาตรา ๓๙ ให้อธิบดีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มีอายุไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออก เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สิน อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ก็ได้ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

มาตรา ๔๐ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ ทั้งนี้ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๑ ให้อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรเมื่อ

- (๑) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (๒) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ไม่รายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไป

ในรอบระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐

(๕) ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ขอยกเลิกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยให้มีผลนับแต่วันที่ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่

(๖) อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยให้มีผลนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น

ส่วนที่ ๔
อาชญาบัตรพิเศษ

มาตรา ๔๒ ผู้ใดประสงค์จะขออาชญาบัตรพิเศษในท้องที่ใด ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น

คำขออาชญาบัตรพิเศษให้ขอได้ตามเนื้อที่ที่สามารถดำเนินการสำรวจจนแล้วเสร็จครบถ้วนได้ภายในห้าปี ทั้งนี้ ต้องไม่เกินคำขอละหนึ่งหมื่นไร่ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรพิเศษในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละห้าแสนไร่

ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรพิเศษต้องเสนอข้อมูลพันสำหรับการสำรวจโดยระบุจำนวนเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในแต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้ผลประโยชน์พิเศษดังกล่าวมีผลผูกพันผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต่อไปเมื่อผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษนั้นได้รับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองในเขตพื้นที่ที่ดินได้รับอาชญาบัตรพิเศษนั้น

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรในเขตพื้นที่ที่ได้รับอาชญาบัตรพิเศษตามมาตรา ๓๑ (๒) ให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสาม มีผลผูกพันแก่ผู้ขอประทานบัตรดังกล่าวด้วย

การกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสาม ให้กำหนดวิธีการในการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรพิเศษด้วย

ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามที่กำหนดในวรรคสาม ให้ใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ หรือการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๓ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษอาชญาบัตรพิเศษมีอายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออก

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล สัตว์ พืช และทรัพย์สินในการอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรพิเศษก็ได้

ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ

มาตรา ๔๔ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องปฏิบัติตามข้อมูลพันสำหรับการสำรวจของแต่ละปีที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรพิเศษ

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีหรือเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา ๔๓ และข้อมูลพันตามวรรคหนึ่งของแต่ละปีแล้ว ปรากฏว่าผลการสำรวจในปีที่ผ่านมาบ่งชี้ว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขออาชญาบัตรพิเศษมีไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ที่จะเปิดการทำเหมืองได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษอาจขอคืนอาชญาบัตรพิเศษ หรือขอคืนพื้นที่บางส่วนก็ได้ โดยยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ และให้อาชญาบัตรพิเศษนั้นสิ้นอายุหรือการคืนพื้นที่บางส่วนนั้นมีผลนับแต่วันที่ยื่นคำขอ และให้ข้อมูลพันสำหรับปีที่เหลืออยู่หรือข้อมูลพันสำหรับพื้นที่ส่วนที่คืนนั้นสิ้นผลไปด้วยแล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๕ เมื่อสิ้นรอบปีข้อมูลพันใด ถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษยังปฏิบัติตามข้อมูลพันตามมาตรา ๔๔ สำหรับการสำรวจในรอบปีนั้นไม่ครบถ้วน ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องจ่ายเงินเท่ากับจำนวนที่ยังมิได้ใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อมูลพันนั้นให้แก่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันสิ้นรอบปีข้อมูลพันดังกล่าว

ในการสำรวจถ้าผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันใดเกินข้อผูกพันที่กำหนดไว้สำหรับรอบปีข้อผูกพันนั้น ให้มีสิทธิหักจำนวนเงินส่วนที่เกินออกจากข้อผูกพันสำหรับการสำรวจในรอบปีข้อผูกพันปีต่อไปได้

มาตรา ๔๖ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่กระทำไปในรอบระยะเวลาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันได้รับอาชญาบัตรพิเศษต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปทั้งหมดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรพิเศษสิ้นอายุ ทั้งนี้ ตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๗ ให้อาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรเมื่อ

- (๑) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (๒) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษขอคืนอาชญาบัตรพิเศษตามมาตรา ๔๔
- (๕) อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรพิเศษ โดยให้มีผลนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนนั้น

หมวด ๕

การทำเหมือง

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองในที่ใด ไม่ว่าที่ซึ่งทำเหมืองนั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับประทานบัตร

ประทานบัตรให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประทานบัตร และให้คุ้มถึงลูกจ้างของผู้ถือประทานบัตรด้วยการขอและการออกประทานบัตร และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๙ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการแร่และการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศเพื่อแบ่งการทำเหมืองออกเป็นสามประเภท ดังนี้

(๑) การทำเหมืองประเภทที่ ๑ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่จังหวัดที่มีการทำเหมืองเป็นผู้ออกประทานบัตร

(๒) การทำเหมืองประเภทที่ ๒ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหกร้อยยี่สิบห้าไร่ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกประทานบัตร

(๓) การทำเหมืองประเภทที่ ๓ ได้แก่ การทำเหมืองที่ไม่ใช่การทำเหมืองประเภทที่ ๑ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๒ การทำเหมืองในทะเล และการทำเหมืองใต้ดิน ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกประทานบัตร

ในการออกประกาศเพื่อแบ่งประเภทการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงพื้นที่ ชนิดแร่ ลักษณะทางธรณีวิทยาของแหล่งแร่ วิธีการทำเหมือง และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการทำเหมือง

มาตรา ๕๐ เมื่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความพร้อมในการบริหารจัดการและการกำกับดูแลการทำเหมืองตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตนั้นเป็นผู้ออกประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ซึ่งอยู่ในเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวแทนหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ (๑) ได้

ส่วนที่ ๒

การขอประทานบัตร

มาตรา ๕๑ ผู้ใดประสงค์จะขอประทานบัตร ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๕๐ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตพื้นที่การทำเหมืองตั้งอยู่ โดยพื้นที่ที่ยื่นคำขอต้องไม่เกินเขตพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องส่งเอกสารหรือหลักฐานดังต่อไปนี้พร้อมคำขอ

(๑) หลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าพบแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองอยู่ในเขตคำขอตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) ข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๓) เอกสารหรือหลักฐานที่แสดงว่าผู้ยื่นคำขอมีสัทธิจะทำการเหมืองในเขตคำขอนั้นได้ เว้นแต่พื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ให้ยื่นหลักฐานการอนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์เพื่อการทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าวจากหน่วยงานของรัฐก่อนการพิจารณาอนุญาต

(๔) เอกสารหรือหลักฐานอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๘

การกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสอง (๒) ให้กำหนดวิธีการในการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่การทำเหมืองและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่การทำเหมืองซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองด้วย

ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามวรรคสอง (๒) ให้ใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่ หรือเพื่อใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๕๒ การขอประทานบัตรในเขตหนึ่งให้ขอได้ไม่เกินคำขอละหกร้อยยี่สิบห้าไร่ เว้นแต่

(๑) การขอประทานบัตรในเขตอาชญาบัตรพิเศษ ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละสองพันห้าร้อยไร่

(๒) การขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละหนึ่งหมื่นไร่

(๓) การขอประทานบัตรในทะเล ให้ขอได้ไม่เกินคำขอละห้าหมื่นไร่

มาตรา ๕๓ เมื่อได้รับคำขอประทานบัตรแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี กำหนดเขตพื้นที่ประทานบัตรโดยวิธีการรังวัดหรือวิธีการอื่นใด ตามมาตรา ๑๑๓

เมื่อได้กำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ยื่นคำขอโดยปิดประกาศเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่มีการยื่นขอประทานบัตร เมื่อครบกำหนดเวลา ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๓

การออกประทานบัตร

มาตรา ๕๔ เพื่อประโยชน์ในด้านความปลอดภัย ห้ามออกประทานบัตรในลักษณะที่ทำให้มีเขตเหมืองแร่ซ้อนกัน ในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

มาตรา ๕๕ ประทานบัตรมีอายุไม่เกินสามสิบปีนับแต่วันที่ออก

ประทานบัตรใดได้กำหนดอายุไว้ต่ำกว่าสามสิบปี ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะขอต่ออายุ ให้ยื่นคำขอก่อนวันที่ประทานบัตรสิ้นอายุเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ทั้งนี้ ผู้ออกประทานบัตรจะต่ออายุให้อีกก็ได้ แต่เมื่อรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินสามสิบปี

ในกรณีที่ประทานบัตรใดได้รับการต่ออายุ ให้ระยะเวลาการต่ออายุเริ่มนับแต่วันที่ผู้ออกประทานบัตรอนุญาตให้มีการต่ออายุนั้น

การยื่นคำขอต่ออายุและการอนุญาตให้ต่ออายุประทานบัตร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการพิจารณาการต่ออายุประทานบัตรด้วย

ส่วนที่ ๔

สิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตร

มาตรา ๕๖ ผู้ถือประทานบัตรมีสิทธิในเขตเหมืองแร่ ดังต่อไปนี้

(๑) เตรียมการเพื่อการทำเหมือง เช่น การปลูกสร้างอาคาร การก่อสร้างหรือการติดตั้งเครื่องทุ่นแรงในการทำเหมือง ขุดทางน้ำ ทำท่าขนบ หรือทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตประทานบัตร เพื่อประโยชน์แก่การทำเหมือง

(๒) แต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม หรือทิ้งมูลดินทราย

(๓) ทำเหมืองในเขตประทานบัตร และขายแร่ที่ระบุไว้ในประทานบัตร รวมถึงแร่อื่นที่เป็น

ผลพลอยได้จากการทำเหมืองนั้น

(๔) นำคดีขึ้นสู่ศาลในกรณีที่มีผู้โต้แย้งหรือขัดขวางการทำเหมือง

ความใน (๒) มิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน เว้นแต่เป็นการกระทำในเขตพื้นที่ที่ดินมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง การใช้สิทธิของผู้ถือประทานบัตรตาม (๑) (๒) หรือ (๓) เมื่อสิ้นอายุประทานบัตรแล้ว ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถือประทานบัตรได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินนั้น

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรคนเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน ให้ถือว่าประทานบัตรทั้งหมดมีเขตเหมืองแร่เดียวกัน

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน อาจร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ โดยยื่นคำขอและรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีประทานบัตรซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน และมีพื้นที่เหมืองแร่ที่ไม่อาจทำเหมืองแต่ฝ่ายเดียวได้อย่างปลอดภัยหรือไม่อาจนำแร่ในเขตนั้นมาใช้อย่างคุ้มค่าได้ เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และเพื่อความปลอดภัย ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มีอำนาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรหลายคนซึ่งมีเขตประทานบัตรติดต่อกัน ร่วมแผนผังโครงการเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่มีหนี้ค้างชำระและได้ฟื้นฟูพื้นที่ รวมทั้งได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขการออกประทานบัตรจนครบถ้วนแล้ว ผู้ถือประทานบัตรอาจคืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วนได้ โดยยื่นคำขอและคืนประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

กรณีคืนประทานบัตรทั้งหมด ให้สิทธิตามประทานบัตรนั้นสิ้นสุดลงเมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้ถือประทานบัตรได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งแล้ว และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรทราบ

กรณีคืนประทานบัตรบางส่วน ให้สิทธิตามประทานบัตรส่วนที่คืนสิ้นสุดลงเมื่อมีการกำหนดเขตเพื่อตัดเนื้อที่ประทานบัตรส่วนที่ไม่ได้คืนออกจากส่วนที่คืนเสร็จแล้ว และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้ส่งประทานบัตรที่เหลืออยู่คืนแก่ผู้ถือประทานบัตรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การพิจารณาคำขอคืนประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอคืนประทานบัตร

ผู้ถือประทานบัตรที่ประสงค์ขอคืนประทานบัตรบางส่วนต้องชำระค่าใช้จ่ายในการกำหนดเขตตามวรรคสาม

มาตรา ๕๕ สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถือประทานบัตรตายหรือสิ้นสภาพนิติบุคคล
- (๒) ผู้ถือประทานบัตรเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๓) ผู้ถือประทานบัตรขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร
- (๕) เมื่อผู้ถือประทานบัตรไม่ได้รับความยินยอมหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตประทานบัตรหรือเขตเหมืองแร่ต่อไปโดยคำสั่งของศาลหรือคำพิพากษาถึงที่สุด ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนพื้นที่ที่เจ้าของที่ดินไม่ให้ความยินยอมหรือไม่อนุญาตนั้น และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๕๘ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๖) สิ้นอายุตามที่กำหนดไว้ในประทานบัตร

(๗) ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๒๗ วรรคสอง

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลง หากมีแร่คงเหลืออยู่ในเขตเหมืองแร่และผู้ถือประทานบัตรหรือทายาทไม่ยื่นขออนุญาตครอบครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงให้แร่ดังกล่าวเป็นของแผ่นดิน

แร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจนำออกขาย

หากปรากฏว่าราคาของแร่ที่จะขายตามวรรคหนึ่งนั้นต่ำเกินไป อธิบดีมีอำนาจให้ดำเนินการปรับปรุง ดัดแปลง หรือแต่งแร่ดังกล่าวเพื่อให้มีราคาเพิ่มขึ้นและคุ้มค่าง่อนขาย ทั้งนี้ ให้หักค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง ดัดแปลง หรือแต่งแร่จากเงินที่ได้จากการขายแร่ นั้น

ในกรณีไม่มีผู้ซื้อแร่ตามวรรคสองหรือแร่นั้นมีราคาไม่คุ้มค้ำต่อค่าใช้จ่ายในการขาย อธิบดีอาจสั่งให้นำแร่ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือเพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการ หรือจำหน่ายออกจากสารบบของทางราชการ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตามวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ผู้ซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้ขออนุญาตครอบครองแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อประสงค์จะขายให้ขออนุญาตชนแร่และขายแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้นตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง

มาตรา ๖๑ เมื่อประทานบัตรใดสิ้นอายุ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ในกรณีตามมาตรา ๗๐ หรือผู้ถือประทานบัตรยื่นคำขอต่ออายุและยังมีได้มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุจากผู้ออกประทานบัตร

มาตรา ๖๒ สิทธิตามประทานบัตรไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๖๓ ผู้ถือประทานบัตรต้องเปิดการทำเหมืองภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับประทานบัตร เว้นแต่มีเหตุขัดข้องและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี

การเปิดการทำเหมืองตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการเตรียมการทำเหมืองตาม มาตรา ๕๖ (๑) ด้วย

ก่อนการเปิดการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง ผู้ถือประทานบัตรต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า สิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณีแล้ว ให้ดำเนินการทำเหมืองได้

การทำเหมืองต้องมีปริมาณงานและระยะเวลาไม่น้อยกว่าหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีมีเหตุขัดข้อง ผู้ถือประทานบัตรอาจขออนุญาตหยุดการทำเหมืองต่อเจ้าพนักงาน อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และจะหยุดทำเหมืองได้เมื่อได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

เมื่อผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะขอเปิดการทำเหมืองหลังจากได้รับอนุญาตให้หยุดการทำ เหมืองตามวรรคสาม ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และจะเริ่มทำเหมืองได้เมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

เหตุขัดข้องในการเปิดการทำเหมือง การหยุดการทำเหมือง ระยะเวลา การตรวจสอบ การขอ อนุญาตหยุดการทำเหมือง และการขออนุญาตเปิดการทำเหมือง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๔ ผู้ถือประทานบัตรมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ทำเหมืองตามวิธีการทำเหมือง แผนผัง โครงการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในการออก ประทานบัตร

(๒) การเพิ่มเติมชนิดแร่ที่จะทำเหมือง การเปลี่ยนแปลงวิธีการทำเหมือง แผนผังโครงการ และเงื่อนไขสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้ออกประทานบัตร ส่วนการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และการทำเหมืองประเภทที่ ๓ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี

(๓) ห้ามทำเหมืองใกล้ทางหลวงที่ได้ลงทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง หรือ ทางน้ำสาธารณะภายในระยะห้าสิบลเมตร เว้นแต่ประทานบัตรกำหนดให้ทำได้หรือได้รับอนุญาตให้เปลี่ยน แผนผังโครงการ

(๔) ห้ามปิดกั้น ทำลาย หรือทำด้วยประการใดให้เป็นการเสื่อมประโยชน์แก่ทางหลวงที่ได้ ลงทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ผู้รับผิดชอบทางหลวงหรือทางน้ำสาธารณะดังกล่าวตามกฎหมาย และได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน อุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

(๕) ห้ามท่อน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะ ไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทางน้ำสาธารณะดังกล่าวตามกฎหมาย และได้รับอนุญาต จากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

(๖) ห้ามทิ้งหรือยอมให้ผู้อื่นนำมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๗) การทำเหมือง การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรม ภายในเขตเหมืองแร่ ห้ามกระทำหรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

(๘) พื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองตามแผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเผ่าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง ตามเงื่อนไขในการออกประทานบัตร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตรให้ดำเนินการเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเผ่าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

(๙) จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง หรือวางหลักประกันตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

(๑๐) ชำระหนี้อันพึงต้องชำระตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่โดยลับในกรณีที่หลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมวดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้สูญหายหรือถูกทำลาย และต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมวดหลักฐานการแผนที่ใหม่ตามมาตรา ๑๑๕ วรรคสาม

(๑๒) ต้องรายงานการทำเหมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๘) หรือไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ นำเงินจากกองทุนหรือหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรส่งเงินหรือหลักประกันตามจำนวนที่ได้ใช้จ่ายไปมาวางให้ครบถ้วนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่กองทุนหรือหลักประกันไม่เพียงพอ ผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนที่ขาด

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้ออกประทานบัตรกำหนดหรือได้ฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมืองตามแผนฟื้นฟูครบถ้วนหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองแล้ว ให้คืนเงินกองทุนหรือหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) ส่วนที่เหลือนั้นแก่ผู้ถือประทานบัตร

กรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่จัดตั้งกองทุนหรือวางหลักประกันตามมาตรา ๖๔ (๙) หรือไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือนำหลักประกันมาวางภายในกำหนดเวลาดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

ส่วนที่ ๕

การรับช่วง การโอน การสวมสิทธิ

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้ผู้ถือประทานบัตรยอมให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองไม่ว่าเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของเขตเหมืองแร่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

ผู้ถือประทานบัตรที่ได้ให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมืองตามวรรคหนึ่งยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย และให้ผู้รับช่วงการทำเหมืองนั้นมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามกฎหมายในส่วนที่รับช่วงการทำเหมืองเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร

การยื่นคำขอและการอนุญาตการรับช่วงทำเหมืองและการเลิกการรับช่วงการทำเหมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรประสงค์จะโอนประทานบัตรต้องได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร

การยื่นคำขอโอนประทานบัตรตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ถือประทานบัตรและผู้ประสงค์จะรับโอนยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

ผู้รับโอนประทานบัตรต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตรและต้องรับโอนไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร

การอนุญาตให้โอนประทานบัตรจะกระทำต่อเมื่อได้มีการชำระหนี้สินที่ค้างชำระตามพระราชบัญญัตินี้แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จนครบถ้วนแล้ว

การยื่นคำขอโอนประทานบัตรและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๖๘ ในการโอนประทานบัตร นอกจากจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการโอนแล้ว ผู้โอนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองที่ตนพึงได้รับตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง ให้เรียกเก็บเฉพาะแต่ในส่วนที่เป็นค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร โดยไม่รวมถึงค่าตอบแทนการโอนทรัพย์สินอื่น

การโอนประทานบัตรให้แก่บิดามารดา สามี ภริยา หรือผู้สืบสันดานของผู้โอนเอง ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกมีหนังสือแจ้งชื่อของทายาทที่จะประกอบกิจการแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถือประทานบัตรตาย เพื่อเสนอไปยังผู้ออกประทานบัตรเพื่อพิจารณา หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหรือผู้ออกประทานบัตรไม่อนุญาต ให้ถือว่าสิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุของประทานบัตร

ในกรณีที่ทายาทผู้ถือประทานบัตรหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายในกำหนดเวลาในวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกทำเหมืองต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ถือประทานบัตร จนกว่าผู้ออกประทานบัตรจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้มีการโอนประทานบัตรนั้น

การที่ทายาทคนหนึ่งคนใดยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรโดยการตกทอดภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิทายาทคนอื่นหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนประทานบัตรดังกล่าวด้วยในเวลาใด ๆ ก่อนผู้ออกประทานบัตรจะอนุญาตให้มีการรับโอนประทานบัตรนั้น

การโอนประทานบัตรโดยการตกทอด ผู้รับโอนไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมือง

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถให้นำความในสิ่วรerkก่อนมาใช้บังคับกับผู้อนุบาลโดยอนุโลม

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนประทานบัตรสิ้นอายุผู้ออกประทานบัตรอาจจัดให้มีการประมูลเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลเข้าสวมสิทธิการทำเหมืองตามประทานบัตรนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ผู้ได้รับอนุญาตให้สวมสิทธิการทำเหมืองตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ตามอายุประทานบัตรเดิมที่เหลืออยู่ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตรนั้น

หมวด ๖

การทำเหมืองใต้ดิน

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗๑ ให้นำบทบัญญัติในหมวดอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับกับการทำเหมืองใต้ดินเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา ๗๒ การทำเหมืองใต้ดินที่ไม่รุกรานแดนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลอื่น หรือการทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ภายในเขตเหมืองแร่ในประทานบัตรที่ออกตามความในหมวด ๕ ส่วนที่ ๓ ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติในหมวดนี้ โดยต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕

มาตรา ๗๓ การทำเหมืองใต้ดินต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางธรณีวิทยา รวมทั้งวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่ในแต่ละพื้นที่และความปลอดภัยของสิ่งมีชีวิตและทรัพย์สิน

มาตรา ๗๔ การทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ขอจะมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น

มาตรา ๗๕ เขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องไม่รุกล้ำเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติ หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ในกรณีที่พบว่าการทำเหมืองใต้ดินบริเวณใดในเขตประทานบัตรจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยมีอาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ ให้ผู้ออกประทานบัตรกำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตร มิให้ทำเหมืองใต้ดินในบริเวณนั้น

ส่วนที่ ๒

การออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

มาตรา ๗๖ คำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องประกอบด้วยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อมูลโดยสังเขปแสดงความลึกและมาตรการทางเทคนิคตามมาตรา ๗๓
- (๒) แผนที่แสดงเขตเหมืองแร่โดยสังเขป พร้อมข้อมูลประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีในบริเวณต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณาตามมาตรา ๗๕ วรรคสอง
- (๓) ข้อมูลทางเทคนิคในวิธีการทำเหมืองและแต่งแร่โดยสังเขปทั้งทางเลือกทางวิศวกรรมเหมืองแร่ที่มีอยู่โดยทั่วไปและทางเลือกที่ผู้ขอประทานบัตรเห็นสมควรจะนำมาใช้พร้อมเหตุผลของทางเลือกดังกล่าว
- (๔) ข้อมูล แผนผัง ขั้นตอน วิธีการในการทำเหมือง และการแต่งแร่ ที่แสดงถึงมาตรการในการลดผลกระทบหรือรักษาไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่อาจกระทบต่อการดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน
- (๕) ข้อเสนอเพื่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดินของตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย ตามมาตรา ๘๑ (๒) ที่ระบุถึงจำนวนกองทุนสนับสนุน และระเบียบการตรวจสอบการทำเหมืองที่ผู้ขอประทานบัตรจะเสนอให้ผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองได้เข้าร่วมตรวจสอบการทำเหมืองตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๘๓
- (๖) เส้นทางขนส่ง และแหล่งน้ำที่จะใช้ในโครงการ ทั้งที่มีอยู่แล้วและที่จะพัฒนาขึ้น พร้อมรายละเอียดการใช้สอยตลอดโครงการ ที่เพียงพอจะประเมินให้เห็นได้ว่าการทำเหมืองใต้ดินในโครงการจะไม่ส่งผลกระทบต่อดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน
- (๗) ข้อเสนอเอาประกันภัยความรับผิดชอบตามมาตรา ๘๕ ที่ระบุถึงวงเงินและระยะเวลาเอาประกันภัยไว้โดยชัดเจน
- (๘) แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง
- (๙) การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง หรือการวางหลักประกัน

มาตรา ๗๗ เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ขอประทานบัตรทำเหมืองไต่ดินได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว ให้อธิบดีประมวลข้อมูลต่อไปนี้นำเข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการกำหนดเงื่อนไขอันจำเป็นในประทานบัตรต่อไป

(๑) ข้อมูลโครงการที่ยื่นประกอบคำขอประทานบัตรตามมาตรา ๗๖

(๒) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว

ในกรณีที่ปรากฏความแตกต่างของข้อมูลหรือความคิดเห็นในการรับฟังความคิดเห็นที่จัดขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีวินิจฉัยให้เป็นที่ยุติ แต่หากพบว่าข้อมูลใดยังไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ หรือการจัดรับฟังความคิดเห็นไม่ถูกต้องหรือผิดพลาดในสาระสำคัญให้สั่งให้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นใหม่ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลหรือความคิดเห็นมากำหนดเป็นเงื่อนไขในประทานบัตรได้อย่างถูกต้อง

มาตรา ๗๘ เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ สิ้นสุดลง ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๘๑ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย แล้วนำมากำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรไว้ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เงื่อนไขในประทานบัตรต้องครอบคลุมโครงการ อย่างน้อยในทุกรายการตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้ตามมาตรา ๗๖

(๒) เงื่อนไขในประทานบัตรต้องครอบคลุมถึงรายละเอียดในโครงการทั้งหมดที่ผู้ขอประทานบัตรได้เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และให้รวมถึงเงื่อนไขหรือมาตรการเพิ่มเติมที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย

มาตรา ๗๙ การออกประทานบัตรทำเหมืองไต่ดินจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอประทานบัตรเสนอคำขอตามเงื่อนไขในมาตรา ๗๖

(๒) ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗

(๓) ได้กำหนดเงื่อนไขในประทานบัตรตามมาตรา ๗๘

มาตรา ๘๐ การแก้ไขเงื่อนไขในประทานบัตรทำเหมืองไต่ดินที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๗๘ ให้นำบทบัญญัติในส่วนนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียโดยทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗

ส่วนที่ ๓

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

มาตรา ๘๑ ให้ผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรทำเหมืองไต่ดินทำการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพัฒนาโครงการทำเหมืองไต่ดินของตน โดยให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมปรึกษาตามขั้นตอนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ประกาศเพื่อกำหนดขั้นตอนการจัดประชุมปรึกษาตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุถึงหลักเกณฑ์และขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- (๑) ความสมบูรณ์ของรายงานเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การปรึกษาจะต้องประกอบด้วยข้อมูลอันจำเป็นและประเด็นปัญหาโดยชัดเจน
- (๒) หลักเกณฑ์รับรองกลุ่มหรือองค์กรอันเกิดจากการรวมตัวของผู้มีส่วนได้เสียและการได้มาซึ่งตัวแทนที่จะเข้าร่วมปรึกษาที่ครอบคลุมทั้งกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้บริหาร และสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้มีสิทธิในที่ดินหรืออยู่อาศัยในเขตเมืองแร่นั้น
- (๓) องค์กรประกอบของคณะกรรมการจัดการประชุมปรึกษาเบื้องต้นซึ่งจะต้องมีตัวแทนราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐร่วมอยู่ด้วย
- (๔) ขั้นตอนการประชุมปรึกษา รวมทั้งการประกาศเชิญโดยทั่วไปให้ผู้มีส่วนได้เสียส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม การลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม และระยะเวลาล่วงหน้าที่จะให้ผู้มีส่วนได้เสียตาม (๒) ศึกษาข้อมูลตามสมควร

มาตรา ๘๒ ในการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง ครั้งใดให้ผู้ขอประทานบัตรจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) เพื่อดำเนินการศึกษารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๘๓ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ออกประทานบัตรทำเหมืองได้ดินรายใด ให้อธิบดีเรียกประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) เพื่อตกลงกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร

ให้ผู้ถือประทานบัตรนำเงินอุดหนุนในการจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือผู้มีสิทธิตรวจสอบตามวรรคหนึ่งตามอัตราที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตร มาวางไว้ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง

เมื่อได้รับแจ้งสัญญาและรายละเอียดการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว ให้อธิบดีจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้เชี่ยวชาญได้ต่อเมื่อได้รับคำรับรองในรายงานจากผู้มีสิทธิตรวจสอบแล้ว

คุณสมบัติและวาระการทำงานของผู้มีสิทธิตรวจสอบ เงื่อนไขและวิธีการเพิกถอนผู้มีสิทธิตรวจสอบที่ประพฤติน่าสงสัยโดยที่ประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๘๑ (๒) ลักษณะสัญญาว่าจ้างผู้มีสิทธิตรวจสอบ และระเบียบการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๔

การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๘๔ การทำเหมืองได้ดินในเขตประทานบัตรในลักษณะดังต่อไปนี้ ถือเป็นการทำให้เสียหายซึ่งสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่นั้น ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินระงับการกระทำและจัดการแก้ไขตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้

- (๑) การทำเหมืองได้ดินในระดับความลึกจากผิวดินน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองได้ดิน และมีระดับลึกจากผิวดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร

(๒) การทำเหมืองได้ดินไม่ว่าในระดับความลึกใดที่มีวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่เพื่อประกันความมั่นคงของชั้นดินไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขประทานบัตรทำเหมืองได้ดิน

มาตรา ๘๕ ในกรณีที่พื้นดินบริเวณใดในเขตประทานบัตรทำเหมืองได้ดินทรุดตัวลงในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้นำหลักความรับผิดชอบไปนี้มาใช้บังคับกับความเสียหายทั้งปวงที่เกิดขึ้น

(๑) ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการทรุดตัวของพื้นดินนั้นเกิดขึ้นจากการทำเหมืองได้ดิน

(๒) หากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณาแล้วเห็นว่าการทำเหมืองได้ดินเป็นต้นเหตุแห่งการทรุดตัวของพื้นที่ดินนั้น ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จ่ายเงินกองทุนหรือหลักประกันที่ผู้ถือประทานบัตรวางไว้มาชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินส่งเงินหรือหลักประกันตามจำนวนที่ได้ชดใช้ค่าเสียหายไปมาวางไว้ให้ครบถ้วนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือนำหลักประกันมาวางภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ถือประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

ส่วนที่ ๕

การกำหนดเงินค่าทดแทน

มาตรา ๘๖ ในกรณีที่มีการทำเหมืองได้ดินในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตรในเขตที่ดินแปลงใด ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในที่ดินแปลงนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นตามกฎหมายอื่น มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจากผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินในบริเวณดังกล่าวตามจำนวนเงินที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทน

มาตรา ๘๗ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้มีการยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองได้ดินที่ลึกเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตรจากผิวดินในท้องที่ใดแล้ว ให้มีคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่ที่เขตเหมืองได้ดินส่วนใหญ่ตั้งอยู่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ศึกษารักษ์พื้นที่ เจ้าพนักงานที่ดินที่เขตเหมืองได้ดินตั้งอยู่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เขตเหมืองได้ดินตั้งอยู่แห่งละหนึ่งคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งจำนวนสามคนซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านธรณีวิทยา วิศวกรรมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ เป็นกรรมการ

ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนนั้น ให้คำนึงถึงผลกระทบจากการทำเหมืองได้ดินที่อาจทำให้ประโยชน์การใช้สอยที่ดินดังกล่าวของผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครอง หรือผู้มีสิทธิทำกินในที่ดินแปลงนั้นลดลง โดยคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนอาจกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินจ่ายเงินค่าทดแทน ในคราวเดียวหรือจ่ายเป็นงวดตลอดอายุประทานบัตรก็ได้

การกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน ขั้นตอนในการขอรับและจ่ายเงินค่าทดแทนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๘๘ เมื่อคณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่แจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินว่าจะยินยอมชำระเงินค่าทดแทนตามที่กำหนดได้หรือไม่ หากผู้ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินไม่ยินยอมชำระเงินค่าทดแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ให้มีหนังสือแจ้ง ให้ผู้ออกประทานบัตรสั่งยกคำขอประทานบัตรนั้น ในกรณีที่ได้ออกประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินแล้ว ผู้ถือประทานบัตรไม่ยอมชำระเงินค่าทดแทนตามเงื่อนไขในประทานบัตร ให้ผู้ออกประทานบัตรมีคำสั่งเพิกถอนประทานบัตร

หมวด ๗

การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

มาตรา ๘๙ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ซึ่งมีการขุดหาแร่รายย่อย เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดหาแร่รายย่อย เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะกำหนดเงื่อนไข เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตถือปฏิบัติด้วยก็ได้ ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยมีอายุไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก การขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙๐ ผู้ใดประสงค์จะร่อนแร่ ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น การแจ้งและการรับแจ้ง และการร่อนแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

หมวด ๘

การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม

ส่วนที่ ๑

การประกอบธุรกิจแร่

มาตรา ๙๑ แร่ที่ได้มาจากประทานบัตรหรือแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่ตามที่ได้แจ้งไว้ เมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ตามหมวด ๑๑ แล้ว ให้เป็นแร่ที่ทำการซื้อขาย ครอบครอง เก็บ หรือขนได้ตามพระราชบัญญัตินี้ แร่ที่ได้มาโดยประการอื่นนอกจากวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้ครอบครอง เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเมื่อได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว ให้เป็นแร่ที่ขอขนหรือขอขายได้ เป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้น

การขอครอบครอง การขอขาย และการขอขนเป็นกรณีพิเศษตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๔๒ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด สภาพอย่างใด ปริมาณเท่าใด หรือในพื้นที่ใด เป็นแร่ที่อยู่ในความควบคุมเกี่ยวกับการซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ เก็บแร่ หรือขนแร่

มาตรา ๔๓ การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ หรือการขนแร่ที่อยู่ในความควบคุมตามมาตรา ๔๒ ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี
การยื่นคำขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๔ บทบัญญัติในมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ มีให้ใช้บังคับกับ

(๑) การครอบครองแร่หรือขนแร่ที่ได้มาจากการสำรวจแร่เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัยไม่เกิน ปริมาณที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร

(๒) การครอบครองแร่หรือขนแร่แต่ละชนิดปริมาณไม่เกินสิบกิโลกรัม แต่เมื่อเห็นสมควร อธิบดีจะกำหนดปริมาณให้น้อยกว่าสิบกิโลกรัมก็ได้

(๓) การครอบครองแร่พลอยได้จากการแต่งแร่ภายในเขตแต่งแร่ หรือการครอบครองตะกรัน ที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนดภายในเขตโลหกรรม ซึ่งแร่พลอยได้หรือแร่ชนิดอื่นนั้น ยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงมาก่อน

(๔) การครอบครองแร่หรือขนแร่เพื่อการศึกษาหรือวิจัยของสถาบันวิจัยของเอกชนที่ได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดี ส่วนราชการ องค์การของรัฐ หรือสถาบันการศึกษา

(๕) การครอบครองแร่หรือขนแร่ในสภาพวัตถุสำเร็จที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ ปฏิมากรรม หรือผลผลิตจากกรรมวิธีของโลหกรรมหรืออุตสาหกรรม

(๖) การครอบครองแร่ หรือการขนแร่ที่ได้มาจากการทำเหมืองในเขตเหมืองแร่ที่เก็บแร่นั้นไว้

มาตรา ๔๕ การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ และการขนแร่ ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณี que เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและกำกับดูแลการชำระค่าภาคหลวงแร่ ให้ถูกต้องครบถ้วน ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ครอบครอง ผู้เก็บ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ใช้แร่ ต้องรายงานการซื้อ การขาย การครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือการใช้แร่ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๔๖ ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๓ ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออก

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ใบอนุญาตครอบครองแร่สิ้นอายุและผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ได้ยื่นขอ ต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้นำบทบัญญัติ ในมาตรา ๖๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๘ เพื่อประโยชน์ในความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือความปลอดภัยของประชาชน รัฐมนตรีอาจออกประกาศกำหนด ดังนี้

(๑) ชนิดและสภาพแร่ที่ห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

(๒) ชนิดและสภาพแร่ที่ต้องขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

(๓) ชนิด สภาพ และปริมาณแร่ที่ต้องแจ้งการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป

ความในวรรคหนึ่ง (๑) มิให้ใช้บังคับกับการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป เพื่อนำไปวิเคราะห์หรือวิจัย แต่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ให้อธิบดีเป็นผู้ออกใบอนุญาตหรือรับแจ้งการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปตามวรรคหนึ่ง (๒) และ (๓)

การขออนุญาตหรือการแจ้งการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งแร่ ออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนแร่และการจัดเก็บแร่ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปได้ และในกรณีผู้นำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปประสงค์จะนำแร่นั้นไปแต่งหรือประกอบโลหกรรม จะต้องปฏิบัติตามส่วนที่ ๒ หรือส่วนที่ ๓ ของหมวดนี้ด้วย

ส่วนที่ ๒

การแต่งแร่

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้ผู้ใดแต่งแร่ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรซึ่งแต่งแร่ภายในเขตประทานบัตร ใบอนุญาตให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ยื่น เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยของประชาชน สัตว์ พืช และทรัพยากรอื่น ผู้ออกใบอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาต ด้วยก็ได้

การขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๑ ในการแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนเริ่มการแต่งแร่ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีแล้ว ให้ดำเนินการแต่งแร่ได้

ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ต้องรายงานการแต่งแร่ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๒ การขยายหรือลดเขตแต่งแร่ การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการแต่งแร่ การหยุดแต่งแร่ชั่วคราว การแจ้งแต่งแร่ใหม่ และการเลิกแต่งแร่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๓ ในการแต่งแร่ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำหรือละเว้นกระทำการใด อันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๓ การประกอบโลหกรรม

มาตรา ๑๐๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้การประกอบโลหกรรมแร่ชนิดใด ปริมาณการผลิตขนาดใด และโดยกรรมวิธีใด เป็นการประกอบโลหกรรมควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๕ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบโลหกรรมควบคุม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้ถือประทานบัตรซึ่งประกอบโลหกรรมภายในเขตประทานบัตร และผู้ประกอบโลหกรรมควบคุมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ใบอนุญาตให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ยื่นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย และสุขภาพอนามัยของประชาชน สัตว์ พืช และทรัพย์สิน ผู้ออกใบอนุญาตอาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๖ ในการประกอบโลหกรรม ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนเริ่มประกอบโลหกรรม ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือต่ออธิบดีล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีแล้วให้ดำเนินการประกอบโลหกรรมได้

ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมต้องรายงานการประกอบโลหกรรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๗ การขยายหรือลดเขตโลหกรรม การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการประกอบโลหกรรม การหยุดประกอบโลหกรรมชั่วคราว การแจ้งประกอบโลหกรรมใหม่ และการเลิกประกอบโลหกรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๘ ในการประกอบโลหกรรม ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมกระทำ หรือละเว้นกระทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีพิษหรือสิ่งอื่นใดที่มีพิษก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๔

การต่ออายุและการโอนใบอนุญาต

มาตรา ๑๐๙ ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ผู้รับใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมที่ประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาต จะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ถือว่ามิฐานะเสมือนผู้ได้รับใบอนุญาตและให้ประกอบกิจการต่อไปจนกว่าอธิบดีจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

ใบอนุญาตซื้อแร่ ใบอนุญาตครอบครองแร่ และใบอนุญาตตั้งสถานที่เก็บแร่ให้ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินห้าปีนับแต่วันอนุญาตให้ต่ออายุ

ใบอนุญาตแต่งแร่และใบอนุญาตประกอบโลหกรรมให้ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่อนุญาตให้ต่ออายุ

การขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑๐ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมใด โอนใบอนุญาตให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

การขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๑๑ ในกรณี que ผู้รับอนุญาตในหมวดนี้ตาย และทายาทมีความประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕
การออกใบแทน

มาตรา ๑๑๒ ในกรณีอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๙
การรังวัด

มาตรา ๑๑๓ เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตร คำขอใบอนุญาตแต่งแร่ คำขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือคำขออนุญาตทิ้งมูลดินทรายแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเขตพื้นที่คำขอ โดยวิธีการรังวัดหรือวิธีอื่น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่มีการกำหนดเขตโดยการรังวัด ให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายนำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเป็นหนังสือ

มาตรา ๑๑๔ เพื่อประโยชน์แก่การรังวัดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการรังวัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามควรแก่กรณี

ในกรณีต้องสร้างหมุดหลักฐานการแผนที่ในที่ดินของผู้ใด พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจสร้างหมุดหลักฐานลงได้ตามความจำเป็น

ในการรังวัด เมื่อมีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย มีอำนาจที่จะขุดดิน ตัดต้นไม้ หรือรานกิ่งไม้ หรือกระทำการอย่างอื่นแก่สิ่งกีดขวางต่อการรังวัดได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการที่จะให้เจ้าของได้รับความเสียหายน้อยที่สุด

ในกรณีที่การเข้าไปในที่ดินดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย ผู้มีสิทธิในที่ดิน ผู้ครอบครอง หรือผู้ทรงสิทธิอื่นใดในที่ดินนั้นมีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้ โดยผู้ยื่นคำขอต้องรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

มาตรา ๑๑๕ การกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๓ ให้ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ในกรณีคำขอประทานบัตร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่สร้างหมุดหลักฐานการแผนที่หรือหลักหมายเขตเหมืองแร่ให้ปรากฏชัดเจนและตรวจสอบได้

ถ้าหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้สูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้ถือประทานบัตรแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบโดยพลันและต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรังวัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐานการแผนที่ใหม่

ในกรณีที่ผู้ถือประทานบัตรไม่แจ้งตามวรรคสาม หากมีการทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร ให้ถือว่าจงใจทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร

มาตรา ๑๑๖ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำหลักหมายเขตเหมืองแร่หรือหมุดหลักฐาน การแผนที่ตามพระราชบัญญัตินี้ลงไว้ในที่ใด ห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย ดัดแปลง เคลื่อนย้าย ถอน เว้นแต่ จะได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๑๗ ในกรณีที่จะต้องกำหนดเขตพื้นที่คำขอตามมาตรา ๑๑๓ โดยการรังวัดหรือวิธี อื่นใด อธิบดีอาจกำหนดให้ช่างรังวัดเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทนพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และต้อง จัดทำรายงานการรังวัดเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

หมวด ๑๐

การยกคำขอ การยกเลิก การแก้ไข หรือเพิกถอนการอนุญาต

ส่วนที่ ๑

การยกคำขอ

มาตรา ๑๑๘ อธิบดีมีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือคำขออาชญาบัตร พิเศษได้ เมื่อผู้ยื่นคำขอ

- (๑) ขาดนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๒) ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งให้ดำเนินการตามความ จำเป็นเพื่อออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ
- (๓) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวด ๔ หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำ เช่นว่านั้น

มาตรา ๑๑๙ อธิบดี เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งยกคำขอประทานบัตรได้เมื่อผู้ยื่นคำขอ

- (๑) ขาดนัดในการนำรังวัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๒) ละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งให้ดำเนินการ ตามความจำเป็นเพื่อออกประทานบัตร
- (๓) กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวด ๕ หรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำ เช่นว่านั้น
- (๔) เมื่อปรากฏว่าแร่ชนิดที่ประสงค์จะเปิดการทำเหมืองในเขตคำขอมิใช่เพียงพอที่จะเปิด การทำเหมืองได้

ส่วนที่ ๒

การยกเลิก การแก้ไข หรือเพิกถอนการอนุญาต

มาตรา ๑๒๐ เมื่อได้มีการอนุญาตโดยการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวไม่มารับภายในสามสิบวัน นับแต่ได้รับแจ้งโดยไม่มีเหตุอันควร ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตยกเลิกการอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๒๑ เมื่อปรากฏในภายหลังว่าได้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ให้ผู้ออก อาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจเรียกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นมาแก้ไขให้ถูกต้องหรือเพิกถอนเสียได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขหรือเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตจะเรียกร้องค่าเสียหายใดๆ จากการแก้ไขหรือเพิกถอนนั้นไม่ได้

เพื่อประโยชน์แก่การอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ อย่างอื่นของรัฐ ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจเรียกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตร พิเศษ หรือประทานบัตร มาแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือกันเนื้อที่ หรือลดระยะเวลาที่ได้อนุญาตไว้ได้ตามความจำเป็น หรือเพิกถอนได้ แล้วแต่กรณี และในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าวมีสิทธิได้รับ เงินชดเชยความเสียหายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ความเสียหาย ต้องไม่รวมถึงมูลค่าของแร่ที่ยังมิได้นำขึ้นมาจากการทำเหมือง

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ชำระหนี้ เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือ ให้ชำระแล้ว และไม่ชำระภายในเก้าสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ออกอาชญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๒๓ เมื่อปรากฏว่าผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาต ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือดำเนินการใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุ เดือดร้อนรำคาญ ความเสียหาย หรืออันตรายที่มีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สินของประชาชน หรือสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือสั่งให้แก้ไขหรือ ปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควร ผู้มีอำนาจอนุญาตหรือออกใบอนุญาตอาจมอบหมายให้พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจผูกมัดประทับตราบรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ เพื่อมิให้ทำงานได้ ในระหว่างการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๒๔ ในกรณีที่ผู้ถืออาญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๓ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้อธิบดี ผู้ออกอาญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดประกอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวและให้ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ถ้าผู้ประกอบการกิจการตามวรรคหนึ่งได้ปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ผู้ออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งสั่งให้ประกอบกิจการนั้นต่อไปได้

ถ้าผู้ประกอบการกิจการตามวรรคหนึ่ง ไม่ปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือการประกอบกิจการนั้นอาจจะทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษอย่างรุนแรงอันเป็นเหตุให้เป็นอันตรายแก่ชีวิต สุขภาพ หรือทรัพย์สินของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมโดยไม่อาจแก้ไขได้ ให้อธิบดี ผู้ออกอาญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งเพิกถอนอาญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต โดยแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ถูกเพิกถอน

หมวด ๑๑

ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และเงินบำรุงพิเศษ

มาตรา ๑๒๕ ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ผู้แจ้งการร่อนแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ ดังต่อไปนี้

- (๑) แร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมถึงแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง
- (๒) แร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการแต่งแร่ หรือตะกรันที่มีแร่ชนิดอื่นเจือปนอยู่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนด ซึ่งยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่
- (๓) แร่ที่ได้จากการขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่
- (๔) แร่ที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครองตามมาตรา ๙๑ วรรคสอง ซึ่งเรานั้นยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่
- (๕) การซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏว่าเรานั้นยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่

มาตรา ๑๒๖ อัตราค่าภาคหลวงแร่ให้เรียกเก็บได้ไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดแร่ พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ราคาตลาดแร่แต่ละชนิดให้เป็นตามที่อธิบดีกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ รวมทั้งการตรวจสอบและการประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ครบถ้วน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าการชำระค่าภาคหลวงแร่ไม่ถูกต้อง ให้อธิบดี มีหนังสือเรียกให้ผู้นั้นมาชี้แจงโดยกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ เพื่อนำหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่มาแสดง หากพบว่าไม่มีหลักฐานการชำระค่าภาคหลวงแร่หรือหลักฐานที่นำมาแสดงนั้น

ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการชำระค่าภาคหลวงแร่ถูกต้องครบถ้วนแล้ว หรือผู้นั้นไม่มาชี้แจงภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ เพื่อประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่ ในกรณีดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เมื่อคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ได้ประเมินว่าให้ชำระค่าภาคหลวงแร่เป็นจำนวนเท่าใด หรือให้ชำระค่าภาคหลวงแร่เพิ่มเป็นจำนวนเท่าใด ให้ผู้ถูกประเมินชำระภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินเป็นหนังสือ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้นั้นจะต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ทั้งหมดหรือค่าภาคหลวงแร่ส่วนที่ยังขาด แล้วแต่กรณี พร้อมเงินเพิ่มสองเท่าของค่าภาคหลวงแร่ส่วนที่ขาดนั้น

มาตรา ๑๒๘ ผู้ขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเสียค่าธรรมเนียมพร้อมกับการยื่นคำขอ และต้องออกค่าใช้จ่ายหรือวางเงินล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดดำเนินงานตามความจำเป็นอันควรแก่กรณีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีการสั่งยกคำขอ หรือไม่อนุญาตตามคำขอ หรือผู้ยื่นคำขอได้ถอนคำขอ ให้คืนค่าใช้จ่ายหรือเงินล่วงหน้าที่ยังไม่ได้จ่ายสำหรับกิจการนั้นแก่ผู้ยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒๙ การสำรวจแร่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ ต้องเสียค่าสิทธิการสำรวจแร่ในอัตราก้าวหน้าตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนด ผู้ถืออาชญาบัตรไม่มีสิทธิขอคืนค่าสิทธิการสำรวจแร่ที่ตนได้ชำระแล้ว

ในกรณีที่ผู้ถืออาชญาบัตรไม่ชำระค่าสิทธิการสำรวจแร่ให้ถูกต้องครบถ้วน เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแล้ว และไม่ชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ถืออาชญาบัตรมีอำนาจสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรนั้นเสียได้

มาตรา ๑๓๐ ผู้ถือประทานบัตรต้องเสียเงินบำรุงพิเศษในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตรนั้น

เงินบำรุงพิเศษตามวรรคหนึ่งให้ใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาวิจัยด้านแร่ การปรับปรุงสภาพพื้นที่ผ่านการทำเหมืองแล้วตามหลักภูมิสถาปัตยกรรม และการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

อัตรา หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเรียกเก็บ รวมตลอดทั้งการจัดสรรเงินบำรุงพิเศษ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นการเรียกเก็บเงินบำรุงพิเศษตามระยะเวลาที่เห็นสมควรได้

หมวด ๑๒
การพัฒนาและการส่งเสริม

มาตรา ๑๓๑ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการอาจให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียม รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดค่าธรรมเนียมในเรื่องดังกล่าวในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ที่ประกอบกิจการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด
- (๒) เหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรืออุบัติเหตุ
- (๓) เหตุอื่นอันสมควร

มาตรา ๑๓๒ หากปรากฏว่าพื้นที่ใดน่าจะมีแร่เหมาะสมเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งแร่ เพื่อการทำเหมือง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จัดทำเอกสารที่จำเป็นในการขอประทานบัตร และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับพื้นที่นั้นเพื่อขอความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ก่อนออกประทานบัตรให้ทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าพื้นที่นั้นมีผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรอยู่แล้ว ให้ถือว่าคำขอนั้นเป็นคำขอที่ไม่อาจอนุญาตได้และให้จำหน่ายคำขอดังกล่าวออกจากทะเบียนคำขอ เว้นแต่คำขอนั้นทับซ้อนพื้นที่ตามวรรคหนึ่งบางส่วน ให้ดำเนินการเพื่อการอนุญาตหรือไม่อนุญาตคำขอนั้นเฉพาะในส่วนที่ไม่ทับซ้อนต่อไปได้

เมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นได้รับความเห็นชอบแล้ว ตามวรรคหนึ่ง ในการออกประทานบัตรกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อาจนำพื้นที่นั้นออกประมูล โดยให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ผู้ออกประทานบัตรพิจารณาให้ผู้ประกอบการตามมาตรา ๑๓๑ (๑) มีสิทธิได้รับการคัดเลือกก่อน

ผู้ชนะการประมูลตามวรรคสามต้องปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร และต้องชำระค่าใช้จ่ายที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ดำเนินการไปตามวรรคหนึ่งทั้งหมดในวันที่ได้รับประทานบัตร

หมวด ๑๓
ความรับผิดชอบทางแพ่ง

มาตรา ๑๓๓ ผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการของตนต่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดขึ้น แก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาต ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาตรายนั้น

มาตรา ๑๓๔ ผู้ใดทำเหมืองแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือผู้ถือประทานบัตรรายใด ทำเหมืองแร่นอกเขตประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่ในเขตประทานบัตร แต่เป็นพื้นที่ห้ามทำเหมืองตามมาตรา ๖๔ (๓) หรือตามกฎหมายอื่น นอกจากจะต้องรับผิดชอบทางอาญาแล้ว จะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตั้งแต่สองเท่าแต่ไม่เกินสามเท่าของมูลค่าแร่ที่ได้จากการทำเหมืองในบริเวณ ดังกล่าวด้วย

การกำหนดค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์และเจตนาของผู้ทำเหมือง หรือผู้ถือประทานบัตร แล้วแต่กรณี ในการฝ่าฝืนกฎหมายหรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขในประทานบัตร มูลค่าแร่ตามวรรคหนึ่งให้ถือตามราคาตลาดแร่ที่อธิบดีประกาศใช้ในวันที่มีการกระทำตาม วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๕ ผู้ยื่นคำขออาชญาบัตรหรือคำขอประทานบัตรที่ถูกจำหน่ายตามมาตรา ๑๓ วรรคห้า หรือมาตรา ๑๓๒ วรรคสอง มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายได้ หากพิสูจน์ได้ว่าเป็นค่าเสียหายที่ แท้จริงซึ่งเกิดจากการดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับคำขอนั้น

ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จ่ายเงินค่าทดแทนตามวรรคหนึ่งจากเงินที่ได้ จากการประมูลตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๓๒ แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ ค่าทดแทนต้องไม่รวมถึงมูลค่าของแร่ ซึ่งยังมีได้นำขึ้นมาจากการทำเหมือง

มาตรา ๑๓๖ นอกจากความรับผิดตามมาตรา ๑๓๓ ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทน เพื่อการลงโทษ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามปี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของ บุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจได้

(๒) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้ประกอบกิจการเหมืองแร่โดยรู้อยู่แล้วว่าการ ประกอบกิจการเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าการ ประกอบกิจการเหมืองแร่ไม่ปลอดภัยภายหลังจากการทำแร่นั้นแล้วไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวน ค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทน ที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบกิจการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการ ระยะเวลาที่ผู้ประกอบกิจการปกปิด ความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการของผู้ประกอบกิจการเมื่อทราบว่าการประกอบกิจการทำเหมืองแร่นั้น ไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบกิจการได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบกิจการ การที่ผู้ประกอบ กิจการได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย

หมวด ๑๔
การควบคุมและการตรวจสอบ

ส่วนที่ ๑
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๓๗ ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเขตเหมืองแร่ เขตประกอบธุรกิจแร่ เขตแต่งแร่ เขตโลหกรรม เขตขุดหาแร่ รายย่อย หรือเขตที่มีการร่อนแร่ เพื่อตรวจสอบการประกอบกิจการดังกล่าวได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้ถืออาญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้ขุดหาแร่รายย่อย ผู้ประกอบกิจการร่อนแร่ ผู้ประกอบธุรกิจแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ระงับการกระทำที่เป็นการ ผ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม หรือจัดการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการประกอบกิจการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๓) นำแร่ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบวิเคราะห์

(๔) ยึดหรืออายัดแร่หรือทรัพย์สินใดตามมาตรา ๑๔๒

เมื่อได้เข้าไปและทำการตรวจสอบตาม (๑) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

มาตรา ๑๓๘ ในกรณีที่ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๑๓๗ (๒) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่ออธิบดี ผู้ออกอาญาบัตร ผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต เพื่อพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนอาญาบัตร ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือระงับการประกอบกิจการต่อไป

มาตรา ๑๓๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๔๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อประโยชน์ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๔๑ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดง บัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการเกี่ยวกับของกลางและเงินค้ำจ่าย

มาตรา ๑๔๒ บรรดาแร่ที่มีไว้เนื่องในการกระทำความผิด และเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า ได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาคดีได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และเมื่อได้มีการฟ้องคดี ให้นำความใน ๑๗๒ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับ

ในการยึดหรืออายัดเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ตามวรรคหนึ่ง ให้นพนักงานเจ้าหน้าที่ผูกมัด ประทับตรา จัดทำบัญชี หรือเก็บรักษาไว้ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดี กำหนด

ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือศาลไม่พิพากษาให้รับ ถ้ำเจ้าของหรือผู้ครอบครองมิได้ร้องขอรับทรัพย์สินคืนภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันทราบ หรือถือว่าได้ทราบ คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน ทั้งนี้ เว้นแต่อธิบดีจะใช้อำนาจประกาศหาตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้แสดงหลักฐานเพื่อขอรับ ทรัพย์สินคืนภายในสามสิบวัน หากพ้นกำหนดดังกล่าวและไม่มีผู้ใดมาขอรับทรัพย์สินคืน ให้ทรัพย์สินนั้น ตกเป็นของแผ่นดิน และให้นำมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง มาใช้บังคับเกี่ยวกับวิธีการประกาศหาตัวบุคคลที่เป็น เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินและวิธีการขอรับทรัพย์สินคืนโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๓ ในกรณีทรัพย์สินถูกยึดไว้ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง มิใช่เป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้นพนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดี คืนทรัพย์สินหรือเงินแล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของก่อนถึงกำหนดตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสามได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีที่เป็นเหตุให้ ทรัพย์สินนั้นถูกยึด หรือ

(๒) เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้ทรัพย์สินนั้น มาจากผู้เป็นเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา

ในการดำเนินการคืนทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง อาจมีการกำหนดเงื่อนไขในการคืน และการตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้มีการนำทรัพย์สินนั้นกลับไปใช้ในการกระทำความผิดอีก ทั้งนี้ ตามระเบียบ ที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๑๔๔ ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิดโดยไม่ปรากฏ ตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยึดส่งมอบของกลางให้แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีกำหนดเพื่อเก็บรักษาไว้ และให้อธิบดีมีอำนาจประกาศหาตัวเจ้าของ หรือผู้ครอบครองเพื่อให้บุคคลดังกล่าวไปแสดงหลักฐานเพื่อขอรับของกลางคืน

การประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ที่มีการยึดของกลางนั้น และประกาศในหนังสือพิมพ์อย่างน้อยสองวันติดต่อกันและในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

เจ้าของหรือผู้ครอบครองมีสิทธิขอรับของกลางคืนจากเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่อธิบดีระบุไว้ในประกาศ ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในหนังสือพิมพ์ดังกล่าวและในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ของกลางนั้นตกเป็นของแผ่นดิน แต่ถ้ามีบุคคลใดแสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองและขอรับของกลางคืนภายในกำหนดเวลา ให้อธิบดีดำเนินการตามวรรคห้าต่อไป

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ที่แสดงตัวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองตามวรรคหนึ่ง เป็นบุคคลที่พนักงานอัยการได้พิจารณาแล้วและมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือเป็นบุคคลที่ปรากฏหลักฐานในขณะสอบสวนแล้วว่ามีใช่เป็นผู้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดหรือมิใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลเพื่อขอรับของกลางคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากอธิบดี หากมิได้ใช้สิทธิฟ้องร้องคดีต่อศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าบุคคลนั้นมีใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น

มาตรา ๑๔๕ ถ้าทรัพย์สินและของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา ๑๔๒ หรือมาตรา ๑๔๔ จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือสูญหาย หรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาจะเกินค่าของทรัพย์สิน หรือมีเหตุอันสมควร อธิบดีอาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการขายทรัพย์สินหรือของกลางก่อนครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๔๒ วรรคสาม หรือมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม แล้วแต่กรณี เมื่อได้เงินเป็นสุทธิเท่าใดให้ยึดไว้แทนทรัพย์สินหรือของกลางนั้น หรือ

(๒) ถ้าการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึดหรืออายัดไว้ไปใช้ประโยชน์จะเป็นการบรรเทาความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาให้นำทรัพย์สินหรือของกลางนั้นไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ก่อนที่จะสั่งดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีประกาศในหนังสือพิมพ์และในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทราบ และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมีสิทธิยื่นคำร้องขอรับทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปเก็บรักษาด้วยตนเองได้ภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศ และถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายทำสัญญาไว้กับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ว่าจะเก็บรักษาทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้อธิบดีมอบทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นผู้เก็บรักษาไว้ แต่ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายนำทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ไม่ว่าด้วยประการใดๆ

ในกรณีที่มิปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมาขอรับทรัพย์สินหรือของกลางไปเก็บรักษาหรือปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่บุคคลดังกล่าวไม่ยอมทำสัญญาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้อธิบดีสั่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ หรือในกรณีที่มีการทำสัญญาแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายผิดสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้อธิบดีเรียกทรัพย์สินหรือของกลางดังกล่าวคืนจากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง และมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการ บังคับตามสัญญาประกันและดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด และในกรณีเช่นนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายจะฟ้องเรียกค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนใด ๆ จากทางราชการอันเนื่องมาจากการดำเนินการหรือการนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ยึด หรืออายัดไปใช้ประโยชน์ของทางราชการดังกล่าวมิได้

มาตรา ๑๔๖ บรรดาค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ค้างจ่ายอยู่ใน ความรับผิดชอบของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ถ้าผู้มีสิทธิได้เรียกเอาคืนภายในหนึ่งปีนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจาก อธิบดีหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

หมวด ๑๕
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๑๔ หรือ มาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๐ ผู้ถืออาชญาบัตรสำรวจแร่รายใดไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๗ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๑ ผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่รายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๙ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๕๒ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษรายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๓ วรรคสาม หรือ ไม่ปฏิบัติตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดหรือตามเงื่อนไขตามมาตรา ๔๓ วรรคสี่ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๔๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งล้านห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อปรากฏว่าแร่ที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๔๘ (๒) เป็นแร่จากประทานบัตร สถานที่ซื้อแร่ เขตแต่งแร่ หรือเขตโลหกรรมใด ให้ผู้ออก ประทานบัตรหรือผู้ออกใบอนุญาตนั้น เพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมการขนส่งและการจัดเก็บแร่ ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีปตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าแสนบาท

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใด

(๑) ผ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง

(๒) ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคสี่

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง นำแร่ที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๘ มาทำการแต่งแร่ หรือประกอบโลหกรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง (๑) เป็นการกระทำของผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตตาม พระราชบัญญัตินี้ด้วย ให้ผู้ออกประทานบัตรหรือผู้ออกใบอนุญาตเพิกถอนประทานบัตรหรือใบอนุญาตนั้นเสียได้

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท

มาตรา ๑๖๖ การฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๓ หรือมาตรา ๑๐๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๐๒ หรือมาตรา ๑๐๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดจัดทำรายงานการรังวัดตามมาตรา ๑๑๗ อันเป็นเท็จหรือไม่รายงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดนำทรัพย์สินหรือของกลางที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษาตาม มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง ไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับจำนวนสองเท่าของประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้หรือแสวงหาประโยชน์

มาตรา ๑๓๒ บรรดาแร่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือ เครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้ในเนื่องในการกระทำความผิด หรือ ได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๔๙ มาตรา ๑๕๓ มาตรา ๑๕๔ เฉพาะการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ มาตรา ๑๖๒ มาตรา ๑๖๔ และมาตรา ๑๘๐ ให้รับเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตาม คำพิพากษาหรือไม่

ให้พนักงานอัยการร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพนักงานอัยการ ได้ร้องขอต่อศาลแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ที่ยึดหรืออายัดของกลางนั้น และให้ประกาศในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อย่างน้อยสองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดี ก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ทั้งนี้ ไม่ว่าคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อว่าเป็นเจ้าของ หรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หรือมีเจ้าของ แต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้น เกิดขึ้น หรือไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ว่า ตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำ ทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้ เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันแรกของวันประกาศในในเว็บไซต์ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ตามวรรคสอง และในกรณีนี้มีให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๑๓๓ ในกรณีที่ของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด ซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีนำออกขาย หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยหรือ เพื่อประโยชน์อื่นแก่ทางราชการ หรือจำหน่ายออกจากสารบบของทางราชการ

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๔ ในกรณีมีเงินซึ่งได้จากการขายของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการ กระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาลหรือตามที่มีการ เปรียบเทียบ อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินดังกล่าวเพื่อเป็นเงินสินบนหรือรางวัลแก่ผู้นำจับ ผู้จับ หรือผู้ดำเนินการ เพื่อให้การขายของกลางเป็นผลสำเร็จ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

เงินที่หักจ่ายให้เป็นเงินสินบนและเงินรางวัลตามวรรคหนึ่ง รวมกันต้องไม่เกินร้อยละห้าสิบห้า ของเงินค่าขายของกลางและทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด หรือเงินค่าปรับ อย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดให้จ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลสำหรับกรณีที่ปรากฏตัวผู้ต้องหา หรือมีผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดที่ได้รับโทษทางอาญามากกว่าการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวผู้ต้องหา หรือไม่มีผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้

ในกรณีที่เกิดเป็นอันระงับโดยการเปรียบเทียบ อธิบดีอาจมอบหมายให้คณะกรรมการเปรียบเทียบเป็นผู้สั่งจ่าย โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ก็ได้

มาตรา ๑๗๕ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าบุคคล ซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗๖ ผู้สนับสนุนหรือได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

มาตรา ๑๗๗ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้

มาตรา ๑๗๘ ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้มีคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามที่รัฐมนตรีกำหนด ตามความเหมาะสม

การประชุม หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตาม ระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๗๙ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๘๐ ในกรณีที่มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ได้กระทำในเขตควบคุมแร่ ตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการที่กำหนดในประกาศตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ เป็นสองเท่า

มาตรา ๑๘๑ ในกรณีผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการให้กระทำของผู้ใด หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการ อันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของผู้ใด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย

มาตรา ๑๘๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือผู้ใด ที่เกี่ยวข้องโดยทุจริต กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ โดยทุจริตเพื่อมิให้มีการดำเนินการตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนต่อบัญญัติแห่งกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับ ตั้งแต่สามแสนบาทถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๘๓ มูลค่าแร่ตามหมวดนี้ให้ถือตามราคาตลาดที่อธิบดีประกาศกำหนด และใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการกระทำความผิด

หมวด ๑๖
บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๘๔ ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(๑) ให้คณะกรรมการประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(๒) ให้คณะกรรมการแห่งจังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานบัตรสำหรับการทำเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ เป็นกรรมการ และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๘๕ ให้ประกาศกำหนดพื้นที่เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปอีกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๘๖ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๘๗ บรรดาคำขอทุกประเภทที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๘๘ บรรดาอาญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัติ
แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน
บรรดาข้อผูกพันตามสัญญาต่างๆ ซึ่งมีอยู่กับรัฐบาลไทยโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและ
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไป
ตามข้อผูกพันแห่งสัญญานั้นๆ ทั้งนี้ จนกว่าผลการใช้บังคับตามสัญญาจะสิ้นสุดลง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
๑	ค่าธรรมเนียมออกอาชญาบัตร ประทานบัตร และใบอนุญาต	
	(๑) ค่าอาชญาบัตรสำรวจแร่ ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าอาชญาบัตรพิเศษ ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าประทานบัตร	
	ก. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าใบอนุญาต	
	ก. ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	ข. ใบอนุญาตแต่งแร่ ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ใบอนุญาตอื่นๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๒	ค่าธรรมเนียมรายปี	
	(๑) การแต่งแร่ ปีละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๒) การประกอบโลหกรรม ปีละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๓) การประกอบธุรกิจแร่ ปีละ	๑๐,๐๐๐ บาท
๓	ค่าธรรมเนียมรังวัด	
	(๑) ค่าเขียนหรือจำลองแผนที่ ฉบับละ	๖,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่ารังวัดตามจำนวนเนื้อที่ทุก ๑ ไร่หรือเศษของ ๑ ไร่ ไร่ละ	๖๐๐ บาท
	(๓) ค่าหลักเขตเหมืองแร่ หลักละ	๓,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าไต่สวน เรื่องละ	๓๐,๐๐๐ บาท
๔	ค่าธรรมเนียมต่ออายุ โอนสิทธิการทำเหมืองและใบอนุญาต	
	(๑) ค่าต่ออายุประทานบัตร	
	ก. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ข. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๒) ค่าต่ออายุใบอนุญาตแต่งแร่ ฉบับละ	๕๐๐,๐๐๐ บาท
	(๓) ค่าต่ออายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ฉบับละ	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
	(๔) ค่าต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจแร่ ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท
	(๕) ค่าโอนประทานบัตร	
	ก. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ฉบับละ	๑๐,๐๐๐ บาท

เลขลำดับ	รายการ	อัตราค่าธรรมเนียม
	ข. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๒ ฉบับละ	๕๐,๐๐๐ บาท
	ค. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองประเภทที่ ๓ ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	ง. ค่าโอนประทานบัตรการทำเหมืองใต้ดิน ฉบับละ	๑๐๐,๐๐๐ บาท
	(๖) ค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองตามประทานบัตร ร้อยละ	๔
	(๗) ค่าโอนใบอนุญาตแต่งแร่ ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าโอนใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๙) ค่าโอนใบอนุญาตอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
๕	ค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด	
	(๑) ค่าคัดสำเนาหรือถ่ายเอกสาร หน้าละ	๑๐ บาท
	(๒) ค่ารับรองสำเนาเอกสาร ฉบับละ	๑๕๐ บาท
	(๓) ค่าหยุดการทำเหมืองทุก ๑ ไร่ หรือเศษของ ๑ ไร่ ปีละ	๖๐๐ บาท
	(๔) ค่านำมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ เมตริกตันละ	๒๐ บาท
	(๕) ค่าใบแทนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต ฉบับละ	๖,๐๐๐ บาท
	(๖) ค่าขยายหรือลดเขตแต่งแร่ ฉบับละ	๕,๐๐๐ บาท
	(๗) ค่าขยายหรือลดเขตโลหกรรม ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๘) ค่าลดพื้นที่ในเขตอาชญาบัตรพิเศษ ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
	(๙) ค่าลดพื้นที่ในเขตประทานบัตร ฉบับละ	๒๐,๐๐๐ บาท
๖	ค่าตรวจสอบ ทดลอง หรือวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างหนึ่ง ๆ แร่หรือธาตุหรือรายการละ	๑๐,๐๐๐ บาท

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้บทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรปรับปรุงโดยนำหลักการของกฎหมายทั้งสองฉบับมาบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อให้การอนุญาตและการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ โดยกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อม กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตและการกำกับดูแลการทำเหมืองให้เหมาะสมกับประเภทและขนาดของการทำเหมือง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์จากทรัพยากรแร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง และกำหนดให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของการทำเหมืองได้ดินตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการปรับปรุงพระราชบัญญัติพิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยนำหลักการของกฎหมายทั้งสองฉบับมาบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกันเพื่อให้การอนุญาตและการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ มีทั้งหมด ๑๕ หมวด ประกอบด้วย

- หมวด ๑ นโยบายในการบริหารจัดการแร่
- หมวด ๒ คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด
- หมวด ๓ บททั่วไป
- หมวด ๔ การสำรวจแร่
- หมวด ๕ การทำเหมือง
- หมวด ๖ การทำเหมืองใต้ดิน
- หมวด ๗ การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่
- หมวด ๘ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม
- หมวด ๙ การรังวัด

หมวด ๑๐ การยกคำขอ การยกเลิก การแก้ไข หรือเพิกถอนการอนุญาต
หมวด ๑๑ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และเงินบำรุงพิเศษ
หมวด ๑๒ การพัฒนาและการส่งเสริม
หมวด ๑๓ ความรับผิดชอบทางแพ่ง
หมวด ๑๔ การควบคุมและการตรวจสอบ
หมวด ๑๕ บทกำหนดโทษ
บทเฉพาะกาล
โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ วัตถุประสงค์ในการตรากฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บังคับกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทั่วราชอาณาจักร ตลอดจนพื้นที่ในเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิอธิปไตยของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไป หรือตามความตกลงที่ประเทศไทย ได้ทำกับต่างประเทศ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๒ การกำหนดบทนิยาม

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดบทนิยามตามที่เคยมีการกำหนดไว้ตามกฎหมายเดิม โดยมีการปรับปรุงถ้อยคำเล็กน้อยเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและได้เพิ่มบทนิยามให้สอดคล้องกับหลักการที่มีการเพิ่มเติมใหม่ เช่น คำว่า “การบริหารจัดการแร่” เนื่องจากได้มีการเพิ่มหลักการในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการแร่ เพื่อให้การบริหารจัดการแร่มีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ให้รัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” แตกต่างจากความหมายทั่วไป โดยประสงค์จะให้หมายความถึงเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการทำเหมืองและได้รับผลกระทบโดยตรง รวมทั้งกำหนดบทนิยามของถ้อยคำที่มีความหมายเฉพาะที่จำเป็นต้องใช้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ครบถ้วนเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ นโยบายในการบริหารจัดการแร่ (หมวด ๑)

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดแนวนโยบายในการบริหารจัดการแร่ไว้เพื่อเป็นกรอบในการบังคับใช้กฎหมาย โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงคุณภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ทำเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม โดยกำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมกันจัดทำแผนบริหารจัดการแร่ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การสำรวจทรัพยากรแร่ แหล่งแร่ สำรอง การจำแนกเขตพื้นที่ศักยภาพแร่ พื้นที่ที่สมควรสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ และกำหนดกรอบในการพิจารณาอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ได้เฉพาะในพื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทาง

เศรษฐกิจสูง และจะต้องมีเทคโนโลยีที่ใช้ในการทำเหมืองที่เหมาะสมด้วย โดยกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลในการจัดทำแผนบริหารจัดการแร่ให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่เป็นกรณีที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และให้มีการปรับปรุงข้อมูลทุกสัปดาห์ และเพื่อให้รัฐมีความข้อมูลในเชิงลึกในการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดเขตพื้นที่เพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ โดยเมื่อหมดความจำเป็นให้ยกเลิกประกาศก่อนสิ้นสุดระยะเวลาใช้บังคับก็ได้ และในกรณีที่มีการสำรวจแล้วพบว่าพื้นที่ใดมีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสูงได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองก่อนการสงวน หวงห้าม หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นในพื้นที่ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศให้มีการประมูลเพื่อให้ผู้ชนะการประมูลได้สิทธิในการสำรวจแร่และทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าวได้ โดยจะต้องกำหนดสัดส่วนผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐและสัดส่วนที่จะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นที่ตั้งเหมืองหรือมีเขตติดต่อกับเขตพื้นที่ทำเหมือง และเพื่อประโยชน์ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอื่น รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการแร่เป็นเขตควบคุมแร่และกำหนดมาตรการในการดำเนินการภายในเขตพื้นที่ดังกล่าวได้ (ร่างมาตรา ๗ ถึงร่างมาตรา ๑๔)

๒.๔ คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด (หมวด ๒)

ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับนโยบายในการบริหารจัดการแร่ ได้กำหนดองค์กรเพื่อทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี รวมทั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบในการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการแร่

กำหนดให้คณะกรรมการแร่มีหน้าที่ในการให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการประกาศให้มีการประมูลเขตแหล่งแร่ การให้ความเห็นชอบในการอนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน และกำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ การให้ความเห็นชอบในการอนุญาต การเพิกถอน และการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับอาชญาบัตรพิเศษ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรไว้ในอาชญาบัตรพิเศษเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล พืช สัตว์ และทรัพย์สินในการอนุญาต (ร่างมาตรา ๑๕ ถึงร่างมาตรา ๒๓)

(๒) คณะกรรมการแร่จังหวัด

กำหนดให้มีคณะกรรมการแร่จังหวัด ในจังหวัดที่จะมีการออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ซึ่งเป็นการทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ โดยคณะกรรมการแร่จังหวัดมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการอนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน หรือการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ รวมทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารจัดการแร่ในจังหวัดนั้น ๆ

(ร่างมาตรา ๒๔ ถึงร่างมาตรา ๒๖)

๒.๕ บททั่วไป (หมวด ๓)

โดยที่การดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจแร่ การทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม ซึ่งมีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการไว้โดยเฉพาะนั้น มีหลักเกณฑ์บางประการที่มีลักษณะเหมือนกัน จึงได้รวบรวมหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาบัญญัติรวมไว้เป็นหมวดทั่วไป

(๑) ในการอนุญาตต่าง ๆ เกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ไม่นำมาใช้บังคับกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมทรัพยากรธรณี และกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ หากเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่เนื่องจากเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐมีมาตรฐานเช่นเดียวกับภาคเอกชนจึงได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

(๒) กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยมลพิษ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการทำเหมือง การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม และหลักเกณฑ์หรือวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก

(๓) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ ผู้ถือประทานบัตร หรือผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิเข้าไปยึดถือหรือครอบครองพื้นที่ในเขตอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ เขตอาชญาบัตรพิเศษ หรือเขตเหมืองแร่

(๔) ห้ามมิให้การยื่นคำขอเช่าหรือซื้อที่ดินในพื้นที่ยื่นคำขอเช่าหรือซื้อที่ดินกับเขตพื้นที่ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ หรือประทานบัตร เว้นแต่ผู้ขอมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ผู้ถืออาชญาบัตรพิเศษ หรือผู้ถือประทานบัตร

(๕) กำหนดหน้าที่ของผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้ถือประทานบัตรในกรณีที่พบโบราณวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ แร่ หรือสิ่งที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่มีลักษณะพิเศษ

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ในแจ้งและขั้นตอนในการพิจารณาอนุญาต

(ร่างมาตรา ๒๗ ถึงร่างมาตรา ๓๓)

๒.๖ การสำรวจแร่ (หมวด ๔)

กำหนดให้ผู้สำรวจจะต้องได้รับอาชญาบัตรสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ หรืออาชญาบัตรพิเศษ โดยให้พิจารณาคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาชญาบัตรทั้งสามประเภทให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถืออาชญาบัตร แต่ให้คุ้มครองถึงลูกจ้างของผู้ถืออาชญาบัตรด้วย โดยกำหนดหลักเกณฑ์การออกอาชญาบัตรแต่ละประเภท ดังนี้

(๑) อาชญาบัตรสำรวจแร่ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้น และไม่ตัดสิทธิบุคคลอื่นในการยื่นคำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในท้องที่เดียวกันแม้จะมีผู้ยื่นคำขอไว้แล้ว โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกอาชญาบัตร ซึ่งอาชญาบัตรสำรวจแร่มีอายุ ๑ ปี นับแต่วันที่ยื่นคำขอ

(๒) อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น ซึ่งคำขอหนึ่งขอได้ไม่เกินสองพันห้าร้อยไร่ โดยกำหนดให้อธิบดีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยในการออกอาชญาบัตรสามารถกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยของบุคคล พืช สัตว์ และทรัพย์สินได้ นอกจากนี้ ผู้ได้รับอาชญาบัตรจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการสำรวจแร่ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดด้วย รวมทั้งต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจที่ได้กระทำไปในรอบระยะเวลาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และต้องยื่นรายงานทั้งหมดที่ได้กระทำไปต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในสามสิบวันก่อนอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่สิ้นอายุ ซึ่งอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่มีอายุ ๒ ปี นับแต่วันที่ยื่น

(๓) อาชญาบัตรพิเศษ ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่นั้น โดยขอได้ตามเนื้อที่ที่สามารถดำเนินการสำรวจจนแล้วเสร็จครบถ้วนภายในห้าปี แต่คำขอหนึ่งขอได้ไม่เกินหนึ่งหมื่นไร่ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรพิเศษในทะเล ขอได้ไม่เกินห้าแสนไร่ โดยผู้ขอจะต้องเสนอข้อผูกพันสำหรับการสำรวจโดยระบุจำนวนเงินที่จะใช้จ่ายเพื่อการสำรวจในแต่ละปีตลอดอายุของอาชญาบัตรพิเศษ และจะต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์พิเศษที่จะแบ่งให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ตามคำขอด้วย โดยกำหนดให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษ ซึ่งอาชญาบัตรพิเศษมีอายุห้าปีนับแต่วันที่ยื่น (ร่างมาตรา ๓๔ ถึงร่างมาตรา ๔๗)

๒.๗ การทำเหมือง (หมวด ๕)

กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำเหมืองไม่ว่าในที่ใดก็ตาม ไม่ว่าพื้นที่ดังกล่าวจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รับประทานบัตร ซึ่งให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้ถือประทานบัตร รวมถึงลูกจ้างของผู้ถือประทานบัตรด้วย และเพื่อประโยชน์ในการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการแร่ได้กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศเพื่อแบ่งการทำเหมืองออกเป็นสามประเภทโดยให้คำนึงถึงพื้นที่ ชนิดแร่ ลักษณะทางธรณีวิทยาของแร่ วิธีการทำเหมืองและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

(๑) การทำเหมืองประเภทที่ ๑ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ โดยกำหนดให้อำนาจเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่จังหวัดที่มีการทำเหมืองเป็นผู้ออกประทานบัตร

(๒) การทำเหมืองประเภทที่ ๒ ได้แก่ การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหกร้อยยี่สิบห้าไร่ โดยกำหนดให้อำนาจอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกประทานบัตร

(๓) การทำเหมืองประเภทที่ ๓ ได้แก่ การทำเหมืองที่ไม่ใช่การทำเหมืองประเภทที่ ๑ หรือการทำเหมืองประเภทที่ ๒ การทำเหมืองในทะเล และการทำเหมืองใต้ดิน ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ออกประทานบัตร

ส่วนหลักการในการขออนุญาต การออกประทานบัตร และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ ได้กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในการออกประทานบัตรได้กำหนดห้ามออกประทานบัตรในลักษณะที่ทำให้มีเขตเหมืองแร่ซ้อนกันในระดับความลึกที่ต่างกันไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน โดยกำหนดให้ประทานบัตรมีอายุไม่เกินสามสิบปีนับแต่วันที่ยื่น โดยห้ามรับช่วงการทำเหมือง และห้ามโอนประทานบัตรเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร นอกจากนี้ ได้กำหนดสิทธิของผู้ถือประทานบัตร เหตุแห่งการสิ้นสุดสิทธิของ

ผู้ถือประทานบัตร รวมทั้งการดำเนินการกับแรงจูงใจในเขตเมืองแรกภายหลังจากการสิ้นสุดสิทธิของผู้ถือประทานบัตร กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรต้องเปิดการทำเหมืองภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับประทานบัตร กำหนดหน้าที่ของผู้ถือประทานบัตร รวมทั้งกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนที่ขาดในกรณีที่กองทุนหรือหลักประกันไม่เพียงพอ หรือกรณีของผู้ถือประทานบัตรไม่ดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่การทำเหมืองตามแผนฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระหว่างการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง รวมถึงกรณีที่ไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง (ร่างมาตรา ๔๘ ถึงร่างมาตรา ๗๐)

๒.๘ การทำเหมืองใต้ดิน (หมวด ๖)

กำหนดให้การทำเหมืองใต้ดินต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย โดยจะต้องพิจารณาโครงสร้างทางธรณีวิทยา วิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่ในแต่ละพื้นที่ ความปลอดภัยของสิ่งมีชีวิตและทรัพย์สิน โดยกำหนดห้ามมิให้เขตประทานบัตรเหมืองใต้ดินรุกล้ำเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สำหรับกรณีการทำเหมืองใต้ดินในระดับความลึกจากผิวดินไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยว่าผู้ขอจะมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น และในคำขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินจะต้องมีข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อมูลโดยสังเขปแสดงความเสี่ยงและมาตรการทางเทคนิค
- (๒) แผนที่แสดงเขตเหมืองแร่โดยสังเขป พร้อมข้อมูลประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณต่างๆ เพื่อประกอบการพิจารณา
- (๓) ข้อมูลทางเทคนิคในวิธีการทำเหมืองและแต่งแร่โดยสังเขปทั้งทางเลือกทางวิศวกรรมเหมืองแร่ที่มีอยู่โดยทั่วไปและทางเลือกที่ผู้ขอประทานบัตรเห็นสมควรจะนำมาใช้ พร้อมเหตุผลของทางเลือกดังกล่าว
- (๔) ข้อมูล แผนผัง ขั้นตอน วิธีการในการทำเหมือง และการแต่งแร่ ที่แสดงถึงมาตรการในการลดผลกระทบหรือรักษาไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่อาจกระทบต่อการดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน
- (๕) ข้อเสนอเพื่อการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดินของตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียที่ระบุถึงจำนวนกองทุนสนับสนุน และระเบียบการตรวจสอบการทำเหมืองที่ผู้ขอประทานบัตรจะเสนอให้ผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองได้เข้าร่วมตรวจสอบการทำเหมือง
- (๖) เส้นทางขนส่ง และแหล่งน้ำที่จะใช้ในโครงการ ทั้งที่มีอยู่แล้วและที่จะพัฒนาขึ้นพร้อมรายละเอียดการใช้สอยตลอดโครงการ ที่เพียงพอจะประเมินให้เห็นได้ว่าการทำเหมืองใต้ดินในโครงการจะไม่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงอยู่ของธรรมชาติและชุมชน
- (๗) ข้อเสนอเอาประกันภัยความรับผิดที่ระบุถึงวงเงินและระยะเวลาเอาประกันภัยไว้โดยชัดเจน
- (๘) แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ การเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระหว่างที่มีการทำเหมืองและหลังจากปิดเหมือง
- (๙) การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง หรือการวางหลักประกัน

และได้กำหนดหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมในการพิจารณาอนุญาตของผู้มีส่วนได้เสีย การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ และการกำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิในที่ดินที่มีการทำเหมืองได้ดินในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตร (ร่างมาตรา ๗๑ ถึงร่างมาตรา ๘๘)

๒.๙ การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ (หมวด ๗)

กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อยซึ่งได้แก่ การขุดหาแร่โดยใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรรวมกันไม่เกินยี่สิบแรงม้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และเพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการขุดหาแร่รายย่อยได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตถือปฏิบัติด้วยก็ได้ สำหรับการขอและการออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ กำหนดให้ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยมีอายุไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก และกำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะทำการร่อนแร่ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๘๙ และร่างมาตรา ๙๐)

๒.๑๐ การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ และการประกอบโลหกรรม (หมวด ๘)

(๑) การประกอบธุรกิจแร่

กำหนดให้การประกอบธุรกิจแร่ ซึ่งได้แก่ การซื้อแร่ การขายแร่ การครอบครองแร่ การเก็บแร่ การขนแร่ การนำเข้าและส่งออกแร่ ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นแร่ที่อยู่ในความควบคุมต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี และกำหนดให้แร่ที่ได้มาจากประทานบัตรหรือแร่ดิบที่เป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง การขุดหาแร่รายย่อย หรือการร่อนแร่ต้องมีการชำระค่าภาคหลวงแร่ก่อนจึงจะสามารถซื้อ ขาย ครอบครอง เก็บ หรือขนแร่ดังกล่าวได้ และเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและกำกับดูแลการชำระราคาภาคหลวงให้ถูกต้องครบถ้วน ได้กำหนดให้อธิบดีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้ครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือผู้ใช้แร่ ต้องรายงานการซื้อ การขาย การครอบครอง การเก็บ การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม หรือการใช้แร่ได้

(๒) การแต่งแร่

กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดแต่งแร่เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้ถือประทานบัตรที่แต่งแร่ภายในเขตประทานบัตร โดยที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และห้ามมิให้ผู้ใดได้รับใบอนุญาตกระทำการหรือละเว้นการทำการใดอันน่าจะเป็นเหตุให้แร่ที่มีนั้นหรือสิ่งอื่นใดก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม ในกรณีการขยายหรือลดเขตแต่งแร่ การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการแต่งแร่ การหยุดแต่งแร่ชั่วคราว การแจ้งแต่งแร่ใหม่ และการเลิกแต่งแร่ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดด้วย

(๓) การประกอบโลหกรรม

กำหนดให้การประกอบโลหกรรมที่อยู่ในความควบคุมจะต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี โดยที่ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด การขยายหรือลดเขตโลหกรรม การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการประกอบโลหกรรม

การหยุดประกอบโลหกรรมชั่วคราว การแจ้งประกอบโลหกรรมใหม่ และการเลิกประกอบโลหกรรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๙๑ ถึงร่างมาตรา ๑๑๒)

๒.๑๑ การรังวัด (หมวด ๙)

กำหนดให้เมื่อได้รับคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ คำขออาชญาบัตรพิเศษ คำขอประทานบัตร คำขอใบอนุญาตแต่งแร่ คำขอใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือคำขออนุญาตทิ้งมูลดินทรายแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเขตพื้นที่คำขอ โดยวิธีการรังวัดหรือวิธีอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีประกาศกำหนด และในกรณีที่มีการกำหนดเขต โดยการรังวัด ให้ผู้ยื่นคำขอหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายนำรังวัดตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดเป็นหนังสือ และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายมีอำนาจเข้าไปในที่ดินของผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองในเวลากลางวันได้ แต่จะต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองทราบเสียก่อน และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการรังวัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามควรแก่กรณี รวมทั้งกำหนดให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดให้ช่างรังวัดเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชนเป็นผู้ดำเนินการรังวัดแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด และเมื่อรังวัดเสร็จต้องจัดทำรายงานเสนอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๓ ถึงร่างมาตรา ๑๑๗)

๒.๑๒ การยกคำขอ การยกเลิก การแก้ไข หรือเพิกถอนการอนุญาต (หมวด ๑๐)

(๑) การยกคำขอ

กำหนดให้อธิบดีมีอำนาจสั่งยกคำขออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรือคำขออาชญาบัตรพิเศษหรือคำขอประทานบัตรได้ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่ให้ความร่วมมือในการรังวัดหรือการออกอาชญาบัตร

(๒) การยกเลิก การแก้ไข หรือเพิกถอนการอนุญาต

เมื่อได้มีการอนุญาตโดยการออกอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องมารับใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้ง หากไม่มารับภายในกำหนดเวลาได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจอนุญาตยกเลิกการอนุญาตดังกล่าวได้หรือในกรณีที่มีการออกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ผู้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจอนุญาตมีอำนาจเรียกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตนั้นมาแก้ไขให้ถูกต้องหรือเพิกถอนเสียก็ได้ และในกรณีที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต หรือดำเนินการมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ ความเสียหาย หรืออันตรายที่มีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ ทรัพย์สินของประชาชน หรือสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำดังกล่าว หรือสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมได้ แต่หากเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร อธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตรผู้ออกประทานบัตร หรือผู้ออกใบอนุญาต แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืน

หยุดประกอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวหรือเพิกถอนอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๑๘ ถึงร่างมาตรา ๑๒๔)

๒.๑๓ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และเงินบำรุงพิเศษ (หมวด ๑๑)

กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ผู้แจ้งการร่อนแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ ต้องชำระ ค่าภาคหลวงแร่ ค่าธรรมเนียม และผู้ถืออาชญาบัตรทำเหมืองแร่ทุกชนิดต้องเสียเงินบำรุงพิเศษ ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ค่าภาคหลวงแร่

กำหนดให้เรียกเก็บได้ไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดแร่ โดยราคาแร่ แต่ละชนิดเป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด และในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ชำระค่าภาคหลวงไม่ชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือ ชำระค่าภาคหลวงไม่ครบถ้วน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าชำระไม่ถูกต้อง ให้อธิบดีมีหนังสือเรียกให้มาชี้แจง ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากไม่มาภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้อธิบดีแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินค่าภาคหลวงแร่เพื่อประเมินการชำระค่าภาคหลวงแร่ต่อไป ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาต ขุดหาแร่รายย่อย ผู้แจ้งการร่อนแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

๑) แร่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร รวมถึงแร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการ ทำเหมือง

๒) แร่อื่นที่เป็นผลพลอยได้จากการแต่งแร่ หรือตะกั่วที่มีแร่ชนิดอื่น เจือปนอยู่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนด ซึ่งยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่

๓) แร่ที่ได้จากการขุดหาแร่รายย่อยหรือการร่อนแร่

๔) แร่ที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครอง ซึ่งแร่นั้นยังมีได้ชำระค่าภาคหลวงแร่

๕) การซื้อแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดิน หากปรากฏว่าแร่นั้นยังมีได้ชำระ ค่าภาคหลวงแร่

(๒) ค่าธรรมเนียม

ผู้ขออนุญาตต้องเสียค่าธรรมเนียมพร้อมกับการยื่นคำขอและต้องออก ค่าใช้จ่ายหรือวางเงินล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดดำเนินงานตามความจำเป็นอันควรแก่กรณี ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่มีการสั่งยกคำขอ หรือไม่อนุญาตตามคำขอ หรือผู้ยื่นคำขอ ได้ถอนคำขอ ให้คืนค่าใช้จ่ายหรือเงินล่วงหน้าที่ยังไม่ได้จ่ายสำหรับกิจการนั้นแก่ผู้ยื่นคำขอ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ในกรณีที่เป็นการสำรวจแร่ ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ ต้องเสียค่าสิทธิการสำรวจแร่ในอัตราที่กำหนด ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดด้วย โดยที่ผู้ถืออาชญาบัตรไม่มีสิทธิ ขอคืนค่าสิทธิการสำรวจแร่ที่ตนได้ชำระแล้วหากอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ สิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนด แต่หากผู้ถืออาชญาบัตรไม่ชำระค่าสิทธิการสำรวจแร่ให้ถูกต้องครบถ้วน เมื่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้บอกกล่าวเป็นหนังสือแล้ว และผู้ถืออาชญาบัตร ไม่ได้ชำระภายในหกสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว ให้ผู้ถืออาชญาบัตรมีอำนาจสั่งเพิกถอน อาชญาบัตรนั้นเสียได้

(๓) เงินบำรุงพิเศษ

ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองแร่ทุกชนิดต้องเสียเงินบำรุงพิเศษเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาวิจัยด้านแร่ การปรับสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว ตามหลักภูมิสถาปัตยกรรม และการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดให้เรียกเก็บในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตรนั้น และในกรณีที่มีความจำเป็นในทางเศรษฐกิจ รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใดได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นการเรียกเก็บเงินบำรุงพิเศษตามระยะเวลาที่เห็นสมควรได้ (ร่างมาตรา ๑๒๕ ถึงร่างมาตรา ๑๓๐)

๒.๑๔ การพัฒนาและการส่งเสริม (หมวด ๑๒)

(๑) กำหนดให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมให้กับผู้ประกอบการ ซึ่งดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่สูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็นการมาตรการจูงใจให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนในเรื่อง ดังนี้

๑) ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรมที่ประกอบการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

๒) เหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรืออุบัติเหตุ

๓) เหตุอื่นอันสมควร

(๒) ในพื้นที่ที่มีแร่เหมาะสมเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอาจให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จัดทำเอกสารที่จำเป็นในการขอประทานบัตร และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นเพื่อขอความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ก่อนออกประทานบัตรให้ทำเหมืองในพื้นที่ดังกล่าว และเมื่อรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่นั้นได้รับความเห็นชอบแล้ว กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อาจนำพื้นที่นั้นออกประมูลก็ได้ โดยอาจให้สิทธิแก่ผู้ประกอบการขั้นต้นที่ประกอบการโดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่สูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนดมีสิทธิได้รับการคัดเลือกก่อนก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๓๑ และร่างมาตรา ๑๓๒)

๒.๑๕ ความรับผิดทางแพ่ง (หมวด ๑๓)

กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบการของตนต่อความเสียหายหรือความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดขึ้นแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม และในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาต ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาตรายนั้น โดยในกรณีที่ผู้ใดทำเหมืองแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่นอกเขตประทานบัตร หรือผู้ถือประทานบัตรรายใดทำเหมืองแร่ในเขตประทานบัตร แต่เป็นพื้นที่ห้ามทำเหมืองตามมาตรา ๖๔ (๓) หรือตามกฎหมายอื่น นอกจากจะต้องรับผิดทางอาญาแล้ว จะต้อง

รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตั้งแต่สองเท่าแต่ไม่เกินสามเท่าของมูลค่าแร่ที่ได้จากการทำเหมือง
ในบริเวณดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ
ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความ
เสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามปี ภริยา
บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจได้

(๒) หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้ประกอบกิจการเหมืองแร่
โดยรู้อยู่แล้วว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่อ
อย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ไม่ปลอดภัยภายหลังจากการทำแร่นั้นแล้ว
ไม่ดำเนินการใด ๆ ตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการ
จ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ตามที่ศาล
เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น
ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ประกอบการรู้ถึงความไม่ปลอดภัยของ
การประกอบกิจการ ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการปกปิดความไม่ปลอดภัยของการประกอบกิจการของ
ผู้ประกอบการเมื่อทราบว่าการประกอบกิจการทำเหมืองแร่นั้นไม่ปลอดภัย ผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการ
ได้รับ สถานะทางการเงินของผู้ประกอบการ การบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ตลอดจนกรณีที่
ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย (ร่างมาตรา ๑๓๓ ถึงร่างมาตรา ๑๓๖)

๒.๑๖ การควบคุมและการตรวจสอบ (หมวด ๑๔)

กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการควบคุมและตรวจสอบ
การดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับของกลาง
และเงินค้ำจ่ายดังนี้

(๑) อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการควบคุมและการตรวจสอบการ
ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

๑) เข้าไปในเขตเหมืองแร่ เขตประกอบธุรกิจแร่ เขตแต่งแร่
เขตโลหกรรม เขตขุดหาแร่รายย่อย หรือเขตที่มีการร่อนแร่ เพื่อตรวจสอบการประกอบกิจการ
ดังกล่าวได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว
โดยในกรณีที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของ
สถานที่นั้นก็ได้

๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร ผู้ประกอบธุรกิจแร่
ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ หรือผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ผู้ประกอบกิจการร่อนแร่
หรือผู้ขุดหาแร่รายย่อย ระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้อง
เหมาะสม หรือจัดการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดจากการประกอบกิจการนั้นภายในระยะเวลา
ที่กำหนด

๓) นำแร่ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบวิเคราะห์

๔) ยึดหรืออายัดแร่หรือทรัพย์สินใดที่มีไว้เนื่องจากการกระทำความผิด
หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด

ทั้งนี้ ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานต่ออธิบดี ผู้ออกอาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาต เพื่อพิจารณา

พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ประทานบัตร ใบอนุญาต หรือระงับการประกอบกิจการต่อไปได้ รวมทั้งกำหนดให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับอำนาจความสะดวกตามสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

(๒) อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับของกลาง และเงินค้ำจ่าย

กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เนื่องในการกระทำความผิด และเครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการพิจารณาพิพากษา ได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ หรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และเมื่อได้มีการฟ้องคดี โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจผูกมัด ประทับตรา จัดทำบัญชี หรือเก็บรักษาไว้ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด ในกรณีทรัพย์สินถูกยึดไว้ มิใช่เป็นของผู้กระทำความผิดหรือของผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมัติอธิบดี คืนทรัพย์สินหรือเงินแล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของก่อนถึงเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ โดยอาจกำหนดเงื่อนไขในการคืนและการตรวจสอบเพื่อป้องกันมิให้มีการนำทรัพย์สินนั้นกลับไปใช้ในการกระทำความผิดอีกตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ในกรณี ดังนี้

๑) เมื่อทรัพย์สินนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาพิพากษา คดีที่เป็นเหตุให้ทรัพย์สินนั้นถูกยึด หรือ

๒) เมื่อผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิด ได้ทรัพย์สินนั้นมาจากผู้เป็นเจ้าของโดยการกระทำความผิดทางอาญา

ในกรณีที่มีการยึดของกลางที่ต้องสงสัยในการกระทำความผิด โดยไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ยึดส่งมอบของกลางให้แก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีกำหนดเพื่อเก็บรักษาไว้ และให้อธิบดีมีอำนาจประกาศหาตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองเพื่อให้บุคคลดังกล่าวไปแสดงหลักฐานเพื่อขอรับของกลางคืน โดยให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการข้างต้น สำหรับค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ค้ำจ่ายอยู่ในความรับผิดชอบของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาคืนภายในหนึ่งปีนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๑๓๗ ถึงร่างมาตรา ๑๔๖)

๒.๑๗ บทกำหนดโทษทางอาญา (หมวด ๑๕)

(๑) โดยที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดมาตรการเยียวยาผลกระทบที่เกิดจากการทำเหมืองแร่ไว้แล้ว คือ การกำหนดให้มีการวางเงินกองทุนเพื่อใช้เป็นหลักประกันในการเยียวยาผลกระทบที่เกิดขึ้น การกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่งซึ่งกำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษสำหรับค่าเสียหายต่อจิตใจได้ด้วย ในการกำหนดโทษทางอาญา จึงเป็นมาตรการเสริมในการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิด

โดยในร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดโทษจำคุกไว้ตามอัตราที่เคยกำหนดไว้เดิม แต่เพิ่มโทษปรับขึ้นสามสิบเท่าจากอัตราค่าปรับตามที่กฎหมายเดิมได้กำหนดไว้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (ร่างมาตรา ๑๔๗ ถึงร่างมาตรา ๑๗๐ และร่างมาตรา ๑๘๒)

(๒) กำหนดให้ผู้ที่นำทรัพย์สินหรือของกลางที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บรักษา ไปใช้หรือแสวงหาประโยชน์ ต้องระวางโทษปรับจำนวนสองเท่าของประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้หรือแสวงหาประโยชน์ (ร่างมาตรา ๑๗๑)

(๓) กำหนดให้ศาลสั่งริบบรรดาแร่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่บุคคลได้มา หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมิไว้เนื่องในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ (ร่างมาตรา ๑๗๒)

(๔) กำหนดให้นำของกลางหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินออกขายหรือจำหน่ายได้ (ร่างมาตรา ๑๗๓)

(๕) กำหนดให้อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินซึ่งได้จากการขายของกลางหรือทรัพย์สินใดที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดซึ่งตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาลหรือตามที่มีการเปรียบเทียบ เพื่อเป็นเงินสินบนหรือรางวัลแก่ผู้นำจับ ผู้จับตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๑๗๔)

(๖) กำหนดให้คณะกรรมการเปรียบเทียบสามารถเปรียบเทียบบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือมีโทษปรับสถานเดียว โดยให้รัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ โดยให้คำนึงถึงสภาพความร้ายแรงของการกระทำความผิด ทั้งนี้ เพื่อให้การลงโทษผู้กระทำความผิดสามารถดำเนินการได้โดยรวดเร็วและเหมาะสม (ร่างมาตรา ๑๗๖ ถึงร่างมาตรา ๑๗๘)

(๗) กำหนดให้ผู้มีอำนาจสั่งการ หรือตรวจการสั่งการ หรือไม่กระทำการตามอำนาจหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ด้วย ในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล (ร่างมาตรา ๑๘๐)

(๘) กำหนดโทษแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำห้องที่ หรือผู้ใดที่เกี่ยวข้องโดยทุจริต กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ โดยทุจริตเพื่อมิให้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สามแสนถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๘๑)

๒.๑๓ บทเฉพาะกาล

(๑) ในวาระเริ่มแรก ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ให้คณะกรรมการประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานสภาการเหมืองแร่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๒) ให้คณะกรรมการแห่งจังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ผู้แทนกรมศิลปากร ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานบัตรสำหรับการทำเหมืองตั้งอยู่ ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นเลขานุการ ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๔)

(๒) กำหนดให้พื้นที่ที่เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีผลใช้บังคับต่อไปอีกไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๕)

(๓) กำหนดให้กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติพิกัตอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๘๖)

(๔) กำหนดให้คำขอทุกประเภทที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๘๗)

(๕) กำหนดให้อาชญาบัตร ประธานบัตร หรือใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน รวมทั้งข้อผูกพันตามสัญญาต่างๆ ซึ่งมีอยู่กับรัฐบาลไทยโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปตามข้อผูกพันแห่งสัญญานั้น ๆ จนกว่าผลการใช้บังคับตามสัญญาจะสิ้นสุดลง (ร่างมาตรา ๑๘๘)